

Notulen – concept –

Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum Statenvergadering	:	16 december 2024
Voorzitter	:	dhr. A.Th.H. van Dijk
Plaatsvervangend voorzitter	:	dhr. J.P. Hollebeek
Griffier	:	dhr. M.J.E.M. van Dam
Contactpersoon griffie	:	mw. V. Mulder - statengriffie@noord-holland.nl

Aanwezig:

5 mw. M. van Aesch (PvdD), mw. R. Alberts-Oosterbaan (SP), mw. G. Bakker (VVD), dhr. M. Becker (BBB),
 10 mw. L.C.M. Berkvens (D66), mw. I.A. Bezaan (PVV), dhr. J. Boer (VVD), mw. G.W. de Boer (PvdA), mw.
 A. den Boer (BBB), mw. Bouhlef-Lascaris (SP), Statenlid R.I. Bwefar (GL), Statenlid W.J. Freeman (GL),
 Statenlid A. Gielen (GL), dhr. J.P.H.M. van Gilse (VVD), mevrouw. I.M. Haas (PvdD), mw. M.C.T. ten
 Ham (PvdA), mw. M.P. van der Helm-Chandansingh (50PLUS), dhr. J.P. Hollebeek (PvdD), dhr. E.B.
 Kanik (D66), dhr. A. Karar (PvdA), dhr. M.C.A. Klein (ChristenUnie), mw. W. Koning-Hoeve (CDA),
 Statenlid P.P. Korzelius (GL), Statenlid P.J. Laport (GL), dhr. I.J.M. Mantel (JA21), dhr. D. de Moel (PVV),
 dhr. H.S. Mulder (D66), dhr. R. Nijkamp (BBB), mw. L.G.Y. Ouderkerken (VVD), mw. F. Oulad Hadj
 (PvdA), mw. M.C.G. Poot (VVD), dhr. N.A.L. Roosendaal (VVD), mw. G.M. de Sain (BBB), mw. J.M.
 Schneemann (Volt), mw. I.D. Sijbenga (BBB), dhr. H.J.F.X.P. Stulemeijer (50PLUS), dhr. P.G. Teeuwen
 (BBB), dhr. K.J. Terwal (VVD), dhr. R. van Tiggelen (PVV), dhr. V.H. Valk (BBB), dhr. G.J. Vendrig (BBB),
 dhr. C.H. Vonk (PvdA), Statenlid N.M. van der Waart (GL), T. Wallaart (PvdA), Statenlid M. de Weerdt
 (Volt), dhr. B.G.P. de Wit (VVD).

Afwezig: dhr. D.J. van den Berg (JA21), dhr. R.J. Dekker (FvD), dhr. J. Dessing (FvD), dhr. D.G. Heijnen
 (CDA), mw. K.M.A. Jansen (D66), mw. K. Uiterwijk (JA21), dhr. T. Wagelaar (PvdA), Statenlid T.K. van
 Wijnen (GL).

Agenda	Paginanummer:
1. Opening en mededelingen.	(2)
2. Vaststelling agenda en regeling van werkzaamheden.	(2)
3. Actualiteiten (onder voorbehoud van instemming Provinciale Staten).	(2)
4. Lijst geheimhouding PS.	(3)
5. Vaststelling notulen en besluitenlijst van de Statenvergaderingen van 11 en 18 november 2024.	(3)
6. Vaststelling lijst ingekomen stukken.	(3)
7. Vaststelling voortganglijst van moties.	(4)
8. Voorlopig aangemerkt als hamerstuk.	(4)
8.a Dit agendapunt is toegevoegd aan de besprekingsstukken onder agendapunt 13.a.	(4)
8.b Nazorgfonds Begroting 2025 (VD-76).	(4)
8.c Kaderstelling Rechtmatigheidsverantwoording 2024 en 2025 (VD-77).	(4)
9. MRA-Agenda 2025-2028 (VD-74).	(4)
10. Nota van Uitgangspunten Ov-concessie NoordWest Noord-Holland (VD-71).	(10)
11. Derde herziening Omgevingsverordening NH2022 (VD-73).	(16)
12. Programma Natuurnetwerk 2025 (VD-72).	(80)
13. Laatste Begrotingswijziging 2024 (VD-75).	(108)
13.a Doelen en maatregelen provinciaal Programma Landelijk Gebied (VD-70).	(119)
14. Vragenuur.	(129)
15. Indien aan de orde: advies GS op motie(s) Vreemd aan de Orde van de Dag.	(133)
16. Gebundelde stemming van alle motie(s) amendement(en) en voordrachten.	(133)
17. Sluiting.	(144)

Opening om 11.06 uur.

1 Opening en mededelingen.

De **VOORZITTER**: Goedemorgen, dames en heren, geachte aanwezigen. Ik open de vergadering. Ik verzoek om uw mobiele telefoons op stil te zetten. Uiteraard welkom aan de Statenleden die aanwezig zijn. U ziet een groot aantal lege stoelen. Ik zal dat zo even melden. Natuurlijk ook een hartelijk welkom aan de belangstellenden die deze vergadering online volgen of hier aanwezig zijn op de publieke tribune. In het bijzonder de heer Schat, welkom. Onze trouwe volger.

Maar we hebben ook weer gasten op bezoek, gasten van de Staten, en die krijgen op dit moment een rondleiding in het gebouw en schuiven straks aan op de publieke tribune. Ze zijn ontvangen door Statenlid mevrouw Den Boer en door een duo-commissielid, mevrouw Van den Bogaerde. Straks gaan ze ook in gesprek over het werk van de Provinciale Staten.

Vandaag twee jarigen. Dat is mevrouw Koning en de heer Wallaart. Van harte gefeliciteerd.

[Tafelgeroffel]

We hebben bericht van verhindering. Let op het zijn er behoorlijk wat. Mevrouw Haas komt later. Afwezig vandaag de heer Dekker van Forum voor Democratie, de heer Dessing van Forum voor Democratie, de heer Heijnen van het CDA, mevrouw Uiterwijk van JA21, de heer Van Gilse van de VVD, mevrouw Jansen van D66 en Statenlid Van Wijnen van GroenLinks, de heer Van den Berg van JA21 komt niet. Die is ook afwezig. De heer Stulemeijer van 50PLUS. Mevrouw Bezaan zal eerder moeten vertrekken.

Mevrouw Van der Helm.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ja, meneer Stulemeijer komt wel, maar veel en veel later.

De **VOORZITTER**: Oké. Ik kan in ieder geval alvast bij het begin van de vergadering melden dat, omdat een aantal mensen ook later komen, wij het stemvenster pas zullen doen na afloop van de vergadering. Dat betekent dat daarmee de mensen iets meer ruimte krijgen. Net van de griffier gehoord dat dat wat lastig is voor sommige mensen. We gaan niet voor het eten stemmen. We gaan stemmen aan het eind van de vergadering. De heer Klein.

De heer **KLEIN** (CU): Ja, meneer de voorzitter, ik heb er wel een beetje moeite mee. We spreken vandaag over onderwerpen die van groot belang zijn voor veel Noord-Hollanders. We hebben met opzet gekozen om het stemvenster voor het diner te doen, zodat de pers ook mee kan nemen wat de uitslag van onze beraadslaging is. Als we nu gaan stemmen aan het eind van de vergadering, grote kans is dat het 23.00 uur is, en dat Noord-Hollanders tot woensdag moeten wachten voordat ze weten wat er gebeurd is. Iedereen wist van tevoren dat deze vergadering vandaag zou zijn. Ik zou ervoor willen pleiten, dat is een ordevoorstel, om voor het diner te stemmen.

De **VOORZITTER**: U doet een ordevoorstel. U begrijpt dat uw voorzitter natuurlijk zo breed mogelijk gedragen besluitvorming wil hebben, maar u heeft nu een ordevoorstel gedaan. Dan gaan we daar dus over stemmen. Dat betekent dat de griffier de stemming zal openen. Als u voorstemt, dan betekent dat, dat wij voor het diner gaan stemmen over al die zaken die voor het diner behandeld zijn. Als u tegen bent, dan stemmen wij na afloop van de behandeling van het laatste stuk als laatste onderdeel van deze vergadering. Dus als u voorstemt, stemmen we voor het diner over de stukken die dan tot dat moment behandeld zijn; en als u tegenstemt, stemmen we over alle stukken na afloop van deze vergadering. Dan kan de griffier de stemming openen. Ik moet even kijken hoeveel geldige stemmen uitgebracht kunnen worden. [...] Dan sluit ik nu de stemming. 29 stemmen tegen en 14 voor. Dat betekent dus dat we na afloop van de vergadering zullen gaan stemmen.

2 Vaststelling agenda en regeling van werkzaamheden.

De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar agendapunt 2. Dat is de regeling van de werkzaamheden, de Primus. Dat betekent, mocht het tot een hoofdelijke stemming komen- De laatste keer van het jaar 2024. Het is altijd weer een verrassing welk nummertje daaruit komt. Dat is nummer 39. De heer Karar van de Partij van de Arbeid. Mocht het tot een hoofdelijke stemming komen, beginnen we bij u.

70 Wij proberen om na de lunch te beginnen met agendapunt 11 is dat. Dus we zetten straks flink de gang erin. Tijdens de lunchpauze zal de interim griffier zijn slotverwonderingen op Provinciale Staten aan ons gaan mededelen.

75 De fractie van het CDA heeft aangekondigd hamerstuk 8.a als bespreekpunt op te willen voeren. Het Presidium even rondgekeken en daar kunnen wij mee akkoord gaan. Alle fractievoorzitters hebben aangegeven dat ze daarmee akkoord kunnen gaan. Althans, het merendeel. Dus dat zal behandeld worden als agendapunt 13.a.

Er is geen actualiteit aangekondigd.

80 Er zijn drie sets mondelinge vragen ingediend door de fractie van de BBB over faunaschade, de fractie van GroenLinks over Propositie Noord-Holland Noord en de fractie van de PvdA over maatwerkafspraken van Tata Steel. Die komen bij het vragen uur aan de orde.

85 Dan is er één motie vreemd ingediend. Geen motie Vreemd. Hij gaat uiteindelijk- Oké. Hij gaat naar- Zijn er nog partijen die wellicht een motie Vreemd willen indienen? Zo niet, wenst iemand dan over deze agenda, zoals die hier nu voorligt, het woord? Met uiteraard de toevoeging van agendapunt 13.a. Nee. Dan is hij vastgesteld.

De agenda is met inachtneming van de voorgestelde wijzigingen vastgesteld.

90 **3 Actualiteiten (onder voorbehoud van instemming Provinciale Staten).**

De **VOORZITTER**: Agendapunt 3, de actualiteiten. Er zijn geen actualiteiten ingediend.

95 **4 Lijst geheimhouding PS.**

100 De **VOORZITTER**: Agendapunt 4 is de lijst Geheimhouding PS, Provinciale Staten. Vanaf 1 januari zal die niet meer bij de vergaderstukken van Provinciale Staten worden gevoegd. Ook besproken in het Presidium. Maar dan kunt u de publicatie zien en terugvinden in iBabs. Zodra er een geheimhouding wordt toegevoegd aan de lijst, dan wordt dat ook via de nieuwsbrief bekendgemaakt. Het opheffen van een geheimhouding gebeurt dan via een voordracht in Provinciale Staten. In ieder geval, over deze lijst zijn geen opmerkingen ontvangen. Verlangt iemand daar nog het woord over? Dan stel ik voor om het ter kennisname aan te nemen.

105 *De lijst geheimhouding Provinciale Staten is ter kennisname aangenomen.*

5 Vaststelling notulen en besluitenlijst van de Statenvergaderingen van 11 en 18 november 2024.

110 De **VOORZITTER**: Dan hebben we 5. Dat zijn de vaststelling van de notulen en de besluitenlijst van de vergadering van 11 en 18 november. Door de griffie zijn geen op- of aanmerkingen van u ontvangen. Wil iemand het woord over deze notulen? Zo niet, dan zijn de notulen en de besluitenlijst vastgesteld.

115 *De notulen en de besluitenlijst van de Statenvergaderingen van 11 en 18 november 2024 zijn ongewijzigd vastgesteld.*

6 Vaststelling lijst ingekomen stukken.

120 De **VOORZITTER**: Gaan we naar agendapunt 6, de vaststelling van de lijst ingekomen stukken. Ook deze lijst zal vanaf 1 januari niet meer bij de vergaderstukken van Provinciale Staten worden gevoegd en aan de orde komen. Hij wordt wel bij het Presidium gevoegd en daar vastgesteld. Over deze lijst in ieder geval zijn ook geen opmerkingen ontvangen bij de griffie. Verlangt iemand het woord? Dan is voor wat betreft de afdoening van deze stukken conform het voorstel van het Presidium gehandeld.

125 *De lijst ingekomen stukken is conform het voorstel van het Presidium vastgesteld.*

7 Vaststelling voortgangslijst van moties.

130 De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar de voortgangslijst, agendapunt 7, van moties. Ook geen opmerkingen bij de griffie ontvangen. Verlangt iemand het woord? Dan stel ik voor de lijst vast te stellen.

De voortgangslijst van moties is ongewijzigd vastgesteld.

135

8 Voorlopig aangemerkt als hamerstuk.

8.a Dit agendapunt is toegevoegd aan de besprekstukken onder agendapunt 13.a.

8.b Nazorgfonds Begroting 2025 (VD-76).

8.c Kaderstelling Rechtmatigheidsverantwoording 2024 en 2025 (VD-77).

140

De **VOORZITTER**: Dan komen we bij de hamerstukken, agendapunt 8. We hebben zojuist besloten om agendapunt 8.a te onthameren als agendapunt 13.a en dat is Doelen en maatregelen Provinciaal Programma Landelijk Gebied. De twee hamerstukken die overblijven, dat is 8.b, het Nazorgfonds Begroting 2025, voordracht 76; en 8.c, dat is de Kaderstelling

145 Rechtmatigheidsverantwoording 2024 en 2025, voordracht 77. Verlangt iemand hoofdelijke stemming? Iemand een stemverklaring? Iemand aantekening? Zo niet, dan besluiten wij beide hamerstukken aangenomen te hebben. Dat is dus hamerstuk 8.b en 8.c.

9 MRA-Agenda 2025-2028 (VD-74).

150

De **VOORZITTER**: Dan kom ik bij agendapunt 9. Agendapunt 9 is de MRA-Agenda 2025-2028, voordracht 74. Dit is een definitief concept van de MRA-Agenda. Aan Provinciale Staten wordt voorgesteld een aantal aandachtspunten mee te geven.

155 Een aantal sprekers hebben zich aangemeld. Dat is de heer Klein van de ChristenUnie, de heer Hollebeek van de Partij voor de Dieren, mevrouw Bezaan van de PVV, mevrouw Van der Helm van 50PLUS, Statenlid Van der Weerd van Volt en mevrouw Koning van het CDA. Nog anderen?

Dan geef ik in de eerste termijn het woord aan de heer Klein van de ChristenUnie.

160

Eerste termijn Provinciale Staten

De heer **KLEIN** (CU): Dank u wel, meneer de voorzitter. De MRA-Agenda is wat de ChristenUnie betreft een goede richtingwijzer voor het beleid van de MRA-gemeenten en provincies in de komende jaren. We zijn heel blij met de focus op de verbetering van de brede welvaart als centraal thema. We begrijpen heel goed dat er gekozen is om dit invulling te geven door drie specifieke thema's te kiezen, want natuurlijk is de invloedssfeer van de MRA-partners begrensd. Maar we vinden het wel heel belangrijk dat we daarmee de echte definitie van het begrip brede welvaart uit het oog verliezen, want keuzes binnen deze drie focusthema's kunnen immers effecten hebben op andere aspecten van het begrip brede welvaart, zoals dat door het CBS is gedefinieerd en ook in de stukken staat, want met name de effecten op latere generaties of mensen elders in de wereld zijn niet direct zichtbaar. Wij denken dat het goed is om daarom in de brief een paragraaf toe te voegen. Daar hebben we het volgende amendement voor. Dat ga ik nu voorlezen. "We besluiten om het ontwerpbesluit in de voordracht als volgt aan te vullen, met dien verstande dat aan de brief de volgende tekst wordt toegevoegd na de tweede paragraaf op

175 pagina twee. En dan is het kopje: Inzet op verbetering brede welvaart. De provincie is positief over de keuze om met deze MRA-Agenda nadrukkelijk in te zetten op de verbetering van de brede welvaart voor iedereen. We hebben er begrip voor dat gekozen is om via drie thema's richting en invulling te geven aan dit begrip. We hechten eraan om mee te geven dat de resultaten en effecten van keuzes in het kader van de MRA-Agenda niet alleen beoordeeld mogen worden op deze drie thema's, maar dat daarvoor naar de consequenties volgens de brede

180 definitie van het begrip brede welvaart gekeken moet worden conform de geciteerde CBS-definitie." Dat was het amendement.

Amendement 31-16 december 2024

185

Doelen Brede Welvaart niet versmallen in MRA-Agenda

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 16 december 2024.

Besluit:

Om het ontwerpbesluit in de Voordracht als volgt aan te vullen:

190 “, met dien verstande dat aan de brief de volgende tekst wordt toegevoegd na de tweede paragraaf op pagina 2:

Inzet op verbetering brede welvaart

195 *De provincie is positief over de keuze om met deze MRA Agenda nadrukkelijk in te zetten op de verbetering van de brede welvaart voor iedereen. Wij hebben er begrip voor dat gekozen is om via drie thema's richting en invulling te geven aan dit begrip. Wij hechten eraan om mee te geven dat de resultaten en effecten van keuzes in het kader van de MRA Agenda niet alleen beoordeeld mogen worden op deze drie thema's, maar dat daarvoor naar consequenties volgens de brede definitie van het begrip brede welvaart gekeken moet worden, conform de geciteerde CBS-*

200 *definitie.”*
En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Michel Klein (ChristenUnie), Jaap Hollebeek (Partij voor de Dieren) en Maik de Weerdt (Volt).

205

Toelichting

Het is begrijpelijk dat gekozen wordt voor specifieke thema's om richting te geven aan de invulling van het begrip Brede Welvaart, want de directe invloedssfeer van de MRA-gemeenten is begrensd. De beoordeling van de effecten van het beleid van de MRA moet echter niet beperkt worden tot deze drie thema's. Keuzes binnen deze thema's kunnen immers effecten hebben op andere aspecten van het begrip Brede Welvaart zoals dat door het CBS is gedefinieerd. Met name de effecten op latere generaties of mensen elders in de wereld zijn niet direct zichtbaar. Met dit amendement maakt de provincie duidelijk dat het belangrijk is om deze effecten mee te wegen.

215 De heer **KLEIN** (CU): Ten tweede. Bij de 80%-versie- Meneer de voorzitter, ik vroeg me trouwens af of de tijd helemaal stilstond bij het uitspreken van mijn amendement, maar dat komt zo nog.

De **VOORZITTER**: Die 10 seconden zal ik u straks schenken.

220 De heer **KLEIN** (CU): Ten tweede. Bij de 80%-versie hebben we als provincie meegegeven dat veel doelen nogal vaag geformuleerd waren en dat is nu in de definitieve versie ietsje beter. Maar nog steeds bevat de agenda doelen zoals “de groenste industriezone van Europa” of “een duurzaam gebruik van Schiphol”. Dat is nog niet helemaal scherp. Wij stellen daarom voor om in de brief nog twee zinnen toe te voegen waarin we aangeven dat het belangrijk is om bij de verdere uitwerking van de agenda deze doelen steeds beter meetbaar en concreter te maken. Daarom het volgende amendement. “We besluiten om het ontwerpbesluit in de voordracht als volgt aan te vullen, met dien verstande dat aan de brief de volgende tekst wordt toegevoegd aan de laatste paragraaf voor het kopje Meerjarenbegroting op pagina drie, twee zinnen. Het concretiseren van de doelen is een doorlopend proces. Wij verwachten dat het MRA-bestuur zich blijft inzetten om bij volgende versies van de investeringsagenda en het uitvoeringsprogramma de doelen steeds concreter en meetbaarder te formuleren.” Dit laatste amendement is ook ingediend door Partij voor de Dieren, D66 en Volt. Dat geldt voor het vorige amendement ook. Dank u wel.

230

Amendement 32-16 december 2024

235 **Verdere concretisering van MRA-Agenda nodig**

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 16 december 2024.

Besluit:

Om het ontwerpbesluit in de Voordracht als volgt aan te vullen:

240 “, met dien verstande dat aan de brief de volgende tekst wordt toegevoegd aan de laatste paragraaf voor het kopje Meerjarenbegroting op pagina 3:

Het concretiseren van de doelen is een doorlopend proces. Wij verwachten dat het MRA-bestuur zich blijft inzetten om bij volgende versies van de investeringsagenda en uitvoeringsprogramma de doelen steeds concreter en meetbaarder te formuleren.”

245 *En gaan over tot de orde van de dag.*

Ondertekening: Michel Klein (ChristenUnie).

Toelichting

250 *Ondanks de verbeteringen ten opzichte van de 80%-versie zijn veel formuleringen in de Agenda nog vaag en moeilijk meetbaar, zoals bijvoorbeeld "groenste industriezone van Europa" of "een duurzaam gebruik van Schiphol". Met dit amendement geeft de provincie het MRA-bestuur mee dat het belangrijk is om bij de verdere uitwerking van de agenda deze doelen steeds beter meetbaar en concreter te maken.*

255

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de heer Hollebeek van de Partij voor de Dieren.

260

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Ja, voorzitter, dank u wel. Ik kan het eigenlijk heel kort houden, want het leek wel alsof de heer Klein in mijn aantekeningen heeft zitten kijken. Ik kwam vrijwel met dezelfde bijdrage. Dus ik zal het inderdaad kort houden. Wij zien ook de goede richting die de MRA is ingeslagen. Ik heb het in de commissie ook al even genoemd. De invulling van brede welvaart, de echte definitie zoals door het CBS is gedefinieerd, vinden wij van belang. Het leek even, en dat is dus eigenlijk een misverstand geweest in de commissie, alsof brede welvaart werd voorgesteld als een begrip waar je naar believen uit kon shoppen of niet. Dat is niet zo. Wij misten dus inderdaad ook het 'later' en 'elders', want we kunnen heel sociaal zijn en we kunnen ons op de borst kloppen dat we inderdaad die stap maken richting brede welvaart, maar als we dat alleen voor onszelf houden, dan denkt de Partij voor de Dieren met de ChristenUnie dat we dan toch nog iets te kort door de bocht gaan en dat solidariteit verder gaat dan alleen onze eigen naasten in het hier en nu. Dus wij zouden graag dat 'later' en 'elders' meer uitgewerkt zien. We vinden dat dat niet letterlijk hoeft te worden gedaan, maar het amendement van de ChristenUnie voldoet voor ons daarin. Dus daarom tekenen wij die mee. Terug bij die goede richting inderdaad. Die goede richting is mooi, maar concretisering is altijd daar van belang, want anders kunnen heel veel goede ideeën sneuvelen in de beste intenties. Dus ook dat amendement van de

275

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Mevrouw Bezaan van de PVV.

280

Mevrouw **BEZAAN** (PVV): Ja, dank u wel, voorzitter. Ook ik zal het kort houden, maar om andere redenen. De PVV maakt zich grote zorgen over de rol en het functioneren van de Metropoolregio Amsterdam. Dit samenwerkingsverband lijkt te functioneren als een extra bestuurslaag. Bovendien mist het democratische legitimatie. Besluiten worden formeel elders genomen, maar zijn al vaak informeel in de MRA voorbereid. Dit roept de vraag op of het niet efficiënter en transparanter zou zijn om afstemming over complexe kwesties plaats te laten vinden via bestaande lokale of provinciale structuren. Door gebruik te maken van deze reguliere processen kan democratische controle beter worden gewaarborgd en blijft besluitvorming daar waar zij thuishoort: binnen de bestaande politieke structuren. Voorzitter, ik dank u voor uw tijd.

285

De **VOORZITTER**: Dank u wel.

290

Ik vul nog even aan dat natuurlijk de twee amendementen ingediend door de heer Klein, onderdeel uitmaken van de beraadslagingen.

295

Dan geef ik het woord aan mevrouw Van der Helm van 50PLUS.

300

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ja, dank u, voorzitter. 50PLUS waardeert de belangrijke rol die de Metropoolregio Amsterdam, de MRA, speelt in het versterken van samenwerking en het bevorderen van brede welvaart in onze regio. Het streven naar brede welvaart, zoals verwoord in de agenda, sluit uitstekend aan bij wat wij belangrijk vinden voor de regio. Tegelijkertijd is het essentieel dat deze brede welvaart niet alleen binnen de MRA-regio zelf wordt bevorderd, maar ook in de omliggende gebieden. Wij vragen het college te blijven waken over een eerlijke balans tussen de kernregio en de overige delen van Noord-Holland. We juichen de ambitie van de MRA toe, maar vinden het belangrijk dat de voortgang meetbaar blijft en dat resultaten helder worden gedeeld met inwoners en deelnemende overheden. Brede welvaart vraagt om concrete actiepunten en inzicht in de impact daarvan.

305

Wat betreft de financiële aspecten steunen wij het besluit om de inwonersbijdrage niet te indexeren gezien de krappe budgetten van veel gemeenten. Wel vragen wij om een zorgvuldige monitoring van de financiële risico's en een transparante inzet en een aanvulling van reserves om te waarborgen dat de ambities op een verantwoorde en financieel duurzame manier gerealiseerd kunnen worden.

Met deze aandachtspunten onderstrepen wij onze constructieve inzet voor een succesvolle uitvoering van deze agenda, zodat de MRA haar ambities waarmaakt en ieder in onze regio profiteert. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Statenlid De Weerd van Volt.

Statenlid **DE WEERDT** (Volt): Volt kan zich in de agenda vinden. Het geeft richting aan waar de MRA in de belangenbehartiging op inzet. Want zo zien wij de MRA: vooral als een sterke belangenbehartigingsvereniging richting het Rijk en de Europese Commissie. Want ja, samen staan we sterker.

We zijn blij dat de MRA inzet op beter internationaal treinverkeer. Want wij zien nu echt een goede vervanger voor de vervuilende korte afstandsvluchten.

Verder komt binnenkort de Europese Commissie ook met een strategische agenda. Onze fractie wil graag meedenken over de inzet van de MRA op de strategische agenda. Daarom zijn we ook blij dat gedeputeerde Olthof dit verzoek namens onze fractie meeneemt naar de MRA.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Mevrouw Koning. Nee, u ziet af.

Dan kijk ik naar gedeputeerde Olthof voor een reactie vanuit het college in eerste termijn.

Eerste termijn Gedeputeerde Staten

Gedeputeerde **OLTHOF**: Ja, dank u wel, voorzitter. Dank u wel voor alle bijdragen. Kort even stilstaan bij Volt, de Europese strategische agenda. Uiteraard gaan we daar vanuit de MRA naar kijken. Zelf heb ik ook de portefeuille Europa vanuit de MRA. Dus we kijken ook welke elementen vanuit die strategische agenda daar van toepassing op zijn. Ik zal het ook doorgeven aan de collega's van de Platform Ruimte en Economie. Daar kom ik later in het jaar nog een keer op terug.

Dan 50PLUS. Een terecht punt, denk ik. Ik denk twee terechte punten: de aandacht voor de rest van Noord-Holland en andere gebieden. Nou, ik kan u zeggen dat daar de afgelopen jaren hard aan gewerkt is. Dat we ook als provincie juist daar heel veel aandacht voor hebben gevraagd, dat, ja, de wereld stopt niet bij de grens van de MRA, maar juist ook die verbinding met de rest van Noord-Holland is heel belangrijk. Dat wordt ook uitgevoerd. Dat is heel concreet geworden al bij de laatste MIRT, het bestuurlijk overleg MIRT, waar ook een vertegenwoordiger vanuit Noord-Holland Noord aanwezig was voor ook het belang van Noord-Holland Noord. Dus we komen ook met één aanbod. Dus dat. Maar dat vraagt wel constant aandacht. Een terecht punt dat u daar ook aandacht voor vraagt. Dat doen we ook.

Ook die zorgvuldige monitoring van die financiën. Ik ben blij dat u het ook steunt om dat op dit moment niet te verhogen. Maar uiteindelijk gaan de prijzen omhoog. Dus dat kan niet vrijblijvend blijven. Dus we moeten constant blijven kijken van, wat betekent dit uiteindelijk voor de financiën voor de MRA en uiteraard ook voor de gemeenten en de provincies. Dus daar worden ook scenario's uitgewerkt van wat betekent dat op langere termijn? Dus daar kijken we ook absoluut naar. Dus dank ook voor die aandacht.

Ja, dan bij de PVV. Ja, ik verbaas me daar een klein beetje over de bijdrage, omdat volgens mij deze Staten steeds aandacht hebben gevraagd voor de positie en de rol van de MRA en dat er geen democratische legitimiteit is. Daarom hebben we ook heel expliciet in onze brief aangegeven dat het een samenwerkingsverband is waar geen democratische legitimiteit- Dit is voor de provincie waar de democratische legitimiteit zit. Dat geldt ook voor alle gemeenten. Zo is de MRA ook georganiseerd. De besluiten vinden in de gemeenten plaats. Die vinden hier in de provincie plaats. Dus ik begrijp uw zorg, maar ik vind het jammer dat u daarop terugkomt, terwijl

we juist zo zorgvuldig elke keer, en ook hier met elkaar, met u allen, dat debat erover hebben gehad, dat ook heel nadrukkelijk laten terugkomen in onze reactie aan de MRA. En toch, ja, kan ik al een beetje invullen: bent u ertegen. Want, zeg dan gewoon: ik zie het helemaal niet zitten. Maar het argument vind ik wat dat betreft niet meer helemaal recht doen aan het gesprek wat we hier steeds met u hebben gehad en waar we ook volgens mij concreet invulling aan hebben gegeven. Dus dat gaat over de democratische legitimiteit.

Dan de ChristenUnie en de Partij voor de Dieren. Ik doe ze maar in één keer, want volgens mij waren er twee amendementen met eigenlijk de essentie waar het over ging. Als het gaat over het amendement over de doelen brede welvaart en met name: wat betekent dat voor andere generaties, wat betekent het voor de rest van de wereld? Ik begrijp uw punt. Ik denk ook wel dat het absoluut wel de aandacht vraagt. Maar om dit nu op te nemen in de brief, ik weet niet of onze reactie dan versterkt wordt, want dat wordt uiteindelijk wel heel breed. Als er concreet gevraagd wordt: wat bedoelt u daar dan mee? Ja, dan bedoelen we er eigenlijk alles mee. Uiteraard hebben alle aspecten effect op brede welvaart, maar op veel meer. Om dit nu heel erg uit te breiden met 'volgende generaties, de rest van de wereld', ik vind hem in dat opzicht niet sterk. Ik zou dit amendement dan ook willen ontraden. Maar daar gaat u vast op reageren.

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, volgens mij vraagt de heer Klein in zijn amendement ook niet echt om deze dingen specifiek te benoemen. Hij vraagt om aan te geven de bredere benadering van brede welvaart te omarmen.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Ja, ik denk dat meneer Klein ook reageert. Nou ja, dat begrijp ik ook, naar daar zit ook wel de onzekerheid. Want wat is dan- Dat moeten we breed benoemen. Maar dat is wel een heel open verhaal, een open deur. Dus waar gaat dit dan naartoe? En wat wordt er dan concreet van ons gevraagd? En wat moeten we wel opnemen en niet? Ik ben bang namelijk dat het tot een heel brede discussie, ook hier in de Staten, gaat leiden.

De heer **KLEIN** (CU): Ja, ik vind het een wat teleurstellende reactie van u, want we hadden er natuurlijk voor kunnen kiezen om de MRA-Agenda zelf te amenderen. Dan hadden we u het hartstikke moeilijk gemaakt en had u met andere gemeenten moeten gaan overleggen. We hebben nu een reactie, schrijven we. Dat zijn drie pagina's, als het er geen vier zijn, met tekst die door ambtenaren is voorgesteld. Dan voegen we daar enkele zinnen aan toe. Dat is slechts om een soort aandachtspunt mee te geven aan het MRA-bestuur. Mevrouw Halsema kan het lezen, kan het bespreken en ze weet dan hoe de Staten erover denken. Daarmee wordt niks gevraagd over hoe dat concreet uitgewerkt wordt. Het gaat erom dat het in de hoofden zit. Ja, inderdaad: wij focussen ons in ons beleid op die drie thema's. Dat vinden we prachtig. Daar staan de Staten achter. Maar vergeet niet: het is onderdeel van een breder begrip. In het amendement, in de brief, wordt niet gesproken – dat was alleen in mijn toelichting – over 'later' en 'elders'. In het amendement staat slechts: hou die brede definitie in je achterhoofd. Daar kun je toch niet tegen zijn als gedeputeerde?

Gedeputeerde **OLTHOF**: Ik vind het jammer, de reactie, want ik neem het juist heel serieus. Uw punt vind ik ook heel erg belangrijk. Die brede welvaart, waar we het ook over hebben gehad, ook over de definitie van de brede welvaart, dat vind ik terechte punten. Daarom lees ik het ook en doe ik het niet af als een tekst om het even mee te geven. Nee, wij wegen dit juist heel zwaar van, kunnen we hier ook invulling aan geven? En dan vind ik hem in die zin- Want wat u daarin vraagt inderdaad van, ja, dit gaat veel verder. Dit kan voor volgende generaties effect hebben. Dit kan in de hele wereld effecten hebben. Als u dat zegt, dan verwacht ik ook dat u van mij verwacht dat ik daar ook vervolgens dan wat mee ga doen. Want op het moment dat we met een maatregel komen, dan zie ik hier de discussie ontstaan van, ja, maar houdt u er wel rekening mee dat in een volgende generatie of dat- Dan zeg ik van, dan wordt het spannend, want dit is niet vrijblijvend. Ik neem dit zo serieus, dat als u mij hiermee op pad stuurt en dan komt de vraag 'wat bedoelt u ermee', dat ik daar ook een concreet antwoord op kan geven. En dan is het niet van nou, we willen even aandacht vragen dat het effect groter is dat. Dan doe ik namelijk uw amendement daarmee tekort. Dat zou ik jammer vinden, want dat vind ik niet terecht.

De heer **KLEIN** (CU): Ja, ik vind het ingewikkeld. Dit is een reactie namens de Staten die wij voorstellen. Ik verwacht van u dat u zegt: dit staat haaks op ons beleid, het kan niet. Of, als de Staten dit willen, dan voegen we dat toe. Volgens mij maakt u uw rol nu te groot. De formulering

in die paragraaf, de eerste drie zinnen, zijn letterlijke zinnen uit de MRA-Agenda. Het gaat erom dat we mee willen geven dat het iets breder geïnterpreteerd wordt. Ik snap niet waarom daar een negatief advies op komt.

430

Gedeputeerde **OLTHOF**: U zegt terecht: het is uiteindelijk aan de Staten. U vraagt een appreciatie. Althans, ik geef u een appreciatie mee van de Staten en die probeer ik ook toe te lichten, die ik ook serieus neem, die rol, en kijk van, wat kan ik hiermee. Daarom vind ik hem wat dat betreft wat algemeen. Juist in algemeenheid kun je zeggen van ja, daarom is hij wat dat betreft ook minder spannend. Ja, zo lees ik hem dus even niet. Ik wil voorkomen dat er discussie over ontstaat. Maar uiteraard is het aan u Staten om uiteindelijk dit aan de brief toe te voegen of niet. Daar ga ik niet over. Ik geef alleen even onze reactie als college hierop. Dit is de reactie. Dan ga ik niet zeggen "daar moet u het mee doen", want dat is iemand anders zijn tekst die gebruikt wordt. Uhm

435

440

Als het gaat over het tweede amendement, daar kan ik wel positief over zijn. Die ken ik ook. Die wil ik in dat opzicht ook aan de Staten laten. Alleen één opmerking bij uw toelichting gaat over de agenda. Uiteindelijk zal die concretisering in het uitvoeringsprogramma moeten gaan komen. Dus als u zegt van, nou, eigenlijk is die nu wat algemeen en we zouden graag zien dat die in het vervolg in de uitvoering wat concreter gaat worden, die begrijp ik heel goed. Daar kan ik ook wat mee. Dan kan ik uiteindelijk ook gewoon meegeven wat we daarmee bedoelen. Dat wil ik graag aan de Staten laten.

445

450

Dus één negatief en ik hoop dat u dat ons niet kwalijk neemt. De tweede laat ik graag aan de Staten. Ja?

De **VOORZITTER**: Dat was de reactie van Gedeputeerde Staten in eerste termijn.

455

Ik kijk even naar een tweede termijn. De heer Klein, heeft u nog behoefte voor een tweede termijn? De heer Hollebeek? Mevrouw Bezaan? Mevrouw Van der Helm? Niet. O, toch wel? O, sorry. Komt u maar. Ja. Nee. Ik dacht dat u zwaaide van 'nee, het hoeft niet', maar dat mag altijd. Het woord is aan mevrouw Van der Helm.

Tweede termijn Provinciale Staten

460

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ja, dank u, voorzitter. Misschien heb ik niet goed opgelet, maar ik dank de gedeputeerde voor de beantwoording of in ieder geval de zorgen weg te halen bij 50PLUS, vooral om ook buiten MRA-gebied naar de omliggende gebieden te kijken, over de brede welvaart. Wat ik niet goed gehoord heb, maar misschien is het gezegd, over die voortgang van meetbaarheid, hoe die nu gedeeld wordt of gaat worden met inwoners en deelnemende overheden. Dat was het. Dank u wel.

465

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Statenlid De Weerdt? Dan is het woord aan de heer Olthof namens het college in tweede termijn.

470

Tweede termijn Gedeputeerde Staten

Gedeputeerde **OLTHOF**: Ja, daar wil ik twee opmerkingen over maken, over het punt van mevrouw Van der Helm. De eerste is eigenlijk het punt over de communicatie. We hebben net eigenlijk gezegd ook, het is een samenwerkingsverband waar we doelen willen bereiken. Uiteindelijk zijn het dan de gemeenten en de provincie die daar inhoudelijk over communiceren. Want uiteindelijk daar vindt ook democratische legitimiteit plaats. Dat neemt niet weg dat de MRA ook in het algemeen uiteraard, ook op zijn website, een aantal zaken communiceert. Maar volgens mij is beide waar. Dus dat wil ik daar meegeven.

475

480

Het andere punt wat u noemt, en dat heb ik ook toegezegd, om te zeggen van nou, om ook wat gevoel te krijgen bij die MRA, met name in de uitvoering, om ook gewoon één keer per jaar vanuit de drie platforms die er zijn – economie, ruimte en mobiliteit – hier gewoon eens met elkaar in de commissie het debat te hebben over van, hé, wat hebben we daar het afgelopen jaar gedaan? Wat voor resultaten? Wat heb ik meegebracht vanuit de provincie voor mobiliteit en wat is daar concreet mee gebeurd? Om u daarin wat mee te nemen in wat er daadwerkelijk in die verschillende gremia plaatsvindt. Dus dat heb ik ook vorige keer in de commissie al toegezegd.

485

De **VOORZITTER**: Ik zie verder geen reactie meer. Daarmee is een einde gekomen aan de tweede termijn. Dan gaan we de beraadslagingen over dit agendapunt afronden. Zijn er nog mensen die iets willen wijzigen aan de amendementen zoals die ingediend zijn? Zo niet? Dan zijn nu de beraadslagingen afgerond en dan gaan we aan het eind van deze vergadering stemmen over dit agendapunt.

De discussie wordt gesloten.

10 Nota van Uitgangspunten Ov-concessie NoordWest Noord-Holland (VD-71).

De **VOORZITTER**: Dan zijn we bij agendapunt 10. Agendapunt 10 is de Nota van Uitgangspunten Openbaar Vervoerconcessie NoordWest Noord-Holland, voordracht 71. De provincie is gestart met de voorbereiding van de aanbesteding van de Openbaar Vervoerconcessie NoordWest Noord-Holland. In de Nota van Uitgangspunten wordt op hoofdlijnen een aantal keuzes gemaakt, zoals inhoudelijke keuzes, maar ook over de wijze van aanbesteden. Ik heb een aantal sprekers die zich hebben aangemeld voor dit agendapunt. Dat is mevrouw den Boer van de BBB, mevrouw Bouhrel van de SP, de heer Kanik van D66, de heer Hollebeek van de Partij voor de Dieren, Statenlid De Weerd van Volt, mevrouw Van der Helm van 50PLUS, mevrouw Koning van het CDA en de heer Boer van de VVD. Welkom. En dan gaan we nu beginnen met mevrouw Den Boer van de BBB in de eerste termijn voor de Nota van Uitgangspunten van de Ov-concessie NoordWest Noord-Holland.

Eerste termijn Provinciale Staten

Mevrouw **DEN BOER** (BBB): Ja, dank u wel, voorzitter. Met de uitgangspunten in deze nota kunnen wij in principe mee akkoord gaan. Onze zorgen liggen, het zou u niet verbazen, voorzitter, in de bereikbaarheid van de kernen in het landelijk gebied. De gedeputeerde heeft in de commissievergadering aangegeven dat het landelijk gebied veel aandacht krijgt in de gecombineerde concessie. Dat stelt ons voor een deel gerust. Er wordt namelijk gesproken in de uitgangspunten dat flexvervoer een oplossing is voor het landelijk gebied. Echter, er wordt ook geopperd om Wmo en flexvervoer samen te voegen. Bij vragen in de commissie gaf de gedeputeerde aan dat het nu soms zo is dat er verschillend vervoer naast elkaar rijdt en dat dit slimmer opgelost zou kunnen worden. Hier staan wij achter. Wij zijn echter wel heel nieuwsgierig hoe dit dan in de aanbesteding gaat komen, met als ultiem doel dat alle kernen bereikbaar blijven met het openbaar vervoer, zoals beschreven in het coalitieakkoord. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan is het woord aan mevrouw Bouhrel van de SP.

Mevrouw **BOUHREL-LASCARIS** (SP): Dank u wel, voorzitter. Zoals u weet is de SP voor goed en fijnmazig openbaar vervoer. Dit zien we nog steeds niet echt heel goed terug in het stuk. Ook flexvervoer en Wmo samenvoegen, dat lijkt ons niet echt een heel goed idee. Daarnaast is de SP ook benieuwd wat het de busmaatschappij nou kost om invalkrachten in te huren om de dienstregeling draaiende te houden. Dat was het even voor deze termijn.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Kanik van D66.

De heer **KANIK** (D66): Voorzitter, op dit punt hadden we tijdens de commissie twee hoofdpunten. Enerzijds deelmobiliteit opnemen in de ov-concessie en anderzijds het borgen van de mensenrechten bij het uitkiezen van een concessienemer.

Voor deelmobiliteit hadden wij twee moties in voorbereiding om het onderdeel te laten zijn van de concessie. Maar na het ambtelijk advies ziet onze fractie daarvan af. Zij stelden – dus de ambtenaren – dat de kwaliteit van het ov achteruit zou gaan als we dat zouden doen, omdat het geld dan over deelvervoer en bussen verdeeld zou moeten worden. Dat is natuurlijk niet onze bedoeling. We vinden deelmobiliteit belangrijk omdat het zorgt voor meer mogelijkheden voor het begin en het eind van de reis en dat daarbij duurzame keuzes beschikbaar worden. Daarom blijft onze zorg of de ov-concessie goed gaat aansluiten op het deelvervoer dat aangeboden wordt of gaat worden in het concessiegebied. We vinden het belangrijk om zo een fijnmazig publiek vervoerssysteem te kunnen garanderen. Kan de gedeputeerde schetsen hoe hij dan van plan dit te doen als het niet in de concessie wordt opgenomen?

En, voorzitter, dan de mensenrechten. De Verenigde Naties hebben daarvoor de Guiding Principles on Business and Human Rights als internationaal kader om mensenrechten te beschermen en te respecteren in bedrijfsvoering ontwikkeld. En het lijkt D66 een goed idee dat de provincie dat opneemt in de uitgangspunten van deze ov-concessie. Aanbieders van openbaar vervoer hebben te maken met complexe, internationale bedrijfsvoeringsketens en financiële stromen waar schendingen van mensenrechten aanwezig zijn. Het opnemen van de Guiding Principles in het Programma van Eisen voor de ov-concessie kan bijdragen aan een transparante en eerlijke keten waarbij mensenrechten worden gewaarborgd. Daarom dienen wij samen met de Partij voor de Dieren de volgende motie in met het dictum: "Verzoeken het college om in het Programma van Eisen voor ov-concessies expliciet op te nemen dat het vervoersbedrijf zich moet houden aan de VN Guiding Principles on Business and Human Rights, en gaan over tot de orde van de dag." Tot zover in eerste termijn, voorzitter.

Motie 145-16 december 2024
Verantwoordelijkheid pakken

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 16 december 2024.

Constaterende dat:

- *De Verenigde Naties de Guiding Principles on Business and Human Rights hebben ontwikkeld als internationaal kader om mensenrechten te beschermen en te respecteren in bedrijfsvoering;*
- *Aanbieders van openbaar vervoer te maken hebben met een complexe (internationale) bedrijfsvoeringsketens en financiële stromen waar schendingen van mensenrechten aanwezig zijn.*

Overwegende dat:

- *Het opnemen van de Guiding Principles in het programma van eisen voor de ov- concessie kan bijdragen aan een transparante en eerlijke keten, waarin mensenrechten worden gewaarborgd;*
- *Het waarborgen van mensenrechten en het voorkomen van schendingen in ketens en financiële processen een morele verantwoordelijkheid is;*
- *De provincie Noord-Holland een voorbeeldfunctie kan vervullen door van concessiehouders te eisen dat zij hun keten en financiële stromen in lijn brengen met de Guiding Principles.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Om in het programma van eisen voor ov-concessies expliciet op te nemen dat het vervoersbedrijf zich moet houden aan de VN Guiding Principles on Business and Human Rights.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Emre Kanik (D66) en Jaap Hollebeek (Partij voor de Dieren).

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De motie zal zo in iBabs verschijnen en maakt daarmee onderdeel uit van onze beraadslagingen.

Dan geef ik het woord aan de heer Hollebeek van de Partij voor de Dieren.

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Voorzitter, ik zie af van spreektijd omdat de heer Kanik eigenlijk alles al gezegd heeft wat ik wilde zeggen.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan gaan we naar Statenlid De Weerd van Volt.

Dat is de tweede keer vandaag.

Statenlid **DE WEERDT** (Volt): In het hier en nu vinden we het belangrijk dat openbaar vervoer goed georganiseerd wordt, zowel in de stedelijke gebieden als in de landelijke gebieden. En in de toekomst zien wij vooral veel heil in innovatieve vormen van openbaar vervoer, met heel veel aandacht voor duurzaamheid. En op dat punt lazen we in de nota een toch wat afwachtende houding. In reactie daarop zei de heer Olthof dat hij de innovatie liever met andere partners ziet dan met de toekomstige concessienemer. En na het debatje kunnen we ons daar wel in vinden.

Verder zijn we ook enorm blij met het inwonersparticipatietraject dat loopt en we zien uit naar de uitkomsten van het traject en naar de bespreking van het Programma van Eisen. Al met al geniet gedeputeerde Olthof hierin het vertrouwen van onze fractie.

610 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Mevrouw Van der Helm van 50PLUS.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ja, dank u, voorzitter. Ik ga het ook een beetje kort en mild houden.

615 De **VOORZITTER**: De kerstgedachte.

620 Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): De kerstgedachte. Ik wil altijd wel redelijk kritisch zijn, zeker als het gaat om het openbaar vervoer en een aantal doelgroepen, waaronder 50+. In de commissievergadering hebben we daarop doorgevraagd. Ik kan het hier weer dunnetjes overdoen, maar waar het om gaat is natuurlijk, we hebben eerst aangegeven: doe een tariefreductie, een soort pilot voor ouderen. Dat is een doelgroep. Voor jongeren, heb ik begrepen, dat het nu in gang wordt gezet. Nou, dan zeg ik: als de ene doelgroep kan, dan mag de andere ook meegenomen worden. Dus ik geef het in de trant van de kerstgedachte mee en hoop dat de gedeputeerde 50PLUS tegemoetkomt.

625 Over het flexvervoer, daar heeft mijn collega van de BBB al wat over gezegd. Daar sluiten we ons bij aan.

630 En dan ga ik het hierbij laten. Vindt u dat niet mild, gedeputeerde?

De **VOORZITTER**: Daar krijgt u straks vast antwoord op.

Dan geef ik het woord aan mevrouw Koning van het CDA.

635 Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Voorzitter, het CDA wil nogmaals aandacht vragen voor de bereikbaarheid met het ov in het buitengebied. De bewoning neemt daar toe, dus het ov wordt ook daar steeds belangrijker. Wij zien dat de gedeputeerde daar inderdaad ook oog voor heeft, maar wij willen hem echt ook op het hart drukken om daar volle kracht mee door te gaan.

640 De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer De Boer van de VVD. De heer Boer. Sorry. Ja, excuses.

De heer **BOER** (VVD): Voorzitter, dank u wel.

645 De **VOORZITTER**: De heer Boer, gaat uw gang.

De heer **BOER** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Ja, ik wilde niet zo mild beginnen inderdaad, want mijn naam werd verkeerd uitgesproken, maar dat is al helemaal gecorrigeerd. Perfect.

650 Ja, dames en heren, ik reis heel regelmatig met het openbaar vervoer naar mijn werk en ik weet donders goed hoe belangrijk dat is als dat goed, betrouwbaar en veilig is. Dus ik ben ontzettend blij met het stuk wat nu voor onze neus ligt, want dat zie ik daar allemaal in terug.

655 De VVD vindt het niet alleen belangrijk dat het in landelijk gebied goed geregeld is, ons openbaar vervoer, maar- In stedelijk gebied zo goed geregeld is, maar dat dat ook juist in het landelijk gebied goed geregeld gaat worden. Ook dat zien we terug in dit stuk.

660 We hebben al meerdere malen aandacht gevraagd voor de veiligheid in het openbaar vervoer. We hebben daar toen een tijd geleden een motie voor ingediend, die zelfs breed is gesteund. Ik zie ook dat de veiligheid in dit stuk stevig verankerd is. Dus dank daarvoor, gedeputeerde. Dus wat ons betreft de positieve woorden. Tot zover, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, meneer Boer.

Dan gaan we naar gedeputeerde Olthof voor een reactie vanuit het college in eerste termijn.

665

Eerste termijn Gedeputeerde Staten

Gedeputeerde **OLTHOF**: Ja, dank u wel, voorzitter. Laat ik beginnen met een reactie geven op 50PLUS. Ik heb liever dat u het voortaan andersom doet. De kritische wat korter en de mildere wat langer van stof. Dat zou op zich wel prettig zijn. Aan jullie allemaal trouwens.

670

Nee, maar even toch, de andere doelgroepen, daar hebben we natuurlijk bij de tarievenvisie met elkaar over gesproken. Ik begrijp heel goed dat punt. Al die verschillende doelgroepen, of het nou de bewoners zijn van het landelijk gebied, mensen met een beperking, of het de ouderen zijn, ja, die moeten allemaal goed bediend worden. Laat ik daar heel duidelijk over zijn. Die vragen soms ook best wel speciale aandacht. Als het gaat over de toegankelijkheid van ons openbaar vervoer, dan moeten we daar met elkaar kritisch op zijn en dan moeten we daar ook zorgen dat iedereen mee kan doen. Dat moet wat mij betreft ook het uitgangspunt blijven van deze provincie, dat iedereen mee kan doen met het openbaar vervoer. Iedereen heeft recht op bereikbaarheid en mobiliteit. Dus wat dat betreft verschillen we daar niet van mening over.

680

Dat geldt ook voor het landelijk gebied. Nou, dat is een punt waar we het altijd met elkaar over hebben en dat staat echt bovenop. Dat is ook een van de belangrijkste redenen om met elkaar te praten juist over andere vormen van openbaar vervoer; en niet alleen de traditionele bus, maar op andere manieren.

685

Dan kom ik ook bij het punt van de Wmo en het flexvervoer; en ook deelmobiliteit wat daar misschien in zit, maar met name flex en Wmo. We zien daar mogelijkheden om te kijken of je het kan combineren. Dat is niet een vanzelfsprekendheid. Dus we kunnen dat niet overal doen. Want uiteindelijk, het Wmo heeft ook een speciale reden, vervoert ook speciale doelgroepen. Dus je kan niet even zeggen: we voegen het even op één hoop en we gaan ermee door. Maar er liggen wellicht wel mogelijkheden om te kijken van, waar zou je er wel gebruik van kunnen maken? Dus we willen op dat moment ook gewoon met de gemeenten kijken: waar kan het wel, waar kan het niet? Maar het is niet een vanzelfsprekendheid. Daarmee doen we ook zeker, erken ik ook wel, de positie van het Wmo-vervoer en de speciale doelgroepen die daarmee vervoerd gaan worden. Maar we zien bijvoorbeeld, ik ben afgelopen week bij de gemeenteraad van Huizen geweest, hebben we over openbaar vervoer gesproken. Het Gooi heeft zijn eigen taxicentrale. Die bussen die daar gebruikt worden, ja, die staan 's avonds stil. Dan hebben wij wel weer openbaar vervoer nodig. Daar rijden ook busjes die uiteindelijk speciale doelgroepen vervoeren. Die willen best eens kijken van hé, wat zou je ermee kunnen doen? Maar nogmaals, ik vraag daar echt, en daar gaan wij ook heel zorgvuldig mee om, u mag mij echt vertrouwen dat we niet uiteindelijk die twee doelgroepen even op één hoop gooien, want dat is te kort door de bocht en dat doet geen recht aan denk ik de complexiteit van het Wmo-vervoer. Dus dat neem ik zeker ter harte. Daar gaan we ook op die manier zeker ook mee om.

705

Als het gaat over de aanbesteding, dat geldt ook voor deelmobiliteit- Kijk, we hebben uiteindelijk de Visie Publieke Mobiliteit met u gedeeld. Die hebben we met elkaar besproken. Die is ook vastgesteld door deze Staten. Die bestaat uit verschillende elementen. Eén van die elementen is het openbaar vervoer. Dat is de traditionele concessie die we hebben. Daarnaast hebben we ook nog andere elementen die uiteindelijk bij elkaar opgeteld die Visie Publieke Mobiliteit moeten zijn. Waar het hier over gaat, gaat sec over de concessie openbaar vervoer. De busconcessie, om het maar even zo te noemen. Daar gaan we wel kijken van of je uiteindelijk het element van flexvervoer en deelmobiliteit als aanvullende eis mee kan nemen, als een plus, om dat op die manier te regelen. Alleen, uiteindelijk mag de kwaliteit en het aanbod van de bus, om het maar even zo te noemen, niet ten koste gaan omdat iemand volledig inzet op deelmobiliteit.

715

Hoofdpunt in deze concessie is het busvervoer. Punt. Uiteindelijk, aanvullend, als een partij kan zeggen 'hé, wij kunnen deelmobiliteit, wij kunnen flexvervoer op een heel goede manier aanbieden, aanvullend, dan sluiten we dat niet uit. Maar dan gaan we ook naar het Programma van Eisen kijken hoe je dat uiteindelijk ook gaat vertalen straks in je aanbesteding. Dat was ook, denk ik, de reactie ambtelijk. Dit is vooral de essentie, een wettelijke taak, zorgen dat het ov draait. Die aanvullende taken gaan we regelen, waarbij we kijken of het als aanvullende dienst vanuit de vervoerder kan worden aangeboden. Maar er zijn ook andere partijen op de markt waarbij je uiteindelijk met flexvervoer of met deelmobiliteit dat plusje kan regelen, zodat bij elkaar opgeteld je veel beter openbaar vervoer gaat krijgen met al die verschillende elementen.

720

725 Zo kijken we er ook naar. Zou kijken we er ook naar als het gaat over die aanbesteding. Maar daar zit wel een heel belangrijk verschil.

730 Dan D66 over de deelmobiliteit. Die heb ik volgens mij hierin meegenomen. Maar nogmaals, ik waardeer het zeer. De aandacht die er gevraagd wordt voor innovatie en duurzaamheid, maar ook deelmobiliteit, dat soort elementen, dat is een heel belangrijk onderdeel van het totale plaatje. Ik denk ook dat we er met elkaar steeds aandacht voor moeten blijven vragen om het uiteindelijk goed te krijgen.

735 Als het gaat over die aanbesteding, daar hebben we ook als provincie wat in opgenomen. We gaan al verder dan de ov-aanbestedingsregels zoals ze gehanteerd worden. We houden ons uiteraard wel aan de wet- en regelgeving. Maar we hebben daar bijvoorbeeld al de uitsluitingsronde van 2012, althans, de- Sorry, de aanbesteding van 2012 met de uitsluitingsgronden, die nemen we al extra mee. Dat zit bovenop de normale aanbestedingsregels. En we hebben ook zelf als provincie natuurlijk ons Inkoopbeleid 2021-2024, wat weer herzien gaat worden. Daar zit namelijk ook het element, als het gaat over ethisch inkopen, ook bij. Alleen aan de voorkant zo ver gaan als het gaat over datgene wat u voorstelt, ja, dat betekent dat je je moet afvragen of je überhaupt nog wel een vervoerder gaat krijgen. Want als het gaat over bijvoorbeeld Chinese partijen, ja, de Chinese automarkt, heel veel Chinese onderdelen of Chinese partijen zijn er een onderdeel van. Op het moment dat je gaat zeggen 'die gaan we uitsluiten', dan moet je je gaan afvragen of er überhaupt nog wel fatsoenlijk openbaar vervoer overblijft. Neemt niet weg, en dat wil ik wel benadrukken en dat wil ik ook aangeven: dus uw motie ontraad ik; maar het punt wat u maakt, dat zit in ons inkoopbeleid. Als het gaat over dat ethisch inkopen, dan is dat een belangrijk punt. Daar kijken we ook zeker naar als het gaat over de inkoopvoorwaarden en in de aanbesteding. Dus ik neem dat punt zeer zeker mee. Zit ook in ons beleid. Maar de motie, die gaat een stap verder en die wil ik ontraden. Volgens mij was dat

750 het, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Er is één interruptie. De heer De Moel.

755 De heer **DE MOEL** (PVV): Ja, ik liet hem even zijn verhaal afmaken. Maar u bent in Huizen geweest. U hebt gesproken daar met de busmaatschappij. Niet?

De **VOORZITTER**: Bent u in Huizen geweest en u heeft gesproken met- Dat was de vraag.

760 Gedeputeerde **OLTHOF**: Ja, dat klinkt als. Nee, ik heb daar op verzoek van de wethouder met de gemeenteraad, de vertegenwoordiging van de gemeenteraad van Huizen, gesproken.

De heer **DE MOEL** (PVV): Ja, de vraag was of er gesproken is over de bus van Blaricum naar Utrecht.

765 Gedeputeerde **OLTHOF**: Niet zozeer de bus van Blaricum naar Utrecht, maar we hebben wel over buslijn 200 gesproken, die overigens hier besproken is naar aanleiding van de motie in de gemeente Huizen. Daarvan hebben we gezegd dat we die ook blijven rijden in bepaalde- Met name als studenten er gebruik van maken. Dus dat doen we ook. Het is niet ideaal, maar we doen dat wel op verzoek ook van de gemeente Huizen. Waar we wel over gesproken hebben, een onderzoek loopt er op dit moment naar een HOV-verbinding Almere-Huizen-Utrecht, om te kijken of die lijn opgezet kan worden, waar het Gooi enorm van kan profiteren. Daar zijn wel gesprekken over, maar dat vraagt ook wat over de A27, want de vluchtstrook is op een aantal punten niet breed genoeg om door te kunnen rijden. Als je een HOV-bus hebt die uiteindelijk twintig minuten vertraging heeft, dan schiet het ook zijn doel voorbij. Maar daar hebben we

775 zeker ook met de gemeenteraad van Huizen over gesproken en ook aangegeven dat we daarover in gesprek zijn. Geen beloftes gedaan, maar we zijn er wel over in gesprek.

De **VOORZITTER**: Dank. Dat was de eerste termijn.

780 Mevrouw Den Boer, heeft u nog behoefte aan een tweede termijn? Nee. Mevrouw Bouhlef van de SP? Ook niet. De Heer Kanik? Ja. Tweede termijn. De heer Kanik, D66.

Tweede termijn Provinciale Staten

De heer **KANIK** (D66): Ja, voorzitter. Heel kort. Goed dat gedeputeerde deelvervoer, deelmobiliteit, zo in het oog heeft. Daar zijn we tevreden mee. Wat de motie betreft, nou, we begrijpen dat het lastig is en dat er misschien wellicht een inhoudelijk debat aan vooraf moet gaan voordat we echt verder kunnen gaan. Dus we zijn blij met de toezegging. Dan kunnen we bij het inkoopbeleid misschien met zijn allen wat dieper op de materie ingaan. Dus we trekken die motie in. Dank u wel.

Motie 145 'Verantwoordelijkheid pakken' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Hollebeek? Statenlid De Weerdt? Nee. Mevrouw Van der Helm.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ja, dank u, voorzitter. Het gaat mij even om het flexvervoer. Ik heb goed geluisterd wat de gedeputeerde daarover te vertellen had. Het valt wel buiten de concessie, maar het zou gekoppeld kunnen worden met de provincie die regie houdt. Ik wil toch wat meer weten, want dat vraagt om maatwerk. Natuurlijk eerst mensen vanuit Wmo, die gaan voor. Is er wat verdere uitwerking van dit plan? En wanneer komt het naar de Staten?

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Mevrouw Koning nog? Nee, de heer Boer van de VVD? De heer Olthof, tweede termijn. Aan het. Bijna kerst, hè? Nee, nee, natuurlijk. We zitten nog in de tweede termijn. Mevrouw Bouhlef van de SP.

Mevrouw **BOUHLEL-LASCARIS** (SP): Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, ik had het eventjes niet scherp, maar mijn collega, die wees erop. Dank u wel, mevrouw Alberts. Ik had een vraag gesteld over de kosten, wat een invalkracht zou moeten gaan kosten. Volgens mij hebben wij daar geen antwoord op gekregen.

De **VOORZITTER**: Dat was nog een aanvullende vraag. Voor de tweede termijn geef ik nu het woord aan gedeputeerde Olthof voor een reactie namens het college.

Tweede termijn Gedeputeerde Staten

Gedeputeerde **OLTHOF**: Ja, dank u wel, voorzitter. Excuses naar de SP, want dat is een terecht punt. Het was een vraag die gesteld was. Die heb ik niet beantwoord. Wat de kosten van invalkracht zijn, heb ik nu niet paraat. Laat ik het zo zeggen ook, dat is nooit een reden geweest om niet met invalkrachten te werken. Er zijn gewoon ook geen invalkrachten. Dus met andere woorden, er is nooit een vraag geweest dat ze te duur zijn of dat soort zaken. Ze zijn er gewoon niet, niet voldoende, om de lijnen te laten rijden. Maar het antwoord op wat het kost, durf ik niet te zeggen. Maar nogmaals, het is geen enkele reden geweest om er geen gebruik van te maken.

Dan over het flexvervoer. We zijn op dit moment al in gesprek om te kijken van, kun je daar stappen in zetten. De Visie Publieke Mobiliteit is niet iets wat pas in 2028 ingaat, want we hebben ook Gooi en Vechtstreek, die concessie, die loopt nog gewoon door. Dus we zijn op dit moment ook al met partijen aan het kijken van, zou je daar combinaties kunnen vinden? Daar leren we van. Op het moment dat ik daar wat meer over te vertellen heb, dan kom ik er zeker bij u op terug. Maar als het gaat over de concessie NoordWest Noord-Holland, om het maar zo te noemen, dan komt het Programma van Eisen, het concept Programma van Eisen nog bij u terug. Dan zullen we weer een stapje dieper gaan richting de aanbesteding. Dan kunnen we dit onderwerp misschien ook- Maar ik heb op dit moment nog niet een concreet plan of dat soort dingen. We zijn vooral aan het verkennen van, waar is dit mogelijk? En het vraagt inderdaad maatwerk.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dat was de reactie in tweede termijn. Dan gaan we de beraadslagingen over dit agendapunt afronden, tenzij er nog mensen iets willen wijzigen. Er is één motie ingetrokken. Er is geen behoefte meer om nog moties in te dienen? Dan sluit ik de beraadslagingen over agendapunt 10 en stemming ook later op de agenda.

De discussie wordt gesloten.

De **VOORZITTER**: Even overleg met de griffier gehad, zoals we net hebben afgesproken om met agendapunt 11 na de lunch te beginnen. We lunchen iets eerder. Over een kleine tien minuten staat de lunch al klaar. Om 12.15 uur zal dan de griffier zijn verwonderingen geven over de afgelopen zes maanden alweer. Zo snel is dat voorbijgevlogen.

Ik wil ook nog even melden dat gedeputeerde Beemsterboer een paar uur vanmiddag niet aanwezig zal zijn vanwege het feit dat de minister, minister Keijzer, op bezoek komt in het kader van de woondeal, denk ik. Of in ieder geval van de woningbouwtrajecten die spelen. Hij zal wel op tijd terug zijn voor de behandeling van agendapunt 13.a. Dus daar houden we even contact over, zodat dat goed verloopt. Zelf zal ik tussen 18.00 en 19.00 uur even online een overleg hebben met Den Haag. Maar als het goed is komt dat allemaal goed voor elkaar. Dus dan schors ik even de vergadering tot 13.00 uur.

Schorsing van 12.00 tot 13.02 uur.

11 Derde herziening Omgevingsverordening NH2022 (VD-73).

De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering. We zijn aanbeland bij agendapunt 11 en dat is de derde herziening van de Omgevingsverordening van Noord-Holland 2022, voordracht 73. Deze herziening heeft betrekking op verschillende onderwerpen in onze omgevingsverordening. Onder andere over woningbouw, zonne-energie, klimaatadaptatie. De voorgestelde wijzigingen hebben ook ter inzage gelegen en die worden nu hier aan u voorgesteld deze vast te stellen.

Ik heb de volgende sprekers op mijn lijstje staan: de heer De Moel van de PVV, mevrouw Den Boer van de BBB, mevrouw Berkvens van D66, mevrouw Bouhrel van de SP, mevrouw Koning van het CDA, de heer Klein van de ChristenUnie, de heer Hollebeek van de Partij voor de Dieren, Statenlid De Weerd van Volt, de heer Vonk van de PvdA, mevrouw Van der Helm van 50PLUS, de heer Terwal van de VVD, de heer Mantel van JA21 en Statenlid Freeman van GroenLinks.

Ja, dan gaan we beginnen met de heer De Moel van de PVV in de eerste termijn.

Eerste termijn Provinciale Staten

De heer **DE MOEL** (PVV): Voorzitter, vandaag bespreken we de derde herziening van de Omgevingsverordening Noord-Holland 2022. Hierbij willen we specifiek de aandacht vragen voor de voorkeursvolgorde opstelling voor zonne-energie. De PVV heeft hier grote moeite mee, omdat wat ons betreft de zonneweides op landbouw en natuurgebieden, oftewel trede vier van de energieladder, volledig uitgesloten zouden moeten kunnen worden. Door deze wijziging lijkt het erop dat de deuren wagenwijd worden opengezet voor projectontwikkelaars en energiecoöperaties om onze schaarse gronden in gebruik te nemen voor zonneweides. Zonne-energie is bovendien een instabiele vorm van zonnevoorziening. Kijk bijvoorbeeld naar de situatie van 12 december jongstleden. Geen zon, geen wind. Het advies was: zet je stroom uit of gebruik minder stroom tussen 17.00 en 18.00 uur. Het is vandaag dag acht dat er geen zon schijnt. Dit onderstreept de noodzaak om zorgvuldig na te denken over het gebruik van de gronden. Daarom zullen wij het amendement van JA21 mede indienen. Wij zien liever dat de schaarse gronden een andere invulling krijgen, bijvoorbeeld voor de bescherming van de noodlijdende grutto, voor innovatieve, kleine modulaire reactoren (SMR's) of nog beter: voor woningbouw. Kleine, groene woonprojecten verdienen de prioriteit boven de zonneweides op onze waardevolle gronden.

Dat brengt mij direct bij het vraagstuk over de woningbouw en het thema 'straatje erbij'. Tijdens de commissievergadering van 25 november is veelvuldig gesproken over de voors en tegens van bouwen in het Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL). Wij hebben aandachtig geluisterd naar de 23 insprekers. We nemen de zorg over van 1161 negatief uitgevallen zienswijzen serieus. Daarnaast hebben we kennisgenomen van de opmerkingen dat bouwen in BPL de woningnood niet volledig zal oplossen. Voor de PVV staat echter vast dat de aanpak van de woningnood niet moet gaan over maken van keuzes tussen of-of, maar over het combineren van mogelijkheden: en-en. Wij steunen de huidige voordracht, maar vinden dat deze ambitie verder kan en moet worden uitgebreid. Wat ons betreft wordt de ondergrens van bouwprojecten verhoogd van 25 naar honderd woningen. Wij vernemen dan ook graag van het college hoe zij staan tegenover deze kruimelregeling voor woningbouw tot maximaal honderd woningen zonder toestemming

van de provincie. De PVV is van mening dat dat mogelijk is in het bescheiden deel van de landbouwgronden aan de randen van de woonkernen te zetten voor de ontwikkeling van kleine, groene woonlocaties. Hiermee kan op een verantwoordelijke manier bijgedragen worden aan de woningbouwopgave in Noord-Holland. Hierbij denken we aan gevarieerde woonvormen zoals eengezinswoningen, seniorenwoningen, Knarrenhofjes, meergeneratiewoningen, kangoeroewoningen en jongerenwoningen. Wat betreft de PVV gaat dit hand in hand met de binnenstedelijke woningbouw. Bouwen aan de rand van de kernen biedt ruimte voor iedereen, van starters tot senioren. Tot slot kijken we naar de evaluatie wat het college begin 2025 heeft aangekondigd en hopen hierin een brede aanpak van de woningbouwopgave terug te zien. Dank u, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Het woord is aan mevrouw Den Boer van de BBB.

Mevrouw **DEN BOER** (BBB): Ja, dank u wel, voorzitter. Buikpijn, voorzitter. Fysieke buikpijn, voorzitter. Ik rij vier keer per week over de A9 van Ouderkerk naar Haarlem. Elke dag krijg ik buikpijn wanneer ik langs de zonneweide rijd die nu aan de rechterkant ter hoogte van Hoofddorp is gekomen. Het was mooie landbouwgrond met ver uitzicht, waarover ik de zonsopgang verschillende malen heb mogen bekijken tijdens mijn rit naar mijn werk. Dit ga ik niet meer meemaken. Deze zonneweide ligt er namelijk minimaal tot mijn pensioen. Melancholisch, voorzitter, melancholisch word ik dan op de terugweg. Wanneer ik dan naar rechts kijk, zie ik ter hoogte van Hoofddorp loodsen staan waar geen zonnepanelen op liggen. Daarachter komen de parkeerplaatsen van Schiphol, waar ook geen zonnepanelen op te zien zijn. 'Gemiste kansen', noemen wij dat. Dit maakt dat BBB vindt dat het niet nodig is om grootschalige zonneweides in het buitengebied in te richten. Heel trots zijn we dan ook op het coalitieakkoord waarin dit ook zo benoemd staat. We volgen de zonneladder en in principe plaatsen we geen zonnepanelen op landbouwgrond. In de omgevingsverordening staat dit deels beschreven, maar wij zouden dit graag nog explicieter willen laten terugkomen. Ook omdat wij willen dat gemeenten en projectontwikkelaars echt eerst de kansen op de daken benutten. Voor BBB is het duidelijk: 'minst gewenst' betekent voor ons in principe ongewenst. Daarom dienen wij het volgende amendement in. "Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen op 16 december 2024 te Haarlem, beraadslagend over de De=derde herziening Omgevingsverordening Noord-Holland 2022. Besluiten om het stuk Wijzigingsbesluit PS derde herziening Omgevingsverordening Noord-Holland 2022 in de behandelde derde herziening Omgevingsverordening als volgt te wijzigen. Onderdeel van artikel 6.39a Voorkeursvolgorde opstelling voor zonne-energie de zinnen luidend "Binnen werkingsgebied landelijk gebied wordt onderscheid gemaakt enerzijds terreinen en objecten, trede drie, alle functies in het landelijk gebied, met uitzondering van landbouw en natuurgronden en anderzijds landbouw- en natuurgronden, trede vier, het minst gewenst. Hierbij is volgtijdelijkheid geen eis. Verschillende treden kunnen in tijd dus parallel naast elkaar worden aangesproken." Aan te vullen met: "Het gebruik van landbouw- en natuurgronden voor zonnepanelen is in principe ongewenst. Om die reden heeft de provincie in de verordening de voorkeursvolgorde zon vastgelegd waarbij trede vier niet gebruikt zal worden, tenzij het gaat om de uitzonderingsmogelijkheden zoals genoemd in artikel 6.39b vierde lid".

Amendement 33-16 december 2024
Zonneladder

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 16 december 2024.

Besluit:

Onderdeel van Artikel 6.39a Voorkeursvolgorde opstelling voor zonne-energie (pagina 31), zinnen luidend:

"Binnen werkingsgebied landelijk gebied wordt onderscheid gemaakt tussen enerzijds "terreinen en objecten" (trede drie: alle functies in het landelijk gebied met uitzondering van landbouw- en natuurgronden) en anderzijds landbouw- en natuurgronden (trede vier: het minst gewenst). Hierbij is volgtijdelijkheid geen eis. Verschillende treden kunnen in tijd dus parallel aan elkaar worden aangesproken."

Aan te vullen met:

“Het gebruik van Landbouw- en natuurgronden voor zonnepanelen is in principe ongewenst. Om die reden heeft de provincie in de verordening de voorkeursvolgorde zon vastgelegd, waarbij trede 4 niet gebruikt zal worden tenzij het gaat om de uitzonderingsmogelijkheden als genoemd in artikel 6.39b, vierde lid.”

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Aletta den Boer (BBB) en Joost van Gilse (VVD).

Toelichting:

De voordracht is gebaseerd op de nationale zonneladder en verwijst naar Kamerbrief 32813-1310. Wij sluiten graag dicht op de tekst van de Kamerbrief over de afspraken tussen overheden met betrekking tot de zonneladder aan. Ons viel op dat de tekst in de Kamerbrief ‘in principe ongewenst’ over zonnepanelen op landbouw- en natuurgronden in de voordracht is geworden ‘het minst gewenst’. Ook nemen wij graag de tekst uit de kamerbrief over de voorkeursvolgorde graag over.

Daarnaast staat in het coalitieakkoord ‘Verbindend vooruit!’ duidelijk aangegeven dat we “vinden dat zonnepanelen als eerste moet worden gekeken naar de mogelijkheden voor plaatsing op daken” en hiermee zeer terughoudend zijn in het realiseren van zonneweides op hoogwaardige landbouwgrond”.

De **VOORZITTER**: Dit amendement maakt onderdeel van de beraadslagingen. Ondertussen heeft u een interruptie van mevrouw Berkvens.

Mevrouw **BERKVEN** (D66): Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, we hebben het amendement natuurlijk gezien en dank u wel voor het indienen. Mijn vraag is, wat gaat dit amendement nou concreet veranderen? Want het in principe ongewenst naar liever niet, wat is nu precies de wijziging die daadwerkelijk in de praktijk hier gaat plaatsvinden? Want ik zie hem niet. Volgens mij is het uiteindelijk hetzelfde, namelijk de ladder mag op verschillende mogelijkheden op verschillende momenten worden doorlopen.

Mevrouw **DEN BOER** (BBB): Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, we hebben deze discussie gevoerd in de commissie, over de treden doorlopen. In eerste instantie hadden we daar ook een amendement op gemaakt, dat we de traptreden zouden doorlopen. Er is uit jurisprudentie gebleken dat die treden allemaal heel goed onderbouwd moeten zijn. Of die treden nou naast elkaar worden doorlopen of stap voor stap. Dus dat is wat wij hebben bedacht. Verder, wat dit amendement anders maakt, is dat in principe ‘ongewenst’ sterker is of zwaarder wegend voor ons dan ‘minst gewenst’. Dat maakt het voor ons dat het belangrijker is dat het echt liever niet, en wij denken ook dat het echt niet nodig is, zonnepanelen op weilanden, op goede weilandgrond of ook goede natuurgrond gebouwd, hoeven te komen te liggen.

Mevrouw **BERKVEN** (D66): Maar in beide gevallen kan het dus wel. Wat dat betreft is het verschil minimaal en zal dit amendement in de praktijk dus weinig verandering teweeg gaan brengen.

Mevrouw **DEN BOER** (BBB): Nou, daar ben ik het niet met u mee eens, want in principe, als je het expliciet maakt en het duidelijker maakt dat het echt niet gewenst is, zullen ook projectontwikkelaars en mensen die dit willen implementeren wel drie keer op hun hoofd krabbelen voordat ze gaan beginnen.

Mevrouw **BERKVEN** (D66): Maar met ‘minst gewenst’ ook. Dus ik zie dat er een nuanceverschil is. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder, mevrouw Den Boer.

Mevrouw **DEN BOER** (BBB): Ja, wat is een nuance?

Zorgvuldig omgaan met het landschap van Noord-Holland, waar we allemaal trots op zijn, is voor BBB belangrijk. Net als de bescherming van hoogwaardige landbouwgrond voor voedselproductie.

- 1025 Voorzitter, het is natuurlijk bekend dat de BBB opkomt voor de belangen van het platteland. Wij zijn dan ook blij dat mensen die graag in hun eigen dorp wonen, daar straks meer kansen voor krijgen. Het is een goed voorstel om het bij kernen en dorps linten het mogelijk te maken om woningen te plaatsen in BPL of BL. De 25 woningen voor een kern zijn voor de inwoners zeer welkom. Ouderen, jongeren en iedereen hiertussen zoeken woningen. Het is goed dat gemeenten die mensen straks vaker in hun eigen dorp kunnen helpen. Echter, het plaatsen van 25 woningen in BPL, daar zijn kritische vragen over. Daar heeft BBB begrip voor. Daarom zijn we ook blij met de regels waar de gemeenten bij hun plan rekening mee moeten houden voordat dit ook echt kan.
- 1030 Statenlid **DE WEERDT** (Volt): Ja, u zegt op te komen voor het platteland en voor de burgers. Maar toch liggen er duizend zienswijzen, meer dan duizend zienswijzen, van inwoners. Hoe kijkt de BoerBurgerBeweging daar tegenaan?
- 1035 Mevrouw **DEN BOER** (BBB): Ik snap dat mensen zich zorgen maken. Dat is ook wat wij zeggen. BBB snapt die zorgen. Echter, gemeenten kunnen zelf heel goed inschatten waar het wel en niet wenselijk is. Ik kan me voorstellen dat mensen zich daar dan zorgen over maken, maar wij vertrouwen gemeenten erop dat ze die taak kunnen uitvoeren.
- 1040 Statenlid **DE WEERDT** (Volt): Dat is vanuit gemeenteperspectief. Maar ik heb het nu even sec over het perspectief van de burgers. Er zijn duizend burgers die een zienswijze hebben ingediend, en u wilt dit op deze manier doorzetten. Ik kan het echt niet met elkaar rijmen.
- 1045 Mevrouw **DEN BOER** (BBB): Ja, het is geen sinterklaas. Dus echt rijmen hoeven we niet, denk ik. Maar het blijft erbij dat er ook heel veel mensen zijn die geen zienswijze in hebben gediend en heel veel mensen die heel blij zijn als er wel een huis bijkomt in hun dorp en die wel kunnen blijven wonen in het dorp waar ze zijn geboren.
- 1050 Dan moet ik heel even kijken waar ik was. We zien dat in kleine kernen de woningen zeer gewenst zijn om de leefbaarheid te vergroten en de kans te geven dat jongeren in hun geboortedorp kunnen blijven wonen, zoals ik net al zei. BBB vindt dat de keuze 'wel of geen 25 woningen' het beste door de gemeenten zelf gemaakt kan worden. Dat is ook in lijn met de gedachte van de Omgevingswet. Lokaal wat kan, regionaal wat moet. De gemeente kan inschatten of het wenselijk is. Dit dan langs de regels leggen waar het aan moet voldoen en dan besluiten wel of niet te bouwen.
- 1055 Mevrouw **BERKVEN** (D66): Ik vraag het mij dan toch even af, er is nogal weinig wetenschappelijke basis die zegt dat het daadwerkelijk gaat bijdragen aan het voorzieningenniveau als je zo'n klein plukje woningen erbij bouwt. Dus waar baseert de BBB het nou op dat dit hieraan gaat bijdragen?
- 1060 Mevrouw **DEN BOER** (BBB): Er is ook zeer weinig wetenschappelijk bewijs dat het niet gaat bijdragen. U heeft zelf een expert gehoord, die heeft dat gezegd. De expert die heeft ingesproken in de commissievergadering.
- 1065 Mevrouw **BERKVEN** (D66): Als je een voorstel doet om iets te doen op basis van het feit dat je zegt 'we doen het voor het voorzieningenniveau', dan, met alle respect, is de bewijslast de andere kant op.
- 1070 Mevrouw **DEN BOER** (BBB): Voorzieningenniveau, leefbaarheid, alles. Het heeft te maken met meer dan alleen maar de voorzieningen in de kernen. Maar ook als er meer mensen wonen in die kernen zullen er ook meer recht zijn om mensen te zijn. Als je een supermarkt hebt die maar 25 mensen bedient of 50 mensen, heeft die supermarkt meer kans van slagen als je vijftig klanten hebt. Ja, dat is gewoon één plus één is twee. Daar hoeft ik geen onderzoek voor te doen.
- 1075 Mevrouw **BERKVEN** (D66): Ja, dat is het natuurlijk mooi platslaan. Maar als die mensen vervolgens gewoon gaan wonen en winkelen in de stad in de buurt, heeft het helemaal geen enkele zin gehad voor dat kleine supermarktje in de kern. Daar wordt niet naar gekeken hier.

1080 Mevrouw **DEN BOER** (BBB): Nou, mevrouw Berkvens, dan steunen we elkaar helemaal. "Koop lokaal", zou ik zeggen.

Mevrouw **BERKVEN** (D66): Gaat u dat dan verplichten? Dat lijkt me toch een beetje te ver gaan.

1085 De **VOORZITTER**: Het is geen reclameblokje. Mevrouw Den Boer.

Mevrouw **DEN BOER** (BBB): Beste voorzitter, ik heb volgens mij het woord 'verplichten' niet één keer in mijn mond gehad. Dus ik weet niet waar mevrouw Berkvens die vandaan haalt.

1090 Voor grotere projecten is maatwerk van toepassing en dit is in overleg met de provincie. We hebben in de commissievergadering de mensen uit Opperdoes gehoord die willen dat de wijk Soppediep snel gebouwd wordt. Ook weten we natuurlijk al langer dat Stompetoren-West smacht naar de voor het dorp broodnodige woningbouw. We hopen dan ook dat de gemeenten snel aan de slag kunnen met maatwerk.

1095 Voorzitter, afsluitend toch nog even de zonnepanelen. Want heb ik dan nu nog buikpijn en ben ik dan nu nog steeds melancholisch? Ik kan u geruststellen: dat is niet het geval. We leggen nu vast dat we focussen op de daken en kritisch gaan kijken naar de plaatsing van zonneweides. De gedeputeerde heeft in Alkmaar afgelopen vrijdag nog een solar carport geopend. Dus ik verwacht dat de gedeputeerde dit vaker gaat inzetten, zodat het niet nodig zou moeten zijn om zonneweides te plaatsen op landbouw- of natuurgrond. Complimenten hiervoor aan de gedeputeerde. Ik hoop dat de gedeputeerde kan toezeggen zich in te zetten dat er op veel meer plekken deze carports worden geplaatst. Dank u wel, voorzitter.

1105 De **VOORZITTER**: Mevrouw Berkvens, D66.

Mevrouw **BERKVEN** (D66): Dank u wel, voorzitter. Het college wil de deur openzetten voor bouwen in het groen. De D66-fractie maakt zich hier ernstige zorgen over. We zijn niet de enige. Op het voornemen zijn meer dan duizend zienswijzen ingediend van organisaties en bewoners die zich tegen deze plannen uitspreken. Zoals ik ook al in de commissievergadering heb gezegd, voelt het voor mij nogal cynisch. Het Bijzonder Provinciaal Landschap wordt straks beschermd landschap genoemd en de bescherming ervan wordt juist uitgehold. Natuurlijk, de woningnood is hoog en ik denk dat iedereen de noodzaak ondersteunt om meer te bouwen. Maar het voorstel voor bouwen in het groen draagt hier niet echt aan bij. In Noord-Holland hebben we nu al ruim voldoende plancapaciteit om de volledige opgave te kunnen realiseren. Het probleem is vooral dat veel projecten te traag gaan. De plukjes extra woningen die nu mogelijk worden, zouden uiteindelijk tot ongeveer een half procent kunnen bijdragen aan onze opgave in Noord-Holland. Bouwen in het groen zou dan ook met name moeten bijdragen aan behoud van voorzieningenniveau en leefbaarheid bij kleine kernen. Dat is natuurlijk een mooi en belangrijk streven. Alleen is wetenschappelijk heel erg de vraag of die kleine plukjes bouwen daar überhaupt aan gaan bijdragen. Als mensen alleen maar in hun nieuwe wijk wonen, maar uiteindelijk in de stad in de buurt werken en daar hun boodschappen gaan doen, dan heeft het dus heel weinig zin gehad. De D66 fractie is dan ook vooral van mening dat je moet gaan kijken naar maatwerk en ook naar meer grotere projecten. Ik zal even pauzeren.

1125 De heer **TERWAL** (VVD): Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, mevrouw Berkvens, u doet nu voorkomen dat het 'straatje erbij' bouwen in dorpen en kernen nodig zou zijn om de woningnood te ledigen of dat het zou bijdragen aan het in stand houden van het voorzieningenniveau. Maar laat ik hem- U zei het net al, soms moeten we dingen platslaan. Laat ik hem gewoon platslaan. Er zijn gewoon jongeren in onze provincie die zeggen: ik hoef echt niet in Amsterdam te wonen en ik hoef ook niet in grote woningbouwlocaties, waar u op doelt, te wonen; Ik wil gewoon in mijn eigen dorp wonen. Of er nou een kroeg zit of een buslijn, maakt me ook niet uit. Ik wil gewoon in de buurt van mijn gezin willen wonen. Bent u het niet met mij eens dat we het ook gewoon voor die jongeren doen die zeggen van, ik wil gewoon in mijn eigen buurt opgroeien, ik wil dat mijn kinderen in mijn eigen buurt opgroeien? Maar ook voor die ouderen die zeggen van, ik heb hier mijn leven lang gewoond, ik wil naar een woning die bij mijn levensfase past en dat kan alleen maar in dit dorp.

- 1140 Mevrouw **BERKVEN** (D66): Ja, dank u wel, voorzitter. De VVD doet nu een beetje alsof dit de enige mogelijkheid zou zijn om dat te ledigen. Maar dat is niet zo. We hebben allemaal mogelijkheden, ook binnen de bebouwde kom. Voor die paar plekken dat het niet binnen de bebouwde kom mogelijk zou zijn, kunnen we dingen met maatwerk doen. Maar dit voorstel zet eigenlijk gewoon generiek het bouwen in het beschermd landschap open. En ja, daar is mijn fractie op tegen.
- 1145 De heer **TERWAL** (VVD): Dank u, voorzitter. Maar ik proef heel erg bij D66 een ongelooflijk gestold wantrouwen naar de gemeenten, naar al die goedbedoelende wethouders, die dondersgoed weten wat er in hun gemeente nodig is, die dus ook maatwerk zullen leveren. Zegt u nu dat wethouders in hun eigen gemeenten geen maatwerk kunnen leveren?
- 1150 Mevrouw **BERKVEN** (D66): Ik denk dat wij inderdaad de taak hebben als provincie om ervoor te zorgen dat de ruimtelijke ordening, de natuur en het landschap, ook hier beschermd worden. Dat is onze provinciale taak om ervoor te zorgen dat dat allemaal tegen elkaar wordt afgewogen. Natuurlijk zullen gemeenten vanuit hun taak altijd het beste willen doen. Daar heb ik absoluut geen enkele twijfel over. Maar dat neemt niet onze taak weg om ervoor te zorgen dat er regie op wordt gevoerd. Want als we het niet doen, dan weten we wat er gebeurt en wordt alles volgebouwd.
- 1160 De heer **TERWAL** (VVD): Tot slot. Ik proef nog steeds het gestolde wantrouwen naar gemeenten en al die wethouders, want we hebben ook mogen vernemen – volgens mij was het het Noord-Hollands Dagblad – de wethouder van de PvdA, wethouder in Opmeer, die zei van, ja, ik koester dat landschappelijke gebied. Dat maakt ook dat mensen graag in Opmeer en in andere gemeenten in het landelijk gebied willen wonen. Dat willen we ook graag openhouden. Maar u kunt mij toch niet vertellen dat met 25 woningen in één keer het vrije uitzicht of dat
- 1165 landschappelijk gebied helemaal weg is?
- Mevrouw **BERKVEN** (D66): Ik denk dat het probleem is dat we juist moeten gaan kijken naar grotere locaties waar we echt wat teweegbrengen. En met die 25 woningen heb je dus telkens kleine plukjes bij verschillende plekken die inderdaad de kernkwaliteiten aantasten, zonder dat
- 1170 het heel veel doet voor de woningnood en uiteindelijk ook niet voor het voorzieningenniveau of de leefbaarheid. En daar maakt mijn fractie zich zorgen over.
- De heer **TERWAL** (VVD): Ja, voorzitter, dan kan ik alleen maar concluderen dat D66 zegt: wij weten wel wat goed voor u is, beste bewoners van Noord-Holland. Als u in uw eigen dorp wil blijven wonen, kan dat niet; u gaat maar mooi naar een VINEX-locatie.
- 1175 Mevrouw **BERKVEN** (D66): Die conclusie van de VVD, die werp ik verre van me.
- De D66-fractie is dan ook vooral van mening dat je vooral moet kijken naar maatwerk en ook
- 1180 naar meer grotere projecten waarbij deze projecten echt goed worden ingepast in de omgeving in plaats van dat we nu op heel veel punten tegelijkertijd de regie loslaten en het bouwen in beschermd landschap generiek mogelijk maken. Op deze manier komt ons mooie Noord-Hollandse landschap met zijn bijzondere karakter zwaar onder druk te staan. Mijn partij heeft een heel aantal amendementen en moties voorbereid om het voorstel te verbeteren. En mijn
- 1185 excuses aan iedereen, want het gaat even duren. Ik ga dus telkens vragen om de klok even stil te zetten.
- Het eerste Amendement Geen aantasting van de kernkwaliteiten, mede ingediend door de Partij voor de Dieren en de ChristenUnie. Dit amendement regelt dat de nieuwe mogelijkheid in de
- 1190 omgevingsverordening om in beschermd landschap de kernkwaliteiten aan te tasten, wordt geschrapt. Beschermd landschap wordt niet voor niets beschermd. Door het beschermingsregime kan worden verzekerd dat de ecologische, landschappelijke, cultuurhistorische of aardkundige waarden van het beschermd gebied niet verloren gaan. Het generiek toepassen van zo'n klein 'straatje erbij' past daar niet bij. Dictum: "Onder vernummering van de onderdelen b en c tot a en
- 1195 b, onderdeel a van het derde lid van artikel 6.59a te schrappen, luidende: de ontwikkeling van maximaal 25 woningen per kern of dorpslint, mits de ontwikkeling bijdraagt aan het behoud of versterking van de leefbaarheid, vitaliteit of het voorzieningenniveau van de kern of het dorpslint, de ontwikkeling past en bijdraagt aan de afgesproken kwalitatieve woningbouwopgave van de

gemeente. 3, de kernkwaliteit habitat voor weidevogels niet wordt aangetast. 4, de aantasting van de overige kernkwaliteiten zoveel mogelijk wordt beperkt. 5, in de planuitwerking zoveel mogelijk rekening wordt gehouden met de kernkwaliteiten in combinatie met de ruimtelijke kwaliteitseisen als bedoeld in artikel 6.70. 6, de ontwikkeling natuurinclusief en redelijkerwijs klimaatadaptief wordt gebouwd.” Excuses, dat laatste deel is alweer geschrapt. “7, de afname van water, groen en biodiversiteit proportioneel en kwalitatief wordt gecompenseerd, voor zover mogelijk in de uitwerking van het betreffende plan en de resterende afname op een locatie elders in de gemeente. 8, Gedeputeerde Staten wordt geïnformeerd over de locatie en het aantal woningen.” Dank u wel.

Amendement 36-16 december 2024

Beschermd landschap ook echt beschermd

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 16 december 2024.

Besluit:

Onder vernummering van de onderdelen b en c tot a en b, onderdeel a van het derde lid van artikel 6.59a (pagina 16) te schrappen, luidende:

a. een ontwikkeling van maximaal 25 woningen per kern of dorpslint, mits:

1. de ontwikkeling bijdraagt aan het behoud of versterking van de leefbaarheid, vitaliteit of het voorzieningenniveau van de kern of het dorpslint;

2. de ontwikkeling past binnen en bijdraagt aan de afgesproken kwalitatieve woningbouwopgave van de gemeente;

3. de kernkwaliteit habitat voor weidevogels niet wordt aangetast;

4. de aantasting van de overige kernkwaliteiten zoveel mogelijk wordt beperkt;

5. in de planuitwerking zoveel mogelijk rekening wordt gehouden met de kernkwaliteiten, in combinatie met de ruimtelijke kwaliteitseis als bedoeld in Artikel 6.70;

6. de ontwikkeling natuurinclusief en redelijkerwijs klimaatadaptief wordt gebouwd;

7. de afname van water, groen en biodiversiteit proportioneel en kwalitatief wordt gecompenseerd, voor zover mogelijk in de uitwerking van het betreffende plan en de resterende afname op een locatie elders in de gemeente;

8. Gedeputeerde Staten worden geïnformeerd over de locatie en het aantal woningen.

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Laurien Berkvens (D66), Jaap Hollebeek (Partij voor de Dieren) en Michel Klein (ChristenUnie).

Toelichting

Dit amendement regelt dat de nieuwe mogelijkheid in de omgevingsverordening om in beschermd landschap de kernkwaliteiten aan te tasten wordt geschrapt. Beschermd landschap wordt niet voor niets beschermd. Door het beschermingsregime kan worden verzekerd dat de ecologische, landschappelijke, cultuurhistorische of aardkundige waarden van het beschermd gebied niet verloren gaan. Het generiek toestaan van bouwprojecten die de kernkwaliteiten aantasten gaat in tegen de taak van de provincie om deze kernkwaliteiten nu en in de toekomst te waarborgen. Onder het bestaande regime kan al maatwerk worden geleverd.

Mevrouw **BERKVENS** (D66): Dan door naar het volgende amendement, mede ingediend door de Partij voor de Dieren en de ChristenUnie. Dit amendement regelt dat bij kleinschalige woningbouwontwikkelingen die de kernkwaliteiten van het beschermd land aantasten, er eerst getoetst moet worden of er dus geen reële alternatieven zijn, zoals binnen de bebouwde kom of zonder aantasting. Hiervan is het dictum: “Aan artikel 6.59a, derde lid, sub a onder vernummering van één tot en met acht, tot twee tot en met negen de volgende voorwaarden in te voegen. 1, er geen reële alternatieven zijn die niet leiden tot een aantasting van de kernkwaliteiten.”

Amendement 45-16 december 2024

Geen reële alternatieven in geval van aantasten kernkwaliteiten

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 16 december 2024.

Besluit:

Aan artikel 6.59a, derde lid sub a (pagina 16) onder vernummering van 1 tot en met 8 tot

2 tot en met 9, de volgende voorwaarde in te voegen:

1. er geen reële alternatieven zijn die niet leiden tot een aantasting van de kernkwaliteiten;
En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Laurien Berkvens (D66), Jaap Hollebeek (Partij voor de Dieren), Michel Klein (ChristenUnie).

Toelichting

Dit amendement regelt dat bij kleinschalige woningbouwontwikkelingen die de kernkwaliteiten van het beschermd landschap aantasten, er eerst door de betreffende gemeente getoetst moet worden of er geen reële alternatieven zijn voor deze ontwikkeling. Een alternatief is mogelijk een woningbouwontwikkeling die binnen de dorpskern wordt opgelost of een woningbouwontwikkeling die binnen het beschermde landschap geen kernkwaliteiten aantast.

Mevrouw **BERKVEN** (D66): Volgende amendement dertig procent sociale huur bij nieuwbouw. Deze is mede-ingediend door de Partij voor de Dieren, GroenLinks, PvdA, de SP, ChristenUnie en Volt. Dit amendement regelt dat de woningbouw moet passen bij de eis van minimaal dertig procent nieuwbouw in een gemeente, wat we ook als provincie hanteren. Het idee is immers dat de woningbouw moet bijdragen aan de gemeenschap, zoals voor ouderen met een kleine beurs die in het dorp willen blijven wonen of jongeren die hun eerste woning zoeken. Het amendement regelt een paar uitzonderingen. Als er voldoende sociale huurwoningen zijn in de gemeente of in de kern, of als er binnen twee jaar gecompenseerd wordt, kan ervan af worden geweken. Dictum: "Onder vernummering van drie tot en met acht, tot vier tot en met negen aan onderdeel a van het derde lid van artikel 6.59a een voorwaarde toe te voegen, luidende: De ontwikkeling moet voldoen aan de realisatie van minimaal dertig procent sociale huur bij nieuwbouw, doordat de ontwikkeling zelf voor dertig procent uit sociale huurwoningen bestaat of doordat de woningvoorraad op het niveau van de betreffende kern of dorpslint reeds bestaat uit dertig procent sociale huurwoningen of doordat de woningvoorraad op gemeenteniveau reeds bestaat uit minimaal dertig procent aan sociale huurwoningen, of dat de sociale huurwoning op gemeenteniveau binnen twee jaar in een ander project wordt gecompenseerd."

Amendement 35-16 december 2024

30% sociale huur bij nieuwbouw in beschermd landschap

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 16 december 2024.

Besluit:

Onder vernummering van 3 tot en met 8 tot 4 tot en met 9 aan onderdeel a van het derde lid van artikel 6.59a een voorwaarde toe te voegen, luidende:

3.

De ontwikkeling moet voldoen aan de realisatie van minimaal 30% sociale huur bij nieuwbouw doordat de ontwikkeling zelf voor 30% uit sociale huurwoningen bestaat of doordat de woningvoorraad op het niveau van de betreffende kern of doorplint reeds bestaat uit 30% sociale huurwoningen of doordat de woningvoorraad op gemeenteniveau reeds bestaat uit minimaal 30% aan sociale huurwoningen of dat de sociale huurwoningen op gemeenteniveau binnen twee jaar in een ander project worden gecompenseerd.

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Laurien Berkvens (D66), Jaap Hollebeek (Partij voor de Dieren), Walter Freeman (GroenLinks), Chris Vonk (PvdA), Maik de Weerd (Volt), Heidi Bouhlef-Lascaris (SP) en Anneke van der Helm-Chandansingh (50PLUS).

Toelichting

De omgevingsverordening maakte het mogelijk om te bouwen in beschermd landschap met aantasting van de kernkwaliteiten om bij te dragen aan de leefbaarheid, vitaliteit of voorzieningenniveau. Het is daarbij uitdrukkelijk de bedoeling dat deze wijken ten goede komen aan de gemeenschap van het gebied, zoals ouderen uit het dorp die graag in de buurt willen kunnen blijven wonen of jongeren die hun eerste woning in het dorp zoeken.

1320 *In de provinciale woonvisie staat dat minimaal 30% van de nieuwbouw uit sociale huurwoningen moet bestaan en ook landelijk wordt gestreefd naar minimaal 30% sociale huur. In verschillende delen van Noord-Holland is de woningvoorraad sociale huur nog steeds relatief laag. Het risico bestaat dat de wijken die in beschermd landschap worden bijgebouwd vooral uit duurdere woningen bestaan omdat de businesscase hiervan sneller rond is, terwijl de gemeenschap een tekort heeft aan sociale huurwoningen.*

1325 *Dit amendement regelt daarom dat een nieuwe woningbouwontwikkeling in beschermd landschap waarbij de kernkwaliteiten worden aangetast ofwel voor minimaal 30% uit sociale huurwoningen bestaat ofwel dat het gelegen is in een kern of woonlint dat al bestaat uit minimaal 30% huurwoningen of in een gemeente dat al een woningvoorraad heeft van minimaal 30% sociale huurwoningen. Ook is er een mogelijkheid om te compenseren. Gemeenten moeten dan in de planfase van het project in beschermd landschap kunnen aantonen dat de sociale huurwoningen die niet in het betreffende project komen binnen twee jaar in een ander nieuwbouwproject op gemeenteniveau zullen worden gerealiseerd, bij voorkeur in dezelfde kern of dorpslint. Het is daarbij noodzakelijk dat het hier ook daadwerkelijk gaat om compensatie en dat de sociale huurwoningen waarmee wordt gecompenseerd anders niet al gerealiseerd zouden worden.*

1335 Mevrouw **BERKVEN** (D66): Volgende amendement. Dit amendement regelt geen aantasting aardkundige monumenten, mede-ingediend door de Partij voor de Dieren en de SP. O, en de ChristenUnie. Excuses. Dit amendement regelt dat aardkundige monumenten niet mogen worden aangetast. Deze natuurlijke elementen, zoals stuwwallen, veenweidegebieden en zandduinen, zijn bepalend voor het landschap van Noord-Holland en vormen wat ons betreft een onmisbare schakel in de regionale identiteit. Dictum: "In de verordening in artikel 6.59a, derde lid, sub a de volgende tekst 'De kernkwaliteit habitat voor weidevogels niet wordt aangetast' te wijzigen in 'De kernkwaliteiten habitat voor weidevogels en aardkundige monumenten niet worden aangetast'."

1345 **Amendement 34-16 december 2024**
Bescherming aardkundige monumenten

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 16 december 2024.
Besluit:

1350 *In de verordening in artikel 6.59a derde lid sub a (pagina 16) de volgende tekst:*
3. de kernkwaliteit habitat voor weidevogels niet wordt aangetast;

Te wijzigen in:

1355 *3. de kernkwaliteiten habitat voor weidevogels en aardkundige monumenten niet worden aangetast.*
En gaan over tot de orde van de dag.

1360 *Ondertekening: Laurien Berkvens (D66), Jaap Hollebeek (Partij voor de Dieren, Michel Klein (ChristenUnie) en Heidi Bouhleh-Lascaris (SP).*

Toelichting

1365 *Dit amendement regelt een uitbreiding van de kernkwaliteiten die niet mogen worden aangetast door kleinschalige woningbouwprojecten in beschermd landschap (BL). Naast habitat voor weidevogels gaat het hier om aardkundige monumenten. Het beschermingsregime is ingericht om de kernkwaliteiten van het Noord-Hollands landschap te bewaken. Deze natuurlijke elementen, zoals stuwwallen, veenweidegebieden en zandduinen, zijn bepalend voor het landschap van Noord-Holland en vormen een onmisbare schakel in de regionale identiteit. Ze zijn bovendien vaak kwetsbaar voor ingrepen zoals kleinschalige woningbouw.*

1370 Mevrouw **BERKVEN** (D66): Volgende amendement. Advies ARO, mede-ingediend door de Partij voor de Dieren, ChristenUnie en Volt. Dit amendement regelt dat bij de aantasting van de kernkwaliteiten in beschermd gebied advies wordt ingewonnen bij de ARO. Niet alleen bij woningbouw, maar ook bij andere ruimtelijke ontwikkelingen, zoals het plaatsen van windmolens en zonneparken. Dictum: "Onder vernummering van lid vijf en zes tot lid zes en zeven wordt aan artikel 6.59a Activiteiten in Beschermd landschap een lid toegevoegd, luidende: 'Bij

ontwikkelingen op grond van het derde en vierde lid wordt aan de Adviescommissie Ruimtelijke Ordening advies gevraagd’.”

1380 **Amendement 37-16 december 2024**
Advies ARO bij ontwikkelingen in beschermd landschap (BL)

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 16 december 2024.

Besluit:

1385 *Onder vernummering van lid 5 en 6 tot lid 6 en 7 wordt aan artikel 6.59a Activiteiten in Beschermd landschap (pagina 16 en 17) een lid toegevoegd, luidende:*

5. Bij ontwikkelingen op grond van het derde en vierde lid wordt aan de Adviescommissie Ruimtelijke Ordening advies gevraagd.

1390 *En gaan over tot de orde van de dag.*

Ondertekening: Laurien Berkvens (D66), Jaap Hollebeek (Partij voor de Dieren), Michel Klein (ChristenUnie) en Maik de Weerd (Volt).

1395 **Toelichting**

Dit amendement regelt dat bij ruimtelijke ontwikkelingen in beschermd gebied waarbij de kernkwaliteiten worden aangetast advies wordt ingewonnen door het bevoegd gezag bij de Adviescommissie Ruimtelijke Ordening (ARO). Dit amendement is zowel gericht op woningbouw als op andere ruimtelijke ontwikkelingen zoals het plaatsen van windmolens of zonneparken.

1400 Mevrouw **BERKVEN**S (D66): Volgende amendement. Kleinschalige woningbouw ook echt kleinschalig, mede-ingediend door de Partij voor de Dieren en de ChristenUnie. Dit amendement regelt dat er echter alleen kleinschalige woningbouw in beschermd gebied wordt toegestaan. In de jurisprudentie zijn dat dus elf woningen. Dictum: “In de verordening in artikel 6.59a

1405 Activiteiten in beschermd landschap op pagina zestien de volgende tekst “Een omgevingsplan ter plaatse van het werkgebied beschermd landschap maakt niet mogelijk een ontwikkeling van meer dan 25 woningen; in afwijking van het tweede lid van het omgevingsplan de volgende ontwikkelingen die leiden tot een aantasting van de kernkwaliteiten mogelijk maken, een ontwikkeling van maximaal 25 woningen per kern of dorpslint” te wijzigen in “Een omgevingsplan

1410 ter plaatse van het werkingsgebied beschermd landschap maakt niet mogelijk: een ontwikkeling van meer dan 11 woningen; In afwijking van het tweede lid kan het omgevingsplan de volgende ontwikkelingen die leiden tot een aantasting van de kernkwaliteiten mogelijk te maken: een ontwikkeling van maximaal 11 woningen per kern of dorpslint.”

1415 **Amendement 38-16 december 2024**
Kleinschalige woningbouw echt kleinschalig

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 16 december 2024.

Besluit:

1420 *In de verordening in Artikel 6.59a Activiteiten in Beschermd landschap op pagina 16 de volgende tekst:*

1. Een omgevingsplan ter plaatse van het werkingsgebied beschermd landschap maakt niet mogelijk:

1425 *a. een ontwikkeling van meer dan 25 woningen;*

3. In afwijking van het tweede lid kan het omgevingsplan de volgende ontwikkelingen die leiden tot een aantasting van de kernkwaliteiten mogelijk maken:

a. een ontwikkeling van maximaal 25 woningen per kern of dorpslint,

1430 *Te wijzigen in:*

1. Een omgevingsplan ter plaatse van het werkingsgebied beschermd landschap maakt niet mogelijk:

a. een ontwikkeling van meer dan 11 woningen;

1435 *3. In afwijking van het tweede lid kan het omgevingsplan de volgende ontwikkelingen die leiden tot een aantasting van de kernkwaliteiten mogelijk maken:*

*a. een ontwikkeling van maximaal 11 woningen per kern of dorpslint,
En gaan over tot de orde van de dag.*

- 1440 *Ondertekening: Laurien Berkvens (D66), Jaap Hollebeek (Partij voor de Dieren) en Michel Klein (ChristenUnie).*

Toelichting

- 1445 *Dit amendement regelt in de omgevingsverordening dat het aantal woningen dat in beschermd gebied kan worden gebouwd teruggaat naar 11 woningen. In de omgevingsverordening was het aantal woningen dat in beschermd gebied zou mogen gebouwd verruimd naar 25 woningen. Daarmee wordt in feite de regel losgelaten dat in beschermd gebied alleen kleinschalig gebouwd mag worden, aangezien jurisprudentie kleinschalig heeft vastgelegd op 11 woningen.*

- 1450 *Woningbouwprojecten van 25 woningen zijn te substantieel om nog als kleinschalig te kunnen worden beschouwd, waarmee dergelijke woningbouwprojecten in beschermd landschap alleen met maatwerk en niet als regel zouden moeten worden toegestaan.*

- 1455 Mevrouw **BERKVEN**S (D66): Volgende amendement. We zijn halverwege ongeveer. Significante verbetering, mede-ingediend door Partij voor de Dieren en Volt. Dit amendement regelt dat er echt een significante bijdrage aan behoud of verbetering is van de leefbaarheid of vitaliteit of voorzieningenniveau en dat de aantasting van de kernkwaliteiten in verhouding moeten zijn tot die verbetering. Dictum: "In de verordening in artikel 6.59a derde lid sub a de volgende tekst: 'de ontwikkeling bijdraagt aan het behoud of versterking van de leefbaarheid, vitaliteit of het voorzieningenniveau van de kern of het dorpslint' te wijzigen in 'de ontwikkeling in significante mate bijdraagt aan het behoud of versterking van de leefbaarheid, vitaliteit of het voorzieningenniveau van de kern of het dorpslint en de aantasting van de kernkwaliteiten in redelijke verhouding staat tot deze bijdrage'."

- 1465 **Amendement 39-16 december 2024**
Significant bijdragen aan behoud of versterking van kernen en linten

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 16 december 2024.

Besluit:

- 1470 *In de verordening in artikel 6.59a derde lid sub a op pagina 16 de volgende tekst:
1. de ontwikkeling bijdraagt aan het behoud of versterking van de leefbaarheid, vitaliteit of het voorzieningenniveau van de kern of het dorpslint.*

Te wijzigen in:

- 1475 *1. de ontwikkeling in significante mate bijdraagt aan het behoud of versterking van de leefbaarheid, vitaliteit of het voorzieningenniveau van de kern of het dorpslint en de aantasting van de kernkwaliteiten in redelijke verhouding staat tot deze bijdrage.
En gaan over tot de orde van de dag.*

- 1480 *Ondertekening: Laurien Berkvens (D66), Jaap Hollebeek (Partij voor de Dieren) en Maik de Weerd (Volt).*

Toelichting

- 1485 *Dit amendement regelt dat bij een woningbouwontwikkeling waarbij de kernkwaliteiten van het beschermde landschap worden aangetast de ontwikkeling significant moet bijdragen aan het behoud of versterking van de leefbaarheid, vitaliteit of het voorzieningenniveau van de kern of het dorpslint en dat de aantasting van de kernkwaliteiten in redelijke verhouding moet staan tot deze bijdrage. Hiermee moet aannemelijk gemaakt worden dat de ontwikkeling daadwerkelijk een belangrijke bijdrage levert aan de doelstelling en dat die bijdrage in verhouding staat tot de aantasting die het veroorzaakt. Het amendement beoogt te voorkomen dat ontwikkelingen worden opgestart die slechts een zeer beperkte bijdrage leveren, maar wel een zeer grote impact hebben op de kwaliteit van het landschap, zoals de aardkundige en cultuurhistorische waarden.*

- 1495 Mevrouw **BERKVEN**S (D66): Volgende amendement Overtuigende onderbouwing, mede-ingediend door Partij voor de Dieren en de ChristenUnie. Dit amendement verduidelijkt dat er sprake moet zijn van een overtuigende onderbouwing dat er inderdaad sprake is van verbetering van de

leefbaarheid, vitaliteit of het voorzieningenniveau. Dit kan bijvoorbeeld de gemeente doen via een deskundig onderzoek. Dictum: In de toelichting bij artikel 6.59a derde lid sub a op pagina 39 en 40 in de verordening de volgende tekst toe te voegen: 'Voordat een ontwikkeling kan plaatsvinden moet overtuigend worden onderbouwd op welke manier de ontwikkeling bijdraagt aan het behouden, versterken van de leefbaarheid, vitaliteit of het voorzieningenniveau. Dit kan bijvoorbeeld via een deskundig en onafhankelijk onderzoek'."

Amendement 40-16 december 2024

Overtuigende onderbouwing bij versterking van kernen en linten

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 16 december 2024.

Besluit:

In de toelichting bij artikel 6.59a derde lid sub a op pagina 39 en 40 in de verordening de volgende tekst toe te voegen:

Voordat een ontwikkeling kan plaats vinden moet overtuigend worden onderbouwd op welke manier de ontwikkeling bijdraagt aan het behouden versterken van de leefbaarheid, vitaliteit of het voorzieningenniveau, dit kan bijvoorbeeld via een deskundig en onafhankelijk onderzoek. En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Laurien Berkvens (D66), Jaap Hollebeek (Partij voor de Dieren) en Michel Klein (ChristenUnie).

Toelichting

Dit amendement verduidelijkt in de toelichting dat bij een woningbouwontwikkeling waarbij de kernkwaliteiten van het beschermde landschap worden aangetast overtuigend moet worden onderbouwd op welke manier de ontwikkeling bijdraagt aan het behoud of versterking van de leefbaarheid, vitaliteit of het voorzieningenniveau van de kern of het dorpslint. Het bevoegd gezag kan dit bijvoorbeeld invullen door op basis van deskundig en onafhankelijk onderzoek te laten zien dat aan deze voorwaarde wordt voldaan.

Mevrouw **BERKVENS** (D66): Volgende amendement, mede-ingediend door de Partij voor de Dieren. Dit amendement geeft aan dat bij aantasting van de kernkwaliteiten de gemeenten oproepen om, indien mogelijk, die aantasting te compenseren. Dictum: "In de toelichting van de verordening in artikel 6.59a derde lid de volgende tekst naar 'Als het gaat om aantasting van andere kernkwaliteiten dan de kernkwaliteit habitat voor weidevogels, moet de aantasting zoveel mogelijk worden beperkt. Het plan mag dus geen onnodige aantasting teweegbrengen. Dit uit zich in bijvoorbeeld de indeling en inrichting van het plan.' En dit deel is nieuw: 'Gemeenten worden tevens opgeroepen om indien mogelijk de aantasting van andere kernkwaliteiten te compenseren'."

Amendement 41-16 december 2024

Indien mogelijk kernkwaliteiten compenseren

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 16 december 2024.

Besluit:

In de toelichting van de verordening in artikel 6.59a derde lid (pagina 40) de volgende tekst:

4. Als het gaat om aantasting van andere kernkwaliteiten dan de kernkwaliteit habitat voor weidevogels, moet de aantasting zoveel mogelijk worden beperkt. Het plan mag dus geen onnodige aantasting teweegbrengen. Dit uit zich in bijvoorbeeld de indeling en inrichting van het plan.

Te wijzigen in:

4. Als het gaat om aantasting van andere kernkwaliteiten dan de kernkwaliteit habitat voor weidevogels, moet de aantasting zoveel mogelijk worden beperkt. Het plan mag dus geen onnodige aantasting teweegbrengen. Dit uit zich in bijvoorbeeld de indeling en inrichting van het plan. Gemeenten worden tevens opgeroepen om indien mogelijk de aantasting van andere kernkwaliteiten te compenseren. En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Laurien Berkvens (D66) en Jaap Hollebeek (Partij voor de Dieren).

1560 *Toelichting*

Dit amendement stelt dat bij aantasting van de kernkwaliteiten door een woningbouwproject in beschermd gebied gemeenten worden opgeroepen om indien mogelijk de aantasting van de kernkwaliteiten ook te compenseren. Deze mogelijke compensatie kan dan zowel binnen als buiten het directe woningbouwproject plaats vinden. Voor specifieke afname van water, groen en biodiversiteit geldt sub 7 van artikel 6.59a.

Mevrouw **BERKVEN** (D66): Het volgende amendement: Kleinschalige woningbouw MRA, mede-
ingediend door de ChristenUnie. Hiermee regelen we dat we het verbod op kleinschalige
woningbouw in de MRA opnieuw terugbrengen in de Omgevingsverordening, want er zijn
voldoende binnenstedelijke alternatieven en anders is maatwerk mogelijk. Door het generiek
open te stellen, wordt het groene landschap, waaronder het Groene Hart, volgebouwd. Dictum:
"In de verordening artikel 6.18, eerste lid, weer toe te voegen: Artikel 6.18 MRA – Landelijk
gebied. Voor zover een omgevingsplan van toepassing is op het werkingsgebied MRA Landelijk
Gebied voorziet het niet in een woningbouwontwikkeling van minder dan 12 woningen. In de
aanhef van artikel 6.18b na 'artikel 6.13, eerste lid' in te voegen: Artikel 6.18'."

Amendement 42-16 december 2024

Behoud het open landschap in de Metropoolregio Amsterdam

1580 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 16 december 2024.*

Besluit:

1. In de verordening artikel 6.18, eerste lid, weer toe te voegen (pagina 8):

1585 *Artikel 6.18 MRA – Landelijk gebied*

*Voor zover een omgevingsplan van toepassing is op het werkingsgebied MRA – Landelijk gebied
voorziet het niet in een woningbouwontwikkeling van minder dan 12 woningen.*

1590 *2. In de aanhef van artikel 6.18b na 'artikel 6.13, eerste lid' in te voegen:*

Artikel 6.18.

En gaan over tot de orde van de dag.

1595 *Ondertekening: Laurien Berkvens (D66) en Michel Klein (ChristenUnie).*

Toelichting

*Dit amendement regelt dat het verbod op kleinschalige woningbouwontwikkeling in het landelijk
gebied van de Metropoolregio Amsterdam (MRA) gehandhaafd blijft. Het gaat dan om
woningbouw van minder dan 12 woningen. Bestaande uitzonderingen hierop blijven van kracht.
Binnen de MRA zijn voldoende binnenstedelijke mogelijkheden voor kleine woningbouwprojecten.
Het toestaan van kleinschalige woningbouw in het buitengebied zal zorgen voor aantasting van
het buitengebied en ten koste gaan van andere ruimtelijke functies en het groene, open
landschap, waaronder het Groene Hart.*

Mevrouw **BERKVEN** (D66): Volgende amendement: Bebouwen in verhouding, mede-ingediend
door de Partij voor de Dieren. Dit amendement geeft aan dat de bebouwing in verhouding moet
zijn tot de kern waar het gebouwd wordt, omdat anders de leefbaarheid juist kan worden
aangetast en dat bij heel kleine dorpjes dus ook kleinschalige woningbouw past. Dictum: "In de
toelichting bij artikel 6.59a derde lid Activiteiten in Beschermd landschap op pagina 16 van de
Omgevingsverordening de volgende tekst te wijzigen 'Uitbreidingen moeten passen bij de
identiteit en omvang van de gemeente en de regio' naar 'Uitbreidingen moeten passen bij de
identiteit en omvang van de gemeente en de regio. Ze moeten ook in verhouding staan tot de
betreffende kern of lint waar ze gebouwd worden. Bij kleine kernen en linten – lees: minder dan
woningen – passen kleinschalige woningbouwontwikkelingen'."

Amendement 43-16 december 2024
Bebouwing in verhouding

- 1620 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 16 december 2024.*
Besluit:
In de toelichting bij artikel 6.59a derde lid Activiteiten in Beschermd landschap op pagina 16 van de Omgevingsverordening de volgende tekst:
Uitbreidingen moeten passen bij de identiteit en omvang van de gemeente en de regio.
- 1625 *Te wijzigen in:*
Uitbreidingen moeten passen bij de identiteit en omvang van de gemeente en de regio.
Ze moeten ook in verhouding staan tot de betreffende kern of lint waar ze gebouwd worden. Bij kleine kernen en linten (<100 woningen) passen kleinschalige woningbouwontwikkelingen.
- 1630 *En gaan over tot de orde van de dag.*
- Ondertekening: Laurien Berkvens (D66) en Jaap Hollebeek (Partij voor de Dieren).*
- Toelichting*
- 1635 *Onder de omgevingsverordening kunnen in beschermd landschap met aantasting van de kernkwaliteiten tot 25 woningen bij een dorpskern of lint worden geplaatst ten behoeve van de leefbaarheid, vitaliteit of het voorzieningenniveau. Bij zeer kleine kernen en linten kunnen relatief grote woningbouwontwikkelingen echter juist druk zetten op de kleinschaligheid en de samenhang van de betreffende gemeenschap en daarmee negatief uitpakken voor de*
- 1640 *leefbaarheid. Dit amendement verduidelijkt daarom dat nieuwe woningbouw in verhouding moet zijn tot de gemeenschap en dat bij zeer kleine kernen en linten (namelijk van minder dan 100 woningen) kleinschalige woningbouw past.*
- 1645 *Mevrouw BERKVEN (D66): Laatste amendement. Tijdig informeren, mede-ingediend door Partij voor de Dieren, ChristenUnie en Volt. Dit amendement verduidelijkt dat de provincie zo vroeg mogelijk in de planfase moet worden geïnformeerd over projecten die een beschermd landschap kernkwaliteiten aantasten, zodat de provincie kan meekijken en waar nodig een zienswijze kan indienen. Dictum: "De toelichting bij artikel 6.59a lid 9 op pagina 41 te wijzigen van: GS moeten over woningbouwontwikkelingen die de kernkwaliteiten van het Beschermd Landschap aantasten*
- 1650 *altijd worden geïnformeerd, zowel over de locatie als het aantal woningen van het betreffende plan. Dit willen wij met het oog op monitoring en evaluatie van het beleid. Het informeren maakt onderdeel uit van de motivering van het plan en is daarmee zo vroeg mogelijk in de planfase", dit is nieuw, "voorafgaand aan de daadwerkelijke ontwikkeling." Ik krijg ook nog even graag de bevestiging van GS dat de informatieplicht geldt voor zowel de omgevingsplannen als voor*
- 1655 *buitenplanse activiteiten.*

Amendement 44-16 december 2024
Tijdig informeren van de provincie

- 1660 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 16 december 2024.*
Besluit:
De toelichting bij artikel 6.59a lid 9 op pagina 41 te wijzigen van:
- 1665 *GS moeten over woningbouwontwikkelingen die de kernkwaliteiten van het BL aantasten altijd worden geïnformeerd, zowel over de locatie als het aantal woningen van het betreffende plan. Dit willen wij met het oog op monitoring en evaluatie van het beleid. Het informeren maakt onderdeel uit van de motivering van het plan en is daarmee voorafgaand aan de daadwerkelijke ontwikkeling.*
- 1670 *Naar:*
GS moeten over woningbouwontwikkelingen die de kernkwaliteiten van het BL aantasten altijd worden geïnformeerd, zowel over de locatie als het aantal woningen van het betreffende plan. Dit willen wij met het oog op monitoring en evaluatie van het beleid. Het informeren maakt onderdeel uit van de motivering van het plan en is daarmee zo vroeg mogelijk in de planfase voorafgaand
- 1675 *aan de daadwerkelijke ontwikkeling.*
En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Laurien Berkvens (D66), Jaap Hollebeek (Partij voor de Dieren), Michel Klein (ChristenUnie) en Maik de Weerd (Volt).

1680

Toelichting

1685

Bij woningbouwontwikkelingen die de kernkwaliteiten in beschermd gebied aantasten is het verplicht om de provincie te informeren. De toelichting bij het artikel duidt aan dat het informeren onderdeel uitmaakt van de motivering van het plan en daarmee voorafgaand aan de daadwerkelijke ontwikkeling moet zijn. Dit amendement verduidelijkt dat de Provincie zo vroeg mogelijk in de planfase moet worden geïnformeerd. Dit geldt zowel voor woningbouwontwikkelingen die plaatst vinden via een aanpassing van het omgevingsplan als voor buitenplanse activiteiten.

1690

Mevrouw **BERKVEN** (D66): Er was ook nog een aantal moties, maar ik zie een interruptie.

De **VOORZITTER**: Ik geef u even wat rust.

1695

Mevrouw **BERKVEN** (D66): Heel fijn.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Den Boer komt u daarbij helpen.

1700

Mevrouw **DEN BOER** (BBB): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik hoor u heel veel amendementen voorlezen. Ik heb er vijftien geteld in iBabs. Wij hebben een woningprobleem, en ik geloof dat D66 dat ook wel wil onderschrijven. Het probleem is er. Al die vijftien amendementen, moties, hoe gaan die helpen om dit probleem op te lossen? Want ik hoor eigenlijk alleen maar belemmeringen. Dus wat gaat D66 doen dan om wel die versnelling van die woningbouw te krijgen? Wat gaat D66 doen om wel te laten zien dat u die wethouders vertrouwt? Want heel eerlijk gezegd, door al die regeltjes en al die puntjes, ik zou daar niet heel erg voelen dat ik vertrouwd word.

1705

1710

Mevrouw **BERKVEN** (D66): Dank u wel, voorzitter. Ik zou hem willen omkeren. Wat gaat dit doen voor de woningnood? We hebben het in 25 vragen gesteld: wat gaan deze projectjes nou opleveren? 4000 woningen. Dat is een half procent van onze woningbouwopgave. Als wij echt werk gaan maken bijvoorbeeld van het wonen boven winkels, als we echt werk gaan maken met kantoren, dan zitten we op een veelvoud daarvan. Zo'n twintig keer meer aan extra woningen. Dus heel eerlijk, dit draagt er helemaal niet aan bij. Wat eigenlijk nu gebeurt, is dus dat we voor een heel beperkt aantal woningen een enorme aanslag gaan plegen op ons beschermde landschap. En ja, dat vinden wij een probleem. Wat wij veel liever zien, zijn meer grootschalige ontwikkelingen die we echt goed kunnen inpassen in het landschap. Daar kun je dan namelijk heel goed over nadenken op welke manier je dat doet, op een manier waarop het zo min mogelijk aantasting veroorzaakt.

1715

1720

Mevrouw **DEN BOER** (BBB): Dank u wel, voorzitter. Ja, u heeft het over 4000 woningen, maar dat zijn wel 4000 woningen. 4000 gezinnen die een plek hebben om te wonen, 4000 doorstroomekken voor ouderen die daardoor naar een ander huis kunnen, 4000 gezinnen die een plek hebben. Dus dat u zegt van nou, ja, dat zet geen zoden aan de dijk. Wie het kleine niet eert, is het grote niet waard. En dan heeft u het over het optoppen van woningen. Wij zeggen niet dat dat uitgesloten wordt. U doet het nu voorkomen alsof dat naast elkaar moet, dat het niet naast elkaar kan. Nou, voor ons kan het naast elkaar. Dan kan het volgens mij het probleem niet helemaal oplossen, maar zeker bijdragen aan het oplossen van het probleem.

1725

De **VOORZITTER**: Via de voorzitter graag. De luisteraars weten niet wie er spreekt. Mevrouw Berkvens.

1730

Mevrouw **BERKVEN** (D66): Een van de regels, de subsidieregeling, die nu wordt geschrapt, is het mogelijk maken van wonen boven winkels. Een van de subsidieregels waar we nog over komen te spreken. Daar is ook een indicatie gemaakt van hoeveel woningen dat zou kunnen opleveren. Dat zijn er dus zo'n acht keer meer dan wat dit hele voorstel zou kunnen beogen. En dan denk ik,

1735 nou, sorry, maar dan kunnen we toch beter daarop inzetten in plaats van dat we ons beschermd landschap gaan afbreken.

1740 Mevrouw **DEN BOER** (BBB): Maar dan hebben we nog steeds geen oplossing voor de jongeren die wonen op die dorpjes en die daar graag willen blijven wonen of de ouderen die daar blijven wonen. Dus dan heb je het probleem nog niet opgelost.

1745 Mevrouw **BERKVEN** (D66): Ja, dat gaat dit voorstel dus ook niet oplossen. En dat is wat ik de hele tijd probeer te beargumenteren. Dit voorstel zorgt ervoor dat we kleine stukjes kunnen bijbouwen bij verschillende dorpen of kernen, maar dit gaat niet de woningnood oplossen. Dat probleem is veel groter en daarvoor hebben we veel grotere projecten nodig.

1750 Dan nog een paar moties. Motie één met de Partij voor de Dieren. GS wil ook graag maatwerk leveren voor grotere projecten. Daar zijn wij dus heel geïnteresseerd in. Daar willen we alleen wel natuurlijk graag op kunnen meekijken als PS. En daarom verzoeken we het college van Gedeputeerde Staten alle maatwerkafspraken aan de provinciale commissie voor te leggen alvorens besluitvorming in GS plaatsvindt. Sorry, dat was het dictum, voorzitter.

Motie 146-16 december 2024
Maatwerkafspraken via Provinciale Staten

1755 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 16 december 2024.*
Constaterende dat:

- *De regels voor het bouwen van woningen in beschermd landschap in Noord-Holland worden versoepeld;*
- 1760 • *Woningbouw onder voorwaarden met maatwerkafspraken toegestaan kan gaan worden in beschermd landschap - bijvoorbeeld ten koste van natuur, open landschap, landbouw en/of tegen regelgeving voor schoon water, bescherming van flora en fauna.*

Overwegende dat:

- 1765 • *Het wenselijk is om bij ontheffing van de regels in het beschermd landschap Provinciale Staten hierbij te betrekken.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Alle maatwerkafspraken aan de provinciale commissie voor te leggen alvorens besluitvorming in Gedeputeerde Staten plaats vindt.*

En gaan over tot de orde van de dag.

1770 *Ondertekening: Laurien Berkvens (D66) en Jaap Hollebeek (Partij voor de Dieren).*

1775 Mevrouw **BERKVEN** (D66): Dan de tweede motie. Wij willen dat er een evaluatie plaatsvindt van de wijzigingen waarbij ook de ARO betrokken wordt, de wijziging in deze Omgevingsverordening. Daarom het dictum: "Verzoekt het college van Gedeputeerde Staten twee jaar na inwerkingtreding een evaluatie uit te voeren van de ontwikkelingen die door de gewijzigde Omgevingsverordening mogelijk zijn gemaakt, de effecten daarvan op de kernkwaliteiten en daarbij de Adviesraad Ruimtelijke Ordening te betrekken."

1780 **Motie 147-16 december 2024**
Evaluatie gewijzigde omgevingsverordening

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 16 december 2024.
Constaterende dat:

- 1785 • *Met de derde herziening omgevingsverordening NH2022 er significante veranderingen optreden in het provinciaal beleidskader voor het landelijk gebied;*
- *Deze zijn te vinden in de nieuwe artikelen 6.18a "Woningbouw in of aan een kern of dorpslint" en 6.59a "Activiteiten in Beschermd Landschap".*

Overwegende dat:

- 1790 • *De Adviesraad Ruimtelijke Ordening (ARO) bij uitstek geschikt is om de ruimtelijke kwaliteit van ontwikkelingen in het landelijk gebied te evalueren.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Twee jaar na inwerkingtreding een evaluatie uit te voeren van de ontwikkelingen die door de gewijzigde omgevingsverordening mogelijk zijn gemaakt, de effecten daarvan op de kernkwaliteiten en daarbij de Adviesraad Ruimtelijke Ordening te betrekken.*
- En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Laurien Berkvens (D66), Jaap Hollebeek (Partij voor de Dieren), Michel Klein (ChristenUnie) en Maik de Weerd (Volt).

Mevrouw **BERKVEN** (D66): En dan de laatste motie, mede-ingediend door de Partij voor de Dieren en de SP. Met deze wijzigingen komen landschappelijke, aardkundige en cultuurhistorische waarden sterk onder druk en we willen daar goed de vinger op de pols kunnen houden wat hier nu gebeurt en of die kernkwaliteiten wel extra bescherming nodig gaan hebben hiermee. Daarom het dictum: "Verzoeken het college van Gedeputeerde Staten te onderzoeken welke impact de veranderende regels hebben op landschappelijke, aardkundige of erfgoedwaarden en of deze waarden een andere of aanvullende vorm van bescherming behoeven en Provinciale Staten hierover uiterlijk in het najaar van 2025 te informeren."

Motie 148-16 december 2024 Landschappelijke, aardkundige of erfgoedwaarden

*Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 16 december 2024.
Constaterende dat:*

- *In de omgevingsverordening de regels worden aangepast waardoor onder meer woningbouwprojecten kunnen worden neergezet in beschermd landschap met aantasting van de kernkwaliteiten;*
- *Het nog onduidelijk is op welke manier wordt getoetst of landschappelijke, aardkundige of erfgoedwaarden, zoals kreekruigen, molenlandschappen en kasteellandschappen, worden aangetast.*

Overwegende dat:

- *Het van belang is dat er duidelijkheid is over mogelijke aantasting van deze waarden en dat dit zo veel mogelijk voorkomen dient te worden.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Te onderzoeken welke impact de veranderende regels hebben op landschappelijke, aardkundige of erfgoedwaarden, en of deze waarden een andere of aanvullende vorm van bescherming behoeven;*
- *Provinciale Staten hierover uiterlijk in het najaar van 2025 te informeren.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Laurien Berkvens (D66), Jaap Hollebeek (Partij voor de Dieren) en Heidi Bouhrel-Lascaris (SP).

Mevrouw **BERKVEN** (D66): Dat was het, voorzitter. Het was een hele lijst, ik weet het. Maar het is dan ook een heel belangrijke wijziging waar we het over hebben, met veel impact op ons landschap. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Als ik goed geteld heb zijn het elf amendementen en drie moties en die maken onderdeel uit van onze beraadslagingen.

Dan geef ik het woord aan mevrouw Bouhrel van de SP.

Mevrouw **BOUHREL-LASCARIS** (SP): Dank u wel, voorzitter. Ik ga eerst eventjes beginnen met- Ja, hoe zal ik starten? Ik wil het graag netjes houden namelijk. Ja. We hebben in de commissie van 28 november gesproken over het Twiske, de opvang. Wij zijn natuurlijk uiteraard helemaal niet tegen opvang van oorlogsvluchtelingen, maar om het nou in het Twiske te doen... Nou ja, goed, we hebben het er in de commissie al over gehad. Daar zijn we gewoon wel op tegen. Zeker omdat er andere alternatieven zijn. Die lijst mogen we niet inzien, zelfs niet in een besloten omgeving. Terwijl we toch echt allemaal een eed hebben afgelegd dat we, als we geheimhoudende stukken bespreken, dat ze ook geheim moeten blijven. We hebben hier vorig jaar een wethouder gehad van Oostzaan die het toen absoluut geen probleem vond om een lijst te overleggen, want hij had

het allemaal op orde en het kon zo aangeleverd worden. Toch eventjes niet. Dan vraag ik mij af: waarom dan ineens niet? Kom dan in ieder geval met uitleg daarover. Maar ook dat krijgen wij niet. Gemeenten verwachten van ons transparantie. Wij mogen dat dan toch ook van de gemeenten verwachten? Wij vinden het gewoon bijzonder dat gemeenten de macht hebben om documenten waar wij een advies over moeten geven, niet met ons delen. Daarom dienen wij samen met Partij voor de Dieren een motie in om dit in het vervolg wel te waarborgen. En het dictum daarvan luidt: "In de Omgevingsverordening Noord-Holland 2022 op te nemen om alleen ontheffing van NNN-regels te verlenen wanneer dat onderbouwd is met een lijst waarom alternatieve locaties niet geschikt zijn. Indien een gemeente bezwaren heeft deze lijst te openbaren, deze lijst in een besloten vergadering te bespreken of in de griffiekamer in te laten zien, en gaat over tot de orde van de dag."

Motie 149-16 december 2024

Ontheffing NNN in omgevingsverordening NH2022

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 16 december 2024.

Constaterende dat:

- *Het zorgelijk is dat wij te weinig NNN hebben;*
- *Er een enorm grote opgave ligt op het NNN te realiseren;*
- *Wij een eed tot geheimhouding hebben afgelegd;*
- *Er op NNN een nee, tenzij-regime ligt.*

Overwegende dat:

- *Het bijzonder is dat gemeenten de macht hebben documenten voor ons geheim te houden, zeker als in de raad over alternatieve locaties wordt gesproken zoals onlangs in Oostzaan is gebeurd betreft de opvang in het Twiske;*
- *Om te kunnen spreken van een goede ruimtelijke verordening we alle documenten tot ons moeten kunnen nemen;*
- *De transparantie die gemeenten van ons verwachten ook wederzijds verwacht mag worden.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *In de omgevingsverordening NH2022 op te nemen om alleen ontheffing van de NNN-regels te verlenen, wanneer het onderbouwd is met een lijst waarom alternatieve locaties niet geschikt zijn. Indien een gemeente bezwaren heeft deze lijst te openbaren, deze lijst in een besloten vergadering te bespreken of in de griffierkamer in te laten zien.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Heidi Bouhleb-Lascaris (SP), Jaap Hollebeek (Partij voor de Dieren).

Mevrouw **BOUHLEL-LASCARIS** (SP): En dan, het 'straatje erbij'. Bijbouwen van 25 woningen gaat de woningnood niet oplossen. Bij grotere bouwplannen is het beter een goed woningaanbod te realiseren. Je kan dan bijvoorbeeld denken aan minimaal dertig procent sociale huur, echte betaalbare woningen, woningen voor starters, woningen voor senioren en andere belangrijke doelgroepen die in de markt geen woning weten te vinden. Immers, voor rijken is er geen wooncrisis. En dat is wat er gebeurt als je maar 25 woningen bouwt. Het worden geen goedkope, betaalbare woningen. Grond in BPL is vaak versnipperd. Daar is de Scheg Midden een goed voorbeeld van. 497 woningen zouden daar komen. Daar wordt maar niet gebouwd omdat er zoveel grondeigenaren zijn die er allemaal van willen profiteren. Dus goedkoop bouwen gaat daar echt niet. De SP is dus ook van mening, als er in BPL gebouwd moet worden, doe dat dan met grotere aantallen. Tijdens de commissie werden we door een van de insprekers gewezen – mevrouw Den Boer haalde het ook al even aan – tweehonderd woningen in Opperdoes. Toen hebben we het al aangegeven, ik zeg het nu weer: wij moeten ons er nog wel even in verdiepen of het een haalbaar project is. Want hoeveel grondeigenaren heb je daarmee te maken? Kan het daar wel betaalbaar? Maar we zeggen daar niet meteen 'nee' tegen, omdat dit soort projecten wel de sociale woningen oplevert.

Even kijken of ik nog wat vergeet. Nee, ik sluit af. De SP wil de Staten en het college nogmaals attenderen op de catastrofale blunder die het gaat zijn bij het toestaan van het 'straatje erbij'. Zeker wanneer we vooraf geen inspraak meer hebben en alleen nog maar achteraf mogen toetsen of het project wel gebouwd had mogen worden. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: U heeft één motie ingediend. Die maakt onderdeel uit van onze beraadslagingen.

1915 Dan geef ik het woord aan mevrouw Koning van het CDA.

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Geachte voorzitter, Nederland heeft een woning- en opvangcrisis. Alle bestuurslagen zijn daarom druk bezig om het noodzakelijke aantal woningen en opvangplekken te kunnen realiseren en zoveel mogelijk belemmeringen daarvoor weg te nemen. Ook hoogste prioriteit van het kabinet, bleek vorige week op de top waar Schoof persoonlijk aanwezig was. Ruim 190.000 woningen in onze provincie voor 2030. Het CDA is blij met diverse aanpassingen in de Omgevingsverordening die woningbouw op diverse plekken mogelijk maakt, zoals de uitbreiding van 11 naar 25 woningen per dorpskern. En als er echt geen andere plek is, mag dat voortaan ook in BL-gebied.

1920

1925 Maar, voorzitter, deze uitbreiding is nog niet voldoende om aan de grote vraag aan woningen te voldoen. Zaterdag las ik nog een verhaal in de krant van een jong echtpaar met een kind van twee jaar, dat vanwege de woningnood bij de opa van het kind in huis woont. Dat heeft tot gevolg dat deze man zijn slaapkamer heeft afgestaan aan het jonge gezin en zelf op de bank slaapt. Het is moeilijk voor zo'n gezin om een eigen leven te gaan starten. Zo zijn er velen die te maken hebben met deze woningnood. Helaas is het aantal te bouwen woningen van 190.000 voor 2030 niet simpel met een paar handtekeningen gerealiseerd. Ook het aantal noodzakelijke opvangplekken voor statushouders loopt zwaar achter op de behoefte. "Tussen droom en daad staan wetten in de weg en praktische bezwaren", dichtte Willem Elschot. Wie zijn droom wil realiseren, neemt het dus het best zoveel mogelijk bezwaren weg. Helaas doet de provincie Noord-Holland dat op dit moment nog niet voldoende. Expliciet bepaalt de concept Omgevingsverordening dat afwijkingen van het beschermingsregime door onze provincie in principe voor alles mogelijk is, maar expliciet niet voor woningbouw van meer dan 25 woningen. Dat vinden wij onhandig. GS moet voor zichzelf en de inwoners deze mogelijkheid niet vrijwillig uit haar bestuurlijke gereedschapskist halen. Beter mee dan om verlegen, zou je denken. "Maar we hebben het maatwerk toch?", zou het college zeggen. Dat is volgend jaar klaar. Maar waarom wordt het dan nu op deze wijze via dit artikel toch beperkt? Bovendien, maatwerk is ook nu al mogelijk, maar heeft de afgelopen zes jaar eigenlijk nauwelijks tastbare resultaten opgeleverd. Dat is de ervaring ook van veel lokale bestuurders. Het CDA wil dat onder andere Soppediep en Stompnetoren gerealiseerd kunnen worden. Deze nieuwe wijken zijn hard nodig. Op basis van regelingen en uitzonderingen had GS ook in het verleden toestemming kunnen geven voor Stompnetoren-West, maar de provincie heeft het steeds tegengehouden. Wil GS Stompnetoren-West en Soppediep nu wel of niet? Zoals de Omgevingsverordening er nu uitziet, geven we tegenstanders van een toekomstige maatwerkoplossing juist een krachtig argument in het artikel 6.59a lid zes om zich tegen deze oplossing te verzetten. Dus dient het CDA samen met JA21 de volgende motie in. Nee, amendement is het. Met als overweging dat de provincie een sleutelpositie vervult in het planologisch mogelijk maken van woningbouw, de provincie in de Omgevingsverordening de mogelijkheid heeft om op basis van groot algemeen belang af te wijken van het beschermingsregime, bijvoorbeeld voor de aanleg van elektra transportleidingen of zonnenvelden, maar woningbouw met meer dan 25 woningen hierin niet wordt meegenomen. En ik hoor net ook andere partijen zeggen, die eigenlijk helemaal tegen bouw en BPL zijn, dat ze wel grote projecten daar willen, maar niet die kleine. Dus dan is het toch logisch dat we in dit artikel dat niet op deze wijze gaan beperken? Maatwerk voor woningbouw van meer dan 25 woningen altijd nodig is, maar dit wordt bemoeilijkt als de zin in artikel 6.59 niet aangepast wordt of geschrapt wordt. De provincie dient te voorkomen dat in de Omgevingsverordening bepalingen zijn opgenomen die de toekomstige rechtspositie van de provincie niet zullen verstevigen. Amendeert daarom de derde herziening Omgevingsverordening NH2022 door de volgende zinsnede op pagina 41 in artikel 6.59a lid zes te schrappen "met uitzondering van ontwikkelingen van meer dan 25 woningen".

1950

1955

1960

1965

Amendement 46-16 december 2024
Woningbouw als groot openbaar belang

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 16 december 2024.
Constaterende dat:

1970

- *De woningnood in Nederland groot is en groeit en er sprake is van een nationale crisis;*
 - *In de Staten van Noord-Holland al veel gesproken is over en maatregelen zijn genomen om woningbouw te faciliteren;*
 - *De woningbouwproductie desondanks achter blijft bij de planningen en prognoses;*
 - 1975 • *De bevolking sneller groeit dan eerder is voorspeld;*
 - *Gemeenten moeite hebben om locaties te bestemmen voor (tijdelijke) woningbouw.*
- Overwegende dat:*
- *De provincie een sleutelpositie vervult in het planologisch mogelijk maken van woningbouw;*
 - 1980 • *Het niet valt uit te sluiten dat in de toekomst aanvullende maatregelen nodig zijn om woningbouw te stimuleren;*
 - *De provincie in de Omgevingsverordening de mogelijkheid heeft om op basis van ‘groot algemeen belang’ af te wijken van het beschermingsregime, bijvoorbeeld voor de aanleg van elektratranssportleidingen of zonnevelden, maar woningbouw met meer dan 25 woningen hierin niet wordt meegenomen (zie artikel 6.59a lid 6);*
 - 1985 • *Maatwerk voor woningbouw van meer dan 25 woningen altijd nodig is, maar dit wordt bemoeilijkt als de zin in artikel 6.59a lid 6 niet geschrapt wordt;*
 - *De provincie zichzelf niet moet beperken in het nemen van noodzakelijke maatregelen voor woningbouw;*
 - 1990 • *De provincie daarnaast dient te voorkomen dat in de Omgevingsverordeningen bepalingen zijn opgenomen die de toekomstige rechtspositie van de provincie niet zullen verstevigen.*
- Besluit:*
- *De volgende zinsnede op pagina 41, in artikel 6.59a lid 6 te schrappen: “met uitzondering van ontwikkelingen van meer dan 25 woningen”.*
 - 1995
- En gaan over tot de orde van de dag.*
- Ondertekening: Willemien Koning (CDA) en Daniël van den Berg (JA21).*
- 2000 *Toelichting:*
Door dit deel van de zin in artikel 6.59a lid 6 te schrappen zorgen we ervoor dat GS ook woningbouw van meer dan 25 woningen kan aanwijzen als groot algemeen belang en daardoor bij uitzondering kan afwijken van het beschermingsregime via dit artikel. In de huidige tekst is het wel mogelijk om bijvoorbeeld zonnevelden of elektratranssportleidingen aan te merken als groot algemeen belang en juist woningbouw van meer dan 25 woningen niet. Dat vinden wij vreemd. Om bijvoorbeeld Soppediep en Stompetoren-West mogelijk te kunnen maken vinden wij het belangrijk dat GS ook een uitzondering kan maken voor woningbouw van meer dan 25 woningen en daarvoor is amenderen van deze tekst in artikel 6.59a lid 6 belangrijk.
- 2005
- 2010 Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Zoals ik al zei, loopt het aantal noodzakelijke opvangplekken voor statushouders ook zwaar achter op de behoefte. Wethouders doen hun uiterste best voldoende plekken te realiseren, verspreid over het land. Zij doen dit vanuit hun bestuurlijke verantwoordelijkheid en solidariteit met Ter Apel. Helaas lopen gemeenten hierbij ook vaak tegen de door provincie georganiseerde beperkingen aan. Gezien de urgentie van het opvangprobleem
- 2015 en de gezamenlijke verantwoordelijkheid van bestuurslagen in Nederland om maatschappelijke doelen te realiseren, vragen we bij de uitwerking van het maatwerkbeleid bijzondere aandacht voor de tijdelijke huisvesting en dienen we daarom de volgende motie in: “Verzoekt GS in de uitwerking van het maatwerkbeleid een beleid te formuleren waarin gemeenten actief worden geholpen bij het verzoeken voor maatwerk om tijdelijke woningen mogelijk te maken in deels beschermd landschap. Binnen drie maanden duidelijkheid wordt gegeven op een eerste gemeentelijke verzoek tot medewerking. In het geval geen medewerking aan het verzoek kan worden gegeven aan betreffende gemeenten, een ruimtelijk alternatief wordt geboden waardoor de noodzakelijke tijdelijke woningbouw alsnog gerealiseerd kan worden. In het geval wel medewerking kan worden gegeven, de betreffende gemeente actief wordt ondersteund bij het opstellen van plannen die aan de regels en beleidskaders van het maatwerkbeleid voldoen. Wordt bevorderd dat gemeentelijke plannen die voldoen aan de gestelde eisen, inclusief ARO-advies, binnen vijf maanden van een bruikbaar provinciaal besluit zijn voorzien. GS elke zes maanden PS informeren over de voortgang van nieuwe en lopende aanvragen en de afhandeling daarvan. Indien noodzakelijk of wenselijk voorstellen worden gedaan om vigerende regelingen zo aan te
- 2025

2030 passen dat deze de uitvoering van deze motie niet in de weg staan, maar bevorderen.” Tot zover die motie.

Motie 150-16 december 2024

Tijdelijke woningbouw in Beschermd Landschap

2035

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 16 december 2024.

Constaterende dat:

- *De woningnood in Nederland groot is en steeds verder toeneemt;*
- *Statushouders vaak vastzitten in azc's door een tekort aan reguliere woningen;*
- 2040 • *De bevolking sneller groeit dan verwacht en woningbouwprojecten achterlopen;*
- *Gemeenten en woningcorporaties zoeken naar tijdelijke oplossingen, zoals tijdelijke woningen voor maximaal 30 jaar;*
- *Gemeenten, om uiteenlopende redenen, maar vooral wegens planologische beperkingen, zoals beschermd landschap, ook moeite hebben om deze noodzakelijke tijdelijke huisvesting te realiseren.*

2045

Overwegende dat:

- *De provincie kan helpen door maatwerk te bieden op het gebied van ruimtelijke plannen;*
- *Meerdere gemeenten hebben aangegeven een beroep te willen doen op de mogelijkheid om bijvoorbeeld via maatwerk, tijdelijke huisvestingsmogelijkheden te realiseren;*
- 2050 • *Maatwerk tot nu toe zelden tot concrete resultaten lijkt te leiden voor deze gemeenten;*
- *De komende maanden door GS aan een adequaat maatwerkbeleid wordt gewerkt dat in Q1 aan PS wordt gepresenteerd.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Gemeenten actief worden geholpen bij verzoeken voor maatwerk om tijdelijke woningen mogelijk te maken in (deels) Beschermd Landschap;*
- 2055 • *Binnen drie maanden duidelijkheid wordt geven op een eerste gemeentelijk verzoek tot medewerking;*
- *In het geval geen medewerking aan het verzoek kan worden gegeven, aan betreffende gemeente een ruimtelijk alternatief wordt geboden waardoor de noodzakelijke tijdelijke woningbouw alsnog gerealiseerd kunnen worden;*
- 2060 • *In het geval wél medewerking kan worden gegeven, de betreffende gemeente actief wordt ondersteund bij het opstellen van plannen die aan de regels en beleidskaders van het maatwerkbeleid voldoen;*
- *Wordt bevorderd dat gemeentelijke plannen die voldoen aan de gestelde eisen, inclusief ARO-advies, binnen vijf maanden van een bruikbare provinciaal besluit zijn voorzien;*
- 2065 • *GS elke zes maanden PS informeren over de voortgang van nieuwe en lopende aanvragen en de afhandeling daarvan;*
- *Indien noodzakelijk of wenselijk voorstellen worden gedaan om vigerende regelingen zo aan te passen dat deze de uitvoering van deze motie niet in de weg staan maar*
- 2070 *bevorderen.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Willemien Koning-Hoeve (CDA).

2075 Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): En dan tot slot, voor onze mening over de overige onderwerpen in deze Omgevingsverordening verwijzen wij naar onze inbreng die we hebben gedaan tijdens de commissievergadering.

2080 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Eén amendement, één motie, maken onderdeel uit van onze beraadslagingen.

De heer Klein van de ChristenUnie.

2085 De heer **KLEIN** (CU): Meneer de voorzitter, het belangrijkste punt van deze herziening van de Omgevingsverordening is wat de ChristenUnie betreft de onnodige, niet onderbouwde, gevaarlijke en overmatige verruiming van de mogelijkheden om te bouwen in het landelijk gebied. Met de voorgestelde verruiming gooien we vele jaren aan zorgvuldige bescherming van het Noord-Hollandse landschap te grabbel. En waarom? Ja, natuurlijk, er is heel veel behoefte aan

2090 betaalbare woningen. De ChristenUnie hecht ook groot belang aan leefbaarheid en een goed
voorzieningsniveau op het platteland. Ook daar hebben we de vorige vergadering over
gesproken. Maar het treurige is dat deze verruiming daar niet onderbouwd aan bijdraagt en ook
niet voor nodig is. Meneer de voorzitter, ik zou er begrip voor hebben gehad als het college een
zorgvuldige analyse had gemaakt van waar de huidige regels knellen. En dat er dan een goed
2095 onderbouwd voorstel zou liggen om een aantal regels zorgvuldig aan te passen, bijvoorbeeld
omdat blijkt dat elf woningen echt een probleem is, maar projecten van vijftien woningen wel van
de grond zouden komen. Of dat er in de MRA-regio problemen met de leefbaarheid opgelost
kunnen worden door ook daar kleinschalige uitbreiding mogelijk te maken. Maar dat ligt er niet.
En ook de problemen waarmee wethouders zich hier melden in de commissie worden met dit
2100 voorstel niet opgelost. Naar mijn mening speelt dit college een gevaarlijk spelletje. U kent het
spelletje Jenga. Nou, dat lijkt wel een beetje op ons beschermingsregime. Het is gebouwd van
allemaal losse blokjes. En natuurlijk, je kunt best voorzichtig af en toe een blokje verwijderen.
Bijvoorbeeld, vijftien woningen toestaan in plaats van elf. Of een kleine verruiming toestaan in
MRA. Of een hele specifieke kernkwaliteit pakken en die aanpassen. Maar wat het college nu doet
is allemaal steentjes tegelijk uit het bouwwerk van ons beschermingsregime halen, en dan stort
2105 het bouwwerk op een gegeven moment in. Ik laat het even aan uw verbeelding over hoe dat
eruitziet. Door het bouwen in beschermd landschap toe te staan onder vaag geformuleerde
voorwaarden, is er feitelijk altijd een argument om de regels te omzeilen. En daarom dienen we
samen met D66 en Partij voor de Dieren en nog andere partijen een heel aantal amendementen in
om die regels deels terug te draaien of van specifiekere voorwaarden te voorzien. En daarmee
2110 voegen we weer wat bouwblokjes terug die zorgen dat het bouwwerk steviger blijft staan. Veel
amendementen zijn al toegelicht door D66. Ik wil één specifiek amendement toevoegen. En het
belangrijkste amendement trouwens wat mij betreft is Beschermd landschap echt beschermd.
Maar het amendement wat ik wil toevoegen gaat over de voorgestelde formulering van de vijfde
voorwaarde voor kleinschalige woningbouw in beschermd landschap. Daar staat nu dat zoveel
2115 mogelijk rekening moet worden gehouden met de kernkwaliteiten. Dat is natuurlijk een
formulering die heel veel ruimte biedt voor interpretatie. Daarom heb ik samen met de Partij voor
de Dieren en D66 het volgende amendement: "Wij besluiten in het wijzigingsbesluit PS Derde
herziening Omgevingsverordening NH2022 de volgende tekst in artikel 6.59a derde lid sub a aan,
pagina zestien, in de planuitwerking zoveel mogelijk rekening wordt gehouden met de
2120 kernkwaliteiten in combinatie met ruimtelijke kwaliteitseisen als bedoeld in artikel 6.70" te
vervangen door "er geen alternatieven zijn voor de planuitwerking die leiden tot een beperktere
aantasting van de kernkwaliteiten, waarbij rekening wordt gehouden met de ruimtelijke
kwaliteitseisen als bedoeld in artikel 6.70".

2125 **Amendement 47-16 december 2024**
Geen alternatieven met minder impact op kernkwaliteiten

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 16 december 2024.

Besluit:

2130 *In het "Wijzigingsbesluit PS derde herziening Omgevingsverordening NH2022" de volgende tekst
in Artikel 6.59a derde lid sub a (pagina 16):*

*5. in de planuitwerking zoveel mogelijk rekening wordt gehouden met de kernkwaliteiten, in
combinatie met de ruimtelijke kwaliteitseisen als bedoeld in Artikel 6.70;*

2135 *Te vervangen door:*

*5. er geen alternatieven zijn voor de planuitwerking die leiden tot een beperktere aantasting van
de kernkwaliteiten, waarbij rekening gehouden wordt met de ruimtelijke kwaliteitseisen als bedoeld
2140 in Artikel 6.70.*

En gaan over tot de orde van de dag.

*Ondertekening: Michel Klein (ChristenUnie), Laurien Berkvens (D66) en Jaap Hollebeek (Partij voor
de Dieren).*

2145 *Toelichting*

*In de oorspronkelijk voorgestelde formulering van de vijfde voorwaarde voor een kleinschalige
woningbouw in Beschermd Landschap wordt gesteld dat "zoveel mogelijk" rekening wordt*

2150 *gehouden met de kernkwaliteiten. Dat is een formulering die veel ruimte biedt voor interpretatie. De nieuw voorgestelde formulering vereist dat gekozen wordt voor met alternatief dat het minste impact heeft op de kernkwaliteiten van het beschermd landschap.*

2155 De heer **KLEIN** (CU): Mijnheer de voorzitter, de voorgestelde wijzigingen zijn onnodig en zijn slecht voor Noord-Holland. Er is geen goede argumentatie en slechts projectontwikkelaars zullen hier blij van worden. Doe dit niet. Laten we samen aan de slag gaan met grotere maatwerkprojecten die wel bijdragen.

2160 De heer **MANTEL** (JA21): Ja, voorzitter, dank aan de heer Klein voor dit mooie blokkenspel. Nu is het natuurlijk wel zo dat mensen niet kunnen wonen in een toren van Jenga, maar wel in 25 woningen. Stel dat het er maar tien zijn, dat tien dorpen hier gebruik van kunnen maken, dan zijn dat 250 gezinnen die een nieuwe woning kunnen betrekken. Dat is toch mooi meegenomen? Ik begrijp dat het maar een kleine fractie is van de woningnood die we hebben, maar daar zou je toch juist blij mee moeten zijn?

2165 De heer **KLEIN** (CU): Meneer Mantel, alles is een afweging. Wat we nu doen is veel te veel voor wat nodig is om te realiseren wat u wil. Want in heel veel dorpen is er binnenstedelijk ruimte. Dus die tien woningen, die kunnen we over het algemeen wel vinden. En wat nog een ander bezwaar is wat ik heb: de meeste woningen die zullen worden gebouwd, zullen onbereikbaar zijn voor die mensen, die jongeren in die dorpen die nu graag willen wonen. Heel vaak zullen het veel te dure woningen zijn die nauwelijks bijdragen aan de behoefte die in dat dorp zelf leeft.

De **VOORZITTER**: Voordat ik meneer Mantel- Meneer Klein, via de voorzitter. Niet rechtstreeks de heer Mantel aanspreken. De heer Mantel.

2175 De heer **MANTEL** (JA21): Ja, dank, voorzitter. Kijk, met betrekking tot het laatste, dat zal ongetwijfeld al dan niet voor een deel waar zijn. Maar er zijn bijvoorbeeld ook een heleboel, laten we zeggen, ruim genomen 25 tot 40-jarige tweeverdieners, die kunnen prima zo'n twee onder één kap betalen als ze allebei een baan hebben, waardoor we zorgen dat zij in die kern blijven wonen en vervolgens bij de ijsclub en de voetbalvereniging et cetera bijvoorbeeld

2180 vrijwilligerswerk gaan doen of penningmeester worden. Dat is toch juist wat we willen om die kern leefbaar te houden?

2185 De heer **KLEIN** (CU): Mijnheer de voorzitter, ik zou graag de heer Mantel willen antwoorden dat dat nu al mogelijk is. We hebben voor het overgrote deel, of voor de helft, van de provincie de mogelijkheid om elf woningen te bouwen. Uw voorbeeld zelf is nu tien. Dan kunnen we dit al doen. Het is niet nodig om al deze regels op de schop te gooien. Dat is mijn punt.

2190 Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Ja, mijn vraag is, kunt u zich voorstellen dat het juist de kracht is van en-en. Je kan dus binnenstedelijk in kleine dorpen nog een aantal woningen toevoegen en dan nog een klein aantal, 25, buiten de dorpskern. Dat maakt juist dat je die dorpskern extra kan versterken door die beide mogelijkheden. Als je helemaal die 25 woningen niet wil, ziet u dan niet dat ook de lokale mensen, hun kinderen of die doorstroming, dat je dat gewoon belemmert, dat je daar geen kans voor geeft? Wilt u die kans niet geven in Noord-Holland?

2195 De heer **KLEIN** (CU): Ja, meneer de voorzitter, natuurlijk willen we onze jongeren en de mensen die in dorpen wonen een kans geven, maar met dit voorstel gaat dat nauwelijks lukken. Vandaag stond er in Trouw een groot artikel over onze beslissingen vandaag. Daar stond een foto van Zuiderwoude bij, toevallig van de uitbreidingswijk die daar wel een aantal jaren geleden

2200 gerealiseerd is. Telt u even de foto's? De meeste woningen die er staan, dat zijn grote villa's die onbetaalbaar zijn voor mensen uit het dorp. Die worden ingenomen door mensen van buiten die wel dat geld inmiddels hebben. Er staan vier woninkjes. Je moet heel goed inzoomen om daarin te kijken. Op elkaar. Dat was sociale woningbouw. En zelfs van betaalbare woningbouw zien we vaak dat na één generatie het weer te duur is voor mensen die starten. Dus dit voorstel gaat het

2205 niet oplossen. Dat is het pijnlijke.

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Maar dit voorstel gaat wel een deel van die woningnood oplossen, ook in die kleine kernen. Waarom focust u dan toch zo op juist binnenstedelijk groter, in de steden? De mensen willen niet allemaal verhuizen.

2210

De heer **KLEIN** (CU): Ja, meneer de voorzitter, volgens mij heb ik al duidelijk gemaakt dat ons bestaande beleid al ruimte biedt voor waar het echt knelt. We kunnen in Noord-Holland Noord elf woningen bouwen als dat nodig is. Dat is toch voor de meeste situaties verreweg voldoende? Het enige wat we nu hebben afgesproken, wat wij beschermd en belangrijk vinden, daar niet. En dat betekent inderdaad dat het op een aantal plekken niet kan. Maar dit is niet nodig, herhaal ik voor de vierde keer.

2215

De heer **TERWAL** (VVD): Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, meneer Klein, u zegt dat er voldoende mogelijkheden zijn. Maar er zijn natuurlijk ook gewoon gemeenten in Noord-Holland die volledig omsloten zijn door het beschermd landschap. Ik noem een Landsmeer, ik noem een Oostzaan, die eigenlijk ook heel duidelijk aangeven: we hebben ook geen binnenstedelijke mogelijkheden. En als die mogelijkheden er al wel zijn, dan is dat het laatste voetbalveldje die we ook niet verloren willen gaan. Maar wat zegt u dan tegen die gemeentebesturen, tegen die inwoners van een Landsmeer, van een Oostzaan?

2220

2225

De heer **KLEIN** (CU): Ja, dank u wel, meneer de voorzitter. Ik vind het een prachtige vraag, want tegen die gemeentebestuurders zeg ik: ga met elkaar om tafel zitten en toon aan dat het in de afstemming tussen verschillende gemeenten inderdaad nodig is om op een aantal plekken die beschermingsregimes toch te kijken of je daar kunt gaan bouwen. Onderbouw met elkaar dat besluit, ga naar GS en vraag een uitzondering. Dat kunnen we nu. Dat moet ook gebeuren. Want inderdaad, als het knelt, dan moeten we dat oplossen. Maar voor de vijfde keer: deze regels, die we vandaag los gaan laten, zorgen ervoor dat er straks nergens meer een hard argument is om niet te gaan bouwen, want alle voorwaarden zijn boterzacht. Terwijl er nu al ruimte is om problemen op te lossen waar het knelt en de echte knelpunten zitten bij de meer grootschalige locaties. En daar gaan we sowieso via maatwerk aan werken.

2230

2235

De heer **TERWAL** (VVD): Laat ik in ieder geval tot de conclusie komen, en daar ben ik de heer Klein van de ChristenUnie erkentelijk voor, dat hij het wel met ons eens is dat je inderdaad soms ook gewoon een uitzondering moet maken op dat beschermde landschap.

2240

De heer **KLEIN** (CU): Zeker, mijnheer de voorzitter, dat ben ik met de heer Terwal eens. Ik zou het zelfs nog begrijpelijk hebben gevonden als de coalitie, het college, met een voorstel was gekomen: laten we nog eens even goed naar die MRA-regio kijken, want in Noord-Holland Noord kunnen wel dingen, in de MRA-regio niet. Misschien moeten we daar een beetje aan gaan sleutelen. Maar wat u nu doet, wat het college nu doet, is alles tegelijk en daarmee verliezen we ons beschermingsregime.

2245

De **VOORZITTER**: Iedereen is nu heel benieuwd hoe het nu verder gaat, het spelletje.

2250

De heer **KLEIN** (CU): Ik ga zo goed en kwaad mogelijk proberen-

De **VOORZITTER**: We kunnen ook schorsen. Dan ga ik samen met u dat spel uitspelen.

De heer **KLEIN** (CU): Ik ga het zo goed en kwaad mogelijk proberen. Ik heb weer wat stukjes ertussen gedaan. Ik hoop dat dat een beeld is voor de amendementen die wij zo gehonoreerd gaan krijgen, ga ik proberen het beschermingsregime weer veilig op mijn tafel te krijgen.

2255

De **VOORZITTER**: Terwijl u afbouwt, geef ik de heer Hollebeek van de Partij voor de Dieren het woord.

2260

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Ja, voorzitter, ik was benieuwd wat er ging komen, maar ik moet u bekennen dat ik hier niet overheen kan. Dus misschien stel ik u dan teleur.

Ja, even serieus. Ja, meer dan elfhonderd zienswijzen over hetzelfde onderwerp. Dat geeft toch wel aan dat dit blijkbaar toch niet zo'n heel goed idee is. En eigenlijk, bij die constatering zouden

2265

er wat mij betreft drie opties zijn, waarvan de eerste optie is berouw tonen en de boel intrekken. Ik zal u vertellen dat het ook niet mijn voorkeur zou hebben. Of inderdaad met een ander voorstel komen. De boel aanpassen, zoals de heer Kleijn zojuist suggereerde. Ja, dat zou mijn voorkeur wel hebben. En de derde is nietsdoen en dan geconfronteerd worden met een stortvloed aan moties en amendementen. Dat had dus niet mijn voorkeur. Maar gezien het feit dat er gekozen is voor deze derde optie, moet ik u toch bekennen dat, op één na, deze amendementen vandaag niet van de Partij voor de Dieren komen. Dus wees gerust. Maar toch dienen wij het leeuwendeel mede in omdat we toch echt wel bezorgd zijn. In tegenstelling tot de meeste andere partijen in dit huis die zich progressief noemen, is de Partij voor de Dieren eigenlijk nooit totaal tegen ontwikkelingen in het voormalig BPL geweest. We hebben wel altijd gezegd: laten we eerst die ladder van duurzame verstedelijking doorlopen en kies dan voor maatwerk. Dat is altijd mogelijk geweest. Maar de heer Klein heeft zojuist laten zien welk proces hier eigenlijk gaande is. Bovendien, vrijwel alle onderzoeken tonen aan dat het bouwen in het groen voor de leefbaarheid niet echt veel zoden aan de dijk zal zetten. En de oproep van de Natuurmonumenten, Natuur en Milieufederatie en Landschap Noord-Holland heeft ook duidelijk gemaakt dat de provincie echt hiermee de regie totaal uit handen geeft. Dat heeft niet te maken met een wantrouwen richting welke gemeente dan ook, maar je ziet gewoon dat gemeenten het op dit moment best wel heel erg moeilijk hebben. Veel kleinere gemeenten – de heer Terwal noemde er twee – hebben het op dit moment ook zwaar. Het ravijnjaar komt eraan, het herindelingspook hangt erboven. Het is nogal een sinecure. Het zal u dus niet verbazen dat wij de moties van D66 en de ChristenUnie, maar ook die van de SP, omarmen. En ook zullen we de motie, die later waarschijnlijk ingediend zal worden door Groen Links, ook steunen, want beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald, zeggen we altijd. Zelf houd ik het bescheiden en wil ik één amendement indienen. En dat is om natuurinclusief bouwen toch iets breder te laten landen in de verordening dan nu het geval zou zijn. En het dictum luidt: En dat is het mooie: je hoeft hem niet meer in te dienen, maar je moet wel je dictum voorlezen. Dus ik heb hem hier toch voor me. “Besluiten in bovengenoemde ontwerpbesluit artikel 6.59a tweede lid, aan te passen, zodat deze als volgt komt te luiden: 2, het omgevingsplan kan een andere ontwikkeling dan de in het eerste lid onder a en b genoemde ontwikkelingen mogelijk maken, mits a, deze ontwikkeling de voorkomende kernkwaliteiten niet aantast en b, natuurinclusief wordt gebouwd als het gaat om een woningbouwontwikkeling.” Ik wilde hem eigenlijk aan de voorzitter geven, maar dat is dus niet nodig. Dit amendement is mede-ingediend door de fracties van D66, Volt, de SP en de ChristenUnie.

Amendement 48-16 december 2024

2300 Ontwikkelingen woningbouw in Beschermd Landschap natuurinclusief

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 16 december 2024.

Besluit:

In bovengenoemde ontwerpbesluit Artikel 6.59a, tweede lid, aan te passen zodat deze als volgt komt te luiden:

“2. Het omgevingsplan kan een andere ontwikkeling dan de in het eerste lid, onder a en b, genoemde ontwikkelingen mogelijk maken, mits:

a. deze ontwikkeling de voorkomende kernkwaliteiten niet aantast; en
2310 b. natuurinclusief wordt gebouwd als het gaat om een woningbouwontwikkeling.”
En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Jaap Hollebeek (Partij voor de Dieren), Laurien Berkvens (D66), Maik de Weerdt (Volt), Michel Klein (ChristenUnie) en Heidi Bouhlef-Lascaris (SP).

2315 Toelichting

Eén van de voorwaarden bij het bouwen van max. 25 woningen binnen BL waarbij de kernkwaliteiten worden aangetast, is dat de bouw natuurinclusief dient te zijn. Zie artikel 6.59a Activiteiten in Beschermd Landschap, lid 3 onder 6.

2320 Met deze wijziging dienen alle ontwikkelingen woningbouw in Beschermd Landschap natuurinclusief te zijn. Natuurinclusief bouwen levert een grote meerwaarde op omdat Groen in de woonomgeving aan:

- Verhoging van de woningwaarde;*

- 2325
- *Verlaging van de temperatuur in versteende omgeving in hete zomers;*
 - *Vastlegging van CO₂;*
 - *Vasthouding van overtollig regenwater;*
 - *Instandhouding en verbetering van de biodiversiteit;*
 - *De gezondheid van de bewoners.*

2330

Bovendien komt er zo groen terug waar groen verdwijnt.

Daarnaast onderschrijft de provincie Noord-Holland ook de nationale agenda natuurinclusief, de maatlat groene klimaatadaptieve gebouwde omgeving en is zij onderdeel is van het convenant toekomstbestendige woningbouw.

2335

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): En ja, geachte Statenleden, om met de woorden van de Natuur en Milieufederatie Noord-Holland, Natuurmonumenten en Landschap Noord-Holland te spreken: wat verloren gaat, komt nooit meer terug. Laten we vooral inzetten, het is al gezegd, op grotere locaties in bijvoorbeeld Stompvoren-West en Opperdoes. En laten we voor diegenen die in het eigen dorp willen blijven wonen, daar zijn wij niet blind voor, wel inzetten op de ladder van de duurzame verstedelijking en daarna maatwerk hanteren. En ik refereer even aan mevrouw Koning. Inderdaad, het is zo dat de provincie daar best wel wat harder aan mag trekken. Dat geven wij meteen toe.

2345

Ik zie de heer Terwal.

De heer **TERWAL** (VVD): Ja, voorzitter, ik proef in de woorden van de heer Hollebeek dat we het niet eens zullen worden over het 'straatje erbij', wat nu voorligt. Maar ik ben wel blij om te horen dat we elkaar heel goed kunnen vinden in de wat grotere projecten die ook gerealiseerd moeten worden. Want, zoals ik al eerder heb betoogd, de VVD zegt niet dat met dit 'straatje erbij' de woningnood wordt gelengd, maar wel dat we met die grote woningbouwprojecten wel een goede slag kunnen maken, nog even los van wat je allemaal binnenstedelijk kan realiseren. Dus ik ben blij dat, als er zo'n voorstel naar de Staten komt volgend jaar, ik dan ook op steun van de Partij voor de Dieren kan rekenen.

2350

2355

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Nou, voorzitter, ik ben eigenlijk heel blij met deze interruptie, want zoals ik al aangegeven heb, zijn wij in de kern niet altijd geweest tegen het bouwen in het groen. We vinden alleen dat deze generieke maatregel hiervoor niet nodig was geweest. We hadden liever gezien dat de provincie de regierol had genomen en had gezegd van, daar en daar en daar is het echt nodig en daar en daar is het niet nodig. En ik vind nu dat we van de ene kant veel te ver naar de andere kant zijn geschoven. Het voorbeeld, de heer Terwal noemde het al, van Oostzaan en Landsmeer, daar zijn nog ontwikkelingen gaande in het versterken van de kernen. Voormalig gedeputeerde Loggen heeft een nota hier neergelegd over de probleemlocaties in de linten. Nou, dat begint nu pas van de grond te komen. Nu pas, na al die tijd. Nou, dat geeft niet. Maar laten we dan eerst die locaties gaan ontwikkelen. Als die klaar zijn, dan kunnen we altijd nog verder kijken. Maar daar is deze verruiming niet voor nodig. Want die mensen die vanuit die gemeenten daar willen wonen, die kunnen inderdaad met maatwerkafspraken hiernaartoe komen. Wij zien daar ook wel ruimte voor in de kom van de A10 en de A8 om wat ruimte te laten. Maar wij zeggen: deze generieke maatregel, die is niet nodig om dat te bereiken. En daar heb ik meteen eigenlijk mijn betoog – dank u wel, meneer Terwal voor het besparen van de spreektijd – mee afgesloten. Dank u wel.

2360

2365

2370

De **VOORZITTER**: Ja, en weliswaar heeft u niet fysiek uw amendement ingediend, maar u dient natuurlijk nog steeds een amendement in en die maakt nu onderdeel uit- U heeft het digitaal gedeeld. Dat maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

2375

Dan geef ik het woord aan Statenlid De Weerd van Volt.

2380

Statenlid **DE WEERDT** (Volt): Ik wil met een citaat uit de reactie op de zienswijzen beginnen. En dit gaat natuurlijk over het stukje bouwen in beschermd landschap. "De zienswijzen hebben niet geleid tot inhoudelijke aanpassingen." Met deze woorden slaat Gedeputeerde Staten meer dan duizend inwoners, meer dan dertig maatschappelijke organisaties en meer dan tien insprekers in

2385 het gezicht. GS zet haar plannen om in Noord-Hollands beschermd landschap te bouwen, door. 'Machteloosheid' is het woord en is het gevoel dat mij bijblijft. Er is niets met de zienswijzen en verbetervoorstellen gedaan.

2390 De heer **TERWAL** (VVD): Ja, voorzitter, ik vraag aan Statenlid De Weerdt, kijk, elfhonderd zienswijzen, dat is best wel veel. Ik heb een vermoeden, ik heb ze niet alle elfhonderd gelezen, dat er heel veel copy-paste zijn van bepaalde, ik noem het maar even, brondocumenten van sommige organisaties. Maar ik vind, als je het bijvoorbeeld weer vergelijkt met een bevolking van 2,8 miljoen Noord-Hollanders, is elfhonderd zienswijzen 0,04 procent. Als ik daartegenover mag zetten dat, toen wij onze Statenverkiezingen in 2023 hadden en er werd aan de inwoners, volgens mij via NH Nieuws of het Noord-Hollands Dagblad gevraagd aan de inwoners van Noord-
2395 Holland "wat vindt u nou het allerbelangrijkste waar de Staten zich in de komende periode voor moeten inzetten?": woningbouw, woningbouw, woningbouw. Dus kunt u dat in ieder geval wel meenemen in uw verhaal? Dat u ook die zorgen van die jongeren, van die ouderen, dat u dat meeneemt in uw tekst? Misschien dat u daar nog op komt. Dank u wel, voorzitter.

2400 Statenlid **DE WEERDT** (Volt): Dan ga ik verder met mijn betoog. Dan kom ik daar vast en zeker nog op terug.

2405 Er is niets met de zienswijzen en verbetervoorstellen gedaan. Dan bekruipt mijn fractie toch de vraag van, was er ooit een kans geweest dat GS de plannen op basis van de zienswijzen zou aanpassen? En het antwoord op de vraag van de heer Terwal is een beetje deze. Op dit moment vinden wij dat GS nog onvoldoende haar keuzes uitleggen, onvoldoende onderbouwd, hoe deze specifieke, generieke ingrepen bijdragen aan de grote woningbouwopgave en bijdragen, significant bijdragen aan de leefbaarheid in de dorpen en kernen. Wat we vandaag zien is een resultaat van het hele gesprek rondom de Omgevingsverordening met de samenleving en in de
2410 Staten. Het resultaat is vandaag een sloot aan moties en amendementen waar onze fractie een grote deel van mede-indient. Ik wil graag afsluiten op dit onderwerp met een oproep door vandaag een pas op de plaats te maken met de Omgevingsverordening. Want ik ben bang dat, door dit door te zetten, je de samenleving nog verder in het harnas jaagt en daarmee het draagvlak verder uit zicht raakt. Dat over bouwen in beschermd landschap.

2415 Er zat ook een belangrijk stuk in over klimaatadaptatie. De samenleving heeft deze voorstellen goed ontvangen. Klimaatadaptatie is een ontzettend belangrijk onderwerp om de provincie klaar te stomen voor het veranderende klimaat. Feit is dat Noord-Holland steeds meer last van weersoverlast gaat krijgen. De anderhalve graad opwarming van de aarde gaan we dit jaar
2420 passeren. Wij staan volledig achter de toevoegingen van klimaatadaptief bouwen. We vragen ons alleen hardop af of GS nu ver genoeg in de toekomst kijkt. Woningbouwprojecten blijven tientallen decennia staan. Het zou echt jammer zijn dat als wij over dertig jaar terugkomen op dit besluit en denken: zijn we nu wel ver genoeg gegaan? En bovendien zou het ook betekenen dat we nu heel veel geld weggooien. Dus hopelijk kan GS ons daarover straks nog wat geruststellen.
2425 Tot zover.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Het woord is aan de heer Vonk van de PvdA.

2430 De heer **VONK** (PvdA): Ja, voorzitter, er ontspint zich wel een aardig debat over de Omgevingsvisie, over de Omgevingswet, over de Omgevingsverordening waar wij nu over hebben. Eigenlijk is de Omgevingsverordening een onderdeel van de Omgevingswet die de rol en de taak van de provincie bepaalt. Maar in die Omgevingswet staat de rol van de gemeente primair en die vraagt in elke gemeente om een Omgevingsvisie op te stellen van, wat wil je zelf doen met je eigen dorp? Wat wil je zelf doen met je eigen stad? Hoe zie je dat voor je en hoe ga je die
2435 ontwikkelen? En wat is onze rol dan als provincie? Dat is allereerst het versnellen op de grote projecten, het helpen van de gemeenten om die te realiseren. Denk aan in mijn gemeente Haarlemmermeer, aan Parels aan de Ringvaart. Dat zijn duizenden woningen die daar gerealiseerd kunnen worden. Er zitten allerlei belemmeringen op, maar die worden opgelost met behulp van de gedeputeerde die zich daar actief mee bemoeit. Dat is hartstikke goed. Dus dat is
2440 de rol. En ook vervolgens het maatwerk voor grotere projecten, al aangekondigd voor volgend jaar, om hier te gaan bespreken. Dus dat is precies de route die we zoeken. In de Omgevingsverordening die we nu bespreken, komt dat 'straatje erbij' voor leefbaarheid wel aan de orde. Dat is ook wel goed om die ruimte te geven en die mogelijkheid te maken voor

- gemeenten om dat te organiseren. Elk project dat woningen realiseert, is welkom in Nederland.
2445 Elke nieuwe woning zorgt voor drie verhuisbewegingen. Dus met het realiseren van vierduizend woningen – iemand in deze zaal rekende dat uit – vinden dus twaalfduizend mensen een nieuwe woning. Dus dat is prima. Daar zijn we voor. Dat is voor ouders die in hun dorp willen blijven wonen of juist voor jongeren die nu al veel te lang bij hun ouders in huis wonen. Een van de insprekers gaf dat als schrijnend voorbeeld. Het gaat om kleine toevoegingen aan de kant van de
2450 kernen. Er zijn heel veel zorgen uitgesproken door u, maar ook inderdaad de enorm veel zienswijzen daarover. Dat zijn terechte zorgen. De reflex is om dan te kiezen voor regie van, wij zeggen ‘wij moeten dat allemaal zelf gaan organiseren’. Wij zullen het beoordelen, elk amendement en elke motie die hier ingediend is, in hoeverre dat bijdraagt aan, laten we zeggen, de beheersbaarheid van de toevoegingen van het ‘straatje erbij’.
- 2455 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik vraag me af of de heer Vonk het nemen van regie echt alleen ziet als zelf dingen organiseren. Regie pakken kan toch ook ‘in samenspraak met’ zijn?
- 2460 De heer **VONK** (PvdA): Ja, dat lijkt me ook een mooie vorm. Samenwerking is de sleutel tot de beste oplossingen en de beste plannen. Dus dat lijkt me zonder meer. En ik proef wel in verschillende gemeenten dat ze zeggen: nou, provincie, geef ons ook een beetje vertrouwen in wat onze wethouder kan en dat de plannen die wij maken, dat dat volwassen plannen zijn die we heel goed kunnen uitvoeren. En uiteindelijk komen die ook weer op tafel hier in de provincie.
- 2465 De heer **KLEIN** (CU): Ja, dank u wel, meneer de voorzitter. Ik vraag mij af waarom de heer Vonk nu denkt dat al deze verruimingen die het college tegelijkertijd voorstelt, nodig zijn om te bereiken wat u wil. Was het niet veel beter geweest en is het niet handiger dat u straks in uw stemgedrag laat zien dat een enkele wijziging gericht van een van de regels voldoende is?
- 2470 De heer **VONK** (PvdA): Nou, ik weet niet op welke enkele wijziging u nu precies doelt van de, nou, ik meen, 25 die we inmiddels voorgesteld gekregen hebben. Maar we gaan dat beoordelen welke naar onze inzichten een constructieve bijdrage levert aan deze verordening.
- 2475 De heer **KLEIN** (CU): Nee, dat is niet wat ik bedoel. Ik bedoel dat het college nu voorstelt om 1, het woningbouwverbod kleinschalige woningbouw in de MRA-regio op te heffen; 2, de grens voor kleinschalige woningbouw te vergroten van wat de jurisprudentie zegt – van 11 woningen naar 25 woningen; 3, te zeggen: je mag ook in beschermd landschap bouwen als het maar niet de kernkwaliteiten aantast; 4, je mag ook in beschermd landschap bouwen als je de kernkwaliteiten
2480 aanpast mits je er een mooi verhaal omheen breit. Dat is toch helemaal niet nodig om te gaan doen? We kunnen toch volstaan met bijvoorbeeld die eerste of die tweede? Gericht.
- De heer **VONK** (PvdA): Als u nu aan mij vraagt waarom het college ons dat voorstelt, dan kunt u dat beter aan het college zelf vragen, denk ik. Wij vinden het wel een goed plan en wij vinden het goed dat het opgenomen wordt nu in de verordening.
- 2485 De heer **KLEIN** (CU): Nou ja, kijk, u zegt nu dat u het goed vindt. Dus ik vraag aan u: waarom vindt u het goed? En wat is de onderbouwing dat dit nodig is?
- 2490 De heer **VONK** (PvdA): Ja, dat hebben we net in het kort even gezegd en in het debat wat hier verder geweest is, is dat ook wel duidelijk geworden. Elke woning die erbij komt, dat is er één. Daar zijn we voor. Ik wil nog wel- O nee. Ja, dat is hem eigenlijk.
- 2495 De heer **KLEIN** (CU): Ja, dank u wel. En dan herhaal ik weer: er kunnen nu in Noord-Holland Noord al elf woningen per gebied gebouwd worden, per dorp gebouwd worden. Dus waarom hebben we dan deze wijzigingen nodig om te realiseren wat we allemaal zo belangrijk vinden, namelijk woonruimte?
- 2500 De heer **VONK** (PvdA): Nou, dat is heel eenvoudig. We hebben het doel om 191.000 nieuwe woningen te bouwen. Daar hebben we gewoon alle plannen voor nodig die we ook maar enigszins kunnen verzinnen om dat voor elkaar te krijgen. Dus binnenstedelijk realiseren, grote

plannen, maatwerk, het is allemaal nodig. En ook die kleine aanpassingen aan dorpen, die horen erbij. Straatje erbij, dat hoort bij het totale plan.

2505 De heer **KLEIN** (CU): Ja, daar zou ik dan nog één vraag over willen stellen. Het zou nodig zijn als de plancapaciteit een tekort van vierduizend woningen zou laten zien, maar die laat het niet zien. Dus wat u zegt, dat klopt dan toch niet?

2510 De heer **VONK** (PvdA): Voor zover ik weet, heb ik nog geen concrete en echt harde plancapaciteit gezien die boven de 191.000 uitkomt. Sterker nog, die zit daar echt nog onder. De echt harde plancapaciteit, die is nu nog te laag. Dat gaan we niet redden met alles wat we gewoon in harde plannen hebben staan.

2515 Mevrouw **BERKVEN** (D66): Dank u wel, voorzitter. Ja, dat is gewoon feitelijk onjuist. Dan moet u even de monitor erbij pakken. We hebben namelijk een plancapaciteit van 160 procent. Dus we zitten er ver boven. Deze verruiming is absoluut niet nodig voor de ruimte die we nodig hebben om woningen te bouwen. Ik wilde dan dus toch ook even vragen, het is hier zo van ja, iedere woning erbij is mooi. Daar ben ik het op zich mee eens. Het probleem is alleen dat we hier generiek aan het loslaten zijn, de regels, om ons beschermde landschap te beschermen. Dus wat
2520 zegt u nu tegen die meer dan duizend mensen die hier zich zorgen over maken? Want als je hem zo stelt, dan zou je ook kunnen zeggen: we kunnen alle regels loslaten; bouwt u er maar op los waar u maar wilt. Waar zit dan voor de PvdA hier de grens?

2525 De heer **VONK** (PvdA): U geeft wel erg veel ruimte aan de interpretatie van "bouw maar los". Er staan fatsoenlijke regels in de verordening om die beperking te organiseren. Er staat, er moet overtuigend aangetoond worden hoe dit goed past in de omgeving. Daar hebben wij het volstreekte vertrouwen in de dorpen en de gemeenten en de wethouders die die plannen gaan voorleggen en aan onze provincie die dat gaat toetsen. Dus dat vinden we prima.

2530 Mevrouw **BERKVEN** (D66): Dat vind ik heel bijzonder, dat de PvdA zegt: u wilt dat de provincie ook echt gaat toetsen. Maar dat is nog maar de vraag. De provincie kan zienswijzen gaan indienen. Dat is iets anders dan dat ze de regels daadwerkelijk gaan toetsen. Begrijp ik nu dat de PvdA hier voorstelt dat de provincie inderdaad alle plannen van tevoren moet toetsen?

2535 De heer **VONK** (PvdA): Wij hebben geen amendement geschreven om een toetsing in te bouwen, maar daar hebt u gelijk in. Er staat 'zienswijzen', niet 'toetsen'. Dat klopt. Ja.

2540 Mevrouw **BERKVEN** (D66): Nou toch even de vraag of de PvdA van mening is dat we eigenlijk van tevoren zouden moeten toetsen.

De heer **VONK** (PvdA): Nou, en daar raak je precies een punt van, gaan we nu op voorhand de regels zo scherp zetten dat we alles uiteindelijk vastleggen en dat ook nog gaan toetsen? Of gaan we zeggen: wij gaan uit van die Omgevingsvisie die elke gemeente gaat inleveren en waar die Omgevingswet eigenlijk uit bestaat en daarmee een heel netwerk wordt van, laten we zeggen,
2545 besturende partijen om woningen te realiseren. Dat is eigenlijk wat wij weer voor ogen hebben. Dan komen we eigenlijk ook weer bij meneer Hollebeek, dat samenwerken tussen de verschillende niveaus, bestuurlijke niveaus. We denken dat daar toch de oplossing van het geheel in zit.

2550 Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ja, dank u, voorzitter. Ik werd natuurlijk heel blij toen Parels van de Ringvaart voorbijkwam. Ik kom ook uit het mooie Haarlemmermeer. Maar daar zijn ook regels aan meegegeven. En een van de regels was toch om te zorgen dat, hoe binnenstedelijk je ook verdicht, je wel dertig procent sociale huurwoningen voor elkaar krijgt. Vindt de PvdA dat dus ook in het Beschermd Provinciaal Landschap dertig procent sociale
2555 huurwoningen moet komen?

De heer **VONK** (PvdA): Nou, mevrouw Van der Helm, dank! Daar waren we net aan toegekomen. De motie die wij echt omarmen, is de motie van D66 over dertig procent sociale huur in dit gremium. En die wensen wij dan ook graag mede in te dienen; net als een heleboel andere
2560 partijen, hebben we gezien. Dit amendement roept op om in elk project dertig procent sociale

huur te realiseren of op een andere manier te garanderen dat die dertig procent gehaald wordt. De bewijslast ligt bij de initiatiefnemer. En, nou ja, wij herkennen dat dat dan zwaarder is dan het tonen van goede wil, en dat vinden wij prima.

2565 Voorzitter, ik wil nog even iets zeggen over de zonneladder. Wat ons betreft staan de vier trappen helder omschreven, maar we herkennen wel de zorg zoals die uitgesproken is door mevrouw Den Boer van de BBB. Ik ken ook het voorbeeld in Hoofddorp. Dat was voor de grondbezitter gewoon de manier om het meeste geld te verdienen. Blijkbaar bracht dat meer op dan landbouw op die locatie. Wij, Partij van de Arbeid, steunen het amendement van BBB en VVD
2570 hierover om zoveel mogelijk, zo zorgvuldig mogelijk, zon op daken te krijgen. Verplicht zonnepanelen op het eigen dak bij nieuwbouw en mogelijk meer dan eigen gebruik, wat nu al verplicht wordt, maar ook dat je kan terugleveren en meedoen aan de samenleving.

En de motie van GroenLinks, die zo meteen door Statenlid Freeman wordt aangekondigd, zullen
2575 wij ook steunen. En daar wil ik het bij laten voor dit moment.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan mevrouw Van der Helm van 50PLUS.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Dank u, voorzitter. Er liggen hier nog wat
2580 blaadjes, zie ik. [...] Ja, nou, toch hard op een eigen inbreng ingezet.

De derde herziening van de Omgevingsverordening Noord-Holland 2022 biedt belangrijke kansen, maar brengt ook enkele zorgen met zich mee. We hebben het allemaal gehoord van de collega's. Met name als het gaat om woningbouw in Beschermd Provinciaal Landschap, BPL. Onze
2585 fractie hecht veel waarde aan een toekomstbestendige aanpak leefomgeving die rekening houdt met de balans tussen woningbouw en het behoud van ons waardevolle landschap. We hechten ook aan participatie en hebben oog voor het brede verzet tegen bouwen in BPL. We hebben een aantal zienswijzen, ik geloof duizend of elfhonderd. Hoe gaat de enorme crisis van een tekort aan woningen voor onder andere opvang statushouders, onze jongeren, en daar komt het, passende
2590 woningen voor ouderen, hier adequaat mee bestreden worden? Zijn deze woningen ook betaalbaar voor de groepen in de samenleving die het het hardst nodig hebben? We waarderen het – en dan ga ik iets te hard – dat Gedeputeerde Staten hebben aangegeven dat woningbouw in BPL slechts mogelijk is onder strenge voorwaarden en met een gedegen onderbouwing van gemeenten, de mogelijkheid om in kleine kernen en dorpslinten tot 25 woningen te bouwen. We
2595 begrijpen dat dit kan bijdragen aan de vitaliteit van dorpen. Toch blijven wij kritisch op de mogelijke gevolgen. Hoe waarborgt de provincie dat meerdere projecten in één gebied niet leiden tot ongewenste druk op het landschap en de leefomgeving? En hoe waarborgt GS bijvoorbeeld dat de gemeenten de druk van projectontwikkelaars kunnen weerstaan, terwijl ze tegelijkertijd zelf de regie over woningbouw houden? We zullen van de elf amendementen en drie moties van
2600 onze collega's van D66 een paar amendementen op het punt van minder bouwen van 25 woningen in BPL steunen. De andere moties zal ik rustig bij de stemmingen verder inzetten.

We hebben aandacht gevraagd voor de zonneladder. We constateren dat de eerste trede van de ladder, zoals binnenstedelijke ontwikkeling en het benutten van bestaande daken, vaak wordt
2605 overgeslagen. We roepen GS op om steviger in te zetten op het naleven van deze prioriteiten, zodat we duurzaam omgaan met onze ruimte en de ambities uit het coalitieakkoord echt waarmaken.

En dan mijn collega van de BBB, mevrouw Den Boer. Ouderen willen niet in een beschermd landschap wonen, tenzij ze het kunnen veroorloven om bijvoorbeeld voorzieningen te treffen. Ik
2610 ben benieuwd hoe BBB erin staat om voorzieningen voor ouderen, die niet genoeg inkomen hebben, in het BPL waar te maken. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan gaan we naar de heer Terwal van de VVD.

2615 De heer **TERWAL** (VVD): Ja, voorzitter, dank. Ja, mocht u een wat oudere man, een goed uitziende man, met brilletje en Gooise tongval hebben verwacht, onze woordvoerder Ruimte en Wonen Jos van Gilse, dan moet ik u teleurstellen. U moet het met mij doen, want de heer Van Gilse is helaas ziek. Maar hij heeft wel een mooie tekst aangeleverd.

2620

Voorzitter, om te beginnen veel dank aan het college en de ambtelijke ondersteuning voor het vele werk dat weer is verzet voor deze jaarlijkse update van de Omgevingsverordening. Deze derde herziening is meer dan een update. Hierin landen een aantal belangrijke afspraken uit het coalitieakkoord. In haar verkiezingsprogramma pleitte de VVD al voor meer ruimte voor wonen, ook buiten de dorpsgrenzen, voor het behoud van de leefbaarheid van onze dorpen. We zijn dan ook erg blij dat deze wens via het coalitieakkoord nu duidelijk in de Omgevingsverordening terecht komt met mogelijkheden om 25 woningen aan de randen van de bestaande bebouwing van dorpen en kernen toe te voegen. Hierdoor kan bijvoorbeeld voor jongeren in hun eigen dorp woonruimte gecreëerd worden, kunnen ouderen doorstromen naar bij hun levensfase passende woningen – zeg ik ook even richting mevrouw Van der Helm, 50PLUS, die nu niet meer op haar plaats zit en inmiddels wel weer – en ontstaat er ruimte voor jonge gezinnen. Ook niet onbelangrijk. We halen Noord-Holland van het slot om op een verantwoorde wijze ruimte te bieden aan een ‘straatje erbij’. We bieden ruimte om de leefbaarheid en vitaliteit van onze dorpen en kernen te versterken. We zien aan de vele reacties vanuit gemeentebesturen dat we hiermee tegemoetkomen aan een breed levende wens in de gehele provincie. We realiseren ons natuurlijk ook dat de echte, kwantitatieve bijdrage aan het oplossen van de enorme woningnood niet van deze maatregelen zal komen. Dat zal voornamelijk binnenstedelijk moeten gebeuren. Maar we kijken ook uit naar de voorstellen van GS voor maatwerk om de eveneens noodzakelijke woningbouwontwikkelingen van meer dan 25 woningen buiten de bebouwde gebieden – ik noem als voorbeeld Stompvoren-West – mogelijk te maken.

Voorzitter, betreffende voormalige agrarische bouwpercelen zijn we benieuwd naar de resultaten van de evaluatie begin 2025 om te bezien of en hoe er meer ruimte geboden kan worden aan de functiewijziging van agrarische bouwpercelen. Zo is er nu de mogelijkheid van meerdere wooneenheden in een bestaande karakteristieke boerderij. Maar wat de VVD betreft, zou dat bijvoorbeeld als zorgboerderij ook prima in passende nieuwbouw kunnen.

En dan stop ik even, want ik denk dat mevrouw Berkvens een opmerking wil maken over woningbouw.

Mevrouw **BERKVENS** (D66): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik hoorde inderdaad dat de heer Terwal doorging. Dus ik dacht: toch nog heel even op de woningbouw. Kijk, ik ken de VVD als een partij die het heel belangrijk vindt dat zaken onderbouwd zijn en wetenschappelijk onderbouwd zijn. Nu vraag ik me toch nog steeds af, ook richting de VVD: wat is nu de onderbouwing dat deze wijziging daadwerkelijk gaat bijdragen aan dat voorzieningenniveau en die leefbaarheid van die kleine kernen en dorpen? Want ik heb het gewoon niet gezien. We hebben daar geen stukken van ontvangen. Ik heb geen wetenschappelijke publicaties erover gezien. Dus ik ben heel benieuwd over welke informatie de VVD dan beschikt.

De heer **TERWAL** (VVD): Ja, dank u wel, voorzitter. Nou, mevrouw Berkvens, staat u mij toe om hem even in drie blokjes op te knippen? Om maar even in de blok-thematiek van de heer Klein te blijven. Kijk, allereerst zou je kunnen zeggen van, doet het wat met de woningnood? Nou, wij denken dat het daar een klein beetje aan bijdraagt. Maar zoals u zelf al stelt, het is misschien een druppel op een gloeiende plaat. Daar kan je over discussiëren. Vierduizend woningen. De grote woningnood moet met name gelenigd worden met die grote woningbouwprojecten die voornamelijk binnenstedelijk gerealiseerd gaan worden. Het tweede blokje is dat het iets doet voor de vitaliteit, leefbaarheid, voorzieningenniveau, zoals we dat ook in ons coalitieakkoord hebben opgeschreven. Wij denken dat het daar wel degelijk aan kan bijdragen om net even die laatste buslijn in stand te houden. Of dat net die supermarkt in het dorp kan blijven. Is daar een wetenschappelijke onderbouwing voor? Ik heb dat tot op heden niet gezien. Zoals mevrouw Den Boer van BBB zei: maar we hebben tegendeel ook niet gezien. Maar ik kom even bij het derde blokje. En volgens mij, en daar mag u de VVD ook op aanspreken, wij zijn wel een partij die ook echt tot in de haarvaten van die dorpen en die kernen zitten in de gehele provincie. Daar zien wij gewoon de smeebeden van wethouders, maar ook de smeebeden van ouders waarvan de jongeren nog steeds op de zolderkamer wonen, terwijl ze al 25 zijn. Die zeggen: alsjeblieft, bouw er nou een paar woningen bij, zodat in ieder geval die kinderen in het dorp kunnen blijven wonen. Of die ouderen, zeg ik nog steeds naar mevrouw Van der Helm van 50PLUS, in die richting, die zeggen: ik heb mijn hele leven hier gewoond, mijn kinderen wonen hier, mijn kleinkinderen gaan inmiddels naar de basisschool. Vind ik ook leuk om af en toe op te passen, maar ik wil daar niet twintig kilometer voor rijden. Dus ik wil in dat dorp wonen. Maar alleen, ik

2685 woon hier nu in een veel te grote gezinswoning. Ik wil naar een wat kleinere, bij mijn levensfase passende woning, maar ik wil wel in dat dorp blijven wonen. Dus voor al die voorbeelden, die ik net noemde in dat derde blokje, om het maar zo te zeggen, daarvoor, zeggen wij, heb je dat 'straatje erbij' nodig. Zijn dat altijd 25 woningen? Nee, het kunnen er vijftien zijn, het kunnen er twintig zijn. En dat is precies dat maatwerk wat we aan de wethouders willen bieden, omdat wij wel vertrouwen hebben als VVD in al die wethouders die het beste weten wat goed is voor hun kerndorp.

2690 Mevrouw **BERKVEN** (D66): Dank u wel, voorzitter. Ik concludeer, dus die onderbouwing is er inderdaad niet. Dan even over de vraag vanuit de gemeenten. Ik snap het. En zoals ook al eerdere collega's zeiden, dat maatwerk, dat is allang mogelijk. Dat hoeft niet met zo'n generieke regel in de Omgevingsverordening buitenspel te worden gezet. We kunnen dat maatwerk al leveren. En dan vraag ik me toch even af wat dan het antwoord is van de VVD op meer dan duizend zienswijzen. En ik heb ze wel bekeken. Ik kan u zeggen: het is geen copy-paste. Dit zijn echt
2695 mensen die hun best hebben gedaan om hier een zienswijze op in te dienen omdat ze zich zorgen maken. Ik hoor dan de zorg van de VVD aan de ene kant, maar ik hoor niks over de zorgen aan de andere kant.

2700 De heer **TERWAL** (VVD): Ja, dank, voorzitter. Ja, om toch nog even terugkomen op die onderbouwing. Laat ik dan de wedervraag aan D66 stellen: is beleid, wat wij hier als Statenleden maken, alleen goed als het wetenschappelijk onderbouwd is? Of is het ook goed, zoals wat de VVD doet, haar oor te luister leggen bij al die gemeentebesturen, bij al die inwoners die zeggen van, joh, alsjeblieft, help ons?

2705 De **VOORZITTER**: Mevrouw Berkvens, u krijgt een vraag.

2710 Mevrouw **BERKVEN** (D66): Nou, dan moet u ook het oor te luisteren leggen bij al die mensen die zich zorgen maken over het landschap waar ze in wonen. Dus als de VVD het oor te luisteren legt bij een zeer beperkte groep mensen en niet ook bij de rest, dan is dat inderdaad een probleem, want dan luister je alleen maar naar je eigen achterban. Dus dan vind ik dat inderdaad problematisch, ja.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van der Helm.

2715 De heer **TERWAL** (VVD): Voorzitter, staat u mij toe, want dit was het eerste deel van mijn antwoord. Maar ik dacht, ik vond het leuk om ook een keer wedervragen te stellen. Het tweede deel van mijn antwoord is: ja, we zien degelijk de zorgen van mensen die zeggen van, ja, wat doet dit met ons bijzonder landschap? Maar ik denk dat er voldoende waarborgen zitten in deze derde herziening van de Omgevingsverordening, die wel degelijk aan die zorgen
2720 tegemoetkomen. U heeft ook een aantal amendementen ingediend. Een aantal van die amendementen zal de VVD ook steunen om u toch nog meer comfort te geven. Maar ik vind dat u iets te makkelijk de zorgen van al die jongeren, ouderen, over de woningnood en over het willen blijven wonen in hun dorp, van de hand doet. Want zoals ik al eerder zei, volgens mij was daar Statenlid De Weerd van Volt, als we één ding met elkaar weten, was dat hét thema bij de
2725 Statenverkiezingen van '23. En ik verzeker u, dat zal waarschijnlijk ook nog het thema worden van de Statenverkiezingen van '27, dat de grote woningnood, dat dat het grootste probleem is. Ik doe niets af van die elfhonderd zienswijzen. Ik ben er snel doorheen gegaan. Ik zag daar wel een paar copy-paste, maar ik zag ook vrij originele zienswijzen. Ik denk dat met een aantal waarborgen die nu in die Omgevingsverordening zitten, althans in die herziening, dat we daar
2730 wel aan tegemoet komen.

2735 Mevrouw **BERKVEN** (D66): Toch nog even een laatste opmerking. De heer Terwal begon ook wel met zijn blokjes, met "dit draagt maar vrij weinig bij aan de woningnood". Dus ik begrijp dan toch niet helemaal het eindantwoord. Maar dit is het meest belangrijke onderwerp voor mensen. Het is ontzettend belangrijk. De vraag is of dit er echt aan bijdraagt. Daarvan lijkt toch het antwoord 'nee' te zijn.

De **VOORZITTER**: Dat is geen vraag meer. Ik ga denk ik naar mevrouw Van der Helm.

2740 Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ja, meneer Terwal. Ja, ik word helemaal blij van u, een beetje een warm kerstgevoel, dat u heel vaak de ouderen, 50PLUS en me bij mijn naam noemt. Ik kan er niet over uit. Dat vind ik fijn. Maar om bij die ouderen te blijven, die graag in hun eigen gemeente willen wonen, als de kinderen daar wonen, dat nog erbij, wat gaat het 'straatje erbij' dan oplossen? Want vaak komen daar de wat duurdere woningen. Niet elke oudere heeft genoeg financieel draagvlak om in die woningen terecht te komen. Wil de VVD dan ook zorgen dat in die kernen ook woningen komen, misschien sociale woningen, voor ouderen die minder draagkrachtig zijn?

2750 De heer **TERWAL** (VVD): Ja, dank u wel, voorzitter. Allereerst hebben we als provincie natuurlijk een aantal woondeals getekend. Daarin hebben we ook opgenomen dat onder andere voldaan moet worden aan die dertig procent sociale huur. D66 had er een paar mooie woorden aan gewijd in het amendement. Dus daar zullen ongetwijfeld ook ouderenwoningen tussen zitten. En we hebben ook in ons coalitieakkoord opgenomen, en dat is ook een aansporing naar Gedeputeerde Staten om daar ook werk van te maken, dat gemeenten ook woningen mogen reserveren of mogen alloceren voor bepaalde sociaaleconomische groepen die ook een sociaaleconomische gebondenheid hebben met hun gemeente. Ik kan me heel goed voorstellen dat daar ook die ouderen onder vallen die nu zeggen van, ik zit in een veel te grote gezinswoning, die wil ik vrij laten vallen voor een gezin die daar weer kan bijdragen – kijk ik weer richting D66 – aan de vitaliteit en leefbaarheid van zo'n dorp. En ondertussen wel in hun eigen gemeente of kerndorp kunnen wonen in een wat kleinere woning.

2765 Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Dat is de beantwoording op een deel van mijn vragen. Met die dertig procent ben ik bekend. Maar nu heeft u het ook continu over het straatje erbij. Dat zijn vaak wat duurdere woningen in een landelijk gebied. Hoe gaat daar ook de verdeling voor mensen die daar ook graag willen wonen, tot stand komen? Hoe denkt de VVD daarover?

2770 De heer **TERWAL** (VVD): Ja, dank u, voorzitter. Ja, ik kan natuurlijk niet in de bevoegdheden van de gemeenten treden. Maar ook hier weer kom ik op het feit dat ik denk dat wethouders heel goed in staat zijn om zich een beeld te schetsen, voor zover ze dat al niet hebben, van wat nodig is in een specifiek dorp of kern binnen hun gemeentegrenzen. Ik kan mij zo voorstellen dat dat niet alleen de wat duurdere koopwoningen zijn, dat dat juist ook sociale huurwoningen zijn, want anders zouden die gemeenten ook niet hun handtekening onder die woondeal hebben gezet waar die dertig procent in staat. En juist ook dat dat woningen voor ouderen zullen zijn.

2775 De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

2780 De heer **TERWAL** (VVD): Ja, dank, voorzitter. Dat was dan met hier en daar wat interrupties het blokje over woningbouw.

2785 Dan kom ik vervolgens op de tweede belangrijke, inhoudelijke aanpassing van de omgevingsverordening. Dat betreft namelijk de zonne-energie. Er waren al wat woorden aan gewijd vanuit verschillende partijen. Maar voor de voorkeursvolgorde bij het inpassen van zonne-energie vindt de VVD de inzet van de landelijke zonneladder belangrijk om verrommeling van ons landschap te voorkomen. Deze stond dan ook prominent in het coalitieakkoord vermeld. Voor de hand liggend is dus dat de VVD ervoor pleit om de ladder zorgvuldig te hanteren en het volbouwen van waardevolle landbouwgronden met zonnepanelen zoveel mogelijk te voorkomen. De nadere uitleg in de Kamerbrief, die zat bij het nationale afwegingskader, is hierin voor de VVD glashelder. Dat maakt ook dat de VVD het amendement wat door de BBB is ingediend, ook zal steunen.

2795 Voorzitter, tot slot. Volgens de VVD is het volstrekt logisch om ook voor de RES-zoekgebieden de zonneladder en de inpassingsregels te hanteren. Hierover was in de commissie nog onduidelijkheid. Graag bevestigen wij daarom de toezegging van de gedeputeerde van 17 juni dat de zonneladder en de inpassingsregels ook gelden binnen de RES-zoekgebieden, net zoals alle andere beschermingsregimes. Wij realiseren ons dat Gedeputeerde Staten voor de RES-zoekgebieden een afwijkingsbevoegdheid hebben voor de omvang en locatie van de zoekgebieden. Ook hier blijft echter, wat de VVD betreft, de afweging van goede ruimtelijke kwaliteit zeer belangrijk. Goede ruimtelijke ordening houdt immers niet op aan de randen van de

2800 RES-zoekgebieden. Daarom willen wij hiervoor, mede namens de BBB, dank daarvoor, een motie indienen. Het dictum luidt als volgt: "Provinciale Staten benadrukken dat de zonneladder en de inpassingsregels ook onverkort toegepast dienen te worden in de RES-zoekgebieden en

2805 verzoeken het college van Gedeputeerde Staten om ook bij een eventuele afwijking in de RES-zoekgebieden van de onder het delegatiebesluit vallende regels voor omvang en locatie de goede ruimtelijke kwaliteit tussen haakjes, zoals behoud van karakteristieke landschappelijke openheid, verkavelingspatronen, agrarische structuur, et cetera, steeds af te wegen." Dank u wel, voorzitter.

Motie 151-16 december 2024

Goede ruimtelijke kwaliteit opstellingen zonne-energie

2810

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 16 december 2024.

Constaterende dat:

- *De derde herziening Omgevingsverordening NH 2022 voorziet in een voorkeursvolgorde zonne-energie;*
- *GS op grond van het delegatiebesluit 6.6 nadere regels hebben gesteld in afd. 6 in bijlage 11 over de locatieafweging en zorgvuldige ruimtelijke inpassing van de opstelling van zonne-energie in het landelijk gebied.*

Overwegende dat:

- *Goede ruimtelijke kwaliteit niet stopt bij de grenzen van RES-zoekgebieden en juist ook van belang is in de gebieden waar mogelijkheden voor opstellingen voor zonne-energie gezocht gaan worden.*

Benadrukken dat

- *De zonneladder en de inpassingsregels ook onverkort toegepast dienen te worden in de RES-zoekgebieden,*

2825 *Verzoeken Gedeputeerde Staten:*

- *Om ook bij een eventuele afwijking in de RES-zoekgebieden van de onder het delegatiebesluit vallende regels voor omvang en locatie, de goede ruimtelijke kwaliteit (zoals behoud van karakteristieke landschappelijke openheid, verkavelingspatronen, agrarische structuur, etc.) steeds af te wegen.*

2830 *En gaan over tot de orde van de dag.*

Ondertekening: Klaas-Jeroen Terwal (VVD) en Aletta den Boer (BBB).

2835 De **VOORZITTER**: Deze motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. En een interruptie door mevrouw Berkvens.

Mevrouw **BERKVEN** (D66): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik zie hier wel een heel interessante parallel. Mijn vraag even aan de VVD is, vertrouwt u uw wethouders niet als het gaat om duurzame energie?

2840

De heer **TERWAL** (VVD): Ja, deze vind ik leuk. Nee, mevrouw Berkvens, wij vertrouwen onze wethouders zeker. Maar ziet u het als een aansporing richting de provincie om samen met die wethouders wel degelijk te kijken naar een goede landschappelijke inpassing. Want laat één ding helder zijn: wij als VVD zijn niet tegen de opwek van duurzame energie. En we zien dat daar ook voor nodig is dat er af en toe zonnepanelen op land moeten verschijnen. Wij zien ze natuurlijk het liefste, en ik denk dat een aantal partijen zich daar ook al over hebben uitgesproken, op daken en op parkeerplaatsen. Maar daar waar ze op landbouwgrond moeten komen, dan moet je daar zeer, zeer, zeer, zeer voorzichtig mee omgaan. En dat was ook de steun richting de BBB voor het amendement. Ja, in principe vinden we dat ongewenst, maar als het dan toch nodig is, dan moeten we daar echt goed naar kijken met onze wethouders in de gemeenten en dat binnen die RES-zoekgebieden doen.

2850

Mevrouw **BERKVEN** (D66): Ja, ik vind het toch wel mooi, want dit zou je natuurlijk ook met de woningbouw kunnen doen. Maar dank u wel.

2855

De heer **MANTEL** (JA21): Ja, dank, voorzitter. Korte vraag. Tijdens de commissie heeft de VVD ook dit standpunt al naar voren gebracht. Dat kunnen we steunen. Ik vraag me af, wat verandert

er nou precies met deze motie? Want er wordt in de motie gevraagd om steeds een afweging te maken. Maar worden die afwegingen anders dan niet gemaakt?

2860

De heer **TERWAL** (VVD): Ja, dank u wel, voorzitter. Nou ja, zoals de heer Mantel van JA21 zal begrijpen, kijk, soms wil je gewoon GS nog even een extra aansporing meegeven, wanneer er toch beleid wordt gemaakt, om extra acht te slaan op bepaalde facetten van dat beleid. Nou, en hier hebben we gezegd, als er nou zonnevelden worden aangelegd, zorg dan ook dat je heel

2865

duidelijk laat blijken dat, zoals ik zei, die ruimtelijke inpassingsregels niet ophouden aan die grenzen van die RES-zoekgebieden. Dat zou natuurlijk heel raar zijn. Maar dat ook binnen die RES-zoekgebieden die ruimtelijke kwaliteit ten volle wordt meegenomen. Ik noemde dat voorbeeld over die verkavelingspatronen agrarische gronden. Dat is eigenlijk een aansporing richting GS om daar, nou ja, acht op te slaan om dat steeds mee te wegen.

2870

De heer **MANTEL** (JA21): Ja, voorzitter, daar ben ik het volledig mee eens. Niets aan toe te voegen. Waarom trekken we die regels dan niet gewoon gelijk in de Omgevingsverordening? Dat hoeven toch niet met een motie te doen? Dat kunnen we gewoon amenderen.

2875

De heer **TERWAL** (VVD): Nou, we hebben het nu als VVD niet nodig gevonden om het meteen te amenderen. We hebben het vertrouwen in GS dat via het delegatiebesluit zij de juiste afwegingen zullen maken. Alleen hebben we wel even gemarkeerd van, als u dat doet, neem dan juist wel die ruimtelijke kwaliteit nog extra mee.

2880

De heer **MANTEL** (JA21): Ja, laatste vraag. Is de VVD dan, ja, goed genoeg van vertrouwen om daarvanuit te gaan of? Het voelt toch een beetje als een beetje slap, wilde ik eigenlijk bijna zeggen.

2885

De heer **TERWAL** (VVD): Als ik de vraag zou omdraaien, dan zou u eigenlijk zeggen: heeft u geen vertrouwen in GS? Ja, u kunt van mij niet verwachten dat ik geen vertrouwen in mijn eigen gedeputeerde heb. Ik heb daar zeer veel vertrouwen in. Dus ik heb ook vertrouwen dat ze in deze afweging de juiste beslissing maken. Mocht blijken dat dat niet zo is, dan komen we daar op een later moment natuurlijk weer met elkaar over te spreken. Maar vooralsnog hebben wij gewoon vertrouwen dat GS dat goed zal inregelen.

2890

De heer **MANTEL** (JA21): Ja, dank u wel, voorzitter. Dat kwam er misschien wat ongelukkig uit. Zo was het zeker niet bedoeld. Maar ik denk dat we elkaar wel begrijpen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

2895

De heer **TERWAL** (VVD): Ik was aan het einde van mijn inbreng gekomen. Dus dank, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dan heeft u één motie ingediend.

2900

De heer **TERWAL** (VVD): Dat is correct, ja.

De **VOORZITTER**: En die maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

2905

Dan geef ik het woord aan de heer Mantel van JA21.

De heer **MANTEL** (JA21): Ja, dank u wel, voorzitter. Voorzitter, vanwege ziekte is onze woordvoerder er vandaag niet. Ik zal daarom vandaag het woord voeren namens JA21.

2910

Ik zal mijn bijdrage beperken tot een tweetal zaken. Allereerst een groot compliment aan de coalitie voor de mogelijkheid tot bouwen aan de randen van dorpen, het zogenoemde 'straatje erbij'. Het is echt een goede ontwikkeling wat onze fractie betreft. Nogmaals dank daarvoor. We hebben er veel debatten over gehad vandaag met veel verschillende partijen. Ik begrijp ook wel echt dat dat voor andere partijen lastig is, maar wij zien het als een goede ontwikkeling en we zijn daar dankbaar voor.

2915

Waar onze fractie minder tevreden over is-

De **VOORZITTER**: De heer Klein ook. Hij heeft een interruptie.

2920 De heer **KLEIN** (CU): Dank u wel. Hoeveel woningen denkt u dat een straatje heeft?

De heer **MANTEL** (JA21): Dat is nogal een ruime vraag. In een dorp bedoelt u?

De heer **KLEIN** (CU): Ja.

2925

De heer **MANTEL** (JA21): Ja, dat ligt eraan hoe lang het straatje is, denk ik.

2930 De heer **KLEIN** (CU): Ja, we hebben veel lintdorpen in Noord-Holland. Maar mijn punt wat ik wil maken, is, 25 woningen is ongeveer een hectare aan grond die je gaat bebouwen. Dat is helemaal niet nodig als je er 'een straatje bij' wil hebben. Dan is onze bestaande mogelijkheid om elf woningen te bouwen, ruim voldoende.

2935 De heer **MANTEL** (JA21): Wij betwijfelen of dat voldoende is. Wij hebben liever 25 woningen dan elf woningen, want dan kunnen we veertien andere gezinnen ergens laten wonen.

De heer **KLEIN** (CU): Maar heeft u dan, mijnheer de voorzitter, vraag ik aan mijn collega, aanwijzingen dat elf niet voldoende is? Dat er projectontwikkelaars of makelaars of wethouders hier bij de provincie komen die zeggen: joh, vijftien woningen moet, anders lukt het ons niet.

2940 De heer **MANTEL** (JA21): Nou, voorzitter, ik denk dat het een gedeelte van een zoektocht naar een oplossing is. Daarbij is voor ons iedere woning mooi meegenomen. Dus als dat van elf naar 25 gaat, dan zijn we blij met die veertien extra. Ja, kijk, onze achterban zit voornamelijk in het noordelijk deel van de provincie, wat men dan noemt 'het platteland', waar ik zelf vandaan kom. En ja, ik zie dat om mij heen ook. Een beetje gemiddeld mijn leeftijdscategorie. Er zijn echt veel, 2945 heel veel mensen die naarstig op zoek zijn naar een woning en die willen heel graag blijven wonen in de kern waar zij vandaan komen. Als dit een deel van die oplossing kan zijn, dan zijn wij er blij mee, ja.

2950 De heer **KLEIN** (CU): Dank u wel. Kijk, natuurlijk, daar zijn we allemaal blij mee als het een deel van de oplossing kan zijn. Maar we weten niet of het een deel van de oplossing kan zijn. Sterker nog, het ziet ernaar uit dat het niet nodig is. En daar vind ik het dan zo lastig dat we nu een heel groot risico gaan nemen, dat we schade gaan realiseren aan ons landschap waar we later spijt van krijgen, terwijl het probleem dat we willen oplossen eigenlijk niet aangepakt wordt. Voelt u dat ook mee, die zorg?

2955

De heer **MANTEL** (JA21): Ik deel de zorg ook wel. Het gaat om een politieke afweging. Wij vinden de woningnood prevaleren boven de andere afwegingen. Dat betekent niet dat het een makkelijke keuze is, want ja, het is nog steeds een moeilijke keuze. Wij denken alleen niet dat we een enorm verstorend beeld van het landschap krijgen als je in een x aantal dorpen 25 woningen 2960 erbij bouwt.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

2965 De heer **MANTEL** (JA21): Ja, dank u wel. Dank u wel. Voorzitter, waar onze fractie minder tevreden over is, is de implementatie van de zonneladder en dan met name het verschil tussen initiatieven op, tussen aanhalingstekens, gewone gronden ten opzichte van de zoekgebieden van de RES. Wat betreft onze fractie zou het goed zijn om een gelijk speelveld te creëren, zodat er voor zowel initiatiefnemers als inwoners een duidelijk en eenduidig beleid ligt. Daarom dien ik graag een amendement in met als titel 'Bescherming van landschap en ruimte, heldere 2970 inpassingsregels voor zonnepanelen, ook voor RES-gebieden'. En daarvan luidt de tekst: "Besluiten artikel 6.2 sub d van de Omgevingsverordening NH2022 te laten vervallen". Met de toelichting: "Door deze uitzondering te schrappen blijft de zonneladder leidend. Hierdoor worden RES-zoekgebieden en overige genoemde locaties niet langer automatisch vrijgesteld, maar moeten zij voldoen aan dezelfde voorwaarden als andere locaties. Dit zorgt voor de beoogde

2975 toepassing van de zonneladder, waarborgt een zorgvuldige ruimtelijke afweging en beschermt de landelijke kwaliteit.”

Amendement 49-16 december 2024

2980 **Bescherming van landschap en ruimte: heldere inpassingsregels voor zonnepanelen óók voor RES-gebieden**

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 16 december 2024.

Constateerend dat:

- Artikel 6.2 sub d uitzonderingen creëert die de werking van de zonneladder ondermijnen;
- 2985 • Door deze uitzonderingen zonneparken binnen RES-zoekgebieden vrijwel altijd mogelijk zijn, zonder aantoonbare inspanning op hogere treden;
- De zonneladder beoogt zonne-energieopstellingen eerst op locaties met minimale ruimtelijke impact te realiseren;
- Het verwijderen van sub d de zorgvuldige afweging herstelt en het landschap beschermt.

2990 *Besluit:*

Artikel 6.2 sub d van de Omgevingsverordening NH2022 te laten vervallen.

Huidige tekst van artikel 6.2 sub d:

2995 *“Het bepaalde in sub a, b en c is niet van toepassing op het oprichten van een of meer opstellingen voor zonne-energie binnen door Provinciale Staten vastgestelde RES-zoekgebieden of op locaties in gebruik als agrarisch bouwperceel, nutsvoorziening, waterhuishouding, telecommunicatie, openbaar vervoer of infrastructuur.”*

Gewijzigde tekst:

3000 *Artikel 6.2 sub d vervalt.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Ivo Mantel (JA21) en Daniël de Moel (PVV).

3005 *Toelichting:*

Door deze uitzondering te schrappen, blijft de zonneladder leidend. Hierdoor worden RES-zoekgebieden en overige genoemde locaties niet langer automatisch vrijgesteld, maar moeten zij voldoen aan dezelfde voorwaarden als andere locaties. Dit zorgt voor de beoogde toepassing van de zonneladder, waarborgt een zorgvuldige ruimtelijke afweging en beschermt de landschappelijke kwaliteit.

3015 De heer **MANTEL** (JA21): Voorzitter, het plaatsen van zonneweides op natuur- dan wel landbouwgrond is een gevoelige stap met veel impact op ons landschap. Ik dien dan ook graag een tweede amendement in waardoor PS kan besluiten een zonneweide wel of niet toe te laten zodra er niet aan de andere voorwaarden kan worden voldaan. En het amendement luidt: “Provinciale regie op zonne-energie in landbouw- en natuurgebieden. Besluiten artikel 6.6 van het delegatiebesluit Omgevingsverordening NH2022 als volgt te wijzigen: Gedeputeerde Staten kunnen regels stellen ten aanzien van het bepaalde in artikel 6.39 Anton eerste lid, en artikel 6.39 Bernhard eerste tot en met derde lid van de Omgevingsverordening NH2022, besluiten over de toepassingen van artikel 6.39 Bernhard vierde lid gebruik van landbouw- en natuurgebieden worden uitsluitend genomen door Provinciale Staten, mits aangetoond is dat trede één, twee en drie niet uitvoerbaar zijn, uitgebreid onderzoek en participatie hebben plaatsgevonden en meervoudig ruimtegebruik aantoonbaar is nagestreefd”. Dit abonnement borgt wat ons betreft dat gebruik van landbouw- en natuurgebieden voor zonne-energie uitsluitend na zorgvuldige toetsing en expliciete instemming van Provinciale Staten kan plaatsvinden. Zo wordt de vierde trede van de zonneladder als laatste redmiddel ingezet, met de nadruk op transparantie en controle.

Amendement 50-16 december 2024

3030 **Provinciale regie op zonne-energie in landbouw- en natuurgebieden**

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 16 december 2024.

Overwegende dat:

- De 4^e trede van de zonneladder (zonne-energie op landbouw- en natuurgronden) een gevoelige stap is vanwege de impact op landschap en natuur;
- Er momenteel onvoldoende waarborgen zijn in de toepassing en controle van deze stap;
- Meervoudig ruimtegebruik prioriteit heeft en gebruik van landbouw- en natuurgronden enkel als uiterste middel is toegestaan;
- Aantoonbaar moet zijn dat hogere treden (1, 2 en 3) niet toepasbaar zijn alvorens tot de 4^e trede wordt overgegaan.

Besluit:

Artikel 6.6 van het Delegatiebesluit Omgevingsverordening NH2022 als volgt te wijzigen:

Huidige tekst:

“Gedeputeerde Staten kunnen regels stellen ten aanzien van het bepaalde in Artikel 6.39a, eerste lid, en Artikel 6.39b, eerste tot en met vierde lid, van de Omgevingsverordening NH2022.”

Gewijzigde tekst:

“Gedeputeerde Staten kunnen regels stellen ten aanzien van het bepaalde in Artikel 6.39a, eerste lid, en Artikel 6.39b, eerste tot en met derde lid, van de Omgevingsverordening NH2022.

Besluiten over de toepassing van Artikel 6.39b, vierde lid (gebruik van landbouw- en natuurgronden), worden uitsluitend genomen door Provinciale Staten, mits:

- Aangetoond is dat treden 1, 2 en 3 niet uitvoerbaar zijn;
- Uitgebreid onderzoek en participatie hebben plaatsgevonden;
- Meervoudig ruimtegebruik aantoonbaar is nagestreefd.”

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Ivo Mantel (JA21) en Daniël de Moel (PVV).

Toelichting:

Dit amendement borgt dat gebruik van landbouw- en natuurgronden voor zonne-energie uitsluitend na zorgvuldige toetsing en expliciete instemming van Provinciale Staten kan plaatsvinden. Zo wordt de 4e trede van de zonneladder als laatste redmiddel ingezet, met nadruk op transparantie en controle.

De heer **MANTEL** (JA21): Voorzitter, wij horen graag het advies van GS op de ingediende amendementen en komen er wellicht in de tweede ronde nog op terug. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De twee amendementen maken onderdeel uit van onze beraadslagingen.

Ik geef het woord aan Statenlid Freeman van GroenLinks.

Statenlid **FREEMAN** (GL): Dank voor het woord, voorzitter. De derde herziening van de Omgevingsverordening heeft veel losgemaakt. Met name het onderdeel ‘meer ruimte voor wonen’, dat voorziet in de mogelijkheid om maximaal 25 woningen te bouwen in beschermd landschap, heeft geleid tot meer dan duizend ingediende zienswijzen – het is al eerder vandaag erover gegaan – en 25 insprekers. We waarderen de betrokkenheid en input van bewoners en natuurorganisaties. Als GroenLinks delen we hun zorgen om de provincie groen te houden en het beschermd landschap te behouden. Tegelijkertijd zien we dat er een woningtekort is dat ook inwoners van dorpen en kernen raakt. Mensen die graag dicht bij hun familie en vrienden zouden willen zijn, die nu noodgedwongen zouden moeten verhuizen omdat er voor hen geen betaalbare woningen beschikbaar zijn. Ook dat gaat ons aan het hart. De herziening van de Omgevingsverordening biedt gemeenten iets meer ruimte om ook voor deze mensen te voorzien in een woning. Doordat we de voorwaarde stellen dat zo’n woning ook bereikbaar moet zijn voor de lokale bevolking, voorkomen we dat er uitsluitend villa’s worden gebouwd. Voor ik verder ga is het misschien goed om op te merken dat het grootste deel van de woningbouwopgave binnenstedelijk zal worden gerealiseerd. Dat dit inderdaad slechts gaat om een aantal woningen rondom dorpslinten en kernen. En op dit moment, zoals eerder is genoemd-

De **VOORZITTER**: Interruptie van de heer Klein.

3095

De heer **KLEIN** (CU): Ja, dank u wel, meneer de voorzitter. Ik wilde aan mijn collega Freeman vragen: hoe weet u dat het zal gaan om 'slechts enkele woningen'? U heeft het over 'iets meer ruimte', maar als ik de regels lees, dan zie ik eigenlijk dat ieder argument te omzeilen is straks met een mooi verhaal.

3100

Statenlid **FREEMAN** (GL): Ik vind dat u daarmee enigszins de voorwaarden, die ook zijn opgenomen in de Omgevingsverordening, tekortdoet. Er is een hele rits van regels waar het in beschermd landschap kan. Mits, en die komen vervolgens allemaal. Ik ga het er straks toch ook nog in mijn betoog over hebben. Wat het aantal betreft, staat er 'maximaal 25'. Dat is waar ik het over heb. En het gaat dan ook alleen maar om projecten die dus voldoen aan die voorwaarden, die we dus ook in de Omgevingsverordening aangeven.

3105

De heer **KLEIN** (CU): Ja, bent u het met mij eens dat die voorwaarden over het algemeen boterzacht zijn geformuleerd? Als er bijvoorbeeld staat "zoveel mogelijk gecompenseerd moeten worden"?

3110

Statenlid **FREEMAN** (GL): Nou ja, ik deel uw kwalificatie van 'boterzacht' niet. Maar wat u nu doet, is dat u één voorwaarde pakt. Die noemt u en vervolgens zegt u dat daar een soort, nou ja, eventueel karakter aan vastzit. Maar het gaat niet om één uitzonderlijke maatregel. Het gaat om een veelvoud van maatregelen die er samen voor zorgen dat, als er uiteindelijk een gebiedsplan wordt ingediend, ze niet alleen maar dienen te motiveren waarom dat de enige optie is die het dorp of de dorpskern zou kunnen versterken. Maar ze dienen ook aan te geven, als er bijvoorbeeld natuurwaarden worden aangetast, op welke manier die natuurwaarden worden gecompenseerd. Bovendien staat er ook nog eens dat het niet zomaar gecompenseerd moet worden. Het moet op een kwalitatieve manier gebeuren. En dus niet gewoon dat je iets van compensatie doet en dan is het goed. Nee, daar stellen we ook nog eens eisen aan.

3115

3120

De heer **KLEIN** (CU): Ja, dank u wel. U hebt gelijk. Het is natuurlijk niet de enige voorwaarde. Er zijn veel meer voorwaarden. Maar mijn zorg is dat wij met deze voorwaarden alsnog heel veel ruimte laten – want als je al die voorwaarden bekijkt, is er natuurlijk altijd een mouw aan te passen – waardoor we straks in alle kleine dorpjes in Noord-Holland initiatieven van gemeenten krijgen om dit voor elkaar te krijgen, om daar toch grootschalig tot 25 woningen uit te breiden. Deelt u die zorg? En wat zegt u dan tegen de mensen die zo lang, en ook in uw achterban, hebben gepleit voor het zorgvuldig omgaan met het landschap in Noord-Holland?

3125

3130

Statenlid **FREEMAN** (GL): Nou, ik deel de zorg dat het van belang is dat, als er inderdaad plannen zijn, die dan zo goed mogelijk in het landschap passen en dat het ook goed is om gemeenten daarmee op weg te helpen zodat we straks met de effecten van deze Omgevingsverordening datgene bereiken wat we ook beogen. Mede om die reden zal ik een motie indienen waar ik straks later in mijn betoog op terugkom.

3135

Mevrouw **BERKVEN** (D66): Dank u wel, voorzitter. De heer Freeman zei dat het meeste binnenstedelijk zal worden gedaan. Maar het interessante van de huidige wijziging is dat er niet naar alternatieven voor binnenstedelijk eerst gezocht hoeft te worden. Nou heeft mijn partij een amendement ingediend voor reële alternatieven. Als de heer Freeman van mening is dat inderdaad zoveel mogelijk binnenstedelijk gedaan zou moeten worden, is hij dan van mening dat dit amendement gesteund moet worden?

3140

Statenlid **FREEMAN** (GL): Ik wacht de reactie van de gedeputeerde af om te kijken hoe Gedeputeerde Staten daartegenaan kijkt. En dan bekijken we in de tweede termijn of daarna hoe we inderdaad daarover gaan stemmen. Ik wacht eerst de reactie van de gedeputeerde af.

3145

Mevrouw **BERKVEN** (D66): Dat vind ik natuurlijk heel interessant. Dan ben ik benieuwd naar het antwoord. Maar dan toch wel even meer in het algemeen. Is de heer Freeman van mening dat eigenlijk binnenstedelijk de voorkeur behoudt boven het in het buitengebied in het beschermd landschap te bouwen?

3150

3155 Statenlid **FREEMAN** (GL): Ja, maar het grootste gedeelte wordt ook binnenstedelijk gebouwd en dat is ook inderdaad wat de planning is op dit moment. Dit gaat slechts om ruimte te bieden aan kleine dorpen en kernen.

3160 Mevrouw **BERKVEN** (D66): Maar zonder dat die toets plaatsvindt. Dus dat is een beetje mijn bezwaar dat, als je zegt 'we willen zoveel mogelijk binnenstedelijk', maar vervolgens ga je dat niet toetsen, dan zet je dus wel degelijk de deur open. Is de heer Freeman het daarmee eens?

3165 Statenlid **FREEMAN** (GL): Een onderdeel van wat er in de verordening staat zoals die nu voorligt, is juist dat als onderdeel van die motivering Gedeputeerde Staten vooraf wel geïnformeerd worden. Bovendien is er ook een lopend gesprek. Dat heeft u ook van de gedeputeerde kunnen horen in de commissie, waardoor we dus wel op de hoogte zijn van de plannen die gemaakt worden. En als dan blijkt dat er dan inderdaad een plan voorligt, waarvan wij zeggen 'nou ja, dat strookt misschien niet helemaal met zoals wij dat als provincie graag zouden willen zien', dan hebben we als provincie ook nog een heel instrumentarium dat we zouden kunnen inzetten om op dat moment te bekijken hoe we alsnog een beter plan zouden kunnen krijgen. Dus het is niet zo dat wij als het ware helemaal niks meer doen op het moment dat mensen woningen in het beschermd landschap willen gaan bouwen? Er zijn heel veel voorwaarden. Ik kom straks nog op mijn motie.

3175 Mevrouw **BERKVEN** (D66): Nou ja, dat vind ik heel interessant dat GroenLinks dat zegt. Want inderdaad, wij worden vooraf geïnformeerd. Maar wij kunnen dan een zienswijze als provincie indienen. En die zienswijze, die moet natuurlijk wel gebaseerd zijn op die voorwaarden die worden gesteld. En er zit op dit moment geen voorwaarde bij dat er eerst wordt gekeken of het binnen de bebouwde kom mogelijk is. Dus op welke basis zou de provincie dan zo'n plan kunnen afwijzen, volgens GroenLinks?

3180 Statenlid **FREEMAN** (GL): Op basis van alle voorwaarden die u in artikel 6.59- Moet ik het even goed zeggen. A, dacht ik.

De **VOORZITTER**: Ik vind het wel heel knap dat u dat allemaal uit uw hoofd weet.

3185 Statenlid **FREEMAN** (GL): Ja. 6.59a, lid 3.1.

3190 Mevrouw **BERKVEN** (D66): Ja, en vervolgens is er dus een uitzondering wanneer je mag bouwen in beschermd landschap met aantasting van de kernkwaliteiten, waarbij er dus geen toetsing plaatsvindt of het ergens binnenstedelijk kan. Dus ik zal de heer Freeman een beetje helpen: het antwoord is 'niet'.

3195 Mevrouw **BOUHLEL-LASCARIS** (SP): Ja, dank u wel, voorzitter. Meneer Freeman, u refereerde net aan de vier voorwaarden die die gesteld zijn om zo'n plan tot uitvoering te brengen. Wij toetsen niet vooraf. Stel nou dat dat plan dus geen doorgang had mogen hebben, worden die woningen dan weer gesloopt?

3200 Statenlid **FREEMAN** (GL): Dat is een vraag die u echt aan de gedeputeerde zal moeten stellen. Ik heb zelf geen glazen bol waarmee ik nu kan zeggen wat er met al die projecten gebeurt. Ik denk dat je dat per geval moet bekijken.

Mevrouw **BOUHLEL-LASCARIS** (SP): Ik ben eigenlijk wel benieuwd naar de mening van GroenLinks, wat die er dan aan gaat doen.

3205 Statenlid **FREEMAN** (GL): Voorzitter, het is niet mijn plek om op de stoel van de gedeputeerde te gaan zitten en hypothetische antwoorden van andere fracties te beantwoorden op het moment dat ik een bijdrage heb over de Omgevingsverordening.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

3210 Statenlid **FREEMAN** (GL): Ik ga verder, voorzitter. Op dit moment is het buiten de Metropoolregio Amsterdam mogelijk dan inderdaad die elf woningen te bouwen, zoals eerder is gezegd. In de
3215 herziening wordt het uitgebreid naar maximaal 25 woningen en kan het ook in de Metropoolregio Amsterdam binnen beschermd landschap. Zoals aangegeven in het coalitieakkoord zien we het belang van een dergelijke uitbreiding onder voorwaarden. Door dit
mogelijk te maken voor dorpen en kernen die gebaat zijn bij een dergelijke uitbreiding, zorgen
we ervoor dat gemeenten woningen kunnen toevoegen die een bijdrage leveren aan de vitaliteit
van het dorp. De ruimte voor uitbreiding die hier onder voorwaarden aan dorpslinten en kernen
3220 geboden wordt, is het resultaat van een compromis die we hebben gesloten in het coalitieakkoord. Hoewel we voorzichtig zijn met het bieden van ruimte voor bouwen in beschermd landschap, staan we achter deze herziening van de Omgevingsverordening vanwege de strenge voorwaarden die daaraan gekoppeld zijn en willen we, zoals gezegd, ook dat er in het landelijk gebied meer betaalbare woningen beschikbaar komen.

3225 Mevrouw **BERKVEN** (D66): Toch even de vraag: is GroenLinks nou blij hiermee?
Statenlid **FREEMAN** (GL): Nee.

Mevrouw **BERKVEN** (D66): Dan vraag ik me toch even af, wat u vindt dat u ervoor terug heeft
3230 gekregen.

Statenlid **FREEMAN** (GL): Mensen die op dit moment nergens heen kunnen en op een 32e nog bij
hun ouders zitten, hebben straks misschien perspectief op een woning. Als oudere mensen naar
die woning toe gaan, komen er verhuisbewegingen op gang van niet één, niet twee, niet drie,
3235 maar vier tot zes verhuisbewegingen, waardoor andere mensen óók een woning kunnen gaan vinden. Bovendien is het een coalitieakkoord, dus je bespreekt ook nog andere dingen met elkaar. En tien miljoen voor klimaat is ook niet niks.

Mevrouw **BERKVEN** (D66): Dat is wel leuk dat u dat nou zegt, want daar komen we later nog op
terug. U heeft er tien miljoen bij, maar we hebben tien miljoen minder uitgegeven. Dus per saldo
3240 vraag ik me dan af wat GroenLinks daarmee precies bereikt heeft. Maar daar zullen we bij de begrotingswijziging nog wel nader op terugkomen. Ik concludeer toch dat GroenLinks hier een lastig akkoord heeft gesloten waarmee zij eigenlijk een deel hebben opgegeven en daar eigenlijk weinig voor terug hebben gekregen. Dank u wel.

3245 Statenlid **FREEMAN** (GL): Voorzitter, ik deel die analyse niet, voorzitter. We hebben voorwaarden gesteld waarmee we ervoor zorgen dat alles wat in het beschermd landschap gebeurt, in ieder geval – zoals ik al eerder heb aangegeven – gecompenseerd moet worden, dat het moet voldoen aan een aantal regels en aan een aantal voorwaarden. Ik ga er nu even wat verder op in, want dat is ook waar ik met mijn betoog heen wilde.

3250 Eens even zien. Zo dienen deze woningen bijvoorbeeld bij te dragen aan de doorstroming. Dat woningen dus vrijkomen voor mensen die een nieuwe woning betrekken. Andere voorwaarden zijn dat deze woningen bijdragen aan de leefbaarheid en de vitaliteit van het dorp, dat er geen reële alternatieven zijn dan bouwen in het beschermd landschap en dat er sprake is van een
3255 groot openbaar belang. Er gaat natuurinclusief gebouwd worden. Daarbij moet zoveel mogelijk rekening worden gehouden met de kernkwaliteiten van het landschap. Waar de kernkwaliteiten van het landschap worden aangetast, mag dat ook niet zomaar. Zo dienen de aangetaste natuurwaarden gecompenseerd te worden op een kwalitatieve, proportionele manier, waardoor water, groen en biodiversiteit behouden blijven. Het voorstel geeft aan dat de voorkeur ligt bij
3260 landschappelijke elementen die passen bij de groenblauwe dooraderingsopgaven in het landelijk gebied. Hiermee houden we grip op de landschappelijke ontwikkelingen. En als kernkwaliteiten worden aangetast, worden die volledig gecompenseerd.

3265 Mevrouw **BOUHLEL-LASCARIS** (SP): Ja, we horen Statenlid Freeman de hele tijd praten over compensatie. We halen nu de natuurwaarden al niet. Waar gaat u dan compenseren als GroenLinks zijnde?

Statenlid **FREEMAN** (GL): Voorzitter, GroenLinks gaat geen woningen bouwen in beschermd landschap.

3270

Mevrouw **BOUHLEL-LASCARIS** (SP): Nu ben ik even van m'n à propos. We bespreken hier toch een stuk dat jullie willen verhogen van elf naar 25 woningen in BPL? Dat is toch beschermd landschap?

3275

Statenlid **FREEMAN** (GL): Met betrekking tot die plannen die dan worden ingediend-

De **VOORZITTER**: Statenlid Freeman, via de voorzitter, alstublieft.

3280

Statenlid **FREEMAN** (GL): U bedoelt waar die projecten door de gemeenten gecompenseerd gaan worden?

Mevrouw **BOUHLEL-LASCARIS** (SP): Het maakt niet uit door wie. Door de provincie, door de gemeenschap. Ik vraag alleen aan u waar u dan denkt te compenseren als we nu de richtlijnen al niet halen.

3285

Statenlid **FREEMAN** (GL): Dank u wel, voorzitter. Ja, dat is een van de voorwaarden die dus in de Omgevingsverordening staan opgenomen.

3290

Mevrouw **BOUHLEL-LASCARIS** (SP): Ja, je kan alles heel mooi opschrijven, hè? Maar nu feitelijk: waar gaat u feitelijk compenseren als we het nu al niet redden?

3295

Statenlid **FREEMAN** (GL): Voorzitter, dat is als voorwaarde opgenomen, juist omdat het van belang is. Per project zal dat bekeken moeten gaan worden. Ik heb nu helemaal geen kaart van Noord-Holland hier achter mij waar ik precies per gemeente zou kunnen zeggen voor elk project waar het gecompenseerd zou moeten worden. Wat wij wel nu doen, is dat als voorwaarde opnemen in de Omgevingsverordening, zodat nu duidelijk is- En ik ga straks een motie aan indienen waarin dat des te meer verduidelijkt wordt, omdat die voorwaarden voor GroenLinks erg belangrijk zijn.

3300

De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

3305

Statenlid **FREEMAN** (GL): Als gemeenten willen bouwen in beschermd landschap, dienen zij te motiveren waarom er voldaan wordt aan de eerdergenoemde voorwaarden en de overige voorwaarden die in het voorstel genoemd worden. Omdat GroenLinks er belang aan hecht dat gemeenten duidelijke richtlijnen hebben met betrekking tot die motivering en om er zorg voor te dragen dat deze richtlijnen het effect hebben dat wij beogen, dienen wij samen met D66, die mede-indient, een motie in met het dictum: "Verzoeken het college van Gedeputeerde Staten een handreiking op te stellen waarmee gemeenten geïnformeerd worden over de gevraagde motivering van omgevingsplannen die worden gemaakt op basis van artikel 6.59a lid 3.a. Daarbij de toelichting, zoals gegeven op artikel 6.59a lid 3.1 Activiteiten in beschermd landschap als uitgangspunt te nemen. Daarin het principe mee te nemen dat de ontwikkeling van maximaal 25 woningen in verhouding moet staan met de toegevoegde waarde die geleverd wordt aan leefbaarheid en doorstroming. En gaan over tot de orde van de dag."

3310

3315

Motie 152-16 december 2024
Motivatie meer ruimte voor wonen, onder voorwaarden

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 16 december 2024.
Constaterende dat:

3320

- Gemeenten volgens de derde herziening Omgevingsverordening NH2022 dienen te motiveren hoe een omgevingsplan bijdraagt aan het verbeteren van de leefbaarheid, vitaliteit en het voorzieningenniveau van de kern of dorpslint waaraan gebouwd wordt.

Overwegende dat:

3325

- De provincie ruimte wil bieden om onder voorwaarden maximaal 25 woningen te bouwen in Beschermd Landschap.

- *De bouw van maximaal 25 woningen in Beschermd Landschap mogelijk wordt, onder de voorwaarde dat het bijdraagt aan de leefbaarheid in een kern of dorpslint - Gemeenten gebaat zijn bij duidelijke richtlijnen.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- 3330
- *Een handreiking op te stellen waarmee gemeenten geïnformeerd worden over de gevraagde motivering van omgevingsplannen die worden gemaakt op basis van artikel 6.59a lid 3a.*
 - *Daarbij de toelichting zoals gegeven op Artikel 6.59a lid 3.1 "Activiteiten in Beschermd landschap" als uitgangspunt te nemen.*
- 3335
- *Daarin het principe mee te nemen dat de ontwikkeling van maximaal 25 woningen in verhouding moet staan met de toegevoegde waarde die geleverd wordt aan leefbaarheid en doorstroming.*

En gaan over tot de orde van de dag.

3340 *Ondertekening: Walter Freeman (GroenLinks) en Laurien Berkvens (D66).*

3345 Statenlid **FREEMAN** (GL): Omdat we aantasting van het landschap alleen onder strenge voorwaarden toestaan, er wordt ingezet op natuurinclusief bouwen, de woningen ook bereikbaar moeten zijn voor mensen die wonen in de omgeving en er compensatie plaatsvindt waar het landschap wordt aangetast, zal GroenLinks de herziening van de Omgevingsverordening steunen. De voorwaarde 'ruimte bieden aan kleine uitbreidingen van kernen en dorpslinten' is onderdeel van het coalitieakkoord. Met deze voorwaarden zorgen we ervoor dat we ruimte bieden aan gemeenten die een klein aantal woningen willen toevoegen met de verplichting om aangetaste natuurwaarden te compenseren.

3350 De **VOORZITTER**: Uw motie maakt onderdeel van de beraadslagingen. Mevrouw Berkvens heeft een- Geen interruptie. Dank u wel.

3355 Dit waren de sprekers voor de eerste termijn. Er zijn behoorlijk wat amendementen en moties ingediend. Het is nu 15.10 uur. Ik schors tot 15.30 uur, zodat ook het college zich goed kan voorbereiden op de reactie in eerste termijn. Gebruikt u ook alvast een deel van deze schorsing om nog goed te kijken naar de ingediende amendementen en moties. Dank u wel. Ik schors de vergadering. De schorsing is tot 15.30 uur.

3360 *Schorsing van 15.11 tot 15.42 uur.*

3365 De **VOORZITTER**: Mag ik de Statenleden verzoeken hun plek in te nemen. Excuses dat het iets langer duurde, maar er waren heel veel amendementen en moties te bespreken door het college, maar ik zag u ook nog net onderhandelen en met elkaar spreken. Dus ik hoop dat u daar even begrip voor heeft.

Dan gaan we beginnen namens het college, gedeputeerde Rommel in eerste termijn.

3370 Ja, het voorstel is, de verschillende collegeleden zullen elk ook een reactie geven op alle amendementen. Er zal straks wel een volgorde zijn. De nummering wordt van ieder amendement genoemd. We zullen ze nu in volgorde van indienen behandelen, maar als ze uiteindelijk in stemming worden gebracht, zult u begrijpen dat het meest verstrekkende amendement als eerste zal worden behandeld. Maar daar zullen we denk ik ook nog straks even goed naar moeten kijken.

3375 *Eerste termijn Gedeputeerde Staten*

Gedeputeerde **ROMMEL**: Ik ga even kijken hoever ik kom.

3380 De **VOORZITTER**: Er ontbreken er een paar.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Er ontbreken er een paar. Ja, voorzitter, dank u wel. Ik begin eerst even met de vragen.

- 3385 De PVV begon ermee van, nou, tot honderd woningen mogelijk maken; hoe ziet u dat dan? Ja, kijk, wij koesteren wel ook onze beschermde landschappen. We willen in dit geval ook wel ruimte bieden voor gemeenten die aangeven dat ze willen bouwen aan de randen en de kernen van hun dorpen, ook juist om die voorzieningen, die leefbaarheid en dergelijke, beter te krijgen. Wij hebben dus gezocht naar een balans tussen deze twee zaken die we van belang vinden. Zo zijn we op 25 woningen uitgekomen. Het is wel door meer mensen nog gevraagd van ja, hoezo die 25
- 3390 woningen? Dat hebben we uit de pilot van de probleemlocaties opgemaakt, dat je met 25 woningen- Hebben we gezien dat je daar dus de kernkwaliteiten nog niet direct aantast, maar dat je daarmee wel probleemgebieden op kan lossen en kan bijdragen aan die leefbaarheid en vitaliteit.
- 3395 D66, u zei ook: hoe zit dat met die informatieplicht? Geldt dat voor bestemmingsplanwijzigingen en buitenplanse activiteiten? Dat klopt. Dat geldt voor allebei. Dat volgt ook uit de Omgevingsverordening. Sorry, Omgevingswet. Ik zeg het verkeerd.
- 3400 Dan het CDA. U zegt: ja, waarom beperken we dan nou die maatwerkmogelijkheden? Nou, dat doen we dus niet, want juridisch gezien kunnen wij nog steeds maatwerk leveren voor meer woningen. En, nou ja, dat, dat heeft u later ook nog wel gevraagd. Wij komen daar bij u op terug in de volgende commissievergadering, verwacht ik, waar wij dus gaan praten met de commissie over die maatwerkregels. Daar zijn we dus nu aan het kijken welke voorwaarden we daaraan kunnen stellen.
- 3405 Dan zegt u: ja, hoe ziet u dan Stompetoren en Soppediep? Nou, dat is dus, als die maatwerkregels, als we dat besloten hebben in GS, dan kunnen we naar dat soort locaties. Als er plannen ingediend worden door de gemeente met een verzoek, kunnen we daarnaar kijken.
- 3410 En dan de VVD. U vroeg nog naar de evaluatie voor de agrarische gebieden. Nou, begin volgend jaar kom ik daar ook wel met informatie. Want ja, we willen het ook wel breder trekken, maar we willen ook niet dat het proces vertraagt. Dus we zullen daar begin volgend jaar wel met informatie komen wanneer we dat allemaal gaan doen.
- 3415 Dan kom ik nu tot de amendementen en de moties. Ik hoop dat ik het allemaal in één keer allemaal goed heb. En anders dan kom ik nog wel een keertje weer terug.
- 3420 We gaan naar amendement A36. Dat gaat over het beschermd landschap ook echt beschermd. U begrijpt wel denk ik dat wij deze moeten ontraden, want dit is nu juist wat we voorstellen.
- U zegt, amendement A37 Advies van het ARO bij ontwikkeling in beschermd landschap. Deze willen wij ontraden, omdat wij checken zelf- Daar heeft u ook een presentatie van gehad. Wij checken zelf ook de plannen van de gemeenten. Dat is ook opgenomen in de verordening. Gemeenten kunnen dit ook al zelf doen.
- 3425 A38, Kleinschalige woningbouw echt kleinschalig. Ja, dit ontraden wij ook, omdat wij dit nou juist willen, die verruiming naar die 25. En het kan ook al, zoals u ook al zei, die elf woningen op basis van de jurisprudentie.
- 3430 Amendement A39, Significante bijdrage aan behoud of versterking van kernen.
- De heer **KLEIN** (CU): Ja, dank u wel. Ik heb nog een vraag over wat u net zegt over jurisprudentie. Gaan we er geen problemen mee krijgen als kleinschalig in jurisprudentie gedefinieerd is als elf en wij gaan er 25 van maken?
- 3435 Gedeputeerde **ROMMEL**: Nee, want wij hadden die elf in de verordening opgenomen en dat hebben we nu verruimd naar die 25. Dus dat is onze eigen wetgeving. Dan krijgen we geen problemen. Dat verwacht ik niet.
- 3440 De heer **KLEIN** (CU): Heeft u dat laten checken?
- Gedeputeerde **ROMMEL**: Voor de onderbouwing van deze verordening zijn wij juridisch geadviseerd. Daar zijn constant juristen mee bezig.

3445 A39, in significante mate bijdraagt- Ja, dat ontraden wij ook, want dat is een zwaardere bewijslast. En ja, wat is dan 'significant'? Dus die ontraden wij.

Mevrouw **BERKVEN** (D66): Daar wil ik dan toch even een vraag over stellen, want op dit moment is het ook erg lastig om duidelijk te maken waar, waarom en wanneer het inderdaad zou
3450 bijdragen, aangezien we daar geen goede onderbouwing voor hebben. Dus waarom zou dit het moeilijker maken?

Gedeputeerde **ROMMEL**: Ja, dat betekent dat voor 25 woningen een gemeente een extra sterke onderbouwing onder moet maken dat het significant is. Dus niet dat het bijdraagt of aannemelijk
3455 is, maar dat het significant is.

Mevrouw **BERKVEN** (D66): Maar aangezien wij hier ook wat voor loslaten, namelijk de bescherming, is het toch ook goed dat ze echt goed moeten onderbouwen dat het significant
3460 bijdraagt en niet maar een heel klein beetje?

Gedeputeerde **ROMMEL**: De gemeenten moeten ook motiveren waarom dit bijdraagt en aannemelijk maken waarom het bijdraagt aan de leefbaarheid en, of voorzieningen of aan de sociale veiligheid. Maar significant, dat gaat wel een stuk verder.

3465 Dan amendement A40. Nou ja, dat is dus eigenlijk in dezelfde lijn: 'overtuigend onderbouwd'. Als er iets niet overtuigend is, dan kunnen wij daar een- Niet alleen wij. Daar kunnen mensen dan ook een zienswijze op indienen. Dus daarmee ontraden.

3470 Dan amendement-

De **VOORZITTER**: Mevrouw Berkvens. U kunt beter blijven staan. Het is wel goed voor uw conditie.

3475 Mevrouw **BERKVEN** (D66): Maar dan toch even de vraag. We willen toch dat het overtuigend wordt gemaakt? Wat is er mis mee om dit te verduidelijken richting de gemeenten?

Gedeputeerde **ROMMEL**: Nou, het is dus, als je het echt niet overtuigend vindt, maar je kan het ook wel aannemelijk maken dat het zo is- Want 'overtuigend' zie ik altijd als een heel sterke, zwaardere bewijslast. Ja, en dat vind ik gewoon, als het aannemelijk is, je kan het niet bewijzen.
3480

Mevrouw **BERKVEN** (D66): Maar hier zit dan dus wel telkens de crux van deze discussie. We gaan nu iets voorstellen waar we eigenlijk geen onderbouwing voor hebben. En vervolgens gaan we tegen gemeenten zeggen: u moet wel aan deze regel voldoen, maar u hoeft het eigenlijk niet goed te onderbouwen, want dat kunt u toch niet. Dat is toch heel vreemd?
3485

Gedeputeerde **ROMMEL**: Nee, dat is niet wat wij zeggen. Wij hebben gezegd dat gemotiveerd moet worden dat het bijdraagt aan of de vitaliteit of de leefbaarheid, de doorstroming. Dat is wat wij aan de gemeenten- En we laten het ook aan de gemeenten om hun eigen verantwoording daar ook in te nemen. Alleen wij controleren het wel doordat wij ook de plannen van de gemeenten
3490 zien en beoordelen.

Mevrouw **BERKVEN** (D66): Maar dan concludeer ik dat de gemeente gewoon kan zeggen 'wij denken dat', zonder dat er verder een goed verhaal onder ligt en dat wij dat als provincie dan dus accepteren?
3495

Gedeputeerde **ROMMEL**: Het 'wij denken dat', dat staat er niet in. De gemeente moet motiveren dat het voldoet aan die leefbaarheid, die vitaliteit. Het gaat om 25 woningen. Er zijn nog een aantal andere voorwaarden die wij daaraan stellen. Dat zullen de gemeenten ook moeten motiveren. Dat is wat anders dan u zegt 'wij denken dat'.
3500

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Ja, dank u wel, voorzitter. Een vervolgvraag. Want als je het moet motiveren, dan is er toch niets mis mee om dat ook te kunnen controleren? Dus dat iets dan overtuigend is of significant, dat is dan toch geen belemmering?

3505 Gedeputeerde **ROMMEL**: Het gaat er toch om dat aannemelijk gemaakt moet worden dat het zo is en dat het goed gemotiveerd is zonder dat daar significante of overtuigende waarden aan zitten? Juridisch gezien is dat in mijn ogen iets heel anders.

3510 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Mijn vraag zou dan zijn van, hoe kunnen wij dan controleren of die motivering hout snijdt?

3515 Gedeputeerde **ROMMEL**: Nou, wij hebben daar best wel heel goede mensen voor in huis die daar veel ervaring mee hebben en die dat goed kunnen controleren, want dat wordt nu ook al gedaan bij maatwerkprojecten.

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): En dan de laatste vraag. Dat is toch precies waar mevrouw Berkvens om vraagt?

3520 Gedeputeerde **ROMMEL**: In mijn ogen niet.

De heer **KLEIN** (CU): Ja, meneer de voorzitter, ik heb dan een vraag in vervolg daarop. Als u zegt dat u daar de juiste mensen voor in huis hebt, waar ik absoluut geen reden heb om daaraan te twijfelen, kunt u dan toezeggen dat die het beoordelen op basis van bijvoorbeeld deskundig en onafhankelijk onderzoek wat ten grondslag ligt aan dit soort voorstellen?

3525 Gedeputeerde **ROMMEL**: Ja, want onze mensen kunnen dat onafhankelijk en deskundig beoordelen.

3530 De heer **KLEIN** (CU): Nou, dat vroeg ik niet helemaal. Het gaat erom of het een onafhankelijk en deskundig onderzoek is wat we aan gemeenten kunnen vragen. En als u zegt "wij kunnen dat goed beoordelen", dan lijkt het me logisch dat u dan zorgt dat het onafhankelijk onderzoek ook in de ambtelijke organisatie wordt gecontroleerd of dat er is.

3535 Gedeputeerde **ROMMEL**: Nou, ik denk niet dat ik u anders helemaal goed begrijp, maar het onafhankelijke onderzoek, dat zie ik wel geborgd bij ons in de organisatie en dat kunnen we ook geborgd zien bij de gemeenten.

3540 De heer **KLEIN** (CU): Ja, ik denk ook dat ik het niet helemaal duidelijk formuleerde. Maar mij gaat erom, als u zegt "we willen het niet in de toelichting opnemen, want wij gaan erop letten", wilt u dan zeggen dat uw ambtenaren gaan zorgen dat ze gaan kijken of dit inderdaad op basis van deskundig en onafhankelijke oordelen onderbouwd is?

3545 Gedeputeerde **ROMMEL**: Nee, dan toch even een duidelijke wedervraag. Denkt u dan dat de ambtenaren dat niet deskundig en onafhankelijk kunnen beoordelen?

De heer **KLEIN** (CU): Ik heb geen reden om te twijfelen aan de kwaliteit van de ambtenaren. Maar het gaat mij er wel om dat er met externe ogen naar gekeken wordt. En dat lijkt me een onderdeel van de motivatie die je meegeeft bij zo'n plan.

3550 Gedeputeerde **ROMMEL**: Bij het opstellen van de plannen kunnen gemeenten, zoals ik ook al eerder zei, gebruik maken van een ARO als ze dat willen en denken dat ze daarmee hun motivering beter kunnen onderbouwen. Dus dat kunnen ze ook doen. En ik vertrouw erop dat de ambtenaren, zoals ik ze ook ken, onafhankelijk en deskundig die plannen kunnen beoordelen. Maar het staat gemeenten ook altijd vrij om de ARO in te schakelen of andere deskundigen om hun motivatie te onderbouwen.

En dan amendement A41, Indien mogelijk kernkwaliteit compenseren. Nou ja, op zich kon ik daar wel wat mee om dat in de toelichting te hebben, maar ik heb begrepen dat dat technisch niet mogelijk is. Ik wil u wel zeggen dat wij natuurlijk bij de gemeenten ook wel zullen vragen van,

3560 nou, als het mogelijk is of ze dat ook willen doen. Maar, ja, misschien kunt u – maar dat wil ik u natuurlijk niet in de mond leggen – een motie nog overwegen.

3565 Mevrouw **BERKVEN** (D66): Op dit moment heb ik een amendement ingediend waarin het in het artikel zelf staat, waarmee het technisch gezien wel mogelijk zou moeten zijn. Dus misschien dat de gedeputeerde daar straks in de tweede termijn ook nog even naar kan kijken. Ik wil best ook een motie overwegen, maar dan is even de vraag hoe sterk dit is in de besluitvorming die er straks plaatsvindt. Want de gemeenten gaan aan de slag met onze Omgevingsverordening en de artikelen die daarin staan. Als wij zeggen ‘zo veel mogelijk compenseren’, dat we dat als provincie belangrijk vinden, maar het is geen onderdeel van de Omgevingsverordening zelf, 3570 welke status heeft dat dan als wij daar een zienswijze op indienen?

3575 Gedeputeerde **ROMMEL**: Nou ja, u zegt niet ‘zoveel mogelijk compenseren’. U zegt ‘indien mogelijk compenseren’. Dus als dat wij dat, zoals ik dat nu aan u toezeg, ook bij de gemeenten zullen neerleggen en dan is dat, ja, voldoende.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

3580 Gedeputeerde **ROMMEL**: Dan amendement A42 over Behoud het open landschap in de Metropoolregio Amsterdam. Ja, u zult begrijpen dat ik deze moet ontraden, omdat het juist teruggedraait wat wij willen afschaffen.

3585 Dan amendement A43, Bebouwing in verhouding. Deze ontraden we, want dit is ook aan de gemeenten om te kijken en te beoordelen of het ergens goed is om woningen te bouwen en hoeveel dat is. En er staat hier ‘kleinschalig’. Ja, wat is kleinschalig? 25 vind ik dan ook kleinschalig.

3590 Mevrouw **BERKVEN** (D66): Ja, daar is nu natuurlijk dus de jurisprudentie over, zoals de heer Klein ook al aangaf. Dat is namelijk elf woningen. Kleinschalig is de definitie daarvan. Maar dan even de vraag: is de gedeputeerde het er in principe wel mee eens dat het ook een negatief effect kan hebben, juist op die leefbaarheid, als je bij heel kleine kernen een verdubbeling van het aantal woningen in één keer neerzet?

3595 Gedeputeerde **ROMMEL**: Ja, ik denk dat dat ook iets is wat wij natuurlijk zullen bekijken als provincie zelf als een plan wordt ingediend. Maar gemeenten, daar kunnen we toch ook wel op vertrouwen dat ze goed kijken naar waar ze die woningen neerzetten. En het is maximaal 25. Het hoeven er geen 25 te worden. Dus ik heb wel vertrouwen in de gemeenten dat zij daar goed naar zullen kijken.

3600 Mevrouw **BERKVEN** (D66): Begrijp ik dan goed van de gedeputeerde dat het wel dus onderdeel is van de toetsing of het bijdraagt aan de leefbaarheid, het aantal woningen in verhouding tot de kern die er is?

3605 Gedeputeerde **ROMMEL**: Als wij een plan krijgen en het wordt gemotiveerd, dan kijken we naar de motivatie en daar zal dit ongetwijfeld onderdeel van uitmaken. Ja, dat is aan de gemeente om dat te onderbouwen en daar zullen we ook naar kijken.

De heer **KLEIN** (CU): Ja, ik heb een vraag. Is dit amendement technisch uitvoerbaar?

3610 Gedeputeerde **ROMMEL**: Daar kom ik zo bij u op terug.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Rommel.

3615 De heer **KLEIN** (CU): Omdat het ook over de toelichting gaat en uit een eerdere reactie leek het dat we niet de toelichting kunnen amenderen.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Dat ga ik even voor u kijken. Daar kom ik zo op terug in de tweede termijn.

Dan het amendement Tijdig informeren van de provincie.

3620

De **VOORZITTER**: A44.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Wat zei u? O, amendement 44. Daar staan wij positief tegenover, maar wij laten het oordeel aan uw Staten.

3625

O ja, ik had ook nog een A45. Die reële alternatieven, nou ja, dat is nou juist- Wij willen de gemeenten- Dus wij ontraden deze. Want we willen juist de gemeenten de ruimte bieden om tot die maximaal 25 woningen te bouwen en daar ook zelf een zorgvuldige afweging in te maken. Dus wij gaan daar geen verplichtingen in deze zin in maken.

3630

Dan heb ik nog een paar moties. Motie M146, de maatwerkafspraken. Ik had het al een beetje gezegd, maar dit gebeurt dus al. Wat ik u net zei, die maatwerkafspraken, die komen in de eerste commissie, verwacht ik, bij uw Staten om daarover te spreken volgend jaar. Dus daarmee ontraden, want het gebeurt. Ook de uiteindelijke plannen van die grote maatwerkafspraken, die zijn klein en venijnig en groots en meeslepend. Dus die komen ook in uw Staten.

3635

Mevrouw **BERKVENS** (D66): Begrijp ik de gedeputeerde dan goed dat in feite deze motie wordt uitgevoerd? Dat die overbodig is?

3640

Gedeputeerde **ROMMEL**: Hij is daarmee overbodig.

Mevrouw **BERKVENS** (D66): Dank u wel, Dan kan ik hem bij deze intrekken. Dank u wel.

3645

Motie 146 'Maatwerkafspraken via Provinciale Staten' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Dank u wel. Dan motie M147, de Evaluatie gewijzigde Omgevingsverordening. Ja, die ontraad ik, omdat ARO al onderdeel uitmaakt van de monitoring die we gaan doen.

3650

Mevrouw **BERKVENS** (D66): Sorry, voorzitter, daar ben ik weer. Dan even de vraag, want de gedeputeerde zegt "de ARO maakt er onderdeel van uit". Dat vind ik hartstikke mooi. Maar begrijp ik dan dus ook goed dat inderdaad de hele Omgevingsverordening geëvalueerd gaat worden?

3655

Gedeputeerde **ROMMEL**: Niet de hele Omgevingsverordening.

Mevrouw **BERKVENS** (D66): Dus de wijzigingen.

3660

Gedeputeerde **ROMMEL**: Ja. Dit punt hebben wij gezegd dat we dat in de monitoring mee zullen nemen. Dus dat we die 25 woningen - heb ik ook al eerder tegen u gezegd - zullen doen.

Mevrouw **BERKVENS** (D66): Die evaluatie zal dan zowel bevatten het effect dat het heeft gehad op het voorzieningenniveau, leefbaarheid als het effect wat het heeft gehad op het beschermd landschap. Begrijp ik dat goed?

3665

Gedeputeerde **ROMMEL**: De monitoring zal het hele palet overzien.

Mevrouw **BERKVENS** (D66): En wanneer ontvangen we die?

3670

De **VOORZITTER**: Toch even via de voorzitter, want iemand die dit moet uitwerken, wil graag weten wie er aan het woord is. Mevrouw Berkvens.

Mevrouw **BERKVENS** (D66): Excuses, voorzitter. U heeft helemaal gelijk. Dan de laatste vraag: wanneer komt die evaluatie dan naar de Staten?

3675

3680 Gedeputeerde **ROMMEL**: Ja, we hadden volgens mij, dat het na een jaar- Maar daar kom ik ook nog even op terug wanneer we die precies gepland hadden. Hij stond wel in de stukken, maar ik ben hem heel even kwijt. Maar je moet natuurlijk wel, ja, ook een aantal van die plannen hebben voordat je kan monitoren. En voordat zo'n plan ook uitgewerkt is en gebouwd is en dat soort zaken, dat duurt nog wel even.

3685 Mevrouw **BERKVENS** (D66): Helder. Dan kan ik bij deze ook deze motie intrekken, want ik hoor dat die wordt uitgevoerd. Dank u wel.

Motie 147 'Evaluatie gewijzigde omgevingsverordening' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.

3690 De **VOORZITTER**: Dat was dus motie M146, die is ingetrokken. En motie M147. Dat zijn twee moties.

Dan geef ik nu het woord aan gedeputeerde Beemsterboer. Hij zal denk ik ook nog een aantal amendementen en moties behandelen.

3695 Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, dank u wel, voorzitter. Ik mocht er inderdaad ook nog een aantal adviseren. Eerst amendement A34. Dat gaat om het toevoegen van aardkundige monumenten aan de uitsluitingscriteria voor die 25 woningen. Die zou ik willen ontraden. Veel aardkundige monumenten worden zelfstandig ook beschermd. Denk bijvoorbeeld aan bescherming van de Hollandse Waterlinie en de Stelling van Amsterdam.

3700 Dan nummer A35. Dat gaat over de dertig procent sociale huur. Die zouden wij aan de Staten willen laten. Dit is inderdaad in lijn met zowel de Wet regie op de volkshuisvesting die er aan lijkt te komen als de afspraken die we in de woondeals hebben gemaakt.

3705 De heer **KLEIN** (CU): Ja, UNESCO-werelderfgoed, dat is toch niet per definitie een aardkundig monument?

3710 Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Nee, dat ben ik met u eens. Inderdaad, veel monumenten worden beschermd, aardkundige monumenten ook. Ik noemde UNESCO als voorbeeld, omdat dat bij velen bekend is, maar dat is geen aardkundig monument.

De heer **KLEIN** (CU): Maar dat is toch een heel ander regime?

3715 De **VOORZITTER**: Ho, ho, ho. Ja, het is kerst, maar ik zit hier niet voor niks. Via de voorzitter graag. De heer Klein.

3720 De heer **KLEIN** (CU): Meneer de voorzitter, goed om een beetje pauze in te bouwen, want mijn emoties liepen bijna hoog op. Dat is toch een heel ander regime, aardkundige monumenten en bijvoorbeeld de UNESCO of de fortenbescherming zoals we die hebben?

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, dat ben ik met u eens inderdaad, voorzitter. Wat ik probeerde te zeggen, is dat wij van mening zijn dat aardkundige monumenten voldoende beschermd zijn.

3725 Mevrouw **BERKVENS** (D66): Ja, dan toch even voortbordurend op het punt, voorzitter, want hiermee worden de aardkundige monumenten dus niet beschermd, want die hebben niet diezelfde bescherming als dat UNESCO-werelderfgoed. Dus ik begrijp niet helemaal waar de gedeputeerde vandaan haalt dat het nu dan voldoende beschermd wordt. Er kan toch met deze verruiming met aantasting van kernkwaliteiten inderdaad worden gebouwd?

3730 Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, dat ben ik helemaal met u eens. Dat wil natuurlijk niet zeggen dat je direct in een oude dijk kunt bouwen of op een terp.

3735 Mevrouw **BERKVENS** (D66): Het ligt volgens mij aan de ondergrond, maar in principe zou het met de huidige wijzigingen die er zijn, dus wel kunnen.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, in elk geval zal er rekening gehouden moeten worden met die aardkundige monumenten die daar aanwezig zijn.

Mevrouw **BERKVEN** (D66): Dat vind ik heel interessant-

De **VOORZITTER**: Mevrouw Berkvens. Ik weet het, het is best lastig. Ja, ik zou u graag willen laten gaan, maar-

Mevrouw **BERKVEN** (D66): Maar dat is toch niet het geval? Want op dit moment worden de aardkundige monumenten niet uitgezonderd in deze Omgevingsverordening.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Dat klopt, voorzitter, en wij adviseren om het zo te laten en alleen dat uitzonderingsartikel te maken voor de weidevogelkerngebieden.

Mevrouw **BERKVEN** (D66): Dank u wel, voorzitter. Maar dan snap ik hem niet meer, want het ontraden van de heer Beemsterboer was omdat ze al voldoende worden beschermd. Kunnen wij dan nu samen concluderen dat dat dus niet het geval is? En als dat zo is, zou het niet wel beter moeten worden beschermd?

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Voorzitter, wat ons betreft is het op dit moment voldoende beschermd. We hebben er vertrouwen in dat we er hier samen met die gemeenten in die projecten van 25 woningen echt uit gaan komen.

Mevrouw **BERKVEN** (D66): Maar hoe dan? Want er is geen regel die de provincie straks heeft om de gemeente erop te wijzen dat ze niet met aardkundige monumenten de kernkwaliteiten mogen aantasten. Dus op welke manier gaan wij als provincie dan zorgen dat die inderdaad beschermd blijven? Want we laten toch juist die regie los? Dat is het hele punt.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, dat ben ik met u eens, voorzitter. Maar wij hebben meer vertrouwen in gemeenten dat ze hier ook met aandacht voor hun eigen landschap natuurlijk zullen ontwikkelen. We hebben besloten om daar een uitzondering te maken voor weidevogelkerngebieden, omdat we het belangrijk vinden om die gebieden ook echt in omvang gelijk te houden. En we hebben voldoende vertrouwen dat met deze regels gemeenten nog steeds met respect met hun aardkundige monumenten om zullen gaan.

Voorzitter, dan amendement nummer A46.

De **VOORZITTER**: Een beetje rustig in de zaal alstublieft. U weet, applaudisseren en zo nu en dan een lach is best aardig, maar u bent best rumoerig op dit moment. Het is denk ik belangrijk om even goed te luisteren naar de argumenten vanuit het college.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Amendement nummer A46. Die zouden wij willen ontraden. In alle woondeals hebben gemeenten meer dan 130 procent plancapaciteit. Daarmee lijkt er op dit moment voldoende gelegenheid te zijn voor gemeenten om die woningbouw in de bestaande plannen te realiseren. We zijn die bestaande plannen trouwens wel met gemeenten tegen het licht aan het houden. En dit beleid gaat natuurlijk om die toevoeging van 25 woningen specifiek voor de leefbaarheid en het voorzieningenniveau in die kernen. En pas later gaan we met elkaar nog spreken over eventueel maatwerk.

Dan nummer A48, voorzitter. Dat gaat over natuurinclusief. Die zouden we ook willen ontraden. Met het amendement wordt voorgesteld om een verzwaring van de regels ten aanzien van het natuurinclusief bouwen toe te passen. We hebben op dit moment geen zicht of dat prijsverhogend is en in hoeverre dat een kop op landelijk beleid is. Dus daarom vinden we dat nu een te grote stap.

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, ik wil de gedeputeerde alleen eventjes herinneren aan het werkbezoek wat wij laatst hebben gehad over natuurinclusief bouwen, waar ik helaas het college gemist heb ter plaatse, waarin toch duidelijk werd gezegd dat er geen

3795 meerkosten aan natuurinclusief bouwen zijn als er maar op tijd in de procedure mee begonnen wordt.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Dank u wel, voorzitter. Dank u wel voor deze toelichting. Ik hoop dat veel bedrijven, partijen, bouwers, gemeenten, geïnspireerd zijn om zoveel mogelijk natuurinclusief te bouwen.

3800 En dan motie nummer M148. Die zouden we willen ontraden. Het onderzoek naar het effect op de regels met betrekking tot onder andere het erfgoed kan wat ons betreft in de evaluatie meegenomen worden. Daar zou dan geen aparte motie voor aangenomen hoeven te worden.

3805 En motie M150. Dat betreft vooral een motie die ziet op de regels die nog moeten komen met betrekking tot het maatwerk. En daarbij is niet zeker hoe tijdelijk, tijdelijk is. Dat is de reden dat we die op dit moment willen ontraden. En mogelijk kunt u die later nog eens tegen het licht houden als het maatwerk voor komt te liggen. Dank u wel.

3810 De **VOORZITTER**: Dan geef ik het woord aan gedeputeerde Kocken.

Gedeputeerde **KOCKEN**: Ja, dank u wel, voorzitter. Voor mij volgens mij, als ik het goed, heb twee moties: M149 en M151; drie amendementen, namelijk A33, A49 en A50. Die ga ik zo met u doorlopen. En ik heb twee, misschien drie vragen genoteerd. Die zal ik als eerste dan maar even aanstippen.

3820 De eerste vraag was van, even kijken, mevrouw Den Boer over de carports en of ik kan toezeggen dat er daar veel meer van komen. Nou, dat ligt niet helemaal alleen maar aan mij of die er wel of niet komen. Dus daar ga ik nu niet een toezegging op doen. Maar ik kan u wel vertellen, onze subsidieregeling die daarvoor is, die is inmiddels uitgeput. Nou, dat is op zich goed nieuws, want dat betekent dat hij goed gevonden kan worden. Maar dat betekent ook dat wie nu nog wat wil, even niet bij ons terecht kan. Dat is op zich jammer, want ik zou hiervan wel zeggen: hoe meer hoe beter. Maar het Rijk is momenteel bezig met een eigen subsidieregeling en die wachten we nu even af om te kijken hoe die regeling uitpakt. Als er dan nog een leemte is waarvan wij in Noord-Holland denken dat wij die zouden moeten opvullen, dan kom ik daar nog over bij u terug. Dus dat over de carport.

3830 Dan was er een vraag van Volt over artikel 675 volgens mij, of hiermee de toekomst voor de komende dertig jaar is veiliggesteld. Nou ja, als u het zo stelt, dan begrijpt u denk ik wel dat ik daar nu geen 'ja, hoor' op durf te zeggen. Volgens mij is het artikel wat wij hier hebben opgenomen een verstandige keuze, omdat het in ieder geval het bouwen meer toekomstbestendig zal maken, maar is dit niet de regel waarmee we tot in eeuwigheid gered zijn. Het kan heel goed zijn dat wij met voortschrijdend inzicht misschien nog wel tot andere regels zullen komen in de toekomst. Maar op dit moment is dit volgens mij de regel die wij nodig hebben en die vooralsnog volgens mij ook alleen nog maar in Noord-Holland wordt ingevoerd. Dus we lopen daar in zekere zin in voorop. Dus ik denk dat we hier op dit moment wel tevreden en zelfs ook wel trots op mogen zijn.

3840 Dan de vraag- Ik zei net "twee of drie vragen", want de vraag van de VVD was eigenlijk: is de zonneladder in de RES'en geldig? Het was eigenlijk een soort inleiding en u stelde een vraag. Ik heb hem genoteerd, maar eigenlijk kwam u ook met de motie. Dus als ik die beantwoord, beantwoord ik denk ik ook uw vraag. Maar ik begin er wel even zo mee, want er is wel de nodige onduidelijkheid over hoe dat nou zit met die uitzonderingspositie voor RES-gebieden. En daar moet ik wel even bij stilstaan, want in de hele zaal moet die verwarring weg. De zonneladder geldt gewoon in de hele provincie, dus niet wel of niet hier of daar. Overall dus. Dat kan iedereen in ieder geval meenemen. En dat zeg ik ook eventjes, omdat ik in het amendement van JA21 en de PVV zag- Amendement A49, waar ik zo direct nog even meer bij stil zal staan. Er staat "door die uitzondering te schrappen blijft de zonneladder leidend". Nou, dat is helemaal niet nodig, want de zonneladder is al leidend. Dus daarover geen onzekerheid. De zonneladder is leidend in de hele provincie. Er is wel een kleine uitzondering gemaakt voor RES-gebieden en dat komt omdat eigenlijk de zonneladder- Voordat we de zonneladder hadden, hadden wij eigen aanpassingsregels. Toen kregen we de zonneladder. En dan ga je natuurlijk kijken van, oké, deze regels die we er nu eigenlijk overheen leggen, hoe pakken die uit? En alle regels die wij hebben

- qua inpassing hebben we daarmee goed vergeleken. Bijna alle regels van inpassing blijven in de hele provincie van kracht. Maar we hebben gezegd, voor de RES-zoekgebieden zou je de regels over locatie en afmeting niet in stand moeten laten, omdat je dan eigenlijk zulke ingewikkelde regels over elkaar krijgt. Dan maak je het onmogelijk en dat is helemaal niet de bedoeling. Nou, dus waar u een amendement op indient, volgens mij, meneer Mantel, daar vraagt u iets in de toelichting wat u helemaal niet bereikt. Want wat u wilt, is dat de RES-zoekgebieden ook zonneladdergebied zijn. En dat zijn ze. Dus uw amendement is volgens mij helemaal overbodig. Overigens, als ik de toelichting negeer, maar wel uw amendement doorvoer – en nu wordt het een beetje technisch – dan kunnen we dat niet vandaag doen, want dat zou een zodanig grote wijziging zijn dat het opnieuw ter inzage gelegd moet worden. Dus dan kunnen we dat op dit moment niet vaststellen. Dus die ontraad ik om twee redenen.
- Dan ga ik voor het overige de volgorde van de amendementen aanhouden. Dan was er een amendement A33. Dat was eigenlijk de eerste. Dat gaat over meer expliciteren wat nou het minst- Even kijken. De tekst, die was ‘minst gewenst’. U zegt: nee, het is in principe ongewenst. En ja, dat is natuurlijk – dat zei mevrouw Berkvens denk ik ook – ergens een beetje een semantische discussie, want het is de restcategorie. Het is de laatste categorie. Je moet die ladder door. En als je in trede vier aankomt, dan kun je daar alleen iets als je in een van de uitzonderingen van dat vierde lid terecht kunt. Daar kun je uit afleiden dat dat dus de minst gewenste of in principe ongewenst is. Het idee is natuurlijk dat je zoveel mogelijk in de hoogste of de laagste is – het is maar net of je de ladder van vier naar één of van één naar vier leest – maar in ieder geval dat je in trede één zoveel mogelijk doet, veel in trede twee, iets minder in trede drie en zo min mogelijk in trede vier. Dat is het idee ervan. Maar er zijn ook gebieden waar je toch echt in trede drie of in trede vier terecht komt. En dat kan. En bij trede vier kan dat alleen als het een van de uitzonderingen is. Nou, ik kan met die toevoeging uw amendement op zich neutraal aan u voorleggen. Als u het nodig vindt om deze extra verduidelijking te maken, dan moet u dat doen. Ik zie niet dat daar de praktijk daadwerkelijk ernstig mee verandert. Volgens mij drukt u uit wat u belangrijk vindt en wie, zoals mevrouw Berkvens dat zegt, alsnog een initiatief neemt, die ziet dat daar nog steeds toch de ruimte is. Dus met dien verstande kan ik daar neutraal op adviseren.
- Dan dus A49. Nou, daar had ik u, meneer Mantel, volgens mij al antwoord op gegeven. Die die ontraad ik. Zowel om technische redenen dat het hele artikel dan opnieuw ter inzage gelegd moet worden. En ook inhoudelijk omdat het doel dat u nastreeft, dat is al bereikt. Daar hoeft u deze artikelen niet voor te schrappen.
- De heer **MANTEL** (JA21): Ja, dank, voorzitter. Even wellicht een heel technische vraag, maar hoe wordt bepaald of iets dan wel of niet uitvoerbaar is en of het opnieuw voorgelegd moet worden?
- Gedeputeerde **KOCKEN**: Ja, dat is eigenlijk een ambtelijke afweging. Als u nu heel grote wijzigingen voorstelt, dan zou het fatsoenlijk zijn- Dus als wij een wijziging van de Omgevingsverordening door willen voeren, dan moet eerst beoordeeld worden: is die substantieel? Als dat zo is, dan gaat hij met de openbare procedure, dan wordt die ter inzage gelegd. Dan kunnen alle mensen die daar iets van vinden daar inspraak op doen. Dan wordt er gereageerd op de zienswijzen. En daarna komt u tot een beslissing. Als dat niet zo is, zoals in sommige gevallen, dan hoeft dat niet. Dan kunnen de wijzigingen hier worden doorgevoerd. In dit geval zijn er best wel veel substantiële wijzigingen. Dus dat is ook allemaal ter inzage gelegd. Daar heeft u dus ook zienswijzen op gekregen. Maar als u dit nu verandert, dan is dat zo'n substantiële wijziging die weer opnieuw ter inzagelegging vereist. Dat is gewoon het ambtelijke advies. Dus dat houd ik u voor dat wij dat dan, als wij een fatsoenlijke overheid willen zijn, op die manier zouden moeten doen.
- De heer **MANTEL** (JA21): Ja, voorzitter, of iets substantieel is, dat schuurt ook wel aan een politiek randje. Dus dat is toch eigenlijk heel logisch als PS daar dan over gaat wat wel of niet een substantiële wijziging is?
- Gedeputeerde **KOCKEN**: Nou ja, dat weet ik niet of dat logisch is. Volgens mij gaat u niet over alles wat substantieel van belang is. Er zijn ook nog bevoegdheden die elders liggen. Dit is volgens mij meer een juridische afweging, dat kleine wijzigingen zonder dat ter inzagelegging door een bestuursorgaan of dus ook door de Staten kunnen worden gewijzigd en grotere

3915 behoren eerst een openbare procedure door te gaan. En dat is in dit geval met wat u voorschrijft, dus het schrappen van de bevoegdheden van GS, een dusdanige wijziging dat daarbij geadviseerd wordt om dan opnieuw ter inzage te leggen. Even kijken, dat was A49.

3920 Dan heb ik nog amendement A50. Ja, daar heb ik helaas voor u dan ook geen positief advies op. Dat komt eigenlijk omdat, u zegt eigenlijk niet eens 'wij nemen de beslissingsbevoegdheid van GS over', maar wij halen gewoon de regel uit de wet en wij willen graag in PS elke keer bepalen wat wij ervan vinden. Ja, dat is volgens mij echt niet de bedoeling. We maken juist regels zodat een aanvrager in de wet kan zien waar hij aan toe is. Voldoet hij daaraan? Dan vraagt hij een vergunning aan. Als hij daar niet aan voldoet en hij vraagt hem aan, dan krijgt hij hem in principe niet. En iemand die denkt dat dat niet deugt, die kan dan altijd nog tegen die vergunning
3925 procederen. Maar niet elke vraag komt bij u terecht. Net als dat niet elke vraag bij GS terecht komt. Dus dat is nou net wat hier geregeld is. Dat als je aan die categorieën voldoet, dan motiveer je dat en dan wordt daarop een beslissing genomen. Nou, volgens mij gaat u hier wel erg ver mee, dat u zegt 'wij willen voortaan graag over de uitvoering gaan'. U bent hier om de kaders op te stellen en niet om alle uitvoering naar deze zaal te halen. Dus ik ontraad uw
3930 amendement.

De heer **MANTEL** (JA21): Voorzitter, het amendement vraagt om als allerlaatste stap iets voor te leggen aan PS. Dat zal wellicht nauwelijks tot nooit voorkomen. Maar dit is toch gewoon een bevoegdheid van PS? Dat zou het kunnen zijn. Waarom wordt zo'n amendement dan ontraden?
3935 Dit kunnen wij toch zelf bepalen?

Gedeputeerde **KOCKEN**: Nou, volgens mij gaat het- Kijk, dat is dan wel even goed om te zeggen. Het gaat natuurlijk niet nooit voorkomen. Er gaan ook in trede vier projecten landen. Daar kunt u denk ik wel van uit gaan. Dat zal in heel Nederland het geval zijn. Want er is de
3940 uitzonderingscategorie projecten die al vergevorderd zijn en er zijn een aantal andere categorieën waar je in principe aan zou kunnen voldoen. En er zijn gebieden waar je in de andere categorieën niks kunt ontwikkelen. Dus dat zal heus aan de orde zijn. Dus dat even vooropgesteld. Het is niet een uitzondering die nooit aan de orde is. Maar als die aan de orde is, dan hoort die dus niet hier bij u te worden neergelegd, zodat u er hier iets politieks van kunt
3945 vinden; hij hoort getoetst te worden aan de regels die we met elkaar opstellen. En dat is niet elke keer een nieuwe politieke afweging en 'we zullen zelf wel kijken wat we ervan vinden'. Nee, dat geeft natuurlijk rechtszekerheid dat je gewoon weet: als ik aan de vereisten voldoe, als ik dat kan motiveren, dan heb ik goede reden om te denken dat als ik die aanvraag doe, dat ik hem ook krijg. Dus dat hebben we volgens mij keurig geregeld. Je doet een aanvraag en daarna krijg je je
3950 vergunning. Zo werkt het. En ik zou u willen afraden om te zeggen: daar stoppen we mee; voortaan, als iemand iets wil hebben, dan kan hij hier bij ons komen pleiten daarvoor en dan beslissen wij op basis van wat we ervan vinden wel wat dat moet worden. Dan is het einde denk ik wel zoek. Dan zit u hier overigens ook wel wat vaker dan één keer per maand.

3955 De heer **MANTEL** (JA21): Ja, voorzitter, of we hier vaker zitten, maakt me niet zoveel uit. Werk is werk. Maar de regels veranderen niet, want er worden nog steeds dezelfde treden doorgelopen. Maar als het in een x aantal gevallen zo zou lopen en dit heeft heel veel impact op onze provincie, dan is het toch niet meer dan normaal dat we daar een politiek besluit over nemen?

3960 Gedeputeerde **KOCKEN**: Nou ja, meneer Mantel, u zegt werk is werk. Dat klopt. Maar niet alles is uw werk. Het is uw werk om die regels op te stellen. Dat doet u vandaag. Dat stelt u vast. En vervolgens worden de regels gehanteerd en wordt er in een specifiek geval wel of niet een vergunning verleend om dat wel of niet aan de vergunning vereisten en aan de vereisten in de verordening wordt voldaan. Dat is hoe het werkt. En niet: we hebben verder niemand meer nodig,
3965 geen ambtenaren die ons onze regels toetsen; wij toetsen hier alles zelf. U geeft de regels mee, GS gaat ze uitvoeren. Zo hebben we het met elkaar afgesproken.

De heer **MANTEL** (JA21): Daar ben ik het grotendeels mee eens. Alleen, dat vraagt dit amendement niet. Het amendement vraagt: doorloop die stappen en in een aantal gevallen die
3970 wellicht zullen zijn dat dat anders is, maak dan een samenvatting, GS, en leg het voor aan PS zodat PS daar een politiek besluit over kan nemen. Dat is onze bevoegdheid.

Gedeputeerde **KOCKEN**: Nou, volgens mij dus niet. Volgens mij is het uw bevoegdheid om te zeggen: wij stellen de regels voor. Maar goed, kijk, als je het helemaal doorvoert, kun je natuurlijk zeggen: wij maken de regel dat wij overal over gaan en dat u met elk verzoek altijd bij ons terug moet komen. In theorie kan dat. In de praktijk doen we dat niet. En ik raad u ook echt af om dat in dit geval te gaan doen. Er is geen enkele aanleiding voor. U maakt de regels en wij gaan die regels netjes toepassen, zoals we dat in alle andere gevallen ook doen. En dan wil ik er toch eigenlijk ook wel even nog bij opmerken, want dat vond ik zelf nog wel- Nou, in de aanloop hiernaartoe- Ik heb natuurlijk van u een akkoord meegekregen: zonneladder van het Rijk implementeren. Heb ik ook gedaan. En dan vind ik het toch jammer, want eigenlijk in landelijke overleggen krijgen wij dan als Noord-Holland van LTO complimenten over hoe mooi de zonneladder in Noord-Holland is vastgelegd, hoe dat in onze verordening is geland. Dan denk ik dus: nou dat is fijn, want dan heb ik waarschijnlijk links en rechts iedereen goed bediend. Dus ik had in die zin misschien wel gedacht dat ik hier niet eens een discussie met wie dan ook over had moeten voeren. Maar kennelijk is dat toch voor een deel van uw aanwezigen, nou ja, die dan zich misschien op dit punt niet met de achterban LTO identificeren naar tevredenheid. Ik vind het jammer, maar ik heb echt mijn best gedaan om er een artikel van te maken dat recht doet aan de wederzijdse belangen en ik ben ervan overtuigd dat dat ook gelukt is. Dus dat wilde ik er toch nog graag aan toevoegen.

En dan kom ik daarna bij de moties. Volgens mij is dat als eerste motie M149. O ja, dat gaat dan weer even over iets anders, namelijk of wij voor de ontheffingen voortaan een lijst moeten vragen. Nou, daar zitten twee redenen aan om te zeggen: nee, dat kan ik niet positief waarderen. Ten eerste omdat eigenlijk de wet zo in elkaar zit dat de Omgevingswet de beslisregels opstelt en wij niet als provincies daar nog extra beslisregels aan toe horen te voegen. Dus die hoort gewoon niet in de verordening. Maar los daarvan vinden we het eigenlijk inhoudelijk ook niet nodig. We doen dat ook voor de andere beslisregels niet. En als wij het nodig vinden om zo'n lijst te vragen, dat weet u, dan kunnen we dat ook doen. Het is niet altijd nodig. Het is namelijk aan een gemeente die met een ontheffingsverzoek komt om te overtuigen. Nou, daarbij kan zo'n lijst best weleens behulpzaam zijn. Een gemeente kan er zelf voor kiezen om die erbij te doen. Het kan ook zijn, als het ontheffingsverzoek nog niet overtuigd, dat wij daar alsnog naar vragen. Maar het is niet nodig om daar hier een algemene verplichting voor op te nemen. Dus ik ontraad dat, zowel vanuit technische onmogelijkheid om dat in een verordening te doen, als inhoudelijk, omdat het niet nodig is.

Mevrouw **BOUHLEL-LASCARIS** (SP): Dank u wel, voorzitter. Allereerst wilde ik hem als motie Vreemd indienen en kregen we het verzoek om hem bij de verordening in te dienen. Dus hebben we hem verplaatst. Ja, ik bedoel- Dus dat vind ik een gekke reden. En ten tweede is het verzoek om met informatie te komen en dat niet achter te houden. Dat is wel gebeurd met het Twiske bijvoorbeeld. En dat is wat de motie vraagt. Dus gewoon met informatie te komen waar wij een besluit- Alle informatie waar wij een besluit over moeten nemen of een advies over moeten geven.

Gedeputeerde **KOCKEN**: Ja, u heeft dat niet met mij in overleg gedaan. Ik lees wat u- Nee, sorry, dat is geen verwijt hoor, maar ik lees nu gewoon wat u hier schrijft, dat in de Omgevingsverordening dit opgenomen zou moeten worden, als ik u uw dictum lees. En daarvan zeg ik u: dat hoort niet in de Omgevingsverordening; dat zou horen in de Omgevingswet, en daar gaan wij hier niet over. Dus dat is gewoon een technisch punt. Ik zal zo nog wel eventjes vragen waar deze aansturing- Nou ja, ik doe het nou hierbij. Kijk, als u wilt dat er iets in de Omgevingsverordening gebeurt, dan moet dat wel bij dit agendapunt. Maar goed, ik weet niet precies wat de suggestie daar geweest is. Maar zoals het dictum hier nu ligt met 'dit zou in de Omgevingsverordening moeten', daar kan ik dan alleen op reageren door te zeggen dat dat niet passend wordt geacht omdat dat niet een regel is die de Staten horen te stellen, die de provincie stelt. Dat is een wettelijke regel die het Rijk zou moeten stellen. Dat aan die kant. Dus hoe dat precies zit, kan ik u niet duiden waarom die suggestie is gedaan. Maar wat u nu voorstelt, ja, dat dat kan niet. Dus vandaar dat ik hem ontraad. En daarbij voeg ik dat het niet nodig wordt geacht om in alle gevallen van alle ontheffingen over NNN om een dergelijke lijst te vragen. Ik begrijp op zich dat het voorval met het Twiske- Het heeft lang geduurd en dat was ongelukkig. Dat zie ik ook. Volgens mij moeten we daar een volgende keer ook voor zorgen dat dat gestroomlijnder gaat. Maar ik denk dat wat u daarvoor voorstelt, echt niet nodig is.

Mevrouw **BOUHLEL-LASCARIS** (SP): Het gaat ons erom dat dat gemeenten niet kunnen bepalen wat ze wel en niet achterhouden. En wat zou u dan wel voorstellen?

4035 Gedeputeerde **KOCKEN**: Nou, volgens mij werkt het ook niet helemaal zo dat gemeenten zelf bepalen wat ze wel en niet 'achterhouden'. Kijk, wij hebben een dragende motivering nodig waarom de ontheffing niet op een andere manier kan, waarom het niet buiten NNN ook kan. Dat kan op verschillende manieren gegeven worden. Dat kan bijvoorbeeld in sommige gevallen door een lijst, maar dat hoeft helemaal niet op die manier. Het kan ook op een andere manier worden
4040 beargumenteerd. En dat is iets wat vervolgens bij GS komt te liggen, wat beoordeeld wordt; wat overigens dan ambtelijk beoordeeld wordt en waar wij een advies over krijgen. En zo komen we tot een beslissing. Ik denk dat dat in de meeste gevallen een prima proces is. Maar hier haalt u het voorbeeld aan waarbij gevraagd is om een lijst. U zegt: dan moet je dus voortaan overal een lijst vragen, want deze lijst hebben we uiteindelijk niet gekregen en we moeten nu overal een lijst
4045 hebben. Ik denk dat u daarmee helemaal niet iets oplost. Dus u vraagt om een oplossing voor misschien zelfs een niet eens bestaand probleem. U wilt allerlei informatie die volgens mij gewoon ambtelijk hoort te worden aangeleverd, de onderbouwing van een verzoek, en daar hoort daarna gewoon een beslissing op genomen te worden aan de hand van de geldende regels.

4050 Mevrouw **BOUHLEL-LASCARIS** (SP): Bent u het dan niet met ons eens dat als wij vragen om informatie, omdat wij die informatie wel belangrijk achten, dat dan gewoon gedeeld zou moeten worden met ons?

Gedeputeerde **KOCKEN**: Nou, even een vraag. Als u vraagt om informatie van?

4055 Mevrouw **BOUHLEL-LASCARIS** (SP): Bijvoorbeeld de alternatieve locaties die aangegeven zijn, hebben wij gevraagd: kom dan- De SP niet alleen, hè. Het was een meerderheid van deze Staten die erom vroeg van, joh, kom dan met een motivatie waarom andere alternatieven niet nodig zijn. En dan krijgen we te horen: die wordt niet gedeeld, want die lijst is geheim.

4060 Gedeputeerde **KOCKEN**: Ja, nou ja, kijk, volgens mij heeft u toegang tot de informatie die GS u hoort te verschaffen. De gemeente heeft zijn eigen laag en die hoort zijn gemeenteraad op de hoogte te houden conform de Gemeentewet. Wij doen dat conform de Provinciewet. Ik heb een actieve informatieplicht, mijn collega's ook. Wij informeren u over alles waarvan wij kunnen vermoeden dat u dat zou moeten weten. Die is niet helemaal onbeperkt. Er zijn ook dingen die we niet met u delen, omdat die bijvoorbeeld heel gevoelig zijn en geheim worden verklaard. Nou, dat weet u ook. Daar krijgt u dan soms ook een overzicht van. Er zijn dus voor de gemeenten vergelijkbare categorieën. Als een gemeente dat niet wil delen, dan komen we een beetje in een ingewikkelde situatie en daar moeten we dan ook gewoon een oplossing voor verzinnen die voor
4065 iedereen nog werkbaar is. En ik zie aan u dat we u totaal niet hebben bediend, dat u heel ontevreden bent, maar ik denk dat we toch uiteindelijk daar een beslissing hebben kunnen nemen op basis van voldoende informatie. We hebben daar een lijst voor. Die is er. Ik weet eerlijk gezegd niet eens meer precies hoe het ging. Er was gewoon heel veel bezwaar tegen. Daar kan ik wel over zeggen- Kijk, dat soort lijsten hebben ook allerlei bijeffecten als je dat allemaal openbaar maakt. Dus u moet zich ook goed afvragen of dat in alle gevallen wel zo wenselijk is, want het gaat vaak over allerlei locaties waar allerlei andere belanghebbenden ook conclusies aan verbinden. Dus dat een gemeente daar terughoudend in is, dat valt natuurlijk best te begrijpen.

4080 Mevrouw **BOUHLEL-LASCARIS** (SP): Ik snap dat het gevoelig ligt. Vandaar ook de toevoeging dat het eventueel in een besloten vergadering overlegd zou kunnen worden of in de griffiekamer in te zien. Het is trouwens dezelfde wethouder die gezegd heeft: o, die lijst, die kan ik zo aanleveren. En puntje bij paaltje komt die niet.

4085 Gedeputeerde **KOCKEN**: Ja, u vraagt mij van alles wat volgens mij – Ik kijk ook even opzij – wat ook meer bij mijn collega mevrouw Rommel hoort. Volgens mij was het de burgemeester-

De **VOORZITTER**: Misschien mag ik dit debat een beetje gaan sturen, want u vraagt naar iets en dit zijn stukken die zijn geheim verklaard door een gemeente en die kunnen dan niet per definitie met ons zomaar gedeeld worden. Net als onze stukken die hier geheim verklaard
4090 worden, kunnen wij ook niet zomaar delen met bijvoorbeeld de Rijksoverheid, want dan zou die

geheimhouding helemaal niets voorstellen. Dat betekent dus dat in dit specifieke geval, waar dat was gebeurd, dat we dat misschien niet moeten generaliseren naar alle toekomstige gevallen. Op het moment dat men een ontheffing wil voor een bepaald gebied, zal men dat moeten gaan onderbouwen. Dus voor dit debat gaat uw discussie geen oplossing bieden. Dus u kunt hier nog
4095 heel lang over praten, maar dat gaan we in het kader van deze Omgevingsverordening niet oplossen. Ja, ik vind dat vervelend om te zeggen, maar anders blijven we in een cirkeltje draaien. Wij kunnen hier niet de geheimhouding van een gemeente opheffen. Dat is de Gemeentewet die die geheimhouding regelt. Dat hebben wij te respecteren. Dat kan in de toekomst ertoe leiden dat u zegt: als we niet weten of er nog alternatieven zijn, dan nemen we misschien een ander
4100 besluit. Dat zou kunnen. In dit geval is een heel ander- Maar we moeten misschien niet te lang over de casus praten. Maar op dit moment kan deze discussie in dit debat niet opgelost worden. [...] Ja, u mag zeker nog wat zeggen.

Mevrouw **BOUHLEL-LASCARIS** (SP): Vandaar ook mijn vervolgvraag: wat kunnen we dan wel doen om het voor elkaar te krijgen? Welke invulling- Ik bedoel, het is met de gedeputeerden wel gedeeld. En wij zouden om een advies te kunnen geven op wat voor onderwerp dan ook, gewoon graag alle informatie willen. En ik vind dat wij daar volgens mij best naar mogen vragen.

De **VOORZITTER**: Ja, u gaat dus nu geen antwoord krijgen op die vraag in dit debat, mevrouw Bouhlel. Dat is vervelend, maar dat kan in dit debat gewoon niet gegeven worden. En dat hoorde u net, omdat het in een andere wet geregeld zou moeten worden, als dat al zou moeten kunnen. En dat kunnen wij trouwens zelf ook niet, want dat zou betekenen dat wij de Gemeentewet overrulen en de gemeenten dus verplichten om geheimhouding op te heffen. Mevrouw Bouhlel.

Mevrouw **BOUHLEL-LASCARIS** (SP): Nou, dan ga ik het nog een keer in Jip en Janneke-taal proberen. Wat kunnen wij als SP doen-

De **VOORZITTER**: Nee, mevrouw Bouhlel, nee, dit gaan we niet oplossen hier. Elders zult u die discussie moeten aanvangen. En in ieder geval niet in dit debat. Het gaat hier vandaag in dit debat niet lukken. Dus doet u uzelf nu een plezier, want u kunt het op verschillende manieren vragen, maar er gaat geen antwoord komen van het college op uw vraag hoe het dan wel zou moeten op dit moment, want dit college heeft geen instrumenten om geheime stukken te- Hoe zeg je dat? De geheimhouding op te heffen van gemeentelijke stukken. Daar kan dit college niks over toezeggen. Dus ook niet op geen enkele andere manier. Het enige wat wij doen, is
4125 onderzoek naar de overtuiging dat gemeenten ons moeten overtuigen dat op het moment dat ze willen bouwen op een plekje of als er een ontheffing moet plaatsvinden, dat ze voldoende aantonen en voldoende argumenten aantonen dat dat de plek is waar het zou moeten gebeuren. Het spijt me, maar dat gaat in dit debat echt niet lukken.

Mevrouw **BOUHLEL-LASCARIS** (SP): Zou er dan misschien een verslag van die onderbouwing met ons wel gedeeld kunnen worden?

De **VOORZITTER**: Ja, dat is denk ik dan weer aan de gedeputeerde.

Gedeputeerde **KOCKEN**: Oké, dan stap ik er weer in. Ik denk dat dat eigenlijk dus geen vraag, voorzitter, met alle respect, aan mij is, maar eigenlijk aan mijn collega Rommel die hier tot op heden steeds antwoord op heeft gegeven. Ik zie meneer Olthof ook een gebaar maken van 'of met mij'. Dus iedereen is weer gepasseerd. Sta ik hier weer iemand anders zijn werk te doen
4140 blijkbaar. Ik had mij voorgenomen deze motie af te doen omdat het heel duidelijk is dat wat u nu vraagt hierover niet kan. Maar u maakt er iets van wat volgens mij in de commissie gewoon nog eens dan doorgeakkerd moet worden over 'hoe kunnen we dit probleem in de toekomst voorkomen' of 'hoe kunnen we deze casus meer overtuigend vinden'? Maar voor de verandering die u vraagt, die kan niet, omdat die niet bij ons in de verordening past. En hij is niet nodig, omdat dit volgens mij niet heel vaak aan de orde is. En als dat zo is, zal GS er zelf om vragen. Die
4145 bevoegdheid hebben we al. Dat was hem dan wat mij betreft.

[...]

4150 De **VOORZITTER**: Wat ik zal doen, ik laat zo even- Even centraal, dames en heren. Gedeputeerde Rommel komt sowieso terug, want zij heeft nog één amendement waar zij nog geen antwoord op heeft gegeven. Dus zij komt zo nog even terug. Dan zullen we kijken of ze daar nog antwoord op kan geven. Dus daar komt ze zo nog even op terug.

4155 De heer Hollebeek heeft nog een interruptie voor mevrouw Kocken.

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Nou ja, ik stoor me een beetje aan dat de discussie hier een beetje gaat ontsporen. Ik snap dat wat mevrouw Bouhlef vraagt, niet kan, maar er wordt een hele heel discussie gevoerd over geheimhouding die blijkbaar alleen voor de gemeenten geldt. Terwijl er ook gezegd wordt dat twee gedeputeerden die stukken wel hebben mogen zien. En het gaat me niet om of het een lijst is of iets anders, maar de discussie loopt hier een beetje scheef. Als het zo geheim was, dan zouden die twee gedeputeerden die stukken nooit hebben kunnen zien. En ze hebben sowieso aangegeven dat ze geen oordeel kunnen vellen erover. Dus ik zou inderdaad mevrouw Bouhlef voor willen stellen om in de commissie hierop terug te komen, desnoods via een discussienota. Ik denk dat we dit nu niet kunnen oplossen.

4165 De **VOORZITTER**: U was klaar, mevrouw Kocken? Nee? Gaat u nog even door.

Gedeputeerde **KOCKEN**: Nee, voorzitter, ik moet nog één motie afhandelen. Namelijk motie M151 van meneer Terwal. U benadrukt nogmaals dat er inpassingsregels van belang zijn en de
4170 zonneladder van toepassing is. Volgens mij, ik zei het net al, u stelde een vraag en u had een motie. En, nou ja, laat ik zeggen, laat ik deze omarmen. Volgens mij laat dit goed zien: dit is ook gewoon zoals wij het beogen te doen. Wij zullen altijd goed opletten dat er ook oog is voor goede inpassing, waar dan ook; ook in de RES-zoekgebieden. Of ik zou bijna zeggen: juist in de
4175 RES-zoekgebieden, want daar hopen we dat de meeste initiatieven landen. En dan moet dat natuurlijk wel op een knappe manier gebeuren. Dus volgens mij zijn u en ik het gewoon eens. Ik kan in die zin uw motie aan de Staten laten.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan geef ik het woord wederom aan gedeputeerde Rommel.

4180 Gedeputeerde **ROMMEL**: Dank u, voorzitter. Ik was nog één amendement vergeten en ik had een- O, meneer Klein is niet aanwezig. Of komt hier net binnen. Ja, meneer Klein, die komt net binnen. Even kijken hoor. Ik was amendement A47 vergeten. Die ga ik ontraden, want in voorwaarde vier, daar is al opgenomen dat aantasting zoveel mogelijk beperkt moet blijven. Dus daarmee ontraad ik deze.

4185 En over amendement A43. Het was een beetje technisch, dus vandaar dat ik het even na moest vragen, meneer Klein, maar daarvan is gezegd dat dit een verduidelijking is van de regel en het andere iets nieuws is.

4190 En moet ik nog wat over het Twiske zeggen of is dat-

De **VOORZITTER**: Ja, als u daar nog een antwoord op kunt geven, zou dat fijn zijn.

4195 Gedeputeerde **ROMMEL**: Ja, de vorige keer bij de behandeling daarvan heb ik u aangegeven wat het was dat de heer Olthof en ik hebben gezien. We hebben een presentatie gehad en dat was geheim. We hebben daar geen verslag van. We hebben daar geen oordeel over kunnen geven. U als Staten kon beoordelen of dat voldoende was. En ja, dat heeft u als Staten zo beoordeeld.

4200 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Ja, dank u wel, voorzitter. Maar als gedeputeerde Rommel stelt dat het geheim is, dan had zij toch nooit een presentatie daarover kunnen zien? Dan is het toch niet geheim per definitie? Dan is het toch louter voor de gemeente?

4205 Gedeputeerde **ROMMEL**: Nou, wij hebben in een geheime bijeenkomst, om het zo te noemen, deze stukken- Of nee, niet de stukken. We hebben we de presentatie gezien en heeft de gemeente ons dat verteld. Wij hebben u verteld dat dat niet met u gedeeld kon worden, anders dan dat wij de presentatie gehad hebben, dat we daar geen oordeel over konden vormen en, nou

ja, bij u de vraag neergelegd: vindt u dit voldoende om een besluit te nemen over het Twiske? En in meerderheid heeft u besloten dat dat voldoende was.

4210 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Maar feit blijft toch, voorzitter, dat wij als Staten moeten kunnen beschikken over de informatie waar GS over kunnen beschikken? Dus dat die presentatie voor ons dan toch ook toegankelijk zou moeten zijn?

4215 De **VOORZITTER**: Dit is de laatste keer, mevrouw Rommel, want dan gaan we toch een discussie voeren hier, waarvan u net zelf zei dat die beter in de commissie gevoerd kan worden, meneer Hollebeek. Dus ik herhaal uw eigen woorden even. Maar ik geef nog even één keer gedeputeerde Rommel de kans om hierop te antwoorden en dan gaan we verder.

4220 Gedeputeerde **ROMMEL**: Ik heb geen stukken gekregen. Ik heb een presentatie gezien en dat heb ik aan u verteld wat ik daar gezien heb. Tenminste, dat wij daar geen oordeel over geven.

4225 De **VOORZITTER**: Meneer Hollebeek, we gaan deze discussie niet verder voeren. Als daar behoefte aan is, dan kunt u dat natuurlijk altijd in een commissie doen. En volgens mij is dit onderwerp nu niet relevant vandaag voor dit stuk waar we hier mee bezig zijn.

4230 Dit waren de antwoorden vanuit het college. Volgens mij hebben we alle amendementen en moties gehad. Dus voordat wij aan de tweede termijn beginnen, lijkt het mij verstandig om even tien minuten te schorsen, zodat de reactie van het college verwerkt kan worden in de tweede termijn. Dan gaan we verder om 16.55 uur.

Schorsing van 16.41 tot 16.58 uur.

4235 De **VOORZITTER**: Geachte aanwezigen, mag ik de Statenleden verzoeken weer plaats te nemen? Dan kunnen wij verder gaan met de tweede termijn bij agendapunt 11, de derde herziening van de Omgevingsverordening Noord-Holland 2022, voordracht 73.

Tweede termijn Provinciale Staten

4240 De **VOORZITTER**: En ik kijk even naar de heer De Moel of hij behoefte heeft aan een tweede termijn. Meneer de Moel, heeft u behoefte aan een tweede termijn?

De heer **DE MOEL** (PVV): Nee.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Den Boer van de BBB? Ja.

4245 Mevrouw **DEN BOER** (BBB): Ja, dank u wel, voorzitter. Uit de commissie is mij één ding heel erg bijgebleven: de inspreker, de heer Vos. 35 jaar oud, nog bij zijn ouders inwonend omdat er geen huurwoning, geen koopwoning voor hem is. De gemiddelde leeftijd om een gezin te starten is 32 jaar voor een man. Is het 'straatje erbij' de oplossing voor alles? Nee, dat ben ik met jullie eens, maar het helpt wel. De groep mensen die wij spreken, jong en oud, zijn wel blij met de mogelijkheden van het 'straatje erbij' in verband met de vitaliteit en leefbaarheid van de kernen. Dus wij staan volledig achter deze Omgevingsverordening. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan mevrouw Berkvens van D66.

4255 Mevrouw **BERKVENS** (D66): Dank u wel, voorzitter. En ook veel dank aan de gedeputeerde voor alle antwoorden en ook aan de ambtenaren voor het controleren van de grote hoeveelheid aan amendementen die we hier hebben ingediend. Ik moet wel na de eerste termijn helaas concluderen dat de deur naar het afbreken van de kwaliteiten van ons mooie Noord-Hollandse landschap open blijft staan, zonder dat er een goede onderbouwing is dat deze regels echt gaan helpen aan het doel. En ik voel me dan toch ook wel een klein beetje zoals de meer dan duizend mensen die een zienswijze hebben ingediend met verbetervoorstellen, waarbij er uiteindelijk maar weinig aan het plan verandert. Ik ben oprecht bang dat we over een aantal jaar gaan concluderen dat de Jengatoren van de ChristenUnie van beschermingsregels is omgevallen. Natuurlijk ben ik wel blij met het oordeel Staten voor ons amendement voor dertig procent sociale nieuwbouw. Hiermee kunnen we, als deze inderdaad wordt aangenomen, in ieder geval

eraan bijdragen dat de woningen die gebouwd gaan worden ook passen bij de wens om mensen met een kleine beurs uit de kernen te huisvesten. Voor de notulen: 50PLUS dient dit amendement overigens ook mee in. En ook goed dat we nu duidelijkheid hebben dat inderdaad de plannen vooraf in de planfase aan de provincie moeten worden voorgelegd – als dat amendement het ook haalt.

Ik heb nog een motie ter vervanging van amendement A41 om de aantasting van kernkwaliteiten zoveel mogelijk te compenseren, omdat dat amendement technisch gezien niet kon. Met als dictum: “Verzoeken het college aan gemeenten mee te geven dat, indien mogelijk, de aantasting van kernkwaliteiten zoveel mogelijk gecompenseerd zal moeten worden”. En mijn voorstel zou zijn dat, als de motie over de handreiking uiteindelijk wordt aangenomen, om het in deze handreiking op te nemen. Deze motie overigens is ook mede-ingediend namens ChristenUnie en Partij voor de Dieren. Dank u wel.

Amendement 41 ‘Indien mogelijk kernkwaliteiten compenseren’ maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.

Motie 153-16 december 2024
Waar mogelijk kernkwaliteiten compenseren

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 16 december 2024.
Constaterende dat:

- *De verordening in artikel 6.59a derde lid vermeldt dat de aantasting van de overige kernkwaliteiten zoveel mogelijk wordt beperkt.*

Overwegende dat:

- *Beperking van aantasting belangrijk is maar aantasting ook zoveel mogelijk gecompenseerd zou kunnen worden.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Aan gemeenten mee te geven dat indien mogelijk de aantasting van de kernkwaliteiten ook zoveel mogelijk gecompenseerd zou moeten worden.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Laurien Berkvens (D66), Jaap Hollebeek (Partij voor de Dieren) en Michel Klein (ChristenUnie).

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Die motie maakt dan onderdeel uit van de beraadslagingen. Dat betekent dat amendement A41 daarmee ingetrokken is? Ja. Dan wordt er dus nog 1v motie toegevoegd aan onze beraadslagingen.

Dan geef ik het woord aan mevrouw Bouhleb van de SP.

Mevrouw **BOUHLEL-LASCARIS** (SP): Dank u wel, voorzitter. Allereerst zal ik eventjes aangeven dat wij motie M149 intrekken en terugkomen in de commissie met een discussienota.

Motie 149 ‘Ontheffing NNN in omgevingsverordening NH2022’ maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.

Mevrouw **BOUHLEL-LASCARIS** (SP): Dan wil ik nog eventjes stilstaan bij de bijdrage van de heer Klein. Ja, wij waren daar superblij mee. Ik bedoel, daar kan geen glas mee gebroken worden. Zo superduidelijk was het naar ons idee. Want wij horen ook een merendeel in deze Staten de ruimte bieden aan projectontwikkelaars. Projectontwikkelaars die er juist voor hebben gezorgd dat de wooncrisis is ontstaan. En met het deel dat het probleem veroorzaakt, is het moeilijk een oplossing te vinden. We hebben het over betaalbaar wonen. Nu via het Rijk is een betaalbare woning 365.000 euro. Een gemiddelde prijs voor een huis hier in Noord-Holland Noord is het afgelopen kwartaal gebaseerd op 425.000 euro. Bij een aankoop van 365.000 euro moet je al een ton per jaar verdienen om een hypotheek te kunnen krijgen. Dus de starter waar de meeste hier aan refereren, dus de senioren waar de meesten aan refereren, de jongeren waar de meesten aan refereren, ik ken ze niet die dan een ton per jaar verdienen.

4325 Dan de BBB. Ze haalde de inspreker aan die nog thuis woont met 35 jaar. Inderdaad, dat is heel triest. Maar daar gaat deze bouw niet voor de oplossing zorgen. Deze inspreker heeft namelijk ook gezegd dat hij onder modaal verdient. Dat is niet die ton per jaar. Leegstand. Ik zou zeggen: ga daar eens naar kijken. Er zijn nog zoveel bedrijven die leeg staan, woningen die leeg staan. De heer Terwal nam Landsmeer nog even als voorbeeld. Ik ben een Landsmeerder. Ik weet dat daar
4330 projecten liggen waar zo'n tweehonderd woningen binnenstedelijk gebouwd kunnen worden. Maar nee, Landsmeer kiest liever voor een vakantieresort. Het groen waar ze willen bouwen, waar wethouder Bonenkamp het samen met gedeputeerde Beemsterboer in Nieuwsuur over had – een tijdje geleden is dat al, stonden ze voor een mooi groen perceel – dat is zo versnipperd, daar kan je echt niet goedkoop bouwen. Dat gaat gewoon niet. Nogmaals, dit project, als dit doorgang
4335 krijgt, is echt een grote blunder.

De **VOORZITTER**: Het woord is aan mevrouw Koning van het CDA.

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Ik wil graag nog een toelichting van GS, want eigenlijk komt het erop neer dat GS zegt dat ons amendement overbodig is, omdat het via maatwerk mogelijk zal worden gemaakt, grotere projecten. Maar waarom staat dan in artikel 6.59a lid zes projecten van groot algemeen belang? Er worden een aantal voorbeelden genoemd. Bijvoorbeeld wanneer dan afgeweken kan worden van het beschermingsregime, bijvoorbeeld
4340 elektratransportleidingen en nog meer voorbeelden. Waarom moeten die voorbeelden dan in dit artikel wel genoemd worden? En waarom staat hier dan dat woningbouw van meer dan 25 per se niet mag? En waarom is het dan opeens overbodig en zegt u van, die woningen van meer dan 25, dat gaan we via maatwerk mogelijk maken en dit artikel kan gewoon blijven staan? Ik begrijp de logica daarvan niet. Waarom hebben we dit artikel dan? Dan kunnen we toch alles via maatwerk mogelijk maken?
4345

4350 De **VOORZITTER**: De heer Klein van de ChristenUnie.

De heer **KLEIN** (CU): Dank u wel meneer de voorzitter. Ja, ik vind het heel teleurstellend dat op vrijwel al onze amendementen een negatief advies is gegeven. Het ziet er inderdaad naar uit dat
4355 het bouwwerk van ons beschermingsregime gaat instorten. Laten we in ieder geval dan afspreken wat we doen als we later ontdekken dat dit beleid toch te veel negatieve consequenties heeft. Kan de gedeputeerde nog een keer helder samenvatten hoe en wanneer ze gaat kijken naar de consequenties? Hoe gaat een eventuele evaluatie of reflectie eruitzien? En wat is dan de doorlooptijd als we toch eventuele aanscherpingen noodzakelijk achten? Dank u wel.

4360 De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Hollebeek, Partij voor de Dieren.

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Ja, voorzitter, dank u wel. Ja, even kort. Ja, toch ruim duizendhonderd zienswijzen, toch eigenlijk volledig naast zich neergelegd. Geen enkele
4365 aanpassing. Vrijwel alle amendementen ontraden. En dat vind ik wel jammer, want er zaten best wat constructieve dingen bij. Ik had wel het idee dat we de laatste tijd wat meer in samenwerking zaten van hoe kunnen we tot elkaar komen? Het voelde nu een beetje als ontraden, ontraden, ontraden. Ik kreeg een beetje het idee van vroeger, had je de Pats Boem Show en dan werd je weggedrukt. Dan was het klaar. Dus dat vind ik jammer. Ik had iets meer gehoopt dat we wat meer tot elkaar waren gekomen. Ik ben wel blij met de dertig procent sociale huur en tijdig
4370 informeren van de provincie, want dat zijn wel dingen die denk ik ook echt nodig zijn. We moeten ook echt zorgen dat, als er gebouwd wordt, het dan ook wel voor iedereen bereikbaar is. Ik heb mijn twijfel of het voldoende is. Het is in ieder geval een stap. Daar zijn we blij mee inderdaad. En de regie van de provincie? Ja, daar moeten we zien hoe we dat gaan doen. Ik wil GS toch wel op het hart drukken om toch wel te zorgen dat we aan de lat blijven staan. Dank u wel.
4375

De **VOORZITTER**: Dank. Statenlid de Weerdt van Volt.

Statenlid **DE WEERDT** (Volt): Ja, waar brengt dit debat onze fractie? Want aan de ene kant klopt
4380 het dat mensen graag in dorpen en lint willen blijven wonen. En het klopt dat er echt een schreeuwende behoefte is aan betaalbare woningen. En het klopt ook dat gemeentebesturen de provincie oproepen om meer in beschermd landschap te bouwen om juist deze problemen het hoofd te bieden. Er is haast nodig met de woningbouw en dat voelt volgens mij, denk ik,

4385 iedereen. Maar aan de andere kant klopt het ook dat de provincie het landschap moet beschermen. Met dit plan stelt GS voor om het landschap juist minder te beschermen. En ja, iedereen die zienswijzen hebben ingediend en ook dit huis hier vindt het gewoon een beetje spannend om de regie op het landschap wat meer los te laten. Elk van de zienswijzen en bijna alle amendementen en moties zijn ontraden. En weet je? Draagvlak is wel gewoon een dingetje. En daar moeten we ook eerlijk over zijn. Voor draagvlak is toch wat zorgvuldigheid nodig.

4390 Zorgvuldigheid versus haast maken, dat is een beetje dilemma waar we zitten. Volt vindt dat het voorstel wat hier ligt net iets beter doordacht en net iets beter onderbouwd moet worden. Want mensen, haastige spoed is zelden goed.

4395 De **VOORZITTER**: De heer Vonk van de PvdA.

De heer **VONK** (PvdA): Voorzitter, het inrichten van de nieuwe Omgevingswet, dat blijkt toch wel een lastig proces te zijn. Dat proeven we hier in deze zaal, in het debat. We hebben daar een mooie bijdrage over gehoord van iedereen. En wat je ook wel merkt, is dat het loslaten van verantwoordelijkheden ook heel erg moeilijk valt. Al gauw wordt gezegd: ja, maar laten we het toch maar proberen, wij, de regie te pakken. Ik herken dat als zelf met bouwprocessen bezig in mijn dagelijkse praktijk. Je wil zo veel mogelijk zelf onder controle hebben. Dat proeven we hier ook. Wij concluderen, Partij van de Arbeid concludeert: 'straatje erbij', dat is nodig – om het debat niet te herhalen – met alle randvoorwaarden, zoals die opgesteld zijn, erbij. En dat lijkt ons een goed besluit om nu te nemen.

4405 30% Sociale huur is echt nodig. Het is ook goed dat dat nu extra vastgelegd wordt in een amendement. Daar zijn we blij mee.

4410 Nog één dingetje. We hebben de uitleg gehoord over de aardkundige monumenten. Daar zaten we zelf als Partij van de Arbeid ook een beetje mee: is dat nou voldoende beschermd? Of moeten we daar nog iets extra's voor ondernemen? Nou ja, we hebben toch de indruk dat in alle regelingen en regels die we nu zelf al hebben op natuur, op inrichten, op monumenten, aardkundige monumenten en zo, je buiten deze verordening voldoende bescherming mag verwachten op de aardkundige monumenten. Nou ja, daarbij willen we het eigenlijk laten. Dank u wel.

4420 Mevrouw **BERKVEN** (D66): Dank u wel, voorzitter. Dan wilde ik even vragen: welke regels dan? Welke regels zorgen dan voor die bescherming van de aardkundige monumenten? Aangezien er nu wel daar gewoon op gebouwd mag worden.

De heer **VONK** (PvdA): Nou ja, het is natuurlijk goed om precies regels ergens terug te vinden, maar in alle regelingen die we hebben over het inrichten van land, de randvoorwaarden waar algemeen plannen aan moeten voldoen, daar wordt dat voldoende in opgenomen. Dus wij zien geen reden om dat uit te breiden. Dank u wel.

4425 Mevrouw **BERKVEN** (D66): Ja, dan mis ik toch wel concreet waar, want voor zover ik dit artikel kan lezen, betekent het wel degelijk gewoon dat er gebouwd mag worden met aantasting van de aardkundige kwaliteiten van aardkundige monumenten. Dus waar worden ze dan wel door beschermd dat dat niet mag met deze verruiming?

4430 De heer **VONK** (PvdA): Ja, dat zijn de algemene regels die voor bouwvergunningen, omgevingsvergunningen gelden. Dus daar moeten we het mee doen.

4435 Mevrouw **BERKVEN** (D66): Kijk, als ik nu echt hoor van 'op deze manier is het daadwerkelijk beschermd', dan ben ik best bereid om het amendement te heroverwegen als er wordt gezegd 'hij is overbodig'. Maar volgens mij is niet het antwoord van de gedeputeerde geweest 'het is overbodig', want het is niet beschermd op dit moment. Dus dan vraag ik me toch wel heel erg af waar u zich nou op baseert, want ik zie het niet.

4440 De heer **VONK** (PvdA): Ja, wij zien de algemene bouwregels als voldoende in dit dossier. Dus daar kan ik het alleen maar bij laten. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Ja, ik denk dat als u dezelfde vraag nog een keer stelt, u hetzelfde antwoord krijgt. Maar u heeft een andere vraag. Mevrouw Berkvens.

4445

Mevrouw **BERKVENS** (D66): Ja, dan toch de vraag. Wij hebben een motie om te gaan kijken wat deze wijzigingen nou voor effecten hebben op de erfgoed en aardkundige kwaliteiten. Bent u dan bereid om die motie te steunen? Want als er uiteindelijk uit blijkt dat er wel degelijk veel aantasting plaatsvindt, dat we nog kunnen bijsturen later.

4450

De heer **VONK** (PvdA): Nou ja, dat is precies ook de reden waarom ik dit nog even aanhaal in de tweede termijn, omdat we dit ook een belangrijk onderwerp vinden. Dus we willen graag die bescherming zo goed mogelijk geregeld hebben. Nou ja, die balans, die zoeken we nog even. Moeten we dat nog in een motie weer toevoegen? Ik zie dat nog net even niet. Ik denk dat mensen in het algemeen voldoende van die kwaliteit van de aardkundige monumenten onder de indruk zijn, dat het in gemeenten geregeld is. Maar het is wel een punt van zorg om dat uiteindelijk goed te regelen.

4455

Mevrouw **BERKVENS** (D66): De motie die ik heb ingediend, gaat nou juist over het monitoren van wat er gebeurt voor de aardkundige kwaliteiten, voor de aardkundige monumenten en de erfgoedkwaliteiten en om te kijken of het veel impact heeft. En als dat impact heeft, om te kijken of we er dan wat aan moeten doen. Dus dit is niet een motie die het van tevoren dicht zet, maar juist. Wat u eigenlijk vraagt: kijken wat er gebeurt; en zijn de regels die het verder beschermen, voldoende? Bent u bereid om die motie dan te steunen?

4465

De heer **VONK** (PvdA): Wij vinden het interessante motie om in ieder geval binnen de fractie nog even opnieuw te bespreken. En dat is ook precies waarom we het hier nog even noemen. We wachten natuurlijk ook even af wat het college ons daarover meegeeft. Dat vinden we ook altijd belangrijk.

4470

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Gaan we verder met mevrouw Van der- U bent klaar? Ja. Mevrouw Van der Helm van 50PLUS.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ja, dank u, voorzitter. Ik heb het al een beetje aangegeven in mijn eerste bijdrage, dat die derde herziening van de Omgevingsverordening kansen biedt. De zorgen heb ik geuit, meneer Mulder, inzake de woningbouw in Beschermd Provinciaal Landschap. En nou ja, goed, in de balans tussen woningbouw en het behoud van ons land, van ons landschap, denk ik, als er een crisis is op het gebied van woningbouw we toch voor de mensen gaan. Maar het mag in het landschap best wel wat genuanceerder. We zijn niet zo voor de 25 woningen. Het mag iets minder zijn. En de collega's die daar heel veel amendementen en moties op hebben ingediend, die hebben we gehonoreerd. Althans, we hebben onszelf ook gehonoreerd om de dertig procent sociale huur bij nieuwbouw in Beschermd Landschap mede in te dienen. En daar wil ik het even bij laten.

4475

4480

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Terwal van de VVD. Het hoeft niet, mag wel.

4485

De heer **TERWAL** (VVD): Ja, voorzitter, dank. Laat ik het kort houden. Als VVD zijn we de verkiezingen in gegaan met een hele duidelijke belofte. En dat was namelijk dat we meer woningen wilden realiseren in deze Statenperiode. Was dat op onderbuikgevoel gebaseerd? Nee. Allerminst. Dat was gebaseerd op vele, vele gesprekken met wethouders. Of het nou Volendam was of Bergen of Landsmeer, en zo kan ik heel veel gemeenten noemen. Een hartenkreet vanuit al die wethouders: jongens, doe wat. Na al die jaren dat er niks mogelijk was, willen wij gewoon de mogelijkheid krijgen om een paar huizen bij te bouwen voor onze jongeren, voor onze ouderen. Dat het campagnethema voor ons als VVD zo groot was, was ook gebaseerd op de verjaardagsfeestjes waar mensen uit mijn fractie kwamen, waar we jongeren spraken die inderdaad zeiden: joh, ik wil mijn vleugels uitslaan, ik wil een gezinnetje stichten. Het kan nu niet, ik sta vast in mijn leven. Lossen we hiermee alle problemen op? Nee. Zoals ik zei, er komt nog beleid voor de wat grotere woningbouwprojecten. Maar dit is in ieder geval wel een eerste stap naar het oplossen van de woningnood en een nog grotere stap voor het leefbaar, vitaal houden en het voorzieningenniveau op stand houden in namelijk al die kleine kernen en dorpen. En het biedt mogelijkheden voor de doorstroming van ouderen, maar ook gewoon om jongeren

4490

4495

4500

4505 toekomstperspectief te bieden. Dus wat de VVD-fractie betreft, nu deze verkiezingsbelofte ingelost is, een grote pluim naar onze gedeputeerde Esther Rommel, naar heel GS. En we hopen dat GS op deze ingeslagen weg verder gaat om ook de grotere woningbouwprojecten komend jaar mogelijk te maken, zodat we Noord-Holland eindelijk van het slot halen.

De **VOORZITTER**: De heer Mantel, JA21.

4510 De heer **MANTEL** (JA21): Ja, dank, voorzitter. Voor wat betreft de woningbouw is het wat ons betreft voldoende, zoals ook gezegd in de eerste termijn.

4515 Tweede termijn, kort maar krachtig. Ik zou graag willen beginnen met een verhelderende vraag aan GS. In het eerste ontwerpbesluit was vastgelegd dat de inpassingsregels voor zonneweides ook van toepassing zouden zijn in de RES-gebieden. Die zijn later geschrapt. Maar wat is er dan in de tussentijd veranderd? Waar is dat op gebaseerd? Daar zou ik graag nog een uitleg over willen van de gedeputeerde.

4520 En dan voorzitter, over de motie van VVD en BBB. Daar twijfelen wij over. Niet omdat we het er niet mee eens zijn, maar omdat wij vrezen dat het niet zwaar genoeg is. Wij denken namelijk, de motie zegt niets over het kader dat we meegeven. De regels zijn de regels en die worden door ons als PS vastgesteld. Daar zal bijvoorbeeld een rechter ook aan gaan toetsen. Dan wil ik nogmaals de vraag stellen: waarom passen we dan niet gewoon de regels aan? Dan is het voor iedereen duidelijk. Daarom hebben we dat zo verwoord in de amendementen. De gedeputeerde heeft de amendementen beoordeeld en daar wat van gevonden, maar ze zijn niet, niet
4525 uitvoerbaar. Het is dus een keuze om het te steunen of niet. En als we het stuk daardoor eventueel opnieuw moeten voorleggen, ja, dan zij dat zo. Dat is praktisch misschien wat minder handig, maar dat betekent niet dat het amendement niet uitvoerbaar is. Dus die zal ik in stemming brengen. Dank u wel.

4530 De **VOORZITTER**: Dank. Statenlid Freeman van GroenLinks.

4535 Statenlid **FREEMAN** (GL): Dank voor het woord, voorzitter. Voor GroenLinks is het vooral van belang dat die maximaal 25 woningen, die straks misschien in Beschermd Landschap gebouwd worden, de kernen daar versterken. Dat ze bijvoorbeeld bijdragen aan de leefbaarheid of de doorstroming. Een afname van water, groen en biodiversiteit wordt proportioneel en kwalitatief gecompenseerd. Er wordt natuurinclusief gebouwd voor mensen uit de eigen kern. Althans, dat voor hen bereikbaar is. En daarnaast zijn er zes andere voorwaarden waaraan voldaan moet worden als gemeenten willen bouwen in Beschermd Landschap. Dat zijn flinke randvoorwaarden. Het is goed dat we de uitwerking van het beleid gaan monitoren, zoals we in mei in de commissie
4540 besproken hebben. Daarnaast zijn we blij dat een aantal fracties heeft aangegeven onze motie in ieder geval te willen steunen, omdat we daarmee de kaders uit de Omgevingsverordening verstevigen.

4545 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Ja, voorzitter, dank u wel. Ja, mooi verhaal van Statenlid Freeman. Ik hoor hem ook eigenlijk de loftrompet steken over natuurinclusief bouwen. Dat is in de huidige vorm van de verordening eigenlijk alleen vereist als de kernkwaliteiten significant worden aangetast of duidelijk worden aangetast. Is de heer Freeman dan ook van zins om vóór het amendement te stemmen om sowieso natuurinclusief te bouwen als er binnen Beschermd Landschap gebouwd wordt?

4550 Statenlid **FREEMAN** (GL): Datgene wat wij steunen, is de Omgevingsverordening. Dat amendement, we kunnen het er misschien straks nog over hebben, maar in beginsel staan we nu achter de Omgevingsverordening zoals die nu voorligt.

4555 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Dan kom ik het graag nog even daarover hebben zo.

De **VOORZITTER**: Statenlid Freeman, gaat u verder.

4560 Statenlid **FREEMAN** (GL): Tot slot heb ik nog één vraag en dat slaat op de aardkundige monumenten. Kan de gedeputeerde aangeven hoe die aardkundige monumenten straks precies beschermd zijn? Tot zover, voorzitter.

4565 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan geef ik eerst het woord aan gedeputeerde Rommel om namens het college in tweede termijn te reageren. [...] Dan schors ik vijf minuutjes tot 17.30 uur. De vergadering is geschorst tot 17.30 uur.

Schorsing van 17.24 tot 17.36 uur.

4570 De **VOORZITTER**: Geachte aanwezigen, mag ik iedereen verzoeken plaats te nemen zodat wij weer verder kunnen gaan met agendapunt 11, de derde herziening van de Omgevingsverordening Noord-Holland 2022. Ik geef het woord aan gedeputeerde Rommel om te antwoorden namens het college in tweede termijn.

4575 *Tweede termijn Gedeputeerde Staten*
Gedeputeerde **ROMMEL**: Ja, dank u, voorzitter. Ik had nog één vraag van de heer Klein over de monitoring, hoe dat dan in zijn werk gaat. Zoals ik zei, ik denk dus na een jaar die evaluatie te doen. Of, sorry, de monitoring te doen, als er dan ook al natuurlijk al wel wat gebeurd is, want ik weet niet of er gelijk in een jaar al wat er gebeurd is. Dat willen we jaarlijks wel herhalen. Mocht het nu zo zijn dat u zegt 'nou ja, op die gronden gaat er wat verkeerd', dan kunt u dat in dat jaar
4580 aanpassen voor de nieuwe Omgevingsverordening.

Dan motie M153. Daar kunnen wij positief tegenover staan. Dus dat laten we aan de Staten.

4585 De **VOORZITTER**: Volgens mij heeft gedeputeerde Beemsterboer nog een vraag over de aard-Nou, schiet het woord-

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Aardkundige monumenten.

4590 De **VOORZITTER**: Aardkundige monumenten. Ja, dank u.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Die heb ik. En ik heb nog een vraag van het CDA. De vraag waarom we niet gewoon alle woningbouw van groot algemeen belang verklaren. Misschien is het goed om daar eerst even op in te gaan.

4595 Kijk, waar het om gaat, is, dat als we ook alle bouwlocaties boven de 25 woningen van groot algemeen belang verklaren, dan zet je daar eigenlijk de weg ook naar open. Wat we met elkaar afgesproken hebben, is dat we voor die maatwerklocaties ook echt maatwerk willen leveren en
4600 per geval willen kunnen afwegen of we daar willen ondergrenzen of willen afwijken of willen ontheffen van onze Omgevingsverordening, zodat we aan die maatwerklocaties mee kunnen werken. Het is niet zoals bijvoorbeeld bij die energienetten, dat je het groot algemeen belang van toepassing verklaart, omdat er maar af en toe zo'n locatie voorkomt en dat je die daar in principe aan mee wil werken. Dus tot 25 woningen zetten we in principe wel de deur open, maar daarboven willen we echt het maatwerk houden en daar komt u dus later over te spreken nog.

4605 Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Dank u wel. Maar is het dan zo dat bijvoorbeeld die elektratransportleidingen gewoon dan altijd mag? In BPL ook.

4610 Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, er wordt natuurlijk nog wel een ruimtelijke afweging gemaakt, maar in de basis hebben we wel aangegeven dat er meer ruimte is om die afweging te maken.

4615 Dan, voorzitter, heb ik wat recht te zetten van mijn eerste termijn. Ik heb de discussie wat in verwarring gebracht door mijn antwoord over de aardkundige monumenten, waarvoor mijn excuses. Dus dat gaan we nu beter proberen te doen. Het BPL is onderdeel van het landelijk gebied. Ook in het landelijk gebied komen er aardkundige monumenten voor. Die aardkundige monumenten worden volgens artikel 6.70 van de Omgevingsverordening beschermd en dat is de ruimtelijke kwaliteitseis in geval van een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling in het landelijk gebied.

Dus dat geldt voor het hele landelijk gebied, inclusief het Bijzonder Provinciaal Landschap. Dat artikel verwijst naar de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie, waarbij er rekening gehouden moet worden bij ruimtelijke ontwikkelingen met de ambities en ontwikkelprincipes van het toepasselijke ensemble. En van de toepasselijke provinciale structuren moeten de kansen betrokken worden, zoals bij de ambities en ontwikkelprincipes in die leidraad worden omschreven. Er moet de ontstaansgeschiedenis betrokken worden en de kernwaarden bij ruimtelijke ontwikkelingen. Dus dat geldt hier ook voor. Dank en nogmaals excuses dat dat-

De **VOORZITTER**: Mevrouw Berkvens.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ik zag u al aanstalten maken, maar ik dacht: kennelijk is het goed.

Mevrouw **BERKVEN** (D66): Dank u wel, voorzitter. Dan toch nog even, want 25 woningen mogen gebouwd worden met aantasting van de kernkwaliteiten. De enige kernkwaliteit die is uitgezonderd, zijn de weidevogelgebieden. Klopt het dat aardkundige monumenten wel degelijk kunnen worden aangetast met het bouwen van die 25 woningen? En als dat niet zo is, waarom staat het dan niet als een van de uitzonderingen?

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, het artikel waar we dus normaal in het landelijk gebied, waar nu ook al grootschalige – en ook kleinschalige trouwens – woningbouw is toegestaan, wordt toegepast, gaat dus heel erg om het rekening houden met die aardkundige monumenten. Ik weet nog uit mijn tijd als wethouder, dan had je in een nieuwbouwwijk een aantal oude terpen liggen die je in principe niet echt meer kon zien in het landschap, maar waar de structuur van het landschap zich nog wel naar georiënteerd had. En dan ging je bij het ontwerpen van je wijk ervan uit dat die terpen zo ingepast waren dat altijd nog herkenbaar is in die nieuwe wijk dat daar een historie ligt. Dat soort manieren van ‘rekening houden met’ staan dus geborgd in dat artikel 6.70.

Mevrouw **BERKVEN** (D66): Ja, alleen als ik dus de Omgevingsverordening goed lees, is het nu zo dat met die 25 woningen daar in principe vanaf kan worden geweken, want er mag worden afgeweken van de kernkwaliteiten van het beschermde landschap.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, dat ben ik met u eens. Maar die kernkwaliteiten van het beschermde landschap, die zorgen er nog niet voor dat er afgeweken mag worden van artikel 6.70, waar de ruimtelijke kwaliteitseisen, zoals in de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie zijn neergelegd, in het landelijk gebied worden beschermd en het Bijzonder Provinciaal Landschap, of het Beschermd Landschap straks, is altijd onderdeel van het landelijk gebied.

Mevrouw **BERKVEN** (D66): Begrijp ik dan de gedeputeerde goed dat aardkundige monumenten niet kunnen worden aangetast door deze 25 woningen? En dat als een gemeente dus dat wel wil gaan doen, dat daar een zienswijze op het zal worden ingediend?

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, dan word ik toch nog niet helemaal goed begrepen, want deze vraag stelde u zojuist ook. En toen gaf ik aan dat bij die verwijzing naar die Leidraad Landschap en Cultuurhistorie het vooral gaat om ‘rekening houden met’. Dus ontwikkelen met respect voor die monumenten.

Mevrouw **BERKVEN** (D66): Ja, dan concludeer ik dus dat er misschien wel respect voor moet worden gehanteerd, maar dat ze dus wel mogen worden aangetast. Met andere woorden: het is niet beschermd.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, dat hangt af van de definitie van bescherming, denk ik nu, voorzitter. Want als je rekening moet houden met de ambities en de ontwikkelprincipes, als je de kansen die in die ambities en ontwikkelprincipes omschreven zijn – en dat is echt een heel uitgebreide leidraad – en als je de ontstaansgeschiedenis en de kernwaarden moet betrekken bij je plan, dan wil het niet zeggen dat plannen onmogelijk zijn, maar dat wil ook niet zeggen dat de bescherming opgeheven wordt.

4680 Mevrouw **BERKVEN** (D66): Ja, ik denk dat we hier dan toch wel van mening verschillen, want het is echt wel een verschil om te zeggen 'je moet ergens rekening mee houden' en 'je moet ervoor zorgen dat je het niet aantast'. En als ik het goed lees, dan mag het dus wel worden aangetast.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, daar lijken we dan inderdaad toch een beetje over van mening te verschillen. Dank u wel.

4685 De **VOORZITTER**: Ja, dat was het. Volgens mij zijn hiermee alle vragen beantwoord, alle amendementen en moties besproken. Dat betekent dat we de beraadslagingen over dit agendapunt gaan afronden. Er kunnen na afronding dus geen amendementen of moties meer gewijzigd worden of ingediend worden. Ik kijk nog even rond of daar behoefte aan is. Zo te zien niet. Dan zijn de beraadslagingen over dit agendapunt afgerond en een stemming vindt later op
4690 de agenda plaats.

De discussie wordt gesloten.

4695 De **VOORZITTER**: Het is nu 17.45 uur. Ik denk dat het verstandig is om nu nog een start te maken met agendapunt 12. Dan zal ik nu het voorzitterschap over geven aan de vicevoorzitter, omdat ik even online met Den Haag ga bellen. Dan moet denk ik in overleg met de griffier even bepaald worden wanneer precies het diner klaar staat. En ja, zoals al de verwachting was, zullen we na het diner dus ook nog verder met elkaar vergaderen. Ik geef het voorzitterschap aan de
4700 heer Hollebeek als vicevoorzitter.

Voorzitter: de heer Hollebeek.

12 Programma Natuurnetwerk 2025 (VD-72).

4705 De **VOORZITTER**: Fijn. Ja, ik heb vanmorgen bewust geen das omgedaan. Ik denk, ik ga een beetje frivol. Ik hoef toch niet voor te zitten. En jullie kennen mij natuurlijk: ik ben een beetje ijdel. Dus, nou ja, ik vind daar wel iets van. Maar goed.

4710 Ja, aan de orde is nu voordracht 72 over het Programma Natuurnetwerk 2025, ook wel het PNN genoemd. En met het PNN wordt verantwoording afgelegd over de voortgang en de programmering van het Natuurnetwerk Nederland. PS wordt voorgesteld om dit programma vast te stellen.

4715 De sprekers die zich volgens mijn lijstje, maar dat is het lijstje van de heer Van Dam, voor dit punt hebben aangemeld zijn mevrouw Koning van het CDA, de heer Klein van de ChristenUnie, de heer Van Tiggelen van de PVV, Statenlid Van der Waart van GroenLinks, mevrouw Haas van de Partij voor de Dieren, mevrouw Schneemann van Volt, de heer Wallaart van de Partij van de Arbeid, de heer Vendrig van BBB, mevrouw Bakker – het is toch een lange lijst – van de VVD, mevrouw Van der Helm van 50PLUS, mevrouw Alberts ziet er vanaf, begreep ik. De heer Mulder
4720 van D66 en de heer Mantel van JA21.

Dan geef ik meteen in de eerste termijn het woord aan mevrouw Koning.

Eerste termijn Provinciale Staten

4725 Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Het Programma Natuurnetwerk is belangrijk en daarom willen wij als CDA niet tegen stemmen. Maar het CDA wil wel graag dat er een aantal dingen aangepast worden. Er is nog voor twee jaar geld beschikbaar voor de aanleg van het NNN. Dan is het geld op. Er zijn weinig nieuwe financiële middelen beschikbaar nu ook het NPLG door het Rijk is geschrapt. Laten we dan met elkaar gaan kijken wat er wel mogelijk is
4730 en laten we daarover ook duidelijkheid scheppen naar eigenaren en gebruikers van de als NNN begrensde gebieden. We kunnen niet met zijn allen blijven doen alsof er niets gewijzigd zou moeten worden en alsof het met de financiën ook vanzelf wel goed zal gaan komen. Het CDA wil twee moties indienen die ik grotendeels ga voorlezen om de achtergrond en overwegingen duidelijk te maken.
4735

De eerste motie Ontgrenzen van NNN-gebieden waar de natuurwaarde niet kan worden gerealiseerd. Overwegende dat in het NNN-gebied van Zuid-Kennemerland is aangenomen dat er kwelpotentie was, maar deze verwachte kwelpotentie er niet blijkt te zijn, er mogelijk meerdere als NNN-begrensde gebieden in Noord-Holland zijn waar de te verwachten natuurwaarden niet aanwezig blijken te zijn, het voor bedrijven in als NNN begrensde gebieden zeer frustrerend is omdat zij in veel gevallen hun bedrijf niet goed kunnen continueren door de onzekerheid en de financiële middelen voor de realisatie van het NNN ontoereikend zijn en realisatie van veel plannen niet in zicht is. Daarom verzoeken wij GS de als NNN begrensde gebieden waar de natuurwaarde niet kan worden gerealiseerd, zoals Zuid-Kennemerland, te ontgrenzen.

Motie 154-16 december 2024

Ontgrenzen van NNN-gebieden waar de natuurwaarde niet kan worden gerealiseerd

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 16 december 2024.

Constaterende dat:

- Er gebieden zijn aangewezen als Natuurnetwerk Nederland (NNN) vanwege de verwachte natuurwaarden die daar aanwezig zouden zijn;*
- In sommige van deze als NNN begrensde gebieden de verwachte natuurwaarden niet blijken te bestaan;*
- Grondeigenaren in deze gebieden te maken hebben met grote onzekerheid en beperkingen.*

Overwegende dat:

- In het NNN-gebied van Zuid-Kennemerland is aangenomen dat er kwelpotentie was, maar deze verwachte kwelpotentie er niet blijkt te zijn;*
- Er mogelijk meerdere als NNN begrensde gebieden in Noord-Holland zijn, waar de verwachte natuurwaarden niet aanwezig blijken te zijn;*
- Voor bedrijven in als NNN begrensde gebieden het zeer frustrerend is omdat zij in veel gevallen hun bedrijf niet goed kunnen continueren door de onzekerheid;*
- De financiële middelen voor de realisatie van het NNN ontoereikend zijn en realisatie van veel plannen niet in zicht is.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- De als NNN begrensde gebieden waar de natuurwaarde niet kan worden gerealiseerd, zoals Zuid-Kennemerland, te ontgrenzen.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Willemien Koning-Hoeve (CDA).

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Dan de tweede motie: Communiceren van een realistisch tijdspad voor het NNN. Constaterende dat het Natuurnetwerk Nederland niet in 2027 zal worden afgerond en het onduidelijk is wanneer het nu wel kan worden afgerond en of er überhaupt ooit voldoende financiële middelen beschikbaar zullen zijn. Overwegende dat grondeigenaren nu nog jarenlang in onzekerheid zitten over mogelijke realisatie van het NNN op hun gronden en zij hierdoor belemmeringen ervaren in de bedrijfsvoering, terwijl er mogelijk nog wel tien jaar of langer geen NNN op hun gronden wordt gerealiseerd. Het hen zou helpen om duurzaam hun bedrijf voort te zetten als zij duidelijkheid krijgen over de periode waarin er nog geen NNN op hun terreinen zal worden gerealiseerd en het goed is om naast prioritering van aan te leggen NNN ook duidelijkheid te scheppen over gronden waarvan de realisatie langer op zich laat wachten en het goed is om een nieuw, realistisch en haalbaar tijdschema te maken voor de realisatie van het NNN. Verzoeken wij GS ervoor te zorgen dat via kaartmateriaal duidelijk wordt welke gebieden geprioriteerd worden en in welke gebieden voorlopig nog geen NNN zal worden gerealiseerd en de kaarten zodanig duidelijk te laten zijn dat grondeigenaren en gebruikers van als NNN begrensde gebieden kunnen zien of hun gronden geprioriteerd zijn of dat er voorlopig nog geen NNN zal worden gerealiseerd op hun gronden. Hierbij, indien mogelijk, ook in grote lijnen termijnen aan te geven die gemoeid zijn met het uitstel van de aanleg van NNN op de diverse gronden.

Motie 155-16 december 2024

Communiceren realistisch tijdspad NNN

4795 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 16 december 2024.*
Constaterende dat:

- *Het Natuur Netwerk Nederland (NNN) niet in 2027 zal worden afgerond;*
- *Het onduidelijk is wanneer het NNN wel kan worden afgerond en of er überhaupt ooit voldoende financiële middelen beschikbaar zullen zijn.*

4800 *Overwegende dat:*

- *Grondeigenaren nu nog jarenlang in onzekerheid zitten over mogelijke realisatie van NNN op hun gronden;*
- *Zij hierdoor belemmeringen ervaren in de bedrijfsvoering terwijl er mogelijk nog wel tien jaar of langer geen NNN op hun gronden wordt gerealiseerd;*
- 4805 • *Het hen zou helpen om duurzaam hun bedrijf voort te zetten als zij duidelijkheid krijgen over de periode waarin er nog geen NNN op hun terreinen zal worden gerealiseerd;*
- *Het goed is om naast prioritering van aan te leggen NNN ook duidelijkheid te scheppen over gronden waarvan de realisatie langer op zich laat wachten;*
- *Het goed is om een nieuw realistisch en haalbaar tijdschema te maken voor realisatie van het NNN.*

4810 *Verzoeken Gedeputeerde Staten:*

- *Ervoor te zorgen dat via kaartmateriaal duidelijk wordt welke gebieden geprioriteerd worden en in welke gebieden voorlopig nog geen NNN zal worden gerealiseerd.*
- *De kaarten zodanig duidelijk te laten zijn dat grondeigenaren/gebruikers van als NNN begrensde gebieden kunnen zien of hun gronden geprioriteerd zijn of dat er voorlopig nog geen NNN zal worden gerealiseerd op hun gronden.*
- *Hierbij indien mogelijk ook in grote lijnen termijnen aan te geven die gemoeid zijn met het uitstel van de aanleg van NNN op de diverse gronden.*

En gaan over tot de orde van de dag.

4820 *Ondertekening: Willemien Koning-Hoeve (CDA).*

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Wij vinden het daarnaast ook ontzettend belangrijk dat agrarisch natuurbeheer mogelijk blijft, ook in gebieden met oude pachtcontracten en ook binnen
4825 het NNN na 2027. Dat moet echt spoedig geregeld worden nu het NNN niet in 2027 wordt afgerond. NNN-waardig agrarisch natuurbeheer moet toch mogelijk zijn? We blijven erin geloven. We hebben ook gehoord dat pachters onder druk worden gezet nu om te ontpachten, met als dreigement dat ze na 2027 toch geen geld meer krijgen voor het agrarisch natuurbeheer en
4830 ganzenschade. Dat zijn dan de pachters met oude pachtcontracten. Wij vinden dat een zeer slechte zaak. We hebben daarvoor bij de begroting ook al een motie ingediend. Het stelt ons wel teleur dat we in dat dossier tot op heden niet op steun van BBB en VVD konden rekenen. Wij hopen dat u in de toekomst die steun wel gaat geven, omdat het echt onterecht is voor deze bedrijven. Even kijken. Ja, dus eigenlijk hopen wij te horen, ook in dit debat, hoe de partijen hiermee verder willen gaan en of zij in de toekomst hier wel mee aan de slag willen. Dat voor de
4835 eerste termijn.

De **VOORZITTER**: Ik kijk even naar de griffie of beide moties zijn- Ja, die zijn er. Oké, fijn. Dan geef ik het woord aan de heer Klein van de ChristenUnie.

4840 De heer **KLEIN** (CU): Ja, meneer de voorzitter, dank u wel. Met velen van u is de ChristenUnie heel erg teleurgesteld over de keuze van het college om de doelstelling te laten varen om het NNN af te ronden in 2027. Sinds ik in 2015 in de Staten zit, hebben we vele malen aan de bel getrokken om te waarschuwen dat we ons hier niet voldoende voor inzetten. Maar er zou altijd een versnelling komen. Later, later, later. En ik deed het jarenlang zij aan zij met GroenLinks. Het is
4845 wel heel wrang dat juist een coalitie met GroenLinks nu de handdoek in de ring gooit. We snappen natuurlijk dat er op dit moment minder middelen uit het Rijk komen dan we hadden gehoopt. Maar dat ontslaat de provincie natuurlijk niet van de verantwoordelijkheid om een plan te maken. We lezen dat de provincie volgend jaar met een nieuwe korte termijnstrategie komt en werkt aan, en ik quote – ik herhaal de quote's eventjes – “een realistisch perspectief op het
4850 afmaken van het NNN aansluitend bij de beschikbare middelen”. Het is voor ons niet duidelijk of in dat nieuwe plan ook een nieuwe datum komt waarop wij denken dat we als provincie het NNN hebben afgerond. Want, meneer de voorzitter, het afronden van het NNN is niet slechts een papieren exercitie, waarbij we hectaren tellen in een Excel sheet. Het aanleggen van natuur en het

4855 verbinden van natuurgebieden, dat zijn essentiële stappen om te werken aan het herstel en de
versterking van de biodiversiteit. Wij willen daarom dat komend jaar GS bij de nieuwe realistische
planning ook een nieuwe stip op de horizon presenteert. Daarom hebben we een motie samen
4860 met D66 en de Partij voor de Dieren. En daarvan luidt het dictum als volgt: "Wij verzoeken het
college van Gedeputeerde Staten om bij de presentatie van de herziene programmering van het
NNN bij de Eerste Begrotingswijziging 2025 ook een nieuwe einddatum voor de afronding van het
NNN vast te stellen, waarbij deze zo dicht mogelijk ligt bij de oorspronkelijke datum van 2027".
Dank u wel.

Motie 156-16 december 2024

Volgend naar nieuwe einddatum realisatie NNN

4865 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 16 december 2024.*

Consterende dat:

- *Het college heeft laten weten dat het Nationaal Natuurnetwerk (NNN) niet zal worden
4870 afgerond in 2027 met uitloop naar 2029 voor de realisatie;*
- *Er de komende jaren minder middelen beschikbaar zijn voor natuurherstel dan eerder
gedacht.*

Overwegende dat:

- *De realisatie van de restantopgave van het NNN, het aanleggen van natuurverbindingen
4875 tussen gebieden en het treffen van ontsnipperingsmaatregelen een belangrijke bijdrage
levert aan herstel en versterking van de biodiversiteit;*
- *Het college een fundamenteel gesprek wil voeren over het afmaken van het NNN in een
realistisch perspectief aansluitend op de beschikbare middelen*
- *Het college op dit moment eveneens werkt aan een alternatieve korte termijnstrategie
voor de realisatie van NNN;*
- *Het college verwacht een eerste herziene programmering en raming bij de eerste
4880 begrotingswijziging in 2025 te kunnen presenteren;*
- *Het nog niet duidelijk of de herziene programmering ook een nieuwe einddatum voor het
NNN zal bevatten,*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Bij de presentatie van de herziene programmering van het NNN bij de eerste
4885 begrotingswijziging in 2025, ook een nieuwe einddatum voor de afronding van het NNN
vast te stellen, waarbij deze zo dicht mogelijk ligt bij de oorspronkelijke datum van 2027.*

En gaan over tot de orde van de dag.

4890 *Ondertekening: Michel Klein (ChristenUnie), Ilona Haas (Partij voor de Dieren) en Sijmen Mulder
(D66).*

De **VOORZITTER**: Dank u wel, meneer Klein. Dan is het nu aan de heer Van Tiggelen.

4895 De heer **VAN TIGGELEN** (PVV): Voorzitter, dank u wel. Het lijkt ons goed om eerst een
waarneming met u te delen. Wat wij in deze provincie en in het land vaak 'natuur' noemen, is in
feite een cultuurlandschap. Een landschap, niet gevormd door de natuur zelf, maar door de
mens. Het laatste stukje echte natuur dat we hadden, de Noordzee, is inmiddels geworden tot
een industrieterrein. Het idee om de natuur met rust te laten, lijkt nooit serieus overwogen te
4900 worden. Integendeel. We spenderen uiteindelijk maar liefst 525 miljoen euro aan wat men
'grootschalig tuinieren' in deze provincie zou kunnen noemen. Al enige tijd noemen we dat
tekentafelnatuur. In barre tijden zoals deze, voor de mensen die niet van groen houden, zien we
dat de planeet juist vergroent. Dat wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door een tijdelijk afnemend
CO₂-tekort, wat voor de liefhebbers van stuifzand en armetierige natuur, die weet te overleven op
4905 een voedselarme bodem, niet bepaald goed nieuws is. De natuur is nogal ongehoorzaam. Wat
opvalt, voorzitter, is dat waar men spreekt over natuurherstel, we juist het tegenovergestelde
zien: massale bomenkap, het verwijderen van vruchtbare toplagen, het installeren van
windturbines en zonneweides die voor weidevogels, insecten en nog andere dieren helemaal
geen positief effect hebben. Deze maatregelen lijken eerder bij te dragen aan vervuiling en
4910 vernietiging dan aan herstel. De tegenstrijdigheid van deze aanpak is moeilijk te begrijpen, zeker
voor een natuurliefhebber en dierenvriend als ondergetekende. Overigens kunnen wij ons aardig
vinden in de wijze woorden, uitgesproken door mevrouw Koning van het CDA. Onze

complimenten. Voorzitter, ik hoop van harte dat we ooit tot een andere aanpak komen. Een aanpak die de natuur met meer respect behandelt en ook onze boeren. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, meneer Van Tiggelen. Statenlid Van der Waart. Het woord is aan u. Van GroenLinks.

Statenlid **VAN DER WAART** (GL): Ja, dank u wel. Binnen GroenLinks vinden we de natuur allemaal ontzettend belangrijk. En zoals u weet is Statenlid Van Wijnen degene die hier normaal gesproken het woord over voert. Nu zij helaas ziek is, vind ik het een hele eer dat ik hier vandaag mag staan bij dit belangrijke agendapunt. Het lijkt me wel verstandig om het kort te houden. Daarom geen herhaling van de commissiebespreking. Maar ik wil u wel meegeven en herhalen dat de fractie van GroenLinks het ontzettend balen vindt dat we nu met een beperkt PNN zitten en dat de financiering vanaf 2026 er zo zorgelijk uitziet. De noodzaak om door te pakken op natuur staat voor ons als een paal boven water. De voor Noord-Holland onderscheidende natuur staat onder druk en vraagt om volledige inzet. Daarom vinden we het dubbel jammer dat er ook voor natuur een stevige onderbesteding is. Vorig jaar hebben we daarom op onderdelen gewerkt met overprogrammering om te zorgen dat we in ieder geval doorgaan. Dat is helaas nu niet mogelijk. We zouden graag kijken of we kunnen gaan werken met flexibel programmeren om te voorkomen dat er geld, en dus ook kansen, voor de natuur blijven liggen. Flexibel programmeren houdt over het algemeen in dat je meer programmatisch gaat werken en mogelijkheden behoudt om in te zetten op dat waar energie in zit en doorgang lijkt te krijgen. Het zou een kans kunnen zijn om onderbesteding te verkleinen. We zouden graag zien hoe GS hier vorm aan kan geven. Daarom dienen wij de motie in Meters voor de natuur: flexibel programmeren. Met het dictum: "roept GS op in het eerste kwartaal van 2025 met een voorstel te komen of en hoe er een invulling aan flexibel programmeren gegeven kan worden voor de natuur, zodanig dat het leidt tot minder onderbesteding en daarin op te nemen hoe en op welke momenten daarover naar PS wordt gecommuniceerd, zodat inzichtelijk wordt hoe er aan het aanpakken van onderbesteding wordt gewerkt".

Motie 157-16 december 2024
Meters voor de natuur: flexibel programmeren

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 16 december 2024.
Constaterende dat:

- In het coalitieakkoord 'Verbindend vooruit' is overeengekomen dat de provincie Noord-Holland voortvarend blijft werken aan de afronding van het NNN;*
- Uit de Derde Begrotingswijziging 2024 volgt dat Noord-Holland in 2024 (evenals in 2023) naar verwachting 22 miljoen euro minder investeert in het ontwikkelen en beschermen van natuur dan begroot en dat deze onderuitputting structureel is;*
- Er in 2022-2023 gewerkt is met overprogrammeren om te proberen deze structurele onderuitputting aan te pakken.*
- Er daarvoor 23 reserveprojecten waren om op te pakken indien onderuitputting op zou treden en deze projecten in ieder geval deels nog op de plank zouden moeten liggen.*
- Overprogrammeren nu formeel niet kan in verband met de begrotingssystematiek, maar flexibel programmeren wel mogelijk is.*

Overwegende dat:

- Het NNN het sterkste middel is waarmee internationale doelen van de Vogel- en Habitatrichtlijn, N2000 en de Kaderrichtlijn Water gehaald kunnen worden;*
- Het onwenselijk is dat de investeringen in de natuur structureel achterblijven bij de ambities van PS;*
- Flexibel programmeren een verantwoord en doelmatig instrument kan zijn om meer te realiseren van wat er via de begroting ook wordt toegezegd; realisatie van natuur.*
- Provinciale Staten nauw betrokken dienen te zijn bij het toepassen van flexibel programmeren.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- In het eerste kwartaal van 2025 met een voorstel te komen of en hoe er een invulling aan flexibel programmeren gegeven kan worden voor natuur zodanig dat dat leidt tot minder onderbesteding.*

- *Daarin op te nemen hoe en op welke momenten daarover naar PS wordt gecommuniceerd, zodat inzichtelijk wordt hoe er aan het aanpakken van onderbesteding wordt gewerkt.*

En gaan over tot de orde van de dag.

4975

Ondertekening: Nicole van der Waart (GroenLinks) en Tino Wallaart (PvdA).

Statenlid **VAN DER WAART** (GL): Verder kijken wij graag uit naar het gesprek in de commissie Landelijk Gebied en hoe we komend jaar en daarna verder gaan op dit dossier, want de doelen staan voor ons niet in twijfel. Dank u wel.

4980

De **VOORZITTER**: Dank u wel, Statenlid Van der Waart. Dan is het woord nu aan mevrouw Haas van de Partij voor de Dieren.

4985

Mevrouw **HAAS** (PvdD): Dank u wel, voorzitter. In dit Programma Natuurnetwerk wordt de strategie uit 2020 om de kwaliteit van natuur te verbeteren nu ineens omgezet naar de weinig beschikbare middelen. Dat is echt de omgekeerde wereld. Je zou de middelen zo moeten inrichten dat er voldoende beschikbaar is voor de doelen die op democratische wijze eerder al zijn vastgesteld. Zeker als nu blijkt dat de doelen zelf eigenlijk nog te weinig ambitieus zijn in relatie tot wat wenselijk is voor een robuuste natuur. En natuurlijk voor het behalen van de Vogel- en Habitatrichtlijnen en het versterken van de Natura 2000-gebieden. Immers, GS heeft zelf gesteld in de beantwoording van de technische vragen dat daarvoor het afmaken van het NNN noodzakelijk is. Dus nee, wij vinden de aanwijzing van bijvoorbeeld focusgebieden niet voldoende om nu op door te gaan. We zullen daar bij de herziene programmering volgend jaar nog wel over doorpraten, vermoed ik. Sterker nog, wij zien nog steeds een kans in een complete heroriëntatie van het landelijk gebied in onze provincie, waarbij we zouden willen onderzoeken of begrenzings niet opnieuw tegen het licht moeten worden gehouden of agrarische bedrijfsvoering omgezet kan worden in honderd procent natuurinclusief en biologische landbouw vormen en een betere samenwerking met tbo's om hun suggesties voor versnelling te kunnen meewegen. Ik kondig alvast aan dat we in de herziene programmering, die in 2025 op de agenda zal staan, dit zeker zullen aankaarten. Ook het zetten van een einddoel dat gelijkstaat aan afstel is voor ons niet acceptabel. Daarom dienden we de motie samen met ChristenUnie en D66 in om het einddoel neer te zetten dat zo dicht mogelijk nadert bij de al democratisch vastgestelde doelstellingen. Het enige antwoord op onze vragen is iedere keer geweest volgens de gedeputeerde: Geld, meer geld. Het budget is te beperkt. Gevraagde middelen zijn niet toegekend, dus we moeten onze ambities maar bijstellen. Dat is echter een keuze geweest van de coalitie, niet van de Partij voor de Dieren. Wij zien een veel groter belang voor de toekomst in kiezen voor de natuur. Kiezen voor het versterken van onze natuur en met name het kader kiezen voor de natuurnetwerken. Een stap terug doen is gewoon niet reëel op dit moment, vanwege de kantelpunten waar we met zijn allen voor staan. Daarom dienen we ook straks samen met Volt mede de motie Reserve groen vullen in om het budget voor de uitvoering van het PNN ook de komende jaren te behouden en de natuur in Noord-Holland te versterken. We moeten door met onze zorgplicht voor de natuur, ook na 2025.

4990

4995

5000

5005

5010

5015

De **VOORZITTER**: Dank u wel, mevrouw Haas. Dan kijk ik naar die kant. Mevrouw Schneemann van Volt. Het woord is aan u.

5020

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Dank u wel, voorzitter. Een aantal weken geleden werd het rapport De staat van de Europese regio's gepubliceerd. Dit is een jaarlijks rapport waarin de meest urgente uitdagingen voor de regio's in de Europese Unie worden benoemd. In dit rapport wordt uiteraard verwezen naar het verlies van biodiversiteit, klimaatmitigatie en klimaatadaptatie en de rol die de natuur en biodiversiteit hierin kan spelen. Want het zijn de regio's en de steden die de gevolgen van klimaatverandering en de afnemende biodiversiteit het hardst voelen. Maar het zijn ook de lokale overheden die veel bij kunnen dragen aan de klimaatmitigatie en klimaatadaptatie. Zo zijn bijvoorbeeld decentrale overheden verantwoordelijk voor zeventig tot negentig procent van de maatregelen voor klimaatmitigatie en klimaatadaptatie. Bovendien staan wij natuurlijk dicht op de burger en de situatie hier en kunnen we maatwerk leveren. Tegelijkertijd benadrukt het rapport dat een sterke natuur en een goede biodiversiteit een grote rol kunnen spelen in deze klimaatmitigatie- en adaptatiedoelen doordat er hierdoor meer

5025

- 5030 broeikasgassen kunnen worden opgenomen. Het krijgen van een sterke natuur en biodiversiteit, dat zou wat Volt betreft de basis moeten zijn van het NNN. Voor ons is onduidelijk wat het stuk dat hier voor ons ligt, ons eigenlijk wil vertellen. Even kijken waar we waren. Ja, want het is onduidelijk wat het stuk ons wil vertellen, want er ligt een grote vertraging ten opzichte van de ambitie om het NNN te voltooien, maar er is ook geen echte planning meer. We horen partijen
- 5035 zeggen dat we de opgave dan maar moeten aanpassen, maar dat is voor Volt geen optie, want we willen dit ook niet doorschuiven naar de volgende generaties. Daarnaast is natuur ook een essentieel element in de aanpak van deze klimaatdoelstellingen. Daarnaast mist er in dit stuk vooral een stuk strategie of een plan om de doelen wel te behalen en zien we ook elk jaar een grote onderbesteding van het beschikbare geld. Een van de onderliggende zaken hiervoor is
- 5040 natuurlijk dat de Reserve Groen leeg is. En omdat de Reserve Groen leeg is, kunnen er geen plannen worden gemaakt. Zoals de gedeputeerde aangaf in de commissie, de Reserve Groen moet worden aangevuld om meer plannen te kunnen maken en daarom dienen we de volgende motie in, samen met Partij voor de Dieren, D66, ChristenUnie en 50PLUS. Het dictum is: "roept het college op om een voorstel te doen om de Reserve Groen aan te vullen en dit voorstel ter
- 5045 besluitvorming bij de Kaderbrief 2026 voor te leggen".

Motie 158-16 december 2024
Reserve Groen aanvullen

- 5050 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 16 december 2024.*
Constaterende dat:
- *De Reserve Groen vanaf 2026 leeg is;*
 - *Reserves geen negatief saldo kunnen hebben;*
 - *De reserve groen wordt ingezet ten bate van aanleg van natuur en natuurherstel.*
- 5055 *Overwegende dat:*
- *Er vanaf 2026 geen geld meer beschikbaar is voor de aanleg van NNN, omdat de reserve Groen leeg is;*
 - *De aanleg en het onderhouden van NNN een wettelijke taak is voor de provincie;*
 - *Het coalitieakkoord 'Verbindend vooruit!' schrijft: 'we blijven voortvarend werken aan de afronding van het NNN' en 'We blijven ons inzetten voor afronding van het NNN in 2027 (voor de verwerving), met uitloop naar 2029 (voor de inrichting)';*
 - *Het moeilijk is om plannen voor de lange termijn NNN te maken als de reserve Groen leeg is;*
 - *Er momenteel geen einddatum gepland staat voor de afronding van het NNN.*
- 5060
- 5065 *Verzoeken Gedeputeerde Staten:*
- *Een voorstel te doen om de Reserve Groen aan te vullen;*
 - *Dit voorstel ter besluitvorming bij de Kaderbrief 2026 voor te leggen.*
- En gaan over tot de orde van de dag.*
- 5070 *Ondertekening: Julia Schneemann (Volt), Ilona Haas (Partij voor de Dieren), Michel Klein (ChristenUnie), Sijmen Mulder (D66) en Anneke van der Helm-Chandansingh (50PLUS).*

- Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Dan, we hoorden tijdens de commissie dat BBB ruimte ziet om natuur boven agrarisch als hoofddoel van het agrarisch natuurbeheer te laten zijn. We zijn blij om
- 5075 te horen dat daar wat ruimte zit.

- Tot slot, voorzitter. We zeggen vaak dat Europa ons van alles oplegt. In het rapport waar ik net aan refereerde, werd juist een beroep gedaan op de daadkracht van onze decentrale overheid. Laten we dan ook de verantwoordelijkheid pakken en ervoor zorgen dat er een robuust
- 5080 natuursysteem werkelijkheid wordt in Noord-Holland. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, mevrouw Schneemann. De heer Wallaart van de Partij van de Arbeid.

- 5085 De heer **WALLAART** (PvdA): Ja, voorzitter, dank u wel. We hebben het over het natuurbeleid. Dat is natuurlijk een beetje het zorgenkindje van dit college aan het worden. Van alle ambities uit het coalitieakkoord – woningbouw, bereikbaarheid, gezonde leefomgeving, energietransitie, nou, een zes min misschien – is het natuurbeleid toch wel de onvoldoende die we moeten ophalen. Dat is

5090 voor een groot deel niet aan dit college te wijten, maar aan het kabinet, want dat maakt er
 natuurlijk een ongelooflijk potje van, en vooral van de natuur. Ik heb me voorgenomen om op
 mijn verjaardag niet al te chagrijnig te doen richting Den Haag. Ik kan het toch niet helemaal
 laten. Ik heb de Contourenbrief Agrarisch Natuurbeheer en de brief over Ruimte voor natuur en
 landbouw er nog eens op nagelezen. Nou ja, op z'n zachts gezegd, die scheppen niet echt
 5095 helderheid en zeker niet voor de rol van onze provincie. Van het kabinet hoeven we dus weinig te
 verwachten. Des te belangrijker is het dat we onze eigen zaakjes wel goed op orde hebben en de
 vaart houden in de realisatie van het NNN. Die zaakjes hebben we niet helemaal op orde, want
 jaar in jaar uit zien we aanzienlijke onderuitputting op onze begroting. Ik sluit me aan bij de
 woorden van mevrouw Schneemann en Statenlid Van der Waart op dit front en de motie die
 Statenlid De Waart mede namens de Partij van de Arbeid heeft ingediend.

5100 Voorzitter, gelukkig heeft de GS het ook door. En daarom zien we uit naar de NNN-
 realisatiestrategie voor de korte termijn die is aangekondigd voor het eerste kwartaal van 2025.
 We hebben als PvdA drie uitgangspunten meegegeven alvast: schraap geld bij elkaar waar je het
 maar kunt vinden, leidt geld naar de gebiedsprocessen waar de schwing in zit, en ten derde, haal
 5105 geld weg bij gebiedsprocessen waar de hakken in het zand staan. Overigens, zeg ik tegen
 mevrouw Koning – ook gefeliciteerd met uw verjaardag – zonder daar het NNN van de kaart te
 halen, want dan zouden we slecht gedrag eigenlijk belonen. Dat willen we natuurlijk niet.

5110 Voorzitter, het kabinet komt nog met extra geld voor agrarisch natuurbeheer. Ik heb daar maar
 een beetje mijn hoop op gevestigd. Er is helemaal niks op tegen om boeren in te zetten als
 natuurbeheerder. De heer Vendrig heeft het in dat verband vaak over NNN-waardig agrarisch
 natuurbeheer. Dat vind ik een prachtige term en daar zouden we zeker voor te porren zijn. Ook
 een regeling die deze geest al behoorlijk ademt, is de zogenaamde pachtafkoop die ingezet
 wordt voor percelen die gepacht worden door boeren in het NNN. Met die regeling kan reguliere
 5115 pacht afgekocht worden ten gunste van een nieuw pachtcontract waarmee de boer afspraken kan
 maken voor aangepast beheer dat bijdraagt aan natuurdoelen. Allemaal op basis van
 vrijwilligheid tegen een eerlijke vergoeding. En dat is de kant die het de komende jaren volgens
 mij meer op moet, hoe je het ook wendt of keert. Helaas, na 2025 staat het budget voor deze
 regeling ook op nul. Daarom hebben we een motie ingediend. En het dictum daarvan luidt: “roept
 5120 GS op om te onderzoeken hoe de regelingen voor pachtafkoop op NNN- gronden na 2025 in een
 toekomstbestendige vorm voortgezet kunnen worden en de Staten hierover uiterlijk bij de
 Kadernota 2025 te informeren”. Voorzitter, laten we zo het goede voorbeeld geven aan Den
 Haag. Dank u wel.

5125 **Motie 159-16 december 2024**
Door met vrijwillige ontpachting

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 16 december 2024.

Constaterende dat:

- 5130 • *In het coalitieakkoord ‘Verbindend vooruit’ is overeengekomen dat de provincie Noord-
Holland voortvarend blijft werken aan de afronding van het NNN;*
- *In het coalitieakkoord ‘Verbindend vooruit’ staat dat de vergoeding voor natuurbeheer
terecht komt bij degenen die het beheer uitvoeren;*
- *In het NNN nog diverse gronden agrarisch benut worden op basis van reguliere pacht;*
- 5135 • *Uit het Programma Natuurnetwerk 2025 blijkt dat er na 2025 geen budget meer is voor
de regelingen voor vrijwillige ontpachting.*

Overwegende dat:

- *Geliberaliseerde pacht partners in het landelijk gebied in staat stelt om beheerafspraken
te maken die leiden tot hogere natuurwaarde;*
- 5140 • *Er een redelijke vergoeding moet zijn voor agrariërs die omschakelen van reguliere
agrarisch benutting naar aangepast beheer mede gericht op het realiseren van
natuurdoelen;*
- *De regelingen voor ontpachting op basis van vrijwilligheid tot positieve resultaten hebben
geleid voor zowel boeren als de natuur;*
- 5145 • *Op gebiedspartijen waaronder terreinbeherende organisaties de zorgplicht rust om
boeren van alle informatie te voorzien zodat ze vrijwillig, voorafgaand en geïnformeerd
kunnen besluiten tot ontpachting.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Te onderzoeken hoe de regelingen voor pachtafkoop op NNN-gronden na 2025 in een toekomstbestendige vorm voortgezet kunnen worden en hierover de Staten uiterlijk bij Kadernota 2025 te informeren.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Tino Wallaart (PvdA).

De **VOORZITTER**: En dank u ook, meneer Wallaart. Dan is het woord aan de heer Vendrig van de BBB.

De heer **VENDRIG** (BBB): Ja, voorzitter, dank. Het PNN, Programma Natuurnetwerk. In vergelijking met vorig jaar een duidelijk ingekort programma. En gezien onze financiële positie logisch om een pas op de plaats te maken. In deze versie zien we vrijwel alle posten volledig ingevuld voor wat betreft 2025, maar daarna zijn de meeste budgetten tot nul gereduceerd. Het gevolg daarvan is dat een groot deel van de uitdagingen, die dit met zich meebrengt, richting een volgende collegeperiode worden geschoven. Maar als nieuwe partij voelen wij als BBB nog wel de verantwoordelijkheid om tijdens deze collegeperiode te werken aan oplossingen. En daarom zijn wij ook blij met het doeloverzicht PPLG, omdat daar ook in is aangegeven welke doelen voortkomen uit wettelijke grondslag. En wij vinden dat deze doelen prioriteit moeten krijgen en dat we kort gezegd eerst het huishoudboekje op orde moeten krijgen. Om die reden zijn wij dus ook geen voorstander van flexibel programmeren en ook niet van het vullen van de Reserve Groen. En wat BBB betreft kunnen we over de doelen waar geen wettelijke verplichting aan zit, politieke afwegingen maken, zoals ik ook in de commissie heb aangegeven. Ik zie een interruptie.

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Ja voorzitter, als je het huishoudboekje op orde wil maken en je doet dat zonder geld, hoe wilt u dat dan doen?

De heer **VENDRIG** (BBB): Nou, het gaat erom dat je het geld wat je hebt, goed verdeelt en niet al nu gaat bestemmen voor bepaalde zaken waarvan je straks zegt: ja, die hadden eigenlijk misschien niet gehoeven, maar de wettelijke taken kunnen we nu niet volbrengen.

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Ja, voorzitter, er ligt een coalitieakkoord waarin staat dat deze coalitie zich voortvarend gaat inzetten voor het NNN. Het geld voor het NNN is vanaf 2026 op. Hoe gaat u zich dan aan uw eigen afspraken houden als daar geen geld voor is?

De heer **VENDRIG** (BBB): Ja, het coalitieakkoord, daar hebben wij onze handtekening onder gezet en daar houden wij ons ook aan. Ware het niet dat de omstandigheden nu wel degelijk verschillen van de tijd dat het coalitieakkoord in elkaar gezet is. Dus ik vind het nu best legitiem, volstrekt legitiem, om te praten, om te gaan kijken van ja, waar kunnen we nu de oplossingen vinden? En als wij daar eventueel een oplossing kunnen vinden, is het toch niet gek dat we daar nu gewoon het debat over gaan voeren?

De **VOORZITTER**: Nog één vraag, mevrouw Schneemann? Een andere vraag.

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Ja, ik kan me gewoon niet voorstellen hoe u voortvarend aan de slag wil gaan zonder geld. Dus u zegt eigenlijk dat het coalitieakkoord alleen geldig was zolang het Rijk geld gaf? Maar er staat toch helemaal niks in het coalitieakkoord over het geld van het Rijk?

De **VOORZITTER**: Wat is uw vraag?

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Kunt u daarop reflecteren?

De **VOORZITTER**: Kunt u dat, meneer Vendrig?

- 5205 De heer **VENDRIG** (BBB): Jazeker. Ja, kijk, we proberen natuurlijk alles in het werk te stellen om aan het coalitieakkoord, aan de afspraken, te voldoen. Maar wat nou als het echt niet lukt? Dan zal je toch moeten gaan kijken naar een oplossing. Nou, en dat wat wij doen.
- De **VOORZITTER**: Een laatste vraag, mevrouw Schneemann.
- 5210 Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Nog even. Ik vraag me af wat die oplossing dan is. En ten tweede, volgens mij moet er dan alsnog iets van geld zijn waardoor de Reserve Groen altijd een beetje moet worden aangevuld.
- 5215 De heer **VENDRIG** (BBB): Over het vullen van de Reserve Groen, volgens mij hebben we vorige keer met de begroting afgesproken dat dit college er aan hecht om minder met reserves te gaan werken. Het gaat uiteindelijk om het behalen van de doelen. Zo direct, verderop in mijn betoog, kom ik daar ook nog verder over te spreken op welke manier wij dat dan zien. Dus daar moet ook een deel van de oplossing liggen.
- 5220 De **VOORZITTER**: Mevrouw Schneemann, u heeft vier interrupties gehad van mij. Ik geef het woord aan mevrouw Van der Helm van 50PLUS.
- 5225 Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ja, ik ben blij om te constateren dat meneer Vendrig de doelen wil halen, zoals vastgelegd in het coalitieakkoord. Dat wordt een beetje lastig als je geen geld hebt. Maar als het coalitieakkoord wordt opgebroken, meneer Vendrig, dan kan ik u vertellen dat 50PLUS dan ook zijn eigen stokpaardjes gaat berijden. Want als hier de meerderheid, de collegepartijen, een akkoord neerleggen bij de oppositie, daar hebben we een debat over gevoerd, heeft meegekregen. Nu is er geen geld. Dan moet ik denk ik
- 5230 ervoor zorgen dat er geld komt. Bent u het niet met mij eens?
- De **VOORZITTER**: Bent u het daarmee eens, meneer Vendrig?
- 5235 De heer **VENDRIG** (BBB): Dank u, voorzitter. Nee, daar ben ik het niet mee eens. Want ten eerste heeft mevrouw Van Helm het over het openbreken van het coalitieakkoord. Nou ja, dat vind ik wel al heel ver gaan. En dan ben ik even kwijt wat u voor de rest nou zei.
- De **VOORZITTER**: Herhaalt u uw vraag, mevrouw Van der Helm?
- 5240 Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ja, wil ik helpen. Trouwens, het waren niet mijn woorden, het openbreken van het coalitieakkoord. Dat heb ik zelf gehoord aan die kant van de kathedr. Dus als u dan zegt 'er is geen geld', dus dan moeten we het coalitieakkoord nog eens bekijken, want dat heeft u echt gezegd. Dan zeg ik u dat in ieder geval voor 50PLUS ook andere punten op dit coalitieakkoord bekeken worden. Dat is een belofte, geen vraag.
- 5245 De **VOORZITTER**: Waarvan akte.
- De heer **VENDRIG** (BBB): Ik hoor geen vraag.
- 5250 De **VOORZITTER**: Ik geef het woord aan Statenlid Van der Waart van GroenLinks voor een interruptie.
- 5255 Statenlid **VAN DER WAART** (GL): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik hoor de heer Vendrig zeggen dat het gaat om het behalen van de doelen. Daar hebben we ook duidelijke afspraken over gemaakt met elkaar in het coalitieakkoord. En tegelijkertijd gaf u net aan van, ik weet niet meer precies hoe u het zei, hoor, maar iets van- Nou weet ik het niet meer. U zei van de opgelegde verplichtingen, die moeten we natuurlijk nastreven, maar voor de rest kan het misschien wat vrijer gezien worden. Ik zeg het even mijn eigen woorden. Maar misschien dat u daar wat toelichting op kunt geven, want ik kon dat niet helemaal volgen. Ik begreep dat niet hoe dat dan
- 5260 in lijn is met de afspraken die gemaakt zijn.

De heer **VENDRIG** (BBB): Ja, voorzitter, ik wil voorstellen dat ik nog een stukje van mijn betoog voortzet. En als de vraag er dan nog is, dat de vraag dan opnieuw gesteld wordt en dat ik dan daar antwoord op kan geven.

5265

Statenlid **VAN DER WAART** (GL): Daar kijk ik dan naar uit. Dan ben ik ook erg benieuwd of u dan ook meedenkt in oplossingen, want zonder geld is het natuurlijk inderdaad heel lastig om die doelen te gaan behalen. Dus dat is volgens mij waar we hier vandaag ook naar kijken.

5270

De **VOORZITTER**: Dat is een constatering. Ik geef eerst het woord aan de heer Mülder van D66 voor een interruptie.

5275

De heer **MÜLDER** (D66): Voldoende oproep dat gaat meedenken in oplossingen. Ik sloeg eigenlijk op twee andere dingen aan. Allereerst, hetgeen wat u zei. U zegt: ja, we hebben een prachtig doelenlijstje. Daarmee neemt u eigenlijk een schot voor de boeg voor het volgende agendapunt. Er zit nog iets tussen, volgens mij. Wij hebben ooit een keer een motie ingediend om toch die doelen in kaart te brengen en daarbij ook een strategie te maken van 'met welke doelen gaan we door'. Maar dat hebben we nog steeds niet gekregen. Maar u was degene die mij in de commissie niet steunde. Hoe kunt u wel zeggen: ja, heel fijn dat we zo'n lijstje hebben, maar we wachten nog even met waar we nou mee bezig gaan zijn. Terwijl u nu eigenlijk zegt: dat is eigenlijk heel goed, we moeten meteen beslissingen gaan maken wat we wel en niet gaan doen.

5280

5285

De heer **VENDRIG** (BBB): Nee, voorzitter, ik denk dat we elkaar dan even verkeerd begrijpen. De meerwaarde aan dat stuk, wat wij als meerwaarde ervaren, is juist dat er aangegeven wordt voor al die doelen wat wettelijk is en wat bovenwettelijk is. En uiteindelijk zal je, als je portemonnee wat krapper wordt, moeten gaan prioriteren. Wat ga je het eerst doen? En dan lijkt het me logisch dat je eerst de wettelijke opgaven gaat invullen en daarna pas de bovenwettelijke. En in dat licht zien wij een meerwaarde in dat stuk. En aanvullend, ja, is het ook duidelijk geworden dat er veel groen en veel paars- Wat we in de commissie geconstateerd hebben. Dat er veel doelen en weinig middelen zijn. Dat waren we met elkaar eens.

5290

De heer **MÜLDER** (D66): Maar, voorzitter, dit is een informatief stuk wat er voorligt. Dat staat ook eigenlijk in het besluit. Er moet hier nog een besluit over worden genomen.

5295

De **VOORZITTER**: Wilt u wachten tot ik u het woord geef?

De heer **MÜLDER** (D66): Heb ik het woord?

5300

De **VOORZITTER**: U heeft het woord. De volgende keer graag via de voorzitter.

5305

De heer **MÜLDER** (D66): U zult prioriteiten moeten stellen, want u heeft niet voldoende geld om dat doel te bereiken. U schrijft hier inderdaad op 'wij hebben ons eigenlijk achter dat NNN geschaard', terwijl u dat eigenlijk niet kan doen. Maar dan moet u ook zeggen van 'goh, dit gaan we wel doen, dit gaan we niet doen' en dan kunnen we daar het debat over hebben. Maar nu zegt u 'goh, ik ben zo blij met het informatieve stuk', maar u maakt zelf geen beslissingen en het college, waar u ook verantwoordelijk voor bent, doet dat ook niet en dat vind ik jammer.

5310

Een ander punt wat ik nog wil maken is het volgende. U zegt 'goh, reserves, gaan wij anders mee werken'. Nou, daar hebben we een hele leuke sessie over gehad tijdens de Rekeningcommissie. Daar werd ook gesproken over dat overprogrammeren. Of nou, een leuke nieuwe vorm die jullie hebben gevonden. Flexibel. Nou, wat mij betreft had het gewoon overprogrammeren mogen zijn. Waarvan de ambtenaren zelf zeggen, ja, als je inderdaad gaat werken, dat je bijvoorbeeld dit soort projecten gaat doen uit je exploitatie en je gaat die Groen Reserve, daar ga je van af, dat betekent dat als je onderbesteding hebt, dat het terugkomt en niet meer in de groenreserves.

5315

Dus zal je eigenlijk moeten gaan werken met die overprogrammering. Dus als u inderdaad zegt 'goh, wij willen met een nieuwe vorm werken van reserves', dan moet u toch eigenlijk ook voor dat idee zijn van dat flexibel programmeren.

5320

De **VOORZITTER**: De heer Vendrig over de prioriteiten en de eventuele overprogrammering. Twee punten.

5325 De heer **VENDRIG** (BBB): Ja, voorzitter, dat ben ik dus niet met de heer Mülder eens, want stel nou, je kunt op een gegeven moment alles wat jij geprogrammeerd hebt, gebudgetteerd hebt, allemaal waarmaken. Dan kom jij uiteindelijk boven je budget uit. En als wij het huishoudboekje nog niet op orde hebben, is dat geen slimme keuze. Dus daar zijn wij gewoon niet voor.

De heer **MÜLDER** (D66): Dank u wel, voorzitter. U bent zich ervan bewust dat we dit ook al op andere programma's doen in deze provincie?

5330 De heer **VENDRIG** (BBB): Ja, maar we hebben het hier nu over dit programma en niet over andere programma's.

5335 De **VOORZITTER**: Ik geef nog wel even het woord aan de heer Wallaart. Ik wil eigenlijk daarna, omdat mevrouw Schneemann is geweest, even de heer Vendrig zijn betoog af laten maken. En dan bent u aan de beurt. En mevrouw Bakker. Tenzij mevrouw Bakker een vraag heeft die direct slaat op de beantwoording van zojuist. Oké, dan geef ik u beiden het woord. Eerst de heer Wallaart.

5340 De heer **WALLAART** (PvdA): Ja, voorzitter, dank u wel. De heer Vendrig maakt eigenlijk altijd een soort oneigenlijk onderscheid tussen wettelijke en bovenwettelijke taken, waarbij hij net doet alsof er allerlei toeters en bellen aanzitten die eigenlijk niet nodig zijn. Daar verzet ik me tegen. Vandaar ook mijn vraag. Van GS horen wij altijd dat de enige realistische, haalbare manier om de wettelijke doelen te halen is de realisatie van het NNN. Is de heer Vendrig het dan met mij eens dat dat gewoon helemaal onze wettelijke taak is?

5345 De **VOORZITTER**: Meneer Vendrig, bent u het daarmee eens?

5350 De heer **VENDRIG** (BBB): Dank u, voorzitter. Nee, daar ben ik het niet mee eens. Want NNN, dat kan wel een heel goed middel zijn, maar het is ook het duurste middel. Als grond moet worden afgewaardeerd, dan praat je toch ongeveer over 85.000 euro per hectare. Als wij op een andere manier ook doelen zouden kunnen bereiken- En ik zeg niet dat wij helemaal het NNN niet meer hoeven te realiseren, maar waar we dat op een andere manier zouden kunnen met agrarisch natuurbeheer in lijn met het kabinetsbeleid, waar ook geld voor beschikbaar is, dan moeten wij toch ook die mogelijkheid benutten? Dus ja, dat is ons idee daarover.

5355 De **VOORZITTER**: Een vervolgvraag van de heer Wallaart.

5360 De heer **WALLAART** (PvdA): Ja, voorzitter, ik laat de conclusie over het geld per gewonnen biodiversiteit, van dat het het duurste is bij NNN-realisatie, graag voor de heer Vendrig. Daar ben ik het totaal niet mee eens. Maar het gaat mij eigenlijk om iets anders. Want het is GS dat in de commissie keer op keer aangeeft: het NNN realiseren is de enige weg om die wettelijke doelen te halen. En nu maakt hij daar een beetje de kachel mee aan. Dan denk ik, wat is die handtekening onder het coalitieakkoord dan nog waard?

5365 De heer **VENDRIG** (BBB): Ja, voorzitter, ik vind het echt onder de maat dat dit zo uitgelegd wordt. Wij denken constructief mee. We hebben een probleem, een heel andere situatie dan in de tijd dat het coalitieakkoord is afgesproken. Dus wat wij gaan doen, is kijken 'waar kunnen we oplossingen zoeken?'. We hebben het er in de commissie ook al over gehad. We hebben het gehad over NNN-waardig ANLb. Daar zitten de mogelijkheden. Dat is ook waar ik hier op doel. En dan zou je met agrarisch natuurbeheer heel goed VHR-doelen kunnen halen, biodiversiteitsdoelen kunnen halen, floradoelen zijn allemaal ook mogelijk met ANLb. Het is gewoon het bieden van een oplossing om er met elkaar over te praten. Ik vind het volstrekt legitiem dat ik dat hier aan de orde stel. Want ik ben ook volksvertegenwoordiger. Dit is ook wat ik dagelijks terug hoor van de inwoners en betrokkenen. Die zeggen: als je huishoudboekje niet op orde is, ga daar eerst eens aan werken. Zorg dat je huishoudboekje op orde is. Dus dat is toch volstrekt legitiem, voorzitter.

5375

De **VOORZITTER**: Meneer Wallaart, ik sta u nog één interruptie toe. Dan mevrouw Bakker. Dan wil ik daarna de heer Vendrig zijn betoog af laten maken. Dan is het de beurt aan mevrouw

5380 Schneemann, de heer Mülder en Statenlid Van der Waart, want anders dan blijven we in hetzelfde rondje draaien. Ja, dus het woord is aan u, meneer Wallaart.

De heer **WALLAART** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Uiteraard is het volstrekt legitiem voor de heer Vendrig om ieder voorstel hier te doen wat hij wil. Ik stel alleen vast dat het college van
5385 Gedeputeerde Staten keer op keer zegt: NNN-realisatie is de enige route. Dus hij heeft daar nog wel wat missiewerk te doen.

Ik heb tot slot nog één vraag. Als we het dan toch hebben over een oplossing- Bij het
5390 coalitieakkoord hebben we afgesproken: we gaan proberen extra geld te regelen in Den Haag voor het NNN. En als dat niet lukt – daar lijken we nu een beetje aan te komen – is het zoeken naar nieuw geld om te zorgen dat we alsnog dit vlot kunnen trekken taboe voor de heer Vendrig? Mag ik daar met hem het gesprek over aan de komende tijd?

De **VOORZITTER**: Meneer Vendrig, is het een taboe?
5395

De heer **VENDRIG** (BBB): Nou, absoluut natuurlijk niet. Ja, het mag wel duidelijk zijn dat wij ook willen dat er genoeg geld is. Het enige waar ik nu op focus, is, stel dat we het niet voor elkaar krijgen, hoe kunnen we het dan oplossen? Maar dat houdt niet in dat we zeggen: ja, joh, dat geld
5400 hoeven we niet of we hebben het niet nodig. Nee, natuurlijk hebben we dat geld nodig. Dus daar vinden we elkaar in ieder geval in dat wij ook op zoek gaan naar geld.

De **VOORZITTER**: Ik geef het woord aan mevrouw Bakker. Die staat al een tijdje te wachten. Van de VVD.

5405 Mevrouw **BAKKER** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Ik heb u goed beluisterd oer wat u zegt over beschikbaarheid van geld. Bedoelt u nou niet, net als de VVD, dat GS zich maximaal zou inspannen om geld van het Rijk hiernaartoe te halen? En mocht dat niet lukken, dat we dan het gesprek aangaan over hetgeen wij met z'n allen in het coalitieoverleg hebben afgesproken?

5410 De heer **VENDRIG** (BBB): Ja, voorzitter, nou, dank voor deze vraag, want dat helpt mij inderdaad. Zo staan wij daar inderdaad in. Probeer eerst het geld te krijgen en ga dan kijken- Misschien heb ik dat verzuimd om dat van tevoren te zeggen, maar zo is het wel.

De **VOORZITTER**: Ik wil toch eerst de heer Vendrig nu even zijn betoog af laten maken en dan de
5415 kans voor de interruptie. Ja?

De heer **VENDRIG** (BBB): Ja, voorzitter, dank u wel. Ik moet wel even kijken waar ik gebleven was. Hier volgens mij. Ja, die afweging. Het ging over de afwegingen, doelen waar geen wettelijke
5420 verplichting aan zit. Die afwegingen, die zouden wij graag maken op basis van keuzes die ons worden voorgelegd. Dat is iets wat op de Statendag ook als wens naar voren kwam en waar ook onze griffier vanmiddag nog eventjes aan refereerde. En als BBB kijken wij dan ook uit naar de verschillende keuzes die dan hopelijk worden voorgelegd.

In de commissie heeft de BBB aangedragen dat de reeds gerealiseerde natuur goed onderhouden
5425 moet worden, want alleen dan kun je je doelen daarin behalen. Daarom zouden wij graag prioriteit geven aan budget voor onderhoud en beheer, ook na 2025. Eerst de bestaande natuur op orde brengen en houden alvorens nieuwe natuur te realiseren. En dat er voor nieuwe natuur voldoende budget is voor onderhoud. Dus kort gezegd, voorzitter, kwaliteit gaat bij BBB boven
5430 kwantiteit. Dus daarom hebben wij de vraag aan de gedeputeerde: welke mogelijkheden ziet GS, kijkend naar dit PNN, op het gebied van onderhoud na 2025?

Wat ook nog in de commissie aan de orde kwam, was mijn vraag of NNN een doel is of een
5435 middel. En het antwoord daarop was: een middel. Dat is tevens ook onze mening. Dit kan inhouden – en we hebben net de discussie daarover gevoerd – dat je doelen ook op een andere manier zou kunnen behalen. Daarom zouden wij als BBB, in lijn met het kabinetsbeleid, graag inzetten op agrarisch natuurbeheer en hiermee de natuurdoelen die daarmee behaald kunnen worden, ook realiseren. Kijk, wij snappen natuurlijk ook wel dat je dat op sommige punten niet met agrarisch natuurbeheer zou kunnen doen. Dan moet je dat op een andere manier realiseren.

5440 Maar waar het kan, waar het mogelijk is, adviseren wij om dat wel te doen, omdat daar ook geld beschikbaar komt door het Rijk en dat het voor ons dan ook als provincie makkelijker wordt. Ja, op deze manier zou er minder grond hoeven worden afgewaardeerd – daar hadden we het net natuurlijk ook al over – wat een grote reductie van deze kostenpost inhoudt. Ja, ik neem trouwens aan dat ook hiermee ons standpunt, gevraagd door het CDA, duidelijk is. Daarom hebben wij nog de volgende vraag aan de gedeputeerde: is GS bereid in de volgende visie dit als
5445 een van de keuzes voor te leggen en anders ons te informeren wat er nodig is om deze keuze wel tot de mogelijkheden te laten behoren? Tot zover, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Blijft u even staan, want ik had beloofd dat ik in deze volgorde, mevrouw Schneemann, de heer Mülder en Statenlid Van der Waart, nog de gelegenheid- De heer Mülder
5450 ziet ervan af. Dan wordt het een koppeltje van twee en is het woord eerst aan mevrouw Schneemann van Volt.

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik hoor de BBB zeggen dat ze geen bovenwettelijke taken op het natuurbeleid willen. Daar hebben we de hele middag een debat gehad over 25 huizen in het BPL, wat volgens mij geen bovenwettelijke taak is. Hoe verklaart de
5455 BBB de dubbele moraal die zij binnen de coalitie hanteren?

De heer **VENDRIG** (BBB): Ja voorzitter, ik vind het ook weer een beetje verdraaien van mijn woorden, want we zeggen helemaal niet dat wij geen bovenwettelijke taken op de natuur willen. Wij zien het alleen als mogelijkheid om, als je ergens geld zou moeten vinden, daar een
5460 prioritering aan zou kunnen brengen. Daar gaat het ons om. Hoe ga je prioriteren? Eerst de wettelijke opgaven, dan de bovenwettelijke opgaven. En uiteindelijk zou je misschien het bovenste puntje niet meer kunnen realiseren. Nou ja, dat is dan misschien iets waar we dan- En daar zullen we ook het politieke debat over moeten voeren. Dat snappen wij natuurlijk ook. Dus
5465 ja, dat is hoe wij ernaar kijken.

De **VOORZITTER**: Vervolgvrage, mevrouw Schneemann.

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Nou, ik concludeer eigenlijk alleen dat de dubbele moraal niet te verklaren is.
5470

De **VOORZITTER**: Dan geef ik het woord aan Statenlid Van der Waart van GroenLinks.

Statenlid **VAN DER WAART** (GL): Dank u wel, voorzitter. Ja, u geeft net aan, u haalt ook de commissie aan waarbij is aangegeven dat het NNN een middel is en geen doel op zich. Daar zijn
5475 wij het mee eens, maar er is ook tegelijkertijd heel duidelijk meermaals uitgesproken dat dit middel nodig is om die doelen te behalen, om te zorgen dat het robuuste natuurnetwerk er is, om te zorgen dat die Vogel- en Habitatrichtlijn wordt ingevuld. Dus als u weet dat dit het middel is wat nodig is om die doelen te behalen, hoe kunt u dan dit verhaal horen? Of zegt u dan van
5480 nou, als ik het dadelijk nog een keer hoor, dan neem ik afstand van het verhaal wat ik zojuist gehouden heb?

De heer **VENDRIG** (BBB): Nou, ik ga natuurlijk geen afstand nemen van het verhaal wat ik juist gehouden hebt, anders had ik het niet gehouden. Maar nee, het mag duidelijk zijn dat wij-
5485 Natuurlijk weten wij dat de NNN-realisatie helpt met de natuurdoelen. Alleen, als wij het geld niet hebben, als we het niet voor elkaar krijgen, ja, dan kun je het wel tot Sint Juttemis gaan uitstellen, maar dan heb ik liever dat we gaan kijken naar andere manieren om de doelen te behalen. De VHR-doelen, de biodiversiteitsdoelen, de floradoelen, noem alles maar op. Dan zijn wij toch veel beter, veel voortvarender, aan het werk dan het maar uitstellen en uiteindelijk dat er
5490 niks gerealiseerd wordt en de onzekerheid ook nog boven mensen hun hoofd laat hangen?

De **VOORZITTER**: Een vervolginterruptie van Statenlid Van der Waart.

Statenlid **VAN DER WAART** (GL): Ja, wij zijn natuurlijk ook niet voor uitstellen, maar we zien wel dat dit nodig is. En dat is ook de reden waarom we dit met elkaar afgesproken hebben. En u ziet dat
5495 dat blijkbaar anders.

De **VOORZITTER**: Ziet u dat anders, meneer Vendrig?

5500 De heer **VENDRIG** (BBB): Nou, nee, ik zie het niet anders. Kijk, ik heb gezegd, wij houden ons aan het coalitieakkoord. Daar hebben we onze handtekening onder gezet. We zien alleen nu dat er problemen ontstaan doordat de wereld er anders uitziet dan twee jaar geleden. Daarom denken wij mee, ook in lijn met het kabinetsbeleid: hoe kunnen wij uiteindelijk toch de doelen behalen die wij straks ook verplicht zijn om te behalen? Nou, ik vind gewoon dat wij op deze manier een
5505 voorzet geven. En het is alleen maar een voorzet op een verder debat.

De **VOORZITTER**: Dan heeft u nog een interruptie van mevrouw Koning van het CDA.

5510 Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Ja, dank u wel. Uw betoog horend is het aardig in lijn met wat ik net heb verteld. En nou is mijn vraag eigenlijk: gaat u onze motie steunen? Die vraagt om een realistisch tijdspad voor de NNN.

De heer **VENDRIG** (BBB): Ja, voorzitter, daar zullen wij na de beraadslagingen een beslissing over nemen.

5515 De **VOORZITTER**: Er heeft toch iets in uw beantwoording nog een interruptie opgeroepen bij de heer Mülder. Spijtoptant.

5520 De heer **MÜLDER** (D66): Jazeker. Dank je. Nee, want u maakt het eigenlijk enigszins vaag. En ik vond uw verhaal over middel interessant. Want ja, het is een middel om tal van dingen in onze natuur recht te zetten. Maar het is ook een wettelijke taak die we hebben gekregen, een wettelijke taak die wij moeten uitvoeren als provincie. En nog beter, waar u uw handtekening onder hebt gezet als coalitiepartij. Dan vind ik het bijzonder dat u zegt: ja, maar ja, we hebben nu geen geld meer vanuit het Rijk, dus moeten we maar iets anders gaan doen. Terwijl- Kijk, we
5525 hebben vorige periodes ook weleens te weinig geld gehad voor dit soort dingen. En ik denk dat het nog zomaar eens kan gebeuren dat er in deze periode ook bijvoorbeeld geld ontbreekt voor iets wat u wat belangrijker vindt. Moet u dan niet gewoon kijken: waar krijg ik geld vandaan om dit alsnog te doen?

5530 De heer **VENDRIG** (BBB): Dat ben ik met u eens. Ik wilde alleen wel eventjes een verduidelijking wat de heer Mülder bedoelt met 'de wettelijke taak'. Gaat het over NNN?

De heer **MÜLDER** (D66): NNN is een wettelijke taak.

5535 De heer **VENDRIG** (BBB): Ja, en bij mijn weten hebben wij de wettelijke taak, die op ons rust, voor NNN al volbracht. En hetgeen wat er nu nog gerealiseerd zou moeten worden of zou willen worden door de provincie, is een provinciale ambitie wat geldt voor Noord-Holland.

De **VOORZITTER**: Een vervolgvraag.

5540 De heer **MÜLDER** (D66): Dan verschillen we daarover van mening. Maar het lijkt me leuk als GS die ook nog een keertje wil behandelen, want blijkbaar is daar nog steeds veel onduidelijkheid over.

5545 De **VOORZITTER**: Dat is een constatering die ik aan u laat. Meneer Vendrig, u was klaar met uw betoog?

De heer **VENDRIG** (BBB): Ja, ik hoor geen vraag.

5550 De **VOORZITTER**: Ik ook niet. Ik ook niet.

5555 Dan kijk ik even snel op mijn horloge. Het is wel zo ondertussen etenstijd. Ik wil toch proberen om deze eerste termijn af te ronden. In ieder geval de termijn van PS. Dus ik ga het woord toch nu geven aan mevrouw Van der Helm. Is dit erbij geschreven? [...] Oké. Dan mevrouw Van der Helm van 50PLUS. Mevrouw Van der Helm, het woord is aan u.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. Laat ik vandaag weer mild beginnen. 50PLUS vindt het alternatief Programma Natuurnetwerk 2025 van voortgang en programmering vanuit het NNN een eerste stap voor natuurbeleid. 50PLUS heeft oog voor
5560 herstel, aanvulling of de natuur op orde brengen. De budgetten 2025 zijn gedekt, maar daarna niet. Hoe nu verder? We hebben aandacht gevraagd voor de status van ons perspectief en de gedeputeerde bereid gevonden om te waarborgen dat de grondeigenaren actief betrokken en geïnformeerd worden en dat hun belangen serieus worden genomen. Ook ik ben benieuwd hoe de doelen uiteindelijk na 2025 gehaald gaan worden. Het NNN was vrijwillig. En nu dreigt
5565 onteigening op weg naar de einddatum, oorspronkelijk 2027, uitloop naar 2029. Dat er keuzes gemaakt moeten worden, dat ben ik eens met de heer Vendrig van BBB. Vooral als er niet genoeg geld gezocht wordt door het college. En dan? Dan wordt dus een coalitieakkoord opgebroken. En zoals ik al zei in de interruptie, zal 50PLUS dan ook een duit in het zakje doen? Dank u.

5570 De **VOORZITTER**: Dank u wel, mevrouw Van der Helm. Zo redden we het wel met het eten. Dank u. Het woord is aan de heer Mülder van D66.

De heer **MÜLDER** (D66): Voorzitter, vandaag ligt, wat D66 betreft iets te laat – dat heb ik ook nog aangegeven – een document voor waar praktisch gezien de realisatie in 2029 van het NNN wordt
5575 losgelaten. Onze fractie heeft hier moeite mee. De realisatie van NNN is van groot belang. De biodiversiteit en de water- en luchtkwaliteit in Nederland gaan achteruit. En juist het aansluiten van natuurgebieden op elkaar is van groot belang voor het versterken van die biodiversiteit. Grotere natuurgebieden zijn beter bestand tegen droogte, klimaatverandering en andere schadelijke invloeden. Louter inzetten op focusgebieden doet afbreuk aan de waarde van het
5580 NNN. Een zorgelijke ontwikkeling, wat D66 betreft. Het strookt ook niet met het verhaal wat regelmatig is verteld hier dat je juist alle kansen moet grijpen om die NNN te kunnen realiseren. Dus elke kans die zich voordoet, wil je pakken, maar als je gaat focussen, raak je dat weer kwijt. Een belangrijke vraag die mijn fractie heeft is vooral wat de juridische gevolgen zijn als wij niet op tijd ons NNN weten af te ronden. Dus een vraag aan het college om daar ons even in mee te
5585 nemen. Wat zijn nou de juridische gevolgen als wij dit niet afronden?

Met het voorliggende voorstel laten we de doelstelling van de realisatie van natuur in Noord-Holland in 2029 los en tegelijkertijd stellen geen nieuwe stip op de horizon. Als we in het huidige tempo doorgaan, dan zijn we, volgens de berekeningen van D66, pas in 2050 klaar. Mede hierom
5590 dienen wij samen met de ChristenUnie en de Partij voor de Dieren de motie in om duidelijkheid te krijgen en een plan te zien. Daarnaast willen we graag alle kansen blijven pakken, waar ik het al over had. En daarom dienen we de motie in met het volgende dictum: “Verzoeken het college van Gedeputeerde Staten medewerking te verlenen aan de externe initiatieven om natuur in Noord-Holland te realiseren, ook als die niet binnen de geselecteerde focusprojecten van de provincie
5595 vallen, en gaan over tot de orde van de dag”. Tot zover mijn bijdrage in eerste termijn.

Motie 160-16 december 2024 **Realisatie nieuwe natuur in Noord-Holland**

5600 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 16 december 2024.*
Constateerende dat:

- *Het programma Natuurnetwerk Nederland (NNN) door het rijk is ingesteld om mensen ontspanning te bieden, lucht en waterkwaliteit te verbeteren, de diversiteit van planten- en diersoorten in Nederland in stand te houden (mede door het verbinden van*
5605 *natuurgebieden) en klimaatverandering op te vangen. De provincies zijn verantwoordelijk voor het NNN op het land;*
- *De voordracht de gemaakte afspraken om het gehele in NNN in 2029 af te ronden loslaat om financiële redenen;*

Overwegende dat:

- *De biodiversiteit en water- en luchtkwaliteit in Nederland zelfs achteruitgaan en duidelijk is dat de gestelde doelen niet gehaald gaan worden;*
- *Ook andere maatschappelijke organisaties dan de provincie in Noord-Holland natuur realiseren en daarvoor bijvoorbeeld een natuurfonds hebben opgericht.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- 5615 • *Medewerking te verlenen aan externe initiatieven om natuur in Noord-Holland te realiseren, ook als die niet binnen de geselecteerde focusprojecten van de provincie vallen.*
En gaan over tot de orde van de dag.

5620 *Ondertekening: Sijmen Mülder (D66) en Ilona Haas (Partij voor de Dieren).*

De **VOORZITTER**: Dank u wel, meneer Mülder. U heeft een motie. O, en u heeft op de valreep nog een interruptie van de heer Vendrig van de BBB.

5625 De heer **VENDRIG** (BBB): Ja, voorzitter, dank. Ik hoorde de heer Mülder praten over 'alle kansen pakken om NNN te realiseren'. Stel dat we dat zouden doen, maar we hebben geen geld om dit te onderhouden, hoe ziet D66 dan dat wij uiteindelijk de natuurdoelen gaan halen als we die NNN, die we dan gerealiseerd hebben, niet op een goede manier onderhouden?

5630 De **VOORZITTER**: Meneer Mülder, hoe ziet D66 dat?

5635 De heer **MÜLDER** (D66): Nou, meneer de voorzitter, dat is heel leuk, want dat is eigenlijk de discussie die we net ook hadden. Geen geld is ook een keuze. En geen geld is een keuze die u maakt. Vorige periode hebben we wel geld voor dingen vrijgespeeld. Ik denk dat we inderdaad goed moeten kijken naar onze financiën. We hebben een wettelijke taak. Nog beter, u heeft ook nog in het collegeakkoord hier iets over opgeschreven. Maar zonder geld is dat een vrij nietszeggende opvatting die u daar heeft. Dus ja, we moeten op zoek naar dat geld.

5640 De **VOORZITTER**: Een vervolgvraag van de heer Vendrig.

5645 De heer **VENDRIG** (BBB): Nou, ten eerste, volgens mij waren we het daar al over eens. Net in het debat heb ik ook gezegd: wij zijn ook voor op zoek naar geld. Dus in dat geval hebben we daar geen verschil over. Maar ik vraag me wel eventjes af – ik heb nog steeds geen antwoord op de vraag – als je dat NNN gerealiseerd hebt, hoe ga je dat dan onderhouden? Als je een huis gaat bouwen en je weet dat je het niet af kan maken, dat je geen dak erop kan leggen, dan ga je er toch ook niet aan beginnen?

5650 De heer **MÜLDER** (D66): Nee, maar dan is dat zwembad, wat ik er ook nog naast wilde bouwen, die ga ik dan niet doen, zodat ik wel dat huis kan bouwen met een dak erop. Dus dat betekent dat je op zoek gaat in die begroting. Dat betekent dat je andere dingen niet gaat doen. Dus inderdaad, ik ga niet een soort van huis bouwen zonder dak erop. Nee, ik ga dat huis bouwen met het dak erop en ik doe andere dingen niet. Dat is keuzes maken in een begroting. En dan kan je wel zeggen: ik heb een collegeakkoord gemaakt waar ik een huis met een dak wil en een zwembad en een wipkip en wat allemaal nog niet. Maar dat kan niet allemaal. Dus wat gaat u wel doen en wat gaat u niet doen? En dat loopt ook al vooruit op de discussie die we zo gaan hebben waarin we vragen: oké, er is te weinig geld, wat gaat u wel en wat gaat u niet doen? En daar moet dit college een keertje mee komen. En ik ben blij dat u daarnet keihard heeft gezegd dat u NNN niet zo belangrijk vindt. Nou, dat was duidelijk. Ik denk dat heel veel mensen hier amusant slash geschrokken naar hebben gekeken. Nou, dat is uw keuze en ik wens je heel veel sterkte in dit college. Maar kom een keer met een plan. Dan weten wij waar we over kunnen discussiëren.

De **VOORZITTER**: Meneer Vendrig, wilt u een wipkip of heeft u een andere aanvullende vraag?

5665 De heer **VENDRIG** (BBB): Nou, volgens mij geven wij ook de prioriteit aan een huis met een dak en heb ik ook net in mijn betoog duidelijk proberen te maken dat het zwembad inderdaad dan niet hoeft. Als we dat eventjes dan vergelijken met de bovenwettelijke taken bijvoorbeeld. Dus in dat geval concludeer ik dat wij elkaar prima kunnen vinden. En ja, dat het amusant is dat ik een oplossing zou aandragen voor de financiële moeilijkheden die ons te wachten staan in de provincie, ja, daar ben ik het niet mee eens.

De heer **MÜLDER** (D66): Als ik daar nog even op mag reageren? Ik wou zeggen, volgens mij hebben we regelmatig allemaal ideeën geopperd – maar ik heb beloofd aan de VVD dat ik het er

5675 deze vergadering een keer niet over zou hebben – van waar u bijvoorbeeld nog geld zou kunnen vinden. Nou, denk daar eens aan. Tot zover.

De **VOORZITTER**: Was u klaar? [...] Ja, op de valreep nog een interruptie.

5680 Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Nee, geen interruptie, maar ik doe het maar even zo, als het mag. Ik ben vergeten te zeggen dat ik mede-indiener ben van de motie met Volt en Partij voor de Dieren, Reserve Groen aanvullen.

De **VOORZITTER**: Dat staat hier bij deze genoteerd, mevrouw Van der Helm.

5685 En dan zijn we volgens mij bijna rond. We hebben nog twee sprekers. Ik geef het woord aan de heer Mantel van JA21, die vandaag de onemanshow mag opvoeren.

5690 De heer **MANTEL** (JA21): Ja, voorzitter, wat een circus. Voorzitter, JA21 ziet het als een verstandige keuze dat er gezien de financiële situatie gekeken gaat worden naar een alternatieve korte termijnstrategie met een meer realistische planning voor het PNN. We zijn benieuwd naar de herziene programmering van volgend jaar en hopen hier dan verder over te kunnen spreken. We hopen ook dat er, zoals in het voorliggende document wordt benoemd, duidelijke keuzes gemaakt zullen worden waardoor ook bijvoorbeeld onze partners weten waar zij aan toe zijn. We zullen dan ook nu voor deze voordracht stemmen en dragen de komende tijd graag bij aan een
5695 realistisch perspectief op het PNN.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, meneer Mantel. En de laatste spreker, mevrouw Bakker, zie ik 'nee' schudden.

5700 Dan wil ik eigenlijk voorstellen om nu het diner aan te vangen. Dat geeft volgens mij het college voldoende ruimte om ook de beantwoording- Ik denk dat we- Vijftig minuten? [...] Nee. Oké. Dan verwacht ik dat we over een uur, om 19.45 uur, hier weer terug zijn. De voorzitter is streng vandaag.

5705 *Schorsing van 18.46 tot 19.52 uur.*

Voorzitter: de heer Van Dijk, commissaris van de Koning

5710 De **VOORZITTER**: Geachte aanwezigen, beste Statenleden, de eerste termijn van het college. Wij pakken de draad weer op. Het is 19.50 uur. Met dank aan onze vicevoorzitter voor het voorzitten van de eerste termijn van uw Staten. En dan ga ik nu het woord geven aan gedeputeerde Kocken als lid van het college om een reactie te geven in eerste termijn op de door u gestelde vragen en ingediende moties. Gaat uw gang.

5715 *Eerste termijn Gedeputeerde Staten*

Gedeputeerde **KOCKEN**: Dank u wel, voorzitter. Nou, ik moet zeggen dat het even zoeken was met alle moties en de nummers, en dan de vragen nog die u heeft gesteld die allemaal zo tijdens het diner natuurlijk met alle kerstgedachten zomaar zijn weggewaaid. Dus ik hoop dat ik nog een beetje een concluderend verhaal kan houden. Ik ga mijn best doen. Ik doe het even op volgorde
5720 zo'n beetje van hoe u ook gesproken heeft. Dat is denk ik het makkelijkst. Dan vlecht ik daar de moties graag in.

5725 Allereerst was dat volgens mij mevrouw Koning en zij had twee moties. Dat is motie M54 en motie M155. Nou, die ga ik allebei ontraden, mevrouw Koning. En de eerste, die gaat over NNN begrensde gebieden waar de natuurwaarde niet kan worden gerealiseerd, zoals in Zuid-Kennemerland, te ontgrenzen. Nou, er zijn een aantal elementen. Allereerst gaat dat er voornamelijk over dat wat er in Zuid-Kennemerland momenteel speelt een gebiedsproces is. Dat loopt al vele jaren. U pakt er volgens mij nu een moment uit en een rapport uit en u zegt: nou, kijk, hier zie ik een conclusie, en dan zal ik voordat het hele gebiedsproces tot conclusies komt
5730 of GS misschien zelfs even hier in de Staten beslissen wat daar de gevolgen van moeten zijn. En volgens mij is dat gewoon niet wat we met elkaar hebben afgesproken. We hebben gebiedsprocessen opgestart, juist om te kijken wat de juiste oplossingen zijn op bepaalde plekken. Daar is dit onderzoek een onderdeel van. Een deel van de conclusie kan inderdaad best

5735 zijn dat bepaalde natuurpotentie er niet is. Of de conclusie daarvan is, die u maakt: nou, dan kun je daar net zo goed ontgrenzen. Volgens mij is die conclusie veel te prematuur. Dat moet in dat gebiedsproces eerst maar eens beoordeeld worden. Wellicht komt het daar uiteindelijk op uit, maar dat is niet iets wat u hier nu halsoverkop moet doen. En daar waar geen natuurwaarde gerealiseerd kan worden, daar hebben wij over het algemeen ook geen NNN ingetekend. Dus de algemene doelstelling. U veronderstelt hierbij, zo te horen, dat dit op een heleboel plekken zo is.

5740 Kijk, op het moment dat wij vaststellen dat ergens daadwerkelijk geen natuurpotentie is, dan heeft het inderdaad geen zin om daar NNN op te laten rusten. Maar dat is volgens mij een algemeenheid als uitgangspunt en uw motie is daar niet voor nodig. Dus ik ontraad uw motie. Wij moeten niet vooruitlopen op het gebiedsproces in Zuid-Kennemerland en we hebben deze analyse over alle NNN die we nog moeten realiseren, niet nodig.

5745 Dan uw tweede motie waarin u zegt 'u moet een realistisch tijdspad communiceren'. Dat gaat eigenlijk volgens mij over, wat u ook zegt, er moet duidelijkheid komen voor de agrariërs. Ja, daar stel ik dan toch wel graag tegenover dat, hoewel er ooit misschien heel lang geleden, toen het NNN werd ingetekend, niet direct bij iedereen meteen bij is gezegd 'en nu moet je hier dus

5750 weg of je moet hier natuur gaan maken', dat het nou ook weer niet zo is alsof niemand weet waar hij aan toe is, want we zijn inmiddels al tien jaar bezig en ook aan het communiceren dat dat NNN nu toch echt gemaakt moet worden. Dus wie daar zit, weet al tien jaar dat hij ofwel natuur moet gaan realiseren, ofwel, als hij daar geen zin in heeft, en dat mag, moet kijken of hij niet op een andere locatie zijn bedrijfsvoering kan voortzetten. Dus de duidelijkheid die u meent dat die

5755 ontbreekt, die ontbreekt mijns inziens helemaal niet. Het kan wel zijn dat er op een bepaalde locatie inderdaad uit zo'n gebiedsproces misschien gaat blijken dat er ergens nog een kleine aanpassing gedaan kan worden, maar het tijdspad is heel duidelijk. In 2027 horen alle provincies het NNN af te ronden. Ik zie u al aankomen, dus ik zal even een punt zetten.

5760 Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Dank u wel. Ja, u zegt "het tijdspad is heel duidelijk". Ja, het was duidelijk, want in 2027 moest het gerealiseerd zijn. Een uitloop tot '29 hebben we toen gekregen. Maar nu is het toch helemaal niet meer duidelijk? Want die jaartallen zijn losgelaten en het geld is er ook niet. Dus het is helemaal niet duidelijk. Dus daarom vragen wij juist: maak duidelijk in gebieden waar het wel geprioriteerd is, dat het wel snel gaat gebeuren en in andere

5765 gebieden niet. Dat mensen dat ook weten en daarop kunnen anticiperen.

Gedeputeerde **KOCKEN**: Nou ja, volgens mij is mijn vraag aan u dan: ja, waar anticipeer je dan op? Want dat betekent dan hooguit dat je nog iets langer kunt blijven zitten, maar uiteindelijk moet het NNN gerealiseerd worden. De boodschap over- En dat zeg ik niet alleen tegen u. Dat

5770 zeg ik tegen iedereen, en tegen meneer Vendrig in het bijzonder. Het NNN is het beste middel dat wij hebben om de VHR-doelen te halen. Daar is eigenlijk helemaal geen discussie over. Overigens, mocht iemand nog verbetervoorstellen hebben, dan mogen die altijd worden ingebracht, maar die zijn tot op heden door niemand geleverd. Dus ik hou me er aan vast. Het NNN is het beste instrument om de VHR-doelen te halen. De VHR-doelen zijn ons door Europa

5775 opgelegd. Daar hebben we geen keus in. Die zullen we moeten halen. Dus volgens mij staat helemaal niet ter discussie dat het NNN echt afgemaakt moet worden. En of dat 2027 wordt, nou daar heb ik, zeg ik, helaas van moeten zeggen: dat zullen we niet halen, zelfs niet met de uitloop naar 2029, zoals in het akkoord staat. Ik baal daarvan. Dat is overigens niet alleen maar een kwestie van geld, dat is ook gewoon- Al hadden we al het geld van de wereld, dan hadden we dat

5780 in tijd ook niet gered. Maar ik kan nu niet meteen zeggen, en dat is ook al een antwoord op een aantal van uw voorstellen, namelijk 'prik een nieuwe datum'. Nou, dat lijkt me wat willekeurig als ik die nu prik. Dus ik wil dat eigenlijk nu niet aangaan. Volgens mij is het verstandig om daar met elkaar wel over te praten, want ik denk ook dat een soort eindeloosheid ook niet per se goed is. Maar ik wil me er nu niet aan branden om te zeggen 'dan prik ik wel even wat nieuws'. Zeker niet

5785 als dat betekent dat ik dan over een nieuwe tijd weer bij u sta en weer moet zeggen: nou, dat was eigenlijk nergens op gebaseerd en die datum halen we ook niet. Dat is volgens mij volkomen onwenselijk. U vraagt om een realistisch tijdspad. Het tijdspad is: we moeten het NNN afmaken. Dat had al af moeten zijn. Die zekerheid had iedereen. Er is nu nog wat respijt. Die kunnen mensen benutten. Hoe lang dat duurt, is moeilijk te in te schatten, want dat ligt aan allerlei

5790 factoren. Ik hoop eerlijk gezegd dat het Rijk binnenkort ook tot inkeer komt en zegt ja, die VHR-doelen, die zien wij ook en dat NNN, daar is geld voor nodig. We hebben niet voor niks bijvoorbeeld in de koploperprojecten daar ook een aanvraag voor gedaan. Die is gelukkig gehonoreerd. Nou, ik hoop dat er nieuwe mogelijkheden komen daarvoor. Ik ga er ook van uit

5795 dat we hier anders een gesprek voeren met elkaar. Want wij hebben daar gewoon een taak. Wat mij betreft doen we dat sneller. En als dat niet snel gaat, dan is dat zo.

5800 De **VOORZITTER**: Kunt u tot een afronding komen? Het is nog maar een interruptie en u bent nog bezig met de beantwoording van vragen, maar anders vullen we de hele avond- Met alle respect. Maar misschien dat we kijken of mevrouw Koning nog een aanvullende vraag heeft, want volgens mij heeft u uw punt gemaakt. Mevrouw Koning.

5805 Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Ja, dank u wel. Nou, eigenlijk zijn we het op dat punt wel met elkaar eens. Dit is gewoon duidelijk dat het nu niet gehaald wordt. Er is nu ook nog niet duidelijk wanneer wel. Maar wat wij dus vragen, is, kom dan wel met een plan met een tijdspad. Want we kunnen het voor onze inwoners van de provincie Noord-Holland niet maken om dat niet te doen. Je laat die mensen in onzekerheid en dat duurt nu al zo lang. En we moeten echt, vind ik, goed beleid en behoorlijk bestuur tonen en dus een nieuw tijdspad maken. En het komt overeen met andere moties en voorstellen hier, alleen ieder vanuit misschien net een andere invalshoek, maar volgens mij zijn we het wel met elkaar eens dat er een tijdspad moet komen. Vindt u dat ook?

5810 De **VOORZITTER**: Ja, ik wou zeggen, ik wil u toch verzoeken allen om de interrupties iets te gaan inkorten, want anders dan- Straks krijgt u nog een tweede termijn. Mevrouw Kocken.

5815 Gedeputeerde **KOCKEN**: Dank u, voorzitter. Nou, kijk, ik ben met u eens dat duidelijkheid op zich wenselijk is. Volgens mij komt die gedeeltelijk ook. Wij zijn namelijk bezig met die korte termijnstrategie en we hebben ook al aangegeven dat we ons richten op de focusgebieden. Daar zit duidelijkheid in. Dat betekent namelijk voor iedereen buiten de focusgebieden, dat dat hoogstwaarschijnlijk niet op heel korte termijn voor ons in het vizier zal zijn. Maar goed, daar wordt aan gewerkt. Dat komt ook allemaal nog. Het komt eerst naar GS, komt ook naar u toe.

5820 Dus in die zin denk ik dat u een beetje bediend wordt. Maar ik ben het niet met u eens dat deze mensen al jaren in onzekerheid zitten, want eigenlijk tot een halfjaar geleden hield iedereen hier gewoon vast aan 2027. Dus was er geen enkele onzekerheid. Dus ja, hoeveel zekerheid heeft het dan? Als ik hier zeg wat een nieuwe datum is, dan is dat het. Toen was het dat. Dat gaf kennelijk ook geen zekerheid. Dus volgens mij was er geen grote onzekerheid, is er nu enige onzekerheid

5825 en daar hebben we het even mee te doen.

5830 De heer **MÜLDER** (D66): Ja, dank u wel. Nou, in ieder geval is er al maanden onzekerheid, want volgens mij, toen we hier het prachtige college wat u in elkaar had gezet, bespraken, toen was er al veel gedoe over of het 2027 of 2029 werd. Inmiddels weten we dat het niet 2027 en niet 2029 is. Er zijn bepaalde inwoners, ik noem er eentje die hier voor u staat, die inderdaad belang daaraan hecht, dat ik graag wil weten: met het tempo dat we nu doen, wat is de doorkijk? Dat doen we met een begroting. U bent bezig met beleid en wat zijn de effecten op lange termijn? Dan mag ik ook weten op het gebied van NNN: we zijn bezig met een strategie; als we zo doorgaan, waar komen we terecht? Dat is het enige wat ik vraag. Ik denk dat de duidelijkheid aan

5835 in ieder geval de Staten geven toch wel het minimum is. Zou u die duidelijkheid niet toch kunnen geven aan ons?

5840 Gedeputeerde **KOCKEN**: Nou ja, volgens mij is een heleboel afhankelijk van- Niet alles, maar een heleboel wel, van de middelen die beschikbaar zijn. Dus dat zal toch ook moeten worden vastgesteld. En of ze bij het Rijk vandaan komen of ergens anders vandaan, als er geen middelen zijn, zoals nu- Daarom heb ik u ook dit PNN moeten sturen. Als de Reserve Groen niet wordt aangevuld, als er geen middelen nergens vandaan beschikbaar zijn, dan kunnen we niet verder. Dus dan gaan we niet alleen zeggen: hoe snel zijn we er dan? Dan komen we er niet, want dan redden we het niet. Zonder middelen kunnen we het NNN niet afronden. Dat is echt ondenkbaar.

5845 De heer **MÜLDER** (D66): Dank u wel. Waarom is het dan zo moeilijk om op te schrijven, als u zegt 'goh, ik heb het geld niet, dus dat gaat niet gebeuren', schrijf dan op wat de effecten zijn van het niet hebben van geld en het niet kunnen vrijspelen als college van geld. Want dat is ook, wederom, een keuze.

5850 Gedeputeerde **KOCKEN**: Maar ik zou niet weten waarom ik dat moet opschrijven. Want wat ik volgens mij heb opgeschreven, is dat op dit moment stel ik vast dat ik door een aflopende

5855 Reserve Groen niet de normale programmering aan u kan voorleggen, omdat die reserve nou eenmaal niet in het negatief mag lopen. Dat is gewoon een regel die we hier met elkaar hebben afgesproken. En daarom heb ik gezegd, kom ik nu met dit PNN omdat er hier een oplossing voor gevonden moet worden. En dat is uiteindelijk een vraag aan u. En volgens mij is daar al eerder over gesuggereerd dat daar bij de kaderbrief een oplossing voor gezocht moet worden, of bij de eerste begrotingswijziging, een uitgewerkte PNN kan komen waarin u in ieder geval kunt zien hoe we de middelen verdelen die we nu nog hebben en hoe we dus ook naar de toekomst toe verder kunnen gaan.

5860 De heer **MÜLDER** (D66): Dank u wel. En het enige wat ik dan nog zou willen, is dat u zegt: en het effect van wat we dan nu gaan doen, bij die kaderbrief, waar u mij in belooft dat u dat gaat doen, dat u dat dan doorrekent en kijkt en dan zegt: goh, dat betekent dat we dan en dan het doel halen als we op dit tempo verder gaan. That's it.

5870 Gedeputeerde **KOCKEN**: Ja, maar dat lijkt me iets wat we tegen de tijd dat we daaraan toekomen ook kunnen, eventueel kunnen extrapoleren. Hoewel ik daar wel bij wil zeggen dat de keuze die je nu maakt hoe je verder wilt gaan, die kun je een volgende periode natuurlijk aanpassen.

De **VOORZITTER**: Hebt u nog een aanvullende vraag?

5875 De heer **MÜLDER** (D66): Ja, sorry, maar ik wou nog heel eventjes- Ik ben hier niet aan het controleren wat het volgende college gaat doen. Ik ben nu u aan het controleren. Dat snapt u toch hopelijk ook wel?

Gedeputeerde **KOCKEN**: Ja, maar meneer Müller, dan moet ik u-

5880 De **VOORZITTER**: Via de voorzitter graag. Mevrouw Kocken.

5885 Gedeputeerde **KOCKEN**: Dank u, voorzitter. Dan moet ik meneer Müller er wel op wijzen dat hij toch in heel veel colleges heeft deelgenomen en dit probleem natuurlijk ook wel had zien aankomen. En we elke collegeperiode opnieuw volgens mij zoeken hoe we dat probleem het beste het hoofd bieden. Dus ik doe dat in deze periode en in de volgende periode zijn dat weer anderen en die zullen dat hoop ik ook op een verantwoorde manier doen.

5890 Mevrouw **HAAS** (PvdD): Ja, u geeft steeds aan: het is aan de Staten om de Reserve Groen te vullen, om budget te regelen voor het realiseren van het NNN. Maar tegelijkertijd hebben we dat al een paar keer voorgesteld: de manier waarop we dat kunnen vullen, keuzes maken. We zien dat steeds niet terug van de coalitiepartijen. Hoe kijkt u daar nu tegenaan als wij zeggen dat we toch wel degelijk dat NNN zo snel mogelijk willen afronden?

5895 Gedeputeerde **KOCKEN**: Dank u, voorzitter. Nou ja, ik deel met u de wens om dat NNN snel af te ronden. Niet voor niks staat volgens mij ook in het coalitieakkoord dat we het 2027-2029 afronden. Dus ik zou me voorstellen dat dat niet betekent 'of nooit of heel laat nog' is. Dat zou ik vreemd vinden. Maar uiteindelijk is dat akkoord het akkoord van de fracties en zullen zij met elkaar mij nieuwe instructies kunnen geven. Dus ik ga ervan uit dat als die doelstelling overeind blijft, in welke vorm dan ook, dat daar ook middelen bij moeten worden geleverd. Want wat ik al zei, zonder geld kan ik het NNN niet afronden.

5900 Mevrouw **HAAS** (PvdD): Dus u bent bereid om met de coalitiepartijen ook daarover in gesprek te gaan? Mevrouw

5905 Gedeputeerde **KOCKEN**: Nou, ik denk niet dat ik met de coalitiepartijen in gesprek ga. Ik denk dat die dat met elkaar zouden moeten doen. Dat lijkt me verstandig. En daarna de hele Staten met elkaar over wat voor voorstel er uitkomt. Dat lijkt mij een logische weg.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

5910 Gedeputeerde **KOCKEN**: Kijk, ik leg het bij u neer als Staten en ik hoop dat er een oplossing komt. Want met wat ik nu heb, dat is wat ik u aangeef: ik kan nu 2025 en dan 2026 en dan is het klaar. Nou, dat kan volgens mij niet de bedoeling zijn. Daar zijn we het op zich over eens.

5915 Even kijken. Dan kom ik bij meneer Klein. Dat was de tweede spreker. Ik zal proberen iets te versnellen. Ja, u gaf aan- Even kijken. Nou, we hebben de keuze gemaakt om het te laten varen. Daar wil ik u wel bij zeggen: ik vond dat niet per se een keuze. Ik vond dat meer een constatering van een feit. Want het is niet zo dat wij hebben gezegd: nou, eigenlijk stellen we andere prioriteiten of we vinden het niet zo belangrijk. Ik heb moeten vaststellen dat met de middelen die ons ter beschikking zijn gesteld, van het Rijk en onze eigen middelen en met de mensen die

5920 we daarvoor hebben, gelet ook op de processen die daarbij horen, dat het hoe dan ook niet haalbaar zal zijn om dat tegen de deadline uit het akkoord te halen. Maar goed, u noemt het een keuze. Ik noemde het liever een constatering van volgens mij een feit.

En u wilt een nieuwe stip op de horizon. Nou, daar heb ik u volgens mij net al van gezegd: ik wil dat eigenlijk ontraden, omdat ik denk dat een nieuwe datum nu prikken eigenlijk- Nou ja, hoe zeg je dat? A Set up to failure of zo, is. We moeten volgens mij met een voorstel komen hoe wij hier de komende tijd, de komende jaren, mee voortgaan. En daar hoort uiteindelijk natuurlijk een toekomstbeeld bij. En daar mag u volgens mij ook best kritisch op zijn of dat ook iets reëel is. Maar om nu te zeggen 'ik prik alvast een nieuwe datum of wij prikken alvast een nieuwe datum

5930 bij de kaderbrief', ik zie daar eerlijk gezegd op dit moment de meerwaarde niet van. Volgens mij heeft u een ingewikkeld gesprek met elkaar over hoe dit wordt opgelost en daar zou ik gewoon graag op willen wachten voordat we dit soort moties indienen. Aannemen.

De heer **KLEIN** (CU): Nou, hij is al ingediend, dus daar kunnen we niet meer op wachten. Ik dacht eerst dat u dacht te begrijpen dat ik of vroeg om vandaag een datum te prikken. Nee, dat is niet zo. Het is inderdaad bij de kaderbrief. Maar zelfs dat vindt u nog te vroeg. En dan vraag ik mij af: wanneer denkt u dan wel dat we ver genoeg zijn om zo'n datum af te spreken? Want we zullen op een gegeven moment een plan moeten maken. Want zoals ik zei, het is niet voor niks dat wij dit proberen te doen. En dat bent u uiteraard met mij eens.

5940 Gedeputeerde **KOCKEN**: Ik denk dat ik kan zeggen dat ik dat met u eens ben. Dat doen wij niet voor niks. Ik weet alleen niet of ik het met u eens moet zijn dan, dat we daar op zo snel mogelijke termijn een nieuwe datum voor nodig hebben. Ik denk, dat wat we nodig hebben, is een goed plan om er mee verder te gaan en om verder vooruit te kijken. Daar hoort uiteindelijk

5945 ongetwijfeld een nieuwe deadline bij. Dat begrijp ik. Maar ik vraag me werkelijk af wat de meerwaarde ervan is als we die nu op zo kort mogelijke termijn stellen. Ook gewoon in de tijd waarin het allemaal behoorlijk ongewis is hoeveel middelen we daarvoor vrijgemaakt krijgen, hoe we de gebiedsprocessen, die hier ook een belangrijke rol in hadden kunnen spelen, moeten afschalen. Ja, dan is het een beetje een raar moment om te zeggen: we prikken alvast een nieuwe

5950 datum.

De heer **KLEIN** (CU): Het gaat mij niet om een zo kort mogelijke termijn. Het gaat mij om dit niet te lang uit te stellen. Wat u nu eigenlijk zegt is: de datum volgt het geld. Terwijl, wat we volgens mij moeten doen, is zeggen wat we willen bereiken en dan zorgen dat we dat geld gaan

5955 realiseren. En dan natuurlijk, dat is niet- We kunnen daar niet ijzer met handen breken. Maar als wij alleen maar blijven zeggen van 'nou, we kijken wel wat financieel haalbaar is, misschien komt er ooit nog eens een potje bij een nieuw kabinet uit Den Haag, misschien vinden we nog eens een reserve'tje', dan lopen we alleen achter de feiten aan. En ik denk dat het heel belangrijk is dat we juist een doel stellen.

5960 Gedeputeerde **KOCKEN**: Ja, dit is wordt bijna filosofisch, voorzitter. Want ik wil wel een doel stellen. Alleen, een doel stellen zonder dat dat realistisch is, zonder dat we ook de overtuiging hebben dat we dat gaan halen, vind ik niet zo zinnig. Want als wij op dit moment niet weten of wij- Het gaat over een bedrag van vijfhonderd miljoen. Dat is nu becijferd. Dat is het geld dat we

5965 nu nodig hebben. Nou, alleen al als je dat over- En dit is niet de termijn waar ik aan denk, maar stel dat je de komende tien jaar zou nemen, dan weet je eigenlijk al niet hoe dat prijspeil zich allemaal ontwikkelt, of die vijfhonderd miljoen aan het eind nog steeds het bedrag is wat je nodig hebt. En ik kan u ook zeggen, u weet hoe onze begroting eruitziet. Vijfhonderd miljoen is, nou, niet eens een slok op een borrel; dat is de hele borrel. Dus vijfhonderd miljoen gaan we hier niet

5970 zomaar even nog, als we alles even anders inrichten, bij elkaar gegoocheld hebben voor over een paar jaar. Dus als u dat bedenkt, dan betekent het dat we afhankelijk zijn van extra middelen. Die zullen ergens vandaan moeten komen. Zolang die er niet zijn, heeft volgens mij het prikken van een datum niet zo heel veel waarde. Want dat betekent dat ik weet of degene na mij, zal moeten zeggen: ja, die datum is wel geprikt, maar dat was een ongedekte cheque, daar zat geen geld bij.

5975 En nu moet ik komen zeggen dat we het niet halen. Nou, dat wil ik nu nog niet aangaan.

De heer **KLEIN** (CU): Ja, dank u wel, meneer de voorzitter. Kijk, natuurlijk kunnen we niet irrealistische dingen doen, maar ik hoor nu geen enkele ambitie om daar een stip op de horizon te zetten. En ik wil u eraan herinneren dat vijfhonderd miljoen inderdaad heel veel geld is, maar

5980 toen het coronatijd was, was er plotseling in een paar uur honderd miljoen gevonden voor een Coronaherstelfonds. Dat is veel geld, dat snap ik. Dat kan je misschien niet zo makkelijk vijf keer doen. Maar als je het hebt over een langetermijnvisie, dan lijkt het me toch ook reëel dat we wel proberen daar dan iets te realiseren. En daar hoor ik zo weinig van u.

5985 De **VOORZITTER**: Mevrouw Kocken. En dan wil ik er toch op wijzen dat het steeds om dezelfde vraag gaat. U krijgt hetzelfde antwoord. Dus ik zou u willen verzoeken het kort te houden en ook de interrupties kort te houden. Anders wordt het een heel lange avond. En u stelt elke keer dezelfde vraag en u krijgt hetzelfde antwoord. En misschien een hint aan mevrouw Kocken om iets korter te zijn in de beantwoording en gewoon to the point wat u wel en niet kunt en wil

5990 beantwoorden. En dan hoeft u niet alle argumenten steeds te herhalen. Gaat uw gang.

Gedeputeerde **KOCKEN**: Dank u, voorzitter. Meneer Klein, ik hoor u heel goed. Het ontbreekt mij echt niet aan ambitie, maar ik kan u nu gewoon niet zeggen 'we prikken een datum'. Dus het spijt me. Ik ontraad uw motie. Nou, dat was heel kort.

5995 Even kijken en dan ben ik nu de draad kwijt. Dus dan verliezen we weer tijd. Even zien. [...] Ja, dat is op zich de volgende motie, maar sommige mensen hebben ook vragen gesteld en het kan zijn dat die nog een antwoord verlangen. Dus ik wilde inderdaad door naar GroenLinks. U heeft gelijk. Dat blijkt de goede hint te zijn. Motie M157. Dat gaat over flexibel programmeren. En daar zeg ik eigenlijk namens mevrouw Rommel dat ze u eigenlijk graag een toezegging wil doen, dat we het instrument flexibel programmeren in den brede willen beschouwen en daar graag bij de

6000 kadernota bij u op terug willen komen. Dus deze motie zou ik u willen vragen nog even te heroverwegen en bij de kadernota verder te kijken of dat instrument in zijn algemeenheid, in dit geval in het bijzonder, een goed instrument zou zijn. Dat is motie M157.

6005 En dat was volgens mij ook de inbreng van GroenLinks.

Dan was er nog een- Even kijken. Geen vragen, geen vragen. Een motie van Volt, Partij voor de Dieren, ChristenUnie, D66 en 50PLUS over de Reserve Groen aanvullen. Nou, daar heb ik net

6010 eigenlijk al een beetje iets over gezegd, dat dat wat mij betreft wel in de rede ligt omdat ik zo moeilijk verder kan programmeren. Nou is het wel zo dat, als u, of een deel van u, daar nog met elkaar over in conclaaf gaat, ik een klein beetje huiverig ben, en ik meen dat ik u zelf nog had voorgesteld om deze datum aan te houden. Dus daar bied ik dan bij deze direct mijn

6015 voorstel bij voorkeur ter besluitvorming bij de Kaderbrief 2026 voor te leggen of zo spoedig mogelijk daarna", dan denk ik dat ik deze aan de Staten kan laten, omdat ik dan meen dat, als dat zover komt, ik me daar mee kan redden. U zegt 'ja', volgens mij.

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Dank u, voorzitter. Ja, het is denk ik wel het handigst om het bij de kaderbrief te hebben, maar ik snap ook als dat niet lukt. Maar, nou ja, ik denk om alle andere financiële redenen die hier natuurlijk aan verbonden zijn, dat dat voor ons allen toch het handigst is om dat integraal te kunnen behandelen.

De **VOORZITTER**: Het is geen interruptie. U krijgt nog een tweede termijn. Dus u hoeft niet voor

6025 iedere bevestiging naar de microfoon te lopen. Wilt u die voor de tweede termijn bewaren als u denkt dat u akkoord bent?

Gedeputeerde **KOCKEN**: Misschien komt er geen tweede termijn.

6030 De **VOORZITTER**: Ja, nou-

Gedeputeerde **KOCKEN**: Wie weet. Maar goed. Dat was motie M158. Die is dus met die kleine wijziging 'dus 'bij voorkeur ter besluitvorming of zo spoedig mogelijk daarna' aan de Staten.

6035 Dan is er, even kijken, een motie van de Partij van de Arbeid over de vrijwillige ontpachting. U vraagt om een onderzoek of we dat kunnen voortzetten, omdat u zegt: dat is een goede regeling. Dat ben ik op zich wel met u eens. Dat is een mooie regeling. Het ziet er op dit moment naar uit dat we in ieder geval voor 2025 en 2026 daar koplopergelden voor gaan krijgen. Dat is nu de verwachting. Dus ik zeg het er specifiek zo bij: daar zit dus nog een kleine winstwaarschuwing.
6040 Mocht daar toch nog iets spaak lopen, dan ziet de wereld er weer anders uit. Maar op dit moment gaan wij daarvan uit. Dus dat betekent dat we voor dan in ieder geval, voor 2026, middelen hiervoor zouden hebben. En dat wij verder zouden kunnen kijken of dat nog daarna kan. Dat is misschien heel verstandig. Dus daar ben ik helemaal niet tegen. Dus dat wil ik dan aan de Staten laten, dat onderzoek wat u vraagt.

6045 De heer **WALLAART** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Betekent dat dan ook dat die koplopergelden voor 2025 dan bovenop de 1,5 miljoen komen die nu in de begroting staat?

6050 Gedeputeerde **KOCKEN**: Voor 2025 zou dat zo zijn. Ja. Maar dat gaat om één keer vier miljoen voor die twee jaar. Dus in principe, hoeveel daar dan in het eerste jaar van benut wordt- Dus er ligt dan al wat. Voor het jaar daarna willen we misschien nog wat bewaren, dus dat is wel met dien verstande: dat is één keer een bedrag. Op dit moment althans.

6055 Dan is er nog een motie, motie M160. Nou ja, volgens mij is dit er eentje. Ik begrijp wel wat u wilt. U zegt volgens mij dat we geen kansen moeten laten liggen eigenlijk. En dat is een heel mooi adagium. En tegelijkertijd ben ik een klein beetje bezorgd wat dat dan betekent. En ik overzie dat op dit moment niet. We zijn nu bezig met de korte termijnplanning. We hebben aangegeven dat we gaan focussen op de focusgebieden, dat we ons daartoe moeten beperken omdat daar de grootste natuuropgaven liggen. Ik denk dat dat verstandig is. Tegelijkertijd snap ik wel dat u vindt dat, als zich daarbuiten wel een mooie gelegenheid of een mooie kans
6060 voordoet, dat je dat misschien niet categoriaal moet afwijzen. De suggestie neem ik zeker mee, maar ik wil u eigenlijk vragen: hou dit nou even aan totdat we hier met die strategie zijn en u ook kunt zien hoe dat dan uitpakt, wat ook de gevolgen zijn van als we dit wel doen. Want kijk, als we dit doen, betekent dat ook iets voor de middelen en voor de mensen die wij in die focusgebieden
6065 nog wel kunnen inzetten.

De heer **MÜLDER** (D66): Ik ben een beetje huiverig om hier nu te gaan staan, omdat meneer de voorzitter vond dat we niet te veel mogen afstemmen. Maar ik wou u snel iets ter verduidelijking geven. Er is hier een inspreker geweest die heeft gezegd: goh, als er zich nou kansen voordoen
6070 voor mij om zonder middelen iets te gaan organiseren om natuur in te richten waar alleen mogelijksterwijs ambtelijke capaciteit voor nodig is, maar dat het ook niet afgaat van de ambtelijke capaciteit die we hebben, dat we die kansen niet laten liggen. Dus het gaat niet om de middelen van de provincie, maar vooral om inzet.

6075 Gedeputeerde **KOCKEN**: Ja, ik weet welke inspreker u bedoelt. Ik ken de suggesties ook. Ik ben over het algemeen heel bereidwillig hem zo goed mogelijk te verstaan en daar iets mee te doen. Tegelijkertijd betekent doorgaans een proces ook dat er uiteindelijk dan nog steeds provinciale middelen voor moeten worden vrijgemaakt. Dus dat betekent dan misschien niet voor het trekken van het proces, maar als uiteindelijk bijvoorbeeld ontpacht moet worden of toch
6080 uitgekocht moet worden of iemand verplaatst moet worden, dan vraagt dat nog steeds echt ook veel van onze provinciale middelen. Een verplaatsing van een agrarisch bedrijf is een grote kostenpost. En als ik nu ga zeggen van 'nou, dat doen we alleen in de focusgebieden', dan denk ik dat we daarmee de natuur echt een plezier doen. Maar als ik nu toezeg 'nou ja, het kan eigenlijk overal wel. Als iemand anders met een mooi plan komt en dat hebben ze allemaal zelf
6085 met elkaar gelopen, dan leggen we het geld er toch bij', dan is dat echt een beperking op die focusgebieden. Dus ik voel er wel in mee, maar ik denk dat het onverstandig is. Ik wil u nogmaals vragen: hou hem nou aan en bekijk het nog een keer als we hier met een concreter plan zijn, alstublieft.

6090 Oké, dat waren in ieder geval alle moties. En ik heb eerlijk gezegd niet helemaal meer scherp of ik daarmee zo'n beetje ook de vragen wel beantwoord heb.

De **VOORZITTER**: Ik heb een secondant die hier net zat in de eerste termijn en die heeft al die vragen nog wel een beetje scherp.

6095

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Volgens mij staan de vragen van de heer Vendrig van de BoerBurgerBeweging nog open.

6100 Gedeputeerde **KOCKEN**: O ja. Nou, daar heb ik volgens mij ook wel al een beetje iets over gezegd. Nou ja, laten we beginnen met, dit document en deze middelen gaan niet over natuurbeheer. Dit zijn middelen voor het aanleggen van natuur. En de suggestie die u deed over 'nou ja, het kan ook anders, het kan ook zonder het NNN', die heb ik nog nooit uitgewerkt voor me gezien. Dus ik ben daar niet van overtuigd. Dus u zegt: ziet GS daartoe mogelijkheden? Ik denk dat het antwoord daarop 'nee' is. Maar als u ze wel ziet, dan moet u maar eens met een uitgewerkt voorstel komen. Maar wij hebben volgens mij dat al vaker bekeken en het NNN is het beste instrument dat we hebben. Dat staat niet echt ter discussie. En ik ga er ook van uit, dat staat volgens mij ook duidelijk in het coalitieakkoord, dat u vindt dat we dat af moeten maken. Dus ik was van plan dat maar gewoon voort te zetten.

6110 Had ik dan nog een vraag gemist, vicevoorzitter of meneer de voorzitter?

De **VOORZITTER**: Ik kijk even naar mijn vicevoorzitter.

6115 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Het is aan de heer Vendrig of zijn vragen goed genoeg beantwoord zijn, denk ik.

De **VOORZITTER**: Nou, er zijn volgens mij geen andere vragen meer. Heeft u alle moties behandeld?

6120 Gedeputeerde **KOCKEN**: Ja, heb ik. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Goed, dan gaan we over naar de tweede termijn. Mevrouw Koning, CDA. Nee? De heer Klein nog? ChristenUnie. De heer Van Tiggelen? De heer Van Tiggelen, PVV.

6125 *Tweede termijn Provinciale Staten*

6130 De heer **VAN TIGGELEN** (PVV): Ja, voorzitter, dank u wel. Zoals u mij kent, ik ben een nieuwsgierig mens en ik zit met een vraag. Wij zijn bekend met de NDFF, Nationale Database Flora en fauna. Wij zijn bekend met de website waarnemingen.nl. We zijn bekend met de website Verspreidingsatlas.nl. We zijn bekend met een proefschrift van de hand van een wetenschapper verbonden aan de Universiteit van Leiden, waarin wordt vastgesteld dat er sprake is van een lichte toename van biodiversiteit. Nu heb ik in de eerste termijn diverse partijen horen beweren dat het met de biodiversiteit slecht zou gaan. Nou is onze vraag aan die mensen – en het maakt niet uit wie die vraag beantwoord, het mag ook schriftelijk – op grond van welke waarnemingen komt men tot die conclusie? Waar komt die bewering vandaan? Ik ben altijd bereid om bij te leren. Wij wachten af. Dank u wel.

6135

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Statenlid Van der Waart nog? Ja. Van GroenLinks.

6140 Statenlid **VAN DER WAART** (GL): Ja, dank u wel, voorzitter. Dank ook voor de beantwoording van de gedeputeerde. Motie M157 Flexibel programmeren, die we samen met de Partij van de Arbeid indienden. De gedeputeerde gaf de toezegging dat het instrument flexibel programmeren in breed verband terug kan komen bij de Kaderbrief. Dat grijpen wij natuurlijk met beide handen aan. Dus dat betekent dat ik deze motie in zal trekken.

6145 *Motie 157 'Meters voor de natuur: flexibel programmeren' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.*

Statenlid **VAN DER WAART** (GL): En de motie van Volt over- Even kijken. De motie Reserve Groen, die dienen wij graag mede in. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Haas, Partij voor de Dieren? Nee. Mevrouw Schneemann nog?

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Dank, voorzitter. We zijn blij met dat de motie aan de Staten wordt overgelaten en we hebben een kleine aanpassing gedaan waardoor het dictum wordt: "Roept het college op- Motie M158 volgens mij. Ja. Oké. "Roept het college op een voorstel te doen om de Reserve Groen aan te vullen, dit voorstel ter besluitvorming, bij voorkeur bij de Kaderbrief 2026 voor te leggen". Medeondertekend door alles wat ik al noemde en GroenLinks. En we hopen dan ook dat dit zal helpen om de doelstellingen uit het coalitieakkoord te gaan behalen.

Motie 158 'Reserve Groen aanvullen' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.

Motie 161-16 december 2024
Reserve Groen aanvullen

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 16 december 2024.

Constaterende dat:

- *De Reserve Groen vanaf 2026 leeg is;*
- *Reserves geen negatief saldo kunnen hebben;*
- *De reserve groen wordt ingezet ten bate van aanleg van natuur en natuurherstel.*

Overwegende dat:

- *Er vanaf 2026 geen geld meer beschikbaar is voor de aanleg van NNN, omdat de reserve Groen leeg is;*
- *De aanleg en het onderhouden van NNN een wettelijke taak is voor de provincie;*
- *Het coalitieakkoord 'Verbindend vooruit!' schrijft: 'we blijven voortvarend werken aan de afronding van het NNN' en 'We blijven ons inzetten voor afronding van het NNN in 2027 (voor de verwerving), met uitloop naar 2029 (voor de inrichting)';*
- *Het moeilijk is om plannen voor de lange termijn NNN te maken als de reserve Groen leeg is;*
- *Er momenteel geen einddatum gepland staat voor de afronding van het NNN.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Een voorstel te doen om de Reserve Groen aan te vullen;*
- *Dit voorstel ter besluitvorming bij voorkeur bij de Kaderbrief 2026 voor te leggen.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Julia Schneemann (Volt), Ilona Haas (Partij voor de Dieren), Michel Klein (ChristenUnie), Sijmen Mulder (D66), Anneke van der Helm-Chandansingh (50PLUS) en Nicole van der Waart (GroenLinks).

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dat betekent dat motie M158 is ingetrokken en daar komt een nieuwe motie voor. En die maakt natuurlijk onderdeel uit van onze beraadslagingen.

Dan gaan we naar de heer Wallaart van de PvdA.

De heer **WALLAART** (PvdA): Voorzitter, dank u wel. Nou, het was weer een bewogen debat, denk ik. Maar ik ben uiteindelijk wel blij met de uitkomsten zoals die hier nu liggen. Dank aan GS voor oordeel Staten laten van de motie over vrijwillige ontpachting. Ik denk dat we zo echt een goede eerste stap kunnen zetten naar dat nieuwe elan in het natuurbeleid. Hartstikke mooi.

Ook de motie van Volt, die dan een nieuw nummer krijgt, maar M158 was, steunen wij uiteraard van harte. Om het niet koekoek eenzaam te maken zullen wij hem niet ondertekenen, maar we stemmen wel voor. Dus daar wou ik het even bij laten. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Vendrig van de BBB.

De heer **VENDRIG** (BBB): Ja, voorzitter, dank u wel. Ik wil maar eens beginnen met de complimenten voor het eten vanavond en de aankleding. Dus aan het adres van de catering en de medewerkers beneden. Het was erg goed en leuk georganiseerd.

6210

Daarnaast dank aan de gedeputeerde voor de beantwoording. En ja, dan blijkt dat mijn betoog nogal, ja, gezorgd heeft voor wat opschudding. Dat vind ik eigenlijk jammer. Er zijn meerdere wegen om de doelen te behalen en het enige wat ik heb geprobeerd, is om af te tasten waar de mogelijkheden liggen. En ik heb niet gezegd dat we geen geld nodig hebben. Als BBB vinden wij ook dat we bij het Rijk moeten lobbyen voor geld. En dat wil ik wel duidelijk stellen. Het is ook niet de bedoeling om, zoals gesuggereerd werd, het coalitieakkoord open te breken. Maar omdat het Rijk geld beschikbaar heeft voor agrarisch natuurbeheer, ben ik op zoek naar mogelijkheden om dit binnen het coalitieakkoord in te zetten. Niks meer en niks minder. We hebben in de commissievergadering een aantal keer gesproken over NNN-waardig agrarisch natuurbeheer. In mijn beleving was daar best oor voor. Dus vandaar deze inbreng. Dus kortom, voorzitter, BBB is een partij die graag werkt aan oplossingen. Ik ga ervan uit dat wij constructief kunnen meewerken aan het vinden van die oplossingen.

6215

6220

6225

De heer **WALLAART** (PvdA): Ja, dank u wel. Ja, ik ben wel blij met deze woorden, maar ik wil het nog even toch voor de duidelijkheid ook van u horen: committeert u zich nu aan de afspraak om het NNN af te ronden, af te maken?

6230

De heer **VENDRIG** (BBB): Ja, kijk, wij committeren ons aan het coalitieakkoord. Daar hebben we onze handtekening onder gezet. Dus daar, zolang dat coalitieakkoord er is, dat hoop ik dat dat tot het eind van periode is, dan committeren wij ons daaraan. En ja, ik hoop dat we wel kunnen kijken binnen dat coalitieakkoord: welke mogelijkheden zijn er nog om maximaal het rijksgeld in te kunnen zetten en te benutten?

6235

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Mevrouw Van der Helm, 50PLUS? Nee. De heer Mülder van D66? De heer Mülder.

6240

De heer **MÜLDER** (D66): Meneer de voorzitter, ik voelde mij toch ook eventjes, ja, in de gelegenheid om toch de PVV een keertje te beantwoorden. We hebben namelijk een Brede Basismonitor. Een speciaal dingetje gaat over de biodiversiteit. Daar kunt u gewoon in lezen dat het achteruit gaat in Noord-Holland. Nou daar bepalen wij volgens mij onze doelen op en waar we naar toe werken. Daar gaat het naar beneden. Dus leuk die meneer in Leiden. Jammer dat bij ons staat dat dat niet zo is.

6245

Ik was toch een beetje geschrokken dat eigenlijk het vragen van een datum- Dus eigenlijk een soort van het enige wat ik zeg, is dat ik graag wil zien- Stel we maken nu beleid of er komt een plan. Dat plan wat mij zo wordt beloofd. Nog beter, dat komt bij de kaderbrief. Ik ben echt heel benieuwd naar het wonder van de kaderbrief, want inmiddels begint het aantal blikjes wat vooruit is geschopt tot aan de kaderbrief een behoorlijke berg te worden. Dus ik ben heel benieuwd. Maar er moet een plan komen, dat moet ik beoordelen en ik kan het alleen maar beoordelen als ik het door de tijd kan zien waar dat uiteindelijk eindigt. Als ik nu een plan goedkeur van, goh, dat is pas in 2080 klaar, dan zeg ik 'goh, dit is een matig plan'. Als ik een plan zie waarvan ik denk, ja, dit is heel realistisch, op een gegeven moment is het klaar- Dus ik snap niet waarom het niet- Het is niet dat ik wil dat u een datum prikt. Ik wil dat u inzichtelijk maakt wat de gevolgen zijn van het beleid wat we nu gaan voeren. That's it. Jammer dat dat niet kan worden gedaan.

6255

Ook een beetje jammer dat eigenlijk een soort van de vraag voor het geld gewoon bij ons wordt neergelegd van 'los het maar op'. Ik zou best wel wat willen doen om u te helpen het geld te vinden. Maar op dit moment zitten we wel met een college hier, zitten hier coalitiepartijen, die zouden daar uit moeten komen. Ik wil best daar aanhaken of meedenken waar dat geld kan worden gevonden, maar ik denk dat ik dan ook behoorlijk in andere afspraken moet gaan buurten in ieder geval. Dus ik vind het een beetje een moeilijke vraag die u bij ons neerlegt.

6260

Dan nog terug op de focusgebieden en hoe we kansen pakken die er worden aangenomen. Ik denk dat ik u enigszins kan volgen en ik hoop dat u dat maatwerk in dat plan wil zetten. En trouwens, als we er dan toch mee bezig zijn, geef dan even die doorkijk naar wat het effect is van zo'n plan.

6265

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Mantel? Nee? Mevrouw Bakker? Nee, dank u wel. Ik kijk even naar de gedeputeerde. Een of twee vragen nog gehoord. Het woord is aan mevrouw Kocken

6270

Tweede termijn Gedeputeerde Staten

Gedeputeerde **KOCKEN**: Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, nou ja, volgens mij – en ik wil uw taak niet overnemen – is eigenlijk de vraag van meneer Mülder wel nog een keer hetzelfde en heb ik echt al gezegd: ik wil nu het college niet committeren aan de verplichting om daar op heel korte termijn een datum aan te verbinden. Ik denk dat we die gesprekken met elkaar voeren en dat is waarom ik uw motie afraad. Dus dat is volgens mij daar het antwoord op. En dan verder had ik nog een heel concrete vraag van meneer Van Tiggelen, die overigens ook al bij een eerdere inbreng enige prikkelende dingen zei. Nou, laat ik vooropstellen, ik ga er niet van uit dat ik u met deze antwoorden overtuig, maar aangezien u geïnteresseerd bent, heb ik zelf even gegoogeld en vind ik gegevens over de toch wel ontstellende afname van biodiversiteit bij bijvoorbeeld het rapport Natuur in Nederland van het Ministerie van nu LVVN, een rapport uit 2022. Ik heb bij het PBL hier documenten over gevonden, bij het Compendium voor de Leefomgeving, bij het Centraal Bureau voor de Statistiek, bij Sovon. Uit onze eigen meetgegevens blijkt het ook. Dus ik zie dat eigenlijk in heel veel bronnen bevestigd. Ik vond het nieuwsbericht van 23 mei van dit jaar bij de NOS 'De natuur staat er dramatisch voor, Nederland kampioen biodiversiteitsverlies'. Dus ik zie mij eigenlijk wel bevestigd. En ik was het liever met u eens geweest dat het allemaal de goede kant op gaat. Maar ja, het merendeel van de wetenschappers die daarover schrijft en spreekt, is het, vrees ik, niet met u eens.

6275

6280

6285

6290

De heer **VAN TIGGELEN** (PVV): Ja, voorzitter, dank u wel. Mensen die het niet met ons eens zijn, die zijn uit voorraad leverbaar. En mensen die allerlei beweringen doen, die zijn ook uit voorraad leverbaar. Maar wij zijn nieuwsgierig naar waarnemingen. Wat zeggen de waarnemingen? En dat ergens allerlei dingen worden beweerd, dat boeit ons niet.

6295

De **VOORZITTER**: Het was geen vraag. De heer Mülder.

De heer **MÜLDER** (D66): Dan ben ik heel blij dat ik vorige keren niet driftig erop los heb gemaaild om u andere dingen te sturen, want het boeit u dus blijkbaar niet.

6300

Ik had nog een andere vraag. In de eerste termijn heb ik nog een vraag gesteld en per abuis –het is voor mij ook laat – had ik nog de vraag openstaan wat de effecten, ook de juridische effecten, zijn van als wij niet op tijd NNN afronden. En die wou ik graag toch nog beantwoord hebben deze vergadering.

6305

Gedeputeerde **KOCKEN**: En dan bedoelt u met 'het niet afronden van het NNN in 2027'?

De heer **MÜLDER** (D66): Ja.

6310

Gedeputeerde **KOCKEN**: Ja, wat daar de juridische consequenties van zijn, dat is nog lastig te zeggen. Het is een afspraak met het Rijk geweest en daar valt nog wel wat discussie te voeren over of dat op ons gehele NNN- En dat werd net ook al gesuggereerd. We hebben NNN verdeeld over heel Nederland en we hebben in Noord-Holland daarbij nog extra NNN ingetekend met te zeggen: ja, als wij de VHR-doelen willen halen, dan is dat nodig. Wij hebben een commitment op het volledige NNN. Maar of je voor het volledige NNN de deadline van 2027 zou moeten hanteren, daar valt over te discussiëren. De provincie Noord-Holland is lang niet de enige die het niet gaat halen en het Rijk heeft daar eigenlijk tot op heden nog niet van gezegd wat voor consequenties ze daaraan verbindt. Dus ik kan u niet zeggen wat dat betekent. Ik ga ervan uit dat daar ook wel een beetje, omdat het Rijk hier denk ik zelf ook wel ziet met welke opdracht zij de provincies op pad heeft gestuurd, hier, nou ja, niet heel hard ingaat. Maar dat is mijn verwachting. Dat ligt er ook aan hoe de minister daarnaar kijkt. Maar ik heb die verwachting niet.

6315

6320

De heer **MÜLDER** (D66): Dat brengt mij op een tweede, niet beantwoorde vraag die er volgens mij nog daarnet bij de vergadering was. Om even duidelijkheid te scheppen in het idee dat bij sommige mensen het idee heerst dat we ook nog niet aan onze landelijke taak hebben voldaan.

6325

Dus buiten het gedeelte wat wij extra ooit hebben gezegd dat we zouden gaan doen, dat we dat andere gedeelte ook nog niet hebben opgelost. Daar was even een soort van onduidelijkheid over, en die hebben we ook bevestigd.

- 6330 Gedeputeerde **KOCKEN**: Ja, dank u, voorzitter. Volgens mij is het zo dat we voor wat je als landelijk zou kunnen bestempelen, dat we rond de deadline uit zouden kunnen komen. Maar daar moet ik wel bij zeggen, het klinkt heel simpel van, nou, we hebben toch op enig moment gewoon dat stuk gekregen en daarna is dat bijgetekend? Zo is het niet gegaan. We hebben vanuit het Rijk meegekregen wat alle provincies moesten doen. Daarna is er een verdeling gemaakt. Die hebben wij opgepakt en daar hebben we daarna nog ontgrensd en begrensd en er dus zelf nog een stuk aan toegevoegd. Ook weer ontgrensd en begrensd. En we hebben niet in de loop der tijd dat allemaal zo uit elkaar gehaald, want we hebben gewoon gezegd 'we hebben een NNN'. Dus dat mag niet groter en niet kleiner worden, zo hebben we het afgesproken. En die regel hebben we steeds gehanteerd. Dus dat vraagt nog wel een puzzeltocht. En ik vraag me af of we alle stukjes nog terug kunnen vinden.
- 6335
- 6340

- De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dit was het antwoord in de tweede termijn. Dat betekent dus dat we aan het eind gekomen zijn van de beraadslagingen over dit agendapunt. Na, als ik het straks gesloten heb, kunt u geen moties meer aanpassen. Of amendementen. Ik kijk even rond of daar nog behoefte aan is. Nee. Dan sluit ik nu de beraadslagingen over agendapunt 12. Een stemming zal plaatsvinden later op de agenda.
- 6345

De discussie wordt gesloten.

- 6350 **13 Laatste Begrotingswijziging 2024 (VD-75).**

- De **VOORZITTER**: Dan gaan we verder met agendapunt 13. Dat is de Laatste Begrotingswijziging 2024, voordracht 75. In onze provinciale begroting wijst u, Provinciale Staten, toe voor welke doelen de provincie haar beschikbare middelen inzet. Deze laatste begrotingswijziging omvat een bijstelling van de verwachte inkomsten en uitgaven in 2024 op basis van de huidige verwachtingen.
- 6355

- Gemeld hebben zich als spreker Statenlid Korzelijs van GroenLinks, de heer Kanik van D66, de heer Valk van de BBB, mevrouw Haas van de Partij voor de Dieren, Statenlid De Weerdt van Volt, Mevrouw Van der Helm van 50PLUS en mevrouw Koning van het CDA.
- 6360

Dan geef ik als eerste het woord aan Statenlid Korzelijs van GroenLinks.

Eerste termijn Provinciale Staten

- 6365 Statenlid **KORZELIJS** (GL): Dank u wel, voorzitter. De laatste begrotingswijziging van dit jaar laat een voordeligere uitkomst zien van 43,7 miljoen. Ik moet eerlijk zeggen dat ik daar wel een beetje geschrokken van was, want ik denk: is de provincie wel in control als zes procent van de totale begroting, of zeven procent, daarvan afwijkt? Maar gelukkig, het valt mee, voorzitter, want we komen twintig miljoen positiever uit door een hogere uitkering van het Provinciefonds. En dan resteert er nog 23,7 miljoen. GS stelde dat dat niet door een toename van de onderbesteding komt, maar door een intensieve monitoring van de budgetuitputting, het tijdig aframen van die posten dus, zo stelde GS. Maar volgens mij betekent dat toch dat in de oorspronkelijke begroting de post te hoog is geraamd en dat de post naar beneden, al dan niet tijdig, is bijgesteld. Anders gezegd, dat de ambities hoger waren dan gerealiseerd kan worden. En kunt u mij, voorzitter, kan de gedeputeerde mij uitleggen wat het verschil is tussen deze wijze en onderbesteding? Want volgens mij is dat ook onderbesteding. Of zie ik dat verkeerd?
- 6370
- 6375

- Voorzitter, onderbesteding blijft een lastig punt in de provinciale financiën. Het is een moeilijk te tackelen onderwerp. Weliswaar noemt de gedeputeerde dat de begroting een levend document is. Maar het blijft lastig dat we eerst een begroting vaststellen, dan tot de conclusie komen dat we dat niet kunnen realiseren en ja, dat betekent een grotere onderbesteding. En de vraag is: hoe kunnen we dat tackelen? Op de eerste plaats is ook in de commissie gevraagd een soort plan van de gedeputeerde waar het gaat om 'hoe kunnen we die onderbesteding bestrijden'. Een ander middel is natuurlijk ook de bestemmingsreserve om die, laten we zeggen, in te zetten. Want het belangrijke is natuurlijk dat geld wat je niet besteedt, ook behouden blijft voor het doel.
- 6380
- 6385

Bijvoorbeeld natuur. Maar we zijn bezig om, vanwege de transparantie, minder zaken via de bestemmingsreserves te regelen en meer via de normale begroting. Maar voorzitter, ik zit daar toch een beetje mee te stoeien, want dat is best wel lastig. Waar het om gaat, is natuurlijk om, laten we zeggen, de doelen die we als provincie stellen, ook in financiële zin, zeker te stellen. Dat is eigenlijk ook de achtergrond van het indienen van de motie over het flexibel programmeren. En ik begrijp wat de bedoeling is. Ook daar is het van bedoeld om in ieder geval een reserve te hebben, zodat de gelden die bestemd zijn voor natuur, ook daaraan te besteden. En ik zou daar graag toch ook de mening van de gedeputeerde over willen hebben. Ze heeft toegezegd daar integraal naar te willen kijken, maar als het mogelijk is, zou ik graag op dit moment al willen weten hoe de gedeputeerde daartegenaan kijkt.

Tenslotte nog dit, voorzitter. Bij het vaststellen van de Nota Reserves is een onderscheid gemaakt tussen budgetgerichte en doelgerichte reserves. We hebben daar eerlijk gezegd als GroenLinks nooit de meerwaarde van gezien. En eerlijk gezegd werd dat ook nog een beetje bevestigd door de technische briefing over die reserves. Want wat bleek? Er zijn maar vijf doelgerichte reserves en dertig budgetgerichte. Eerlijk gezegd had ik ook de indruk dat organisatie twijfels had bij de meerwaarde van dat onderscheid. Mijn vraag aan de gedeputeerde is of ze ook bereid is dat onderscheid een keer nog te heroverwegen. Dat kan op korte termijn, maar het kan wat mij betreft ook bij een herziening van de Nota Reserves. Dank u wel, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Kanik van D66.

De heer **KANIK** (D66): Voorzitter, vorige week maandagavond, na een lange commissievergadering, zat ik tegen middernacht op het koude, donkere station Amsterdam-Noord lang te wachten op mijn bus naar huis. Ik had voldoende tijd om te reflecteren op de afgelopen twee vergaderingen van de Commissie Leefomgeving. Moe van de lange vergadering en verlangend naar mijn warme bed, vroeg ik mijzelf af wat we er nou mee waren opgeschoten om twee lange avonden te besteden aan onderwerpen over onze energietransitie. Want het debat werd óf niet gevoerd óf verzandde in een lange lijst met opgelezen antwoorden op vragen die wij aan de gedeputeerde gesteld hadden; alsof het een boodschappenlijstje betrof.

Mijn iPad staat vast. Een moment. Ja, het doet niks. Wacht even. Een momentje. Even opnieuw opstarten. Hij is helemaal van slag.

De **VOORZITTER**: Heeft u die authenticator nodig?

De heer **KANIK** (D66): Ja, dat heb ik heel vaak de laatste tijd, dat dat niet goed gaat. Ik moet hem even opnieuw opstarten. Sorry.

De **VOORZITTER**: Wat wij doen, wij gaan even naar de heer Valk van de BBB en dan komt u straks in de rebound terug. Het woord is aan de heer Valk van de BBB.

De heer **VALK** (BBB): Dank u, voorzitter. BBB complimenteert het college van Gedeputeerde Staten en de ambtenaren voor het opstellen van de stukken die conform het coalitieakkoord invulling geven aan een strenger begrotingsbeleid. BBB zal dan ook voor de voordracht stemmen en het had voor ons ook een hamerstuk mogen zijn.

De laatste begrotingswijziging van 2024 toont een begrotingsresultaat aan van 53 miljoen. Op het eerste gezicht lijkt dit een onderbesteding van 7,43 procent. Ter vergelijking over '23, was dat bijna negen procent. Wanneer we echter wat meer inzoomen op de cijfers, dan zien we dus dat er twintig miljoen – het was net ook al gezegd – meer is uitgegeven uit het Provinciefonds, dertien miljoen meer dividend en vijf miljoen minder is afgeschreven. Dit soort opbrengsten, die konden we niet programmeren, want die wisten we niet. Dat vinden wij dan ook geen onderbesteding. Daarnaast is er ook nog een keertje 9,5 miljoen uitgestelde intenties. Dus het zijn dingen die gaan we nog doen als er aan alle voorwaarden voldaan gaat worden. Dus ook dat vinden wij geen onderbesteding. Dus uiteindelijk blijft er zo'n zes miljoen over voor de onderbesteding, en dat op een totaal van 720 miljoen begrote uitgaven. Dan praat je over nog geen één procent. Dat vinden wij als BBB acceptabel.

6445 Zorgen over de fauna schade. Het tweede punt wat BBB wil adresseren betreft de uitspraak van de rechtbank over het onterecht inhouden van de twintig procent eigen risico op faunaschade. De rechtbank heeft bepaald dat dit eigen risico niet meer dan vijf procent mag bedragen. Door deze uitspraak moet de provincie Noord-Holland alsnog vijftien procent van de eerder niet uitbetaalde schade, voornamelijk veroorzaakt door de goudgans, compenseren. De BBB had dit scenario al
6450 voorzien, vandaar dat wij in het coalitieakkoord daar ook ons best voor gedaan hebben om te zorgen dat weer terug te brengen naar vijf procent. De provincie wordt door deze uitspraak echter geconfronteerd met extra uitgaven. BBB wil graag van het college van Gedeputeerde Staten graag horen: is dat bedrag al begroot? Zo ja, hoe groot is het bedrag? Wordt dit bedrag nog ten laste gelegd van '24 of schuift het door naar '25? En vanuit welk programma wordt dit betaald?
6455 We horen graag een reactie van het college.

In dit kader dient BBB een motie in. Motie Terugdringen faunaschade nu. Dat doen we samen met JA21, VVD, PVV, CDA en 50PLUS als mede-indieners. Zeer dank u wel daarvoor. En vanwege de tijd zal ik alleen het dictum oplezen. "Roepen het college van Gedeputeerde Staten op te
6460 onderzoeken of alle mogelijke instrumenten en middelen zijn ingezet om de faunaschade te beperken en de schade binnen de beheersbare grenzen te krijgen. De uitkomst van expertmeetings hierbij te betrekken en hierover in het eerste kwartaal 2025 een terugkoppeling te geven aan de Provinciale Staten. En gaan over tot de orde van de dag." Ik dank u voor de aandacht.

6465 **Motie 162-16 december 2024**
Terugbrengen van de faunaschade NU!

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 16 december 2024.
6470 *Constaterende dat:*

- *De afhandeling van faunaschade een opneemregeling betreft waarbij BIJ12, die de afhandeling organiseert, de rekening voor het vergoeden van faunaschade doorstuurt naar de betreffende provincie, en dat de schade oploopt door het ongeldig verklaarde Faunabeheerplan (FBP) door de rechtbank.*

6475 *Overwegende dat:*

- *Er sprake is van een toename in uitkeringen voor faunaschade, met in 2023 een stijging van 28% in uitbetaalde tegemoetkomingen ten opzichte van het voorgaande jaar;*
- *Recentelijk door de rechter is bepaald dat het eigen risico van 20% voor door ondernemers geleden faunaschade (veroorzaakt door grauwe ganzen) onterecht is en dat dit maximaal 5% mag bedragen;*
- *Naar aanleiding van deze uitspraak claims zijn ingediend door getroffen ondernemers voor het verschil tussen het eigen risico van 20% en de maximaal toegestane 5%;*
- *Te verwachten is dat er in de toekomst meer claims zullen worden ingediend.*

Van mening zijnde dat:

- *De begrotingen van de provincie nu en in de toekomst onder druk staan;*
- *De provincie verplicht is faunaschade te vergoeden voor vastgestelde diersoorten;*
- *Het hier gaat om publieke middelen die, indien de schade wordt verminderd, op andere manieren kunnen worden ingezet.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Te onderzoeken of alle mogelijke instrumenten en middelen zijn ingezet om de faunaschade te beperken en de schade binnen beheersbare grenzen te brengen;*
- *De uitkomsten van de expertmeetings hierbij te betrekken.*
- *Hierover in het eerste kwartaal van 2025 een terugkoppeling te geven aan Provinciale Staten.*

6495 *En gaan over tot de orde van de dag.*

Ondertekening: Vincent Valk (BBB), Laura Ouderkerken (VVD), Ivo Mantel (JA21), Ronald van Tiggelen (PVV), Willemien Koning-Hoeve (CDA) en Anneke van der Helm-Chandansingh (50PLUS).

6500 De **VOORZITTER**: Dank u wel. En u heeft uw motie toegevoegd aan de beraadslagingen door hem in te dienen, digitaal.

Dan kijk ik naar de heer Kanik van D66. We zijn natuurlijk heel benieuwd of hij weer vastloopt.

6505 De heer **KANIK** (D66): Ja, de techniek.

De **VOORZITTER**: U was ergens op een station. Het was koud, regenachtig.

6510 De heer **KANIK** (D66): Ja. Ja. En ik was aan het reflecteren. Inderdaad.

De **VOORZITTER**: En u was aan het reflecteren.

De heer **KANIK** (D66): Blij dat u opgelet hebt.

6515 Ja, want het debat, dat werd niet gevoerd of verzandde in een lange lijst met opgelezen antwoorden op vragen die wij aan de gedeputeerde hadden gesteld; alsof het een boodschappenlijstje betrof. Aan het einde van het lijstje aangekomen, waren wij net zover als voor wij de vragen hadden gesteld, namelijk nog steeds wachtend op een strategie om uit de impasse te komen waar onze energietransitie in zit. Ik vroeg me op die bewuste avond op het
6520 station serieus af of het nog wel zin had om door te gaan. Want, voorzitter, ben ik als D66'er en een aantal van mijn oppositie collega's dan een van de weinigen die nog wel de energie heeft om de energietransitie te gaan voltooien? Waarom reageren de groene coalitiepartijen in de commissie zo onverschillig op het feit dat we niet 11 miljoen meer, maar 12,5 miljoen minder aan klimaatbeleid uitgeven? De problemen zijn duidelijk: netcongestie, vertraging in het
6525 waterstoftransportnetwerk, geen concrete strategie in het warmtebeleid. Maar is de wil om er absoluut alles aan te doen om ze op te lossen wel aanwezig in deze zaal? Voorzitter, netcongestie, het uitblijven van een concrete strategie op het warmtebeleid en vertraging in het aanleggen van het waterstoftransportnetwerk zorgen ervoor dat bedrijven hun verduurzamingsopgave niet kunnen doorzetten. Een deel ligt aan de provincie zelf, maar voor
6530 een groot deel zijn we ook afhankelijk van het Rijk. En daarbij is het geen geheim dat D66 niet onverdeeld gelukkig is met het beleid dat tot nu toe wordt gevoerd. Wij vinden dat het Rijk echt snel stappen moet gaan zetten op de eerdergenoemde zaken, wil de provincie haar klimaatdoelen voor 2030 halen. Voorzitter. Ik zeg dat niet alleen omdat wij zien dat klimaatverandering steeds sneller gaat met rampen die elkaar in steeds kortere tijd opvolgen,
6535 ook economisch dreigen wij de boot te missen als wij niet sneller stappen zetten in het aanleggen van het waterstofnetwerk. De veranderingen van de wereldeconomie richting een duurzame economie is niet meer te stoppen, al gaat het nog lang niet zo snel als wij zouden willen. Als Nederland niet mee verandert, kunnen wij het welvaartsniveau dat we nu hebben, niet behouden. Dat zorgt er weer voor dat we niet genoeg kunnen investeren in de energietransitie.
6540 En zo komen we in een vicieuze cirkel terecht. Dat willen wij voorkomen. En positief als wij zijn, denken wij ook dat het kan lukken. Daarom heeft D66, samen met ChristenUnie en Volt, een motie gemaakt om het Rijk ervan te doordringen dat het voor de Noord-Hollandse economie cruciaal is om door te pakken op de energietransitie. Het dictum daarvan luidt: "Verzoeken het college een stevig signaal richting het kabinet te geven dat het Rijk sneller duidelijkheid moet
6545 geven over het beleid op de warmtetransitie en waterstof en te benadrukken dat zonder snelle actie van het Rijk de klimaatdoelen, gesteld in het Klimaatakkoord en de Klimaatwet, volledig uit zicht raken, en gaan over tot de orde van de dag."

Motie 163-16 december 2024

6550 **Provincie Noord-Holland wil het klimaatdoel van 2030 nog steeds halen**

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 16 december 2024.

Constateernde dat:

- *Uit de CES NZKG en PCES blijkt dat er vertraging in de warmtetransitie en het ontwikkelen van het waterstofnetwerk ontstaat.*

6555

Overwegende dat:

- *Vertraging in de ontwikkeling van het waterstofnetwerk en de warmtetransitie ervoor zorgt dat de industrie geen bijdrage kan leveren aan de klimaatdoelen;*
- *Vertraging in de ontwikkeling van het waterstofnetwerk en de warmtetransitie ook de Noord-Hollandse economie kan schaden;*
- *Investerders bij langdurige onduidelijkheid dreigen af te haken;*

6560

- De warmtetransitie van de industrie als pijler kan dienen voor de warmtenetten van woningen;
- Er meer vraag is naar waterstof dan er aanbod zal zijn in de toekomst.

6565 Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- Een stevig signaal richting het kabinet te geven dat het rijk sneller duidelijkheid moet geven over het beleid op de warmtetransitie en waterstof;
- Te benadrukken dat zonder snelle actie van het rijk de klimaatdoelen, gesteld in het Klimaatakkoord en de Klimaatwet, volledig uit zicht raken.

6570 En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Emre Kanik (D66), Michel Klein (ChristenUnie) en Julia Schneemann (Vlt).

6575 De heer KANIK (D66): Voorzitter, D66 ziet ook een mogelijkheid om zelf iets aan netcongestie te doen en dat is de handhaving op de energiebesparing door omgevingsdiensten door te zetten. Energie dat niet gebruikt wordt, hoeft namelijk niet te worden opgewekt. Het Energiebesparingsakkoord Noord-Hollandse bedrijven dat tot en met 2025 loopt, heeft met uitdagingen en uitvoeringen te maken, maar die kunnen de komende jaren hopelijk geadresseerd worden. Helaas zijn er alleen incidentele extra middelen vrijgemaakt en is het onzeker wat er tot 6580 2025 mee gebeurt. Om de regeling ook na 2025 te waarborgen, is er actie vanuit PS nodig. Daarom heeft D66, samen met de Partij voor de Dieren, ChristenUnie en Vlt, een motie opgesteld met het dictum: "Verzoeken het college in 2025 voor de behandeling van de Kaderbrief met een voorstel te komen voor een structurele dekking na 2025 voor de handhaving door de omgevingsdiensten op de energiebesparingsplicht van bedrijven, daarbij rekening te houden met 6585 de aanbevelingen uit de tussentijdse evaluatie 'Uitvoering energiebesparingsakkoord Noord-Hollandse bedrijven 2022-2025', en gaan over tot de orde van de dag."

Motie 164-16 december 2024

Structureel geld voor handhaving energiebesparing

6590

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 16 december 2024.

Constaterende dat:

- De wet milieubeheer al sinds 1993 de energiebesparingsplicht kent;
- Deze energiebesparingsplicht sinds 1 januari 2008 gedefinieerd is als de plicht voor 6595 organisaties om alle energiebesparingsmaatregelen te nemen die zich binnen 5 jaar of minder terugverdienen en dit geldt voor bedrijven én instellingen die meer dan 50.000 kWh stroom of 25.000 m³ aardgas verbruiken;
- Er desondanks nog steeds bedrijven zijn die niet voldoen aan de energiebesparingsplicht en dat handhaving nog steeds nodig is;
- Het energiebesparingsakkoord Noord-Hollandse bedrijven 2022-2025 alleen incidentele extra middelen heeft vrijgemaakt en dat het onzeker is wat er na 2025 gebeurt.

6600

Overwegende dat:

- Alle energie die bespaard wordt niet opgewekt hoeft te worden. Bij verplichtingen handhaving ook vereist is.

6605

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- In 2025 voor de behandeling van de kaderbrief met een voorstel te komen voor een structurele dekking na 2025 voor de handhaving door de omgevingsdiensten op de energiebesparingsplicht van bedrijven. Daarbij rekening te houden met de aanbevelingen uit de tussentijdse evaluatie 'uitvoering energiebesparingsakkoord Noord-Hollandse 6610 bedrijven 2022-2025'.

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Emre Kanik (D66), Marieke van Aesch (Partij voor de Dieren), Michel Klein (ChristenUnie) en Julia Schneemann (Vlt).

6615

De heer KANIK (D66): Voorzitter, Ik weet dat er veel tegenslag is op dit dossier, maar we kunnen ons er niet door uit het veld laten slaan. We moeten verder naar een wereld waar onze energie uit schone bronnen komt, zodat we in welvaart kunnen blijven leven. D66 zal daarvoor blijven strijden. Wij hopen in veel partijen in deze Staten daar een medestander in te blijven vinden. Tot 6620 zover, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Mevrouw Haas van de Partij voor de Dieren.

6625 Mevrouw **HAAS** (PvdD): Ik dank allereerst voor de bijdrage van de heer Korzelijs voor de technische invulling van mijn verhaal. Daarnaast wil ik ook graag nog iets zeggen over faunaschade. Faunaschade weghalen bij natuurbeheer is een optie die uit de bespreking in de commissie Landelijk Gebied kwam. Dit leek ons in ieder geval een goed idee. Ik wil ook nog wel graag horen hoe GS daar op dit moment tegenover staat, zeker met de onderbesteding op natuur er nog eens bij. We spreken ook onze zorgen uit, nogmaals, over de mate waarop de coalitie die
6630 zorg voor de natuur op zich neemt.

6635 En een tweede punt over faunaschade betreft de wettelijke plicht op het nemen van preventieve maatregelen om schade aan bijvoorbeeld de gewassen te voorkomen. Het beeld dat bij de Partij voor de Dieren binnenkomt, is toch dat BIJ12 niet voldoende capaciteit heeft om te beoordelen of adequate preventieve maatregelen zijn toegepast alvorens over te gaan op de uitbetaling van de schadevergoeding. We vernemen dan ook graag op welke manier GS hierover geïnformeerd wordt. En daarnaast vragen we ons af in hoeverre het Faunabeheerplan wordt vastgesteld of
6640 wanneer dat wordt vastgesteld, waarin de gepaste preventieve maatregelen moeten worden benoemd. Dat Faunabeheerplan is eerder afgeschoten bij de rechtbank. We verwachten dan ook een visie op de inrichting van ons landschap, waarbij er ruimte is voor in het wild levende dieren om daar te leven en te foerageren. Alleen zo kunnen we voor de lange termijn de schadevergoedingen beheersbaar houden. Op welke plekken in de begroting deze post ook zal landen, maakt dan niet uit.

6645 Omdat we benieuwd zijn naar de resultaten van het gevraagde onderzoek in de motie van BBB en ervanuit gaan dat ook daar preventie onderdeel zal zijn, zullen we voor deze motie stemmen. Verder stemmen we mee met de moties van D66. Hoewel onze fractie van mening is dat er daarnaast nog een taak ligt in de nog te effectueren energiebesparing van bedrijven en er strategische keuzes moeten worden gemaakt. Dank u wel.

6650 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Statenlid De Weerdt van Volt.

6655 Statenlid **DE WEERDT** (Volt): Ja, faunaschade is al genoemd en blijft een probleem. De motie van D66 is al lang en breed genoemd en onderbesteding is een probleem en is al genoemd. Dus we vragen ons af: wat kunnen we daaraan toevoegen? Nou, we zien GS en de vakcommissies zoeken naar een oplossing voor onderbesteding. Dus misschien in de oplossingsfeer deed GroenLinks bij de vorige behandeling al een schot voor de boeg. Is misschien flexibel programmeren een oplossing om in een van de programma's onderbesteding tegen te gaan? Tot zover.

6660 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Mevrouw Van der Helm, 50PLUS. Nee. Mevrouw Koning, CDA. Mevrouw Oulad Hadj van de PvdA.

6665 Mevrouw **OULAD HADJ** (PvdA): Voorzitter, zo vaak spreek ik niet. Dus ik moest het eventjes uitvogelen. Het mooie van een begroting is dat het ons laat zien wat waar onze ambities liggen en hoe we die willen realiseren. Maar soms is het net, zoals D66 heeft aangegeven, een boodschappenlijstje. Je weet wat je nodig hebt, maar niet alles wordt altijd gekocht of gebruikt zoals gepland. Dat is precies waar onderbesteding om draait. Dit jaar is er veel beter zicht op onderbesteding in de begroting. We zien nu duidelijker waar geld dat niet is uitgeven, terechtkomt. Dit helpt ons om beter te sturen op hoe we onze middelen effectief kunnen gaan
6670 inzetten. Ook is er strenger gekeken naar de budgetten, waardoor er minder geld onbenut blijft. Dat is een goede stap vooruit. Toch zijn er nog onzekerheden, zoals door mijn collega Wallaart en andere Statenleden bij agendapunt 12 inzake het NNN is besproken. Het is van groot belang dat we blijven werken aan een zorgvuldige besteding van onze middelen en dat we alert blijven op mogelijke knelpunten. Zoals de Amerikaanse politicus Franklin D. Roosevelt ooit zei:
6675 "Happiness lies in the joy of achievement en de thrill of creative effort". Laten we ervoor zorgen dat deze begroting niet alleen een overzicht is, maar een middel om onze gezamenlijke doelen te verwezenlijken. Dank u, voorzitter.

6680 De **VOORZITTER**: Ik kijk naar de portefeuillehouder.

De heer **MANTEL** (JA21): Voorzitter.

De **VOORZITTER**: O.

6685 De heer **MANTEL** (JA21): Ik meen dat ik me had ingeschreven voor een korte bijdrage.

De **VOORZITTER**: Komt u naar voren, meneer Mantel. Met alle plezier. U staat niet op mijn lijstje, maar het staat nu op de kaart.

6690 De heer **MANTEL** (JA21): Kort maar krachtig, voorzitter. Voorzitter, een financieel technisch helder stuk. Grote dank daarvoor aan de aan de ambtelijke organisatie. Net ook door een aantal andere partijen genoemd, zien wij, net als voorgaande jaren, een forse onderbesteding. En wij hopen dat de zero based budgeting, waarvoor de expertmeeting gepland is in het voorjaar, mogelijk meer inzichten hierin biedt. Vanwege inhoudelijke redenen, waaronder de SPUK-gelden
6695 ten behoeve van aardgasvrije wijken, zullen wij tegen de laatste begrotingswijziging stemmen.

De **VOORZITTER**: Dan ga ik nu over naar gedeputeerde Rommel, die in de eerste termijn de beantwoording voor haar rekening neemt. En wellicht komt er nog een andere gedeputeerde ook aan het woord. Mevrouw Rommel.

6700

Eerste termijn Gedeputeerde Staten

Gedeputeerde **ROMMEL**: Ja, dat is toch wel mooi om te ontdekken, al die bezinningen zo voor de kerstboom. Goed. Even kijken.

6705 Ik had een paar vragen van GroenLinks en u had een vraag over de aframing en over de onderbesteding. Ja, het is wel goed om te zien en ik kan, nou ja, niet meer dan herhalen ook, dat we er vooral heel hard aan werken nu om die onderbesteding aan de voorkant te voorkomen en dat we het ook in ieder geval steeds eerder signaleren. Daarom hebben we er dus ook wel nu op ingezet om ook daadwerkelijk budgetten af te ramen waar zien van, nou, dit gaan wij niet meer
6710 inzetten. Dus ja, om dan dus aan te geven, de aframing is echt dat je zegt 'nou, dit gaan we gewoon niet meer uitgeven' en onderbesteding is 'we wilden het uitgeven, maar het is door bepaalde redenen niet gelukt'.

U vraagt ook van- Even kijken, hoor. Ja, u zegt iets over de doelen die je stelt, wil je ook financieel
6715 zekerstellen. Ik wil juist kijken, ook met GS samen, naar dat betere inzicht in de relatie tussen de taken en de middelen. Dat hebben we met de reserves al ingezet. Doordat we hebben gezegd van, nou ja, incidentele uitgaven, die blijven we in de reserve zetten, en als het structureel wordt, dan willen we dat ook structureel gaan dekken. Dus dat is nieuw beleid geworden.

6720 U zegt ook van, ja, de doelen en de budgetgerichte reserves, kunnen we daar niet naar kijken om dat een keer nog te overwegen? Ja, ik wil daar best naar kijken als dat Statenbreed ook wordt gedragen. Laat me dat ook dan een keer weten. Want dit is wel de wens zoals u dat zelf heeft neergelegd. Dus als u Statenbreed zegt van, nou, we willen het toch anders, dan wil ik daar vast wel over praten of naar kijken.

6725

Volt, u zegt 'flexibel programmeren'. Nou, namens mij heeft gedeputeerde Kocken al aangegeven bij het PNN dat we bij de kadernota ook met een inzicht komen van wat dat betekent. Want als je succesvol overprogrammeert, zou dat ook betekenen, en je gaat dat dan meer uitgeven, betekent dat ook dat we iets uitgeven waar geen middelen voor zijn. Dus ook dat wil ik in de overwegingen
6730 meegeven, maar daar kom ik bij de kadernota op terug. Dank u, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan geef ik nu het woord aan gedeputeerde Beemsterboer voor de beantwoording van de vragen die zijn gesteld door uw Staten.

6735 Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Voorzitter, dank u wel. Er zijn mij twee vragen gesteld en één motie die is aangekondigd bij dit agendapunt. BBB heeft gevraagd naar de verwerking van die rechtszaak over de faunaschade, die van twintig procent teruggezet moet worden naar vijf procent. Wij zijn ons nog aan het beraden op die uitspraak van de rechter. De verwerking daarvan

zal waarschijnlijk volgend jaar plaatsvinden. Dus dat gaat niet in de rekening van dit jaar, maar
6740 waarschijnlijk in de rekening van volgend jaar.

Partij voor de Dieren vroeg naar het Faunabeheerplan Gans. Die wordt op 31 - Nee, niet voor de
gans? Die andere. Oké, dat moet dan het faunabeheerplan voor de algemene soorten, waaronder
de houtduif valt, zijn. Daar ben ik in de commissie ook een aantal keer op ingegaan. Het is best
6745 ingewikkeld om zo'n faunabeheerplan te maken, omdat het wetenschappelijk onderzoek naar, in
ons geval, dan nu de houtduif beperkt is en dat is beperkt vanwege het feit dat er altijd een
algemeen plan bij het Rijk was waar wij gebruik van maakten. Wij zijn wel aan het inventariseren
hoe snel we dat zouden kunnen doen, maar op dit moment lijkt er nog onvoldoende basis om
daar een faunabeheerplan mee te maken. En als we dat gaan maken, dan gaat het dus ook even
6750 tijd vragen. Vandaar mijn verwarring omdat het Faunabeheerplan Gans op de drempel staat om
naar u toe gestuurd te worden.

Mevrouw **HAAS** (PvdD): Ja, dank u wel. Inderdaad algemene soorten. En klopt het dat het niet
hebben van dit faunabeheerplan ook ervoor zorgt dat de schadevergoedingen oplopen?
6755

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, kijk, wij mogen niet meer beheren op de houtduif.
En sinds wij niet meer mogen beheren op de houtduif is de schade eerst toegenomen naar
1,5 miljoen en inmiddels naar 7,5 miljoen. En als we zo doorgaan weet ik niet waar het eindigt.
Dus jawel, dat wij niet meer mogen beheren, dat er geen afschot meer mag plaatsvinden op de
6760 houtduif, heeft dus zeker effect. Ja.

Mevrouw **HAAS** (PvdD): Ik neem aan dat u bedoelt dat we geen beheer meer mogen hebben? En
afschot is een van de middelen, maar we kunnen natuurlijk ook preventieve middelen gebruiken.
Dat komt ook in het faunabeheerplan terug?
6765

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Jawel, voorzitter. Ik moest dat natuurlijk toch even aangeven,
want het is nog steeds toegestaan om vogelverschrikkers te plaatsen en ook om andere vormen
van preventief beheer te doen. Maar als alle middelen zijn uitgenut en de populatie blijft toch
toenemen, dan kom je er vaak toch aan dat er dodelijke middelen nodig zijn. Er is niemand die
6770 dat prettig vindt. Maar naarmate die populatie steeds verder uitdijt, moet je alleen maar meer en
meer dieren doden om uiteindelijk de populatie weer onder controle te houden. Dus ik baal van
de situatie zoals die nu is. Ja.

Dan was er nog een motie ingediend door de BBB over faunaschade. En daarbij heb ik een beetje
een uitgebreide reactie. Op zich kunnen we hem aan de Staten laten, maar u heeft binnenkort –
en dat wordt op dit moment met de griffie afgestemd – ook een technische briefing afgesproken
over die faunaschade. En veel van de zaken waar u informatie over opvraagt – welke mogelijke
middelen zouden nog ingezet worden, kunnen er andere – die zouden in principe in die
6775 technische briefing ook aan de orde kunnen komen. En om onze organisatie een klein beetje te
ontlasten, want die zijn nu vol volop bezig met dat Faunabeheerplan Gans en alle andere zaken
die daar relevant voor zijn, zou ik u eigenlijk willen vragen om die motie zo te kunnen
interpreteren dat we eerst eens die technische briefing goed met elkaar voorbereiden; en als er
vragen zijn die daar overblijven, dat we die dan gaan beantwoorden in lijn met deze motie. En
dan is een termijn voor het eerste kwartaal echt wel heel kort.
6785

De heer **VALK** (BBB): Ja, dat wilde ik even vragen of dat dan wel in het eerste kwartaal gaat
lukken. Als we daar dan 'het tweede kwartaal' van maken? Want we willen wel dat daar nu een
klein beetje haast mee gemaakt gaat worden met die faunaschade, want het loopt echt uit de
hand.
6790

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, van dat laatste ben ik me terdege bewust en is
onze begroting zich ook terdege bewust. Volgens mij, uw Staten vraagt daar heel regelmatig
aandacht voor. En terecht, denk ik. Dus dat is zeker ook in ons belang. Waar het mij vooral om
gaat, is dat we onze organisatie niet afhouden van het werk in de wens om dit te beantwoorden,
6795 terwijl ze eigenlijk in de technische briefing daar ook mee bezig zijn. Maar mochten die vragen
nog leven, laten we dat even inventariseren aan het eind van die technische briefing. Dan kunnen
we dat in het tweede kwartaal doen.

6800 De **VOORZITTER**: Dank. Dat was de reactie op de eerste termijn. Is er nog behoefte bij de Statenleden voor een tweede termijn? O, sorry. Gedeputeerde Kocken.

6805 Gedeputeerde **KOCKEN**: Ja, dan maakt u het wel heel kort, voorzitter. Ik zal het echt kort proberen te houden. Er lagen twee moties namelijk van D66 en enkele anderen. Motie M163 en M164. De eerste, de provincie Noord-Holland wil het klimaatdoel van 2030 nog steeds halen. Nou, op zich is dat zo. En u zegt "verzoeken het college het kabinet een stevig signaal te geven dat het Rijk sneller duidelijkheid moet geven over beleid op warmtetransitie en waterstof, te benadrukken dat zonder snelle actie we de doelen niet halen". Op zich ben ik het helemaal met u eens, maar ik moet u wel zeggen: dat hebben we al gedaan en dat doen we ook steeds. We zijn zeker op de twee terreinen die u noemt, de warmtetransitie en ook op waterstof, bij het Rijk al meermalen in IPO-verband, maar ook bijvoorbeeld, als het dan gaat over waterstof, vanuit het Noordzeekanaalgebied, hebben we als provincie ook nog een keertje duidelijk onder de aandacht gebracht. Onder andere bijvoorbeeld voor het Kamerdebat dat stond gepland voor 12 december. Dat waterstofontwikkeling voor Noord-Holland superbelangrijk is. Als wij onze verduurzamingsdoelen willen halen, dat dan maatregelen nodig zijn en dat het er op dit moment niet goed uit ziet. Dus uw motie, ik onderschrijf hem volledig, maar hij is overbodig, want dit hebben we gedaan. Daar wil ik dan wel bij zeggen, ik wil u er eigenlijk ook wel op wijzen, ik denk dat het een goed streven is om dit zoveel mogelijk in IPO-verband te doen als provincies en niet als twaalf provincies met allerlei onderwerpen proberen nog de aandacht te krijgen van het Rijk. En ik ben er juist heel tevreden over hoe we op deze twee onderwerpen in IPO-verband optrekken. Volgens mij hebben we zowel over de warmtetransitie, als over waterstof daar met alle andere provincies bij het Rijk echt wel duidelijk laten weten hoe wij daarin zitten en dat we daar het Rijk nodig hebben.

6825 De heer **KANIK** (D66): Dank u wel, voorzitter. Ja, de motie hoeft niet uit te sluiten dat u de oproep in IPO-verband doet. Dat is één. En ten tweede, dan ben ik wel erg benieuwd wat de reactie van het Rijk is op uw oproep. Gaan ze dan inderdaad luisteren naar wat u vertelt of hebben ze geluisterd?

6830 Gedeputeerde **KOCKEN**: Nou, hebben ze geluisterd? Volgens mij kan ik daar nog geen antwoord op geven, want sowieso doen ze ook niet helemaal alles wat ik zeg bij het Rijk, zeg ik dan maar op voorhand even. Ja, de voorzitter kijkt ervan op, maar ik ben er inmiddels aan gewend. Dus dat even op voorhand. Maar het is zo dat, bijvoorbeeld over waterstof, het debat over waterstof volgens mij voor 12 december volgens mij stond geagendeerd, als ik het goed weet. Dat was afgelopen week. Ik moet u eerlijk zeggen dat ik niet helemaal tot de laatste details op de hoogte ben. Ik zie iemand in de zaal die beter op de hoogte is. Het is uitgesteld. Nou, dus daar zullen we nog even moeten – dank u – wachten op hoe de Kamer daarover te woord wordt gestaan door de minister. Daar kunnen we dan ook uit afleiden hoe daar de provinciale inbreng wel of niet wellicht bij heeft geholpen, laat ik het zo zeggen. Maar u hoeft echt niet bezorgd te zijn als het gaat over waterstof. Ik heb ook een Waterstofafel. Daar zitten een heleboel mensen die graag iets willen met waterstof. Dat heeft echt wel mijn aandacht. En de warmtetransitie, daar doen we ook ons best mee. We hebben, nou ja, dat onderzoek heeft u gezien. We proberen in IPO-verband dat- Nou ja, ik denk dat ik eigenlijk doe wat u vraagt. Dus vandaar dat ik zeg: ja, ik ben het gewoon met u eens, maar die motie is niet nodig. En dan, dat is het punt een beetje, dan hebben we weer een motie en dan moet er straks een brief komen en dan zegt u nou, ik wil toch nog een keer een signaal- En dat wordt een eindeloze discussie, terwijl ik liever gewoon aan het werk ga.

6850 De heer **KANIK** (D66): Ja, voorzitter, kunt u hem ook omarmen als u dat toch al doet? Ik verwacht echt niet van u dat u constant maar brieven blijft sturen. En ik blijf niet moties hierover indienen. Dat is eenmalig. Maar zoals u zegt, het debat is alweer uitgesteld. Ik heb niet het idee dat het Rijk dan echt uw urgentie voelt. Dus hoe komen we dan wel tot het punt dat wij echt goed duidelijk maken dat wij het echt nodig hebben om onze energietransitie te voltooien?

6855 Gedeputeerde **KOCKEN**: Ja, nou, ik weet niet of we uit het uitstel moeten concluderen dat het dus niet belangrijk is. Volgens mij is dat niet per se de reden voor het uitstel in elk geval. Ik denk echt dat we het punt maken. Maar nogmaals, ik ben het met u eens. Ik doe dit. Dus uw oproep, die neem ik ter harte. Ik maak in verschillende gremia bekend dat wij dit vinden: in IPO-verband, namens het Noordzeekanaalgebied. Ik heb onlangs nog een brief ondertekend, overigens niet namens-

6860 De **VOORZITTER**: Dames en heren, het wordt steeds rumoeriger in de zaal.

Gedeputeerde **KOCKEN**: -maar als voorzitter van de commissie Energietransitie NZKG. Dit is heel belangrijk. Hier moet iets gebeuren. Het Rijk weet waar wij staan. En ik zeg u toe: ik zal dat niet aflatend doen.

6865

Dan uw andere motie. Ja, ik begrijp wel waar u naartoe wilt. Ik weet ook niet, misschien is het best verstandig, maar ik denk wel dat u even moet oppassen dat u ons nu niet vóór de kaderbrief al allerlei beperkingen oplegt of allerlei verplichtingen meegeeft. We hebben volgens mij in die kaderbrief best wel iets te doen. U heeft ons daar ook duidelijke kaders over meegegeven. U verwacht daar iets van het college. Ik denk dan dat het onverstandig is als we op een heleboel onderwerpen dan al, ja, toch de integrale afweging die gemaakt moet worden, beperken. Dus ik wil die motie eigenlijk ook afraden. Ik neem uw suggestie wel mee en ik zal er in ieder geval vanuit mijn eigen portefeuille zeker op aandringen dat we hier ook naar kijken. Maar ik wil u niet nu al zeggen dat u dit inderdaad prioritair boven alle andere zaken zou moeten stellen.

6875

De heer **KANIK** (D66): Ja, voorzitter, ik heb expres geen bedrag genoemd. Ik heb het ook expres vroeg ingediend, zodat u genoeg tijd heeft om na te denken, want ik zag de bui al hangen: kom ik hier vlak voor de kadernota of met de kadernota, dan is het te laat. Dus mijn oproep is eigenlijk alleen: denk hierover na, zie dit is een belangrijk punt. En de verdeling in budget, hoe dit te verdelen, is aan u, omdat wij die kennis niet hebben hoe dat precies moet. Dus dat laten wij graag aan de experts over, u en de ambtenaren.

6880

Gedeputeerde **KOCKEN**: Dan zou ik willen zeggen dat ik uw suggestie graag meeneem en dat ik het, ja, daar eigenlijk toch bij wil laten, omdat ik nu zelf ook niet meteen zie of dit boven de andere doelen moet staan. Ik zie echt grote uitdagingen op eigenlijk al mijn portefeuilles, zowel op het NNN als over de waterkwaliteit als op netcongestie. Het zijn allemaal dossiers waarvan ik eigenlijk, als ik nu de keus heb- En dan zitten hier nog een aantal die waarschijnlijk zeggen: nou, ik heb eigenlijk ook nog een paar dingen waar we het ook nog even over moeten hebben. En dat is nou net het hele probleem. Dit is een van de opgaven die we hebben. Ik waardeer het dat u zegt, en dat begrijp ik ook echt: ik wil het tijdig onder de aandacht brengen en nu ben ik te vroeg en straks ben ik weer te laat. Dat heeft mij ook weleens gefrustreerd. Ik ken dat gevoel. Dat zou niet zo moeten zijn. Ik zeg u toe: het heeft mijn volle aandacht.

6890

De **VOORZITTER**: Dit was de reactie van het college.

6895

Is er behoefte aan een tweede termijn? De heer Valk, BBB? De heer Korzelijs. Ah, die was eerst. Ja, u was al aan het rennen. Ja, ik dacht, even kijken wie er het snelst is. De heer Korzelijs van GroenLinks.

6900 *Tweede termijn Provinciale Staten*

Statenlid **KORZELIJS** (GL): Dank u wel, voorzitter. Ik dacht even, ik word overgeslagen. Maar gelukkig. Ik dank de gedeputeerde voor haar beantwoording. Ik denk dat we het volstrekt eens zijn dat we in ieder geval de strijd aan moeten binden tegen de onderbesteding, datgene wat we ramen ook moeten uitgeven voor de doelen die wij stellen als Provinciale Staten.

6905

Ten aanzien van de reserves, ik ben erg benieuwd ook. U zegt, u komt met een volledig zicht op het flexibel ramen. Nou, ik wacht dat met belangstelling af.

6910

Ik ben zeker van plan bij een volgende gelegenheid nog eens goed te kijken en een voorstel ook te maken voor het onderscheid waar het gaat om budget- en doelgerichte reserves. Daar kom ik beslist op terug.

6915

Dan even over de moties. De motie over de faunaschade zullen wij steunen, zeker in deze formulering. Ten aanzien van, ja, het signaal naar richting het Rijk over het klimaat, nogmaals, daar zijn we het helemaal mee eens. Maar ik ben het ook eens met de gedeputeerde dat het, ja, a, gebeurt en b, ja, de zoveelste motie die naar het Rijk gaat niet zinvol is. Maar nogmaals, de gedeputeerde heeft ook toegezegd dat er op gehamerd blijft worden.

6920 Dan de moties over de OD, de omgevingsdienst. Ik heb begrepen dat er op dit moment ook een discussienotitie in de maak is van GroenLinks en VVD. En ik zou het heel fijn vinden om die voorstellen die er nu liggen ten aanzien van de Omgevingsdienst ook bij die discussienota te betrekken. Dank u wel, voorzitter.

6925 De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Valk van de BBB. Maar meneer Kanik, heeft u nog behoefte aan een- [...] Ja, ik ga nu het rijtje maar af. Ja, sorry, meneer Valk. Maar na zo'n avond kan een beetje bewegen eigenlijk helemaal geen kwaad. De Heer Kanik.

6930 De heer **KANIK** (D66): Ja, voorzitter, ik hoop dat de techniek me nu niet in de steek laat. Maar ik was heel snel de motie nummers aan het zoeken die ik heb ingediend en die kan ik niet zo snel vinden. Dus ik hoop dat de griffie mij daarin kan helpen. [...] M163 en M164. De toezeggingen van gedeputeerde Kocken, dat dat aandacht heeft en dat ze het bij het Rijk zal blijven benadrukken en dat ze onze suggestie meeneemt over de energiebesparing bij de D's, bij de handhaving daarvan, zijn voor ons genoeg. Daarom trekken wij beide moties in. Dank u wel.

6935 *Motie 163 'Provincie Noord-Holland wil het klimaatdoel van 2030 nog steeds halen' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.*

6940 *Motie 164 'Structureel geld voor handhaving energiebesparing' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.*

De **VOORZITTER**: Dan nu toch echt de heer Valk van de BBB.

6945 De heer **VALK** (BBB): Dank u, voorzitter. Gedeputeerde, bedankt voor de antwoorden. We snappen dat dit soort moties druk op de werkorganisatie leggen. Maar aan de andere kant is die faunaschade ook serieus. Dus we willen daar toch prioriteit op houden. We gaan er prima mee akkoord om te zeggen dat we van 'eerste kwartaal' 'tweede kwartaal' maken in de laatste bullet van het dictum. Wij zullen een nieuwe uploaden. Dus wat dat betreft. En dan kan die technische meeting daar dan binnen vallen. Maar dat we daar echt zorgen dat we daar wel prioriteit op houden. Dank u wel.

6950 *Motie 162 'Terugbrengen van de faunaschade NU!' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.*

6955 **Motie 165-16 december 2024**
Terugbrengen van de faunaschade NU!

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 16 december 2024.

Constaterende dat:

- 6960 • *De afhandeling van faunaschade een openeinderegeling betreft waarbij BIJ12, die de afhandeling organiseert, de rekening voor het vergoeden van faunaschade doorstuurt naar de betreffende provincie, en dat de schade oploopt door het ongeldig verklaarde Faunabeheerplan (FBP) door de rechtbank.*

Overwegende dat:

- 6965 • *Er sprake is van een toename in uitkeringen voor faunaschade, met in 2023 een stijging van 28% in uitbetaalde tegemoetkomingen ten opzichte van het voorgaande jaar;*
- *Recentelijk door de rechter is bepaald dat het eigen risico van 20% voor door ondernemers geleden faunaschade (veroorzaakt door grauwe ganzen) onterecht is en dat dit maximaal 5% mag bedragen;*
- 6970 • *Naar aanleiding van deze uitspraak claims zijn ingediend door getroffen ondernemers voor het verschil tussen het eigen risico van 20% en de maximaal toegestane 5%;*
- *Te verwachten is dat er in de toekomst meer claims zullen worden ingediend.*

Van mening zijnde dat:

- *De begrotingen van de provincie nu en in de toekomst onder druk staan;*
- *De provincie verplicht is faunaschade te vergoeden voor vastgestelde diersoorten;*
- 6975 • *Het hier gaat om publieke middelen die, indien de schade wordt verminderd, op andere manieren kunnen worden ingezet.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Te onderzoeken of alle mogelijke instrumenten en middelen zijn ingezet om de faunaschade te beperken en de schade binnen beheersbare grenzen te brengen;*
- *De uitkomsten van de expertmeetings hierbij te betrekken.*
- *Hierover in het tweede kwartaal van 2025 een terugkoppeling te geven aan de Provinciale Staten.*

En gaan over tot de orde van de dag.

6985 *Ondertekening: Vincent Valk (BBB), Laura Ouderkerken (VVD), Ivo Mantel (JA21), Ronald van Tiggelen (PVV), Willemien Koning-Hoeve (CDA) en Anneke van der Helm-Chandansingh (50PLUS).*

6990 De **VOORZITTER**: Dat betekent dat motie 162 is ingetrokken en er komt een nieuwe motie voor, die dan onderdeel is van onze beraadslagingen. Mevrouw Haas? Statenlid De Weerdt? Mevrouw Van der Helm nog? Nee. Mevrouw Koning? Ook niet. Mevrouw Oulad Hadj? De heer Mantel? Dan zijn we hierbij aan het eind gekomen van de beraadslagingen. Er wordt dus nog één motie- [...] Nou, vooruit. Mevrouw Kocken.

Tweede termijn Gedeputeerde Staten

6995 Gedeputeerde **KOCKEN**: Ja, excuses, maar ik zei net een beetje uit mijn hoofd tegen meneer Kanik, en ik wil dat graag even corrigeren, anders gaat dat een eigen leven leiden, dat ik onlangs nog een brief had getekend als voorzitter, en toen zei ik 'van de bestuurscommissie'. Maar het is als voorzitter van de Bestuurlijke Tafel Waterstof Noordzeekanaalgebied. Dus dat is met name ook voor de notulen dat dat er juist in terecht komt en er geen misverstand over ontstaat waar
7000 welke brief vandaan gekomen is.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan kom ik nu toch echt aan het eind van de beraadslagingen. Zijn er nog partijen die iets willen wijzigen aan een motie, zoals net gebeurde? Zo niet, dan sluit ik de beraadslaging en dan gaan we straks over, later op de agenda, tot stemming.

7005 *De discussie wordt gesloten.*

De **VOORZITTER**: Wij verwachten dat om ongeveer 22.15 uur de stemmingen zullen beginnen. Dus als er nog leden zijn die moeten komen, dan heeft u ongeveer een richttijd. Het zal zeker niet eerder zijn, maar ook niet later natuurlijk. [...] U heeft gelijk, dat bepaalt u. Ik heb alle tijd. Dan ga ik gewoon zeggen: gaan we nu nog even een half uur schorsen. Maar dat gaan we niet doen.

13.a Doelen en maatregelen provinciaal Programma Landelijk Gebied (VD-70).

7015 De **VOORZITTER**: Wij gaan gauw verder met agendapunt 13.a. Dat is het onthamerde agendapunt 8.a, Doelen en maatregelen van het Provinciaal Programma Landelijk Gebied, voordracht 70. Noord-Holland werkt natuurlijk aan het behalen van de doelen op het gebied van natuur, stikstof, water en bodem, klimaat, landbouw, maar ook de beleefbaarheid van het
7020 landschap dat is opgenomen in de startversie van het Provinciaal programma Landelijk Gebied, het PPLG, wat overzicht biedt aan doelen en maatregelen. Het PPLG maakt ook inzichtelijk aan welke operationele doelen en maatregelen de provincie samen met de partners in de gebieden op dit moment werkt. Aan u wordt gevraagd om deze vast te stellen.

7025 Een aantal sprekers hebben zich bij mij gemeld. Dat is mevrouw Koning van het CDA, de heer Mülder van D66, de heer Klein van de ChristenUnie, mevrouw Haas van de Partij voor de Dieren, mevrouw Schneemann van Volt, mevrouw Ouderkerken van de VVD, mevrouw Van der Helm van 50PLUS, de heer Mantel van JA 21, de heer Wallaart van de PvdA en de heer Vendrig van de BBB.

7030 Ik geef het woord aan mevrouw Koning van het CDA.

Eerste termijn Provinciale Staten

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Voorzitter, dank dat dit agendapunt onthamerd mocht worden. Na onze commissievergadering Landelijk Gebied van maandag 25 november volgde ik het
7035 mestdebat in de Tweede Kamercommissie en daar hoorden we van de minister dat het nog zeer onzeker is of de PAS-melders wel echt goed geholpen kunnen worden. Deze mensen zitten buiten

hun eigen schuld, zonder officiële vergunning. De overheid heeft beloofd hen te legaliseren. Dus daar moeten we met zijn allen hard aan werken. Maar volgens de huidige afspraken en regelingen moet er vanaf februari gehandhaafd worden bij de PAS-melders. De minister heeft
7040 voor die handhaving nog drie jaar uitstel gevraagd nu, maar het is niet zeker dat ze dat ook krijgt en dat dat juridisch houdbaar is. Vanwege de grote zorg hierover dienen wij samen met VVD en BBB de volgende motie in: Maximale inzet, eventueel met externen, om PAS-melders te legaliseren. “Constaterende dat er in Noord-Holland nog veel PAS-melders, interimmers en vrijgestelde bedrijven zijn die buiten hun schuld om nu geen officiële natuurvergunning hebben.
7045 De eigenaren van deze bedrijven economische en emotionele schade ondervinden van het lange wachten op de legalisatie. En overwegende dat volgens het huidige legalisatieproces de PAS-melders, interimmers en vrijgestelde bedrijven uiterlijk februari 2025 gelegaliseerd zouden worden door de overheid en daarna mogelijk handhavend moet worden opgetreden door de provincies. Het onduidelijk is of het juridisch haalbaar is voor de overheid om het
7050 legalisatieproces drie jaar te verlengen en het daarnaast onwenselijk is dat de bedrijven nogmaals een lange periode moeten wachten op legalisatie. De minister heeft aangegeven dat er geen generiek beleid komt, maar dat er per bedrijf moet worden bekeken hoe dat bedrijf tot een legale situatie kan komen. GS heeft aangegeven dat er circa acht miljoen beschikbaar is in Noord-Holland om de legalisatie in gang te zetten. En GS heeft aangegeven dat er momenteel een tekort
7055 is aan ambtelijke capaciteit om de legalisatie van de PAS-melders, interimmers en vrijgestelde bedrijven goed op te pakken. Er bekeken moet worden of er extra personeel hiervoor ingezet kan worden en, indien nodig, externen ingehuurd kunnen worden en bekeken moet worden of de onkosten hiervan door het Rijk gedragen kunnen worden. Verzoeken wij GS om voortvarend met het Rijk als eindverantwoordelijke voor de legalisering van PAS-melders in gesprek te gaan om tot
7060 een oplossing te komen om de PAS-melders, interimmers en vrijgestelde bedrijven zo spoedig mogelijk te legaliseren. Om daarnaast te onderzoeken hoeveel extra personeel er nodig is, met zo nodig inhuur van externen, om de PAS-melders, interimmers en vrijgestelde bedrijven zo spoedig mogelijk te legaliseren en de kosten hiervan bij het Rijk neer te leggen. Op reguliere basis aan PS via de commissie te rapporteren over de vorderingen van de legalisatie, en gaan over tot de orde van de dag.”
7065

Motie 166-16 december 2024

Maximale inzet, eventueel met externen, om PAS-melders te legaliseren

7070 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 16 december 2024.*
Constaterende dat:

- *Er in Noord-Holland nog veel PAS-melders, interimmers en vrijgestelde bedrijven zijn die buiten hun schuld om nu geen officiële natuurvergunning hebben;*
- *De eigenaren van deze bedrijven economische en emotionele schade ondervinden van het lange wachten op de legalisatie.*

7075 *Overwegende dat:*

- *Volgens het huidige legalisatieproces de PAS-melders, interimmers en vrijgestelde bedrijven uiterlijk februari 2025 gelegaliseerd zouden worden door de overheid;*
- *Daarna mogelijk handhavend moet worden opgetreden door provincies;*
- *Het onduidelijk is of het juridisch haalbaar is voor de overheid om het legalisatieproces drie jaar te verlengen;*
- *Het daarnaast onwenselijk is dat de bedrijven nogmaals een lange periode moeten wachten op legalisatie;*
- *De Minister heeft aangegeven dat er geen generiek beleid komt maar dat er per bedrijf moet worden bekeken hoe dat bedrijf tot een legale situatie kan komen;*
- *GS heeft aangegeven dat er circa 8 miljoen beschikbaar is in Noord-Holland om de legalisatie in gang te zetten;*
- *GS heeft aangegeven dat er momenteel een tekort is aan ambtelijke capaciteit om de legalisatie van de PAS-melders, interimmers en vrijgestelde bedrijven goed op te pakken;*
- *Bekeken moet worden of er extra personeel hiervoor ingezet kan worden en indien nodig extern ingehuurd kan worden.*
- *Bekeken moet worden of de onkosten hiervan door het Rijk gedragen kunnen worden.*

7090 *Verzoeken Gedeputeerde Staten:*

- 7095 • *Om voortvarend met het rijk, als eindverantwoordelijke voor de legalisering van PAS-melders, in gesprek te gaan om tot een oplossing te komen, om de PAS-melders, interimmers en vrijgestelde bedrijven zo spoedig mogelijk te legaliseren;*
- 7100 • *Om daarnaast te onderzoeken hoeveel extra personeel er nodig is, met zo nodig inhuur van externen, om de PAS-melders, en voor zover mogelijk ook de interimmers en vrijgestelde bedrijven, zo spoedig mogelijk te legaliseren en de kosten hiervan bij het rijk neer te leggen;*
- *Op reguliere basis aan PS via de commissie te rapporteren over de vorderingen van de legalisatie.*

En gaan over tot de orde van de dag.

7105 *Ondertekening: Willemien Koning-Hoeve (CDA), Gert Vendrig (BBB) en Laura Ouderkerken (VVD), Anneke van der Helm-Chandansingh (50PLUS), Michel Klein (ChristenUnie) en Ivo Mantel (JA21).*

De **VOORZITTER**: Dat waren twee moties, volgens mij. [...] Eén. Eén motie. En die motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

7110

Dan geef ik het woord aan de heer Mulder van D66.

7115 De heer **MÜLDER** (D66): Ja, dank u wel, voorzitter, voor het woord. Ja, een tijd geleden hebben wij motie M80 aangenomen en eigenlijk interessant dat die werd onthamerd, omdat, ja, in de commissievergadering spraken wij over deze motie M80 en hoe daar invulling aan was gegeven. Er leefde volgens mij – en dan spreek ik volgens mij voor vele mensen uit de commissie – een beetje het idee dat we op een pad zitten waar we weten dat er weinig geld meer is. We weten dat er wel doelen zijn, maar dat er eigenlijk geen beleid wordt gemaakt of dat het er nog niet is. Dat was enigszins een ergernis volgens mij van de Staten. Daardoor hebben we deze motie ingediend om eigenlijk druk te zetten van ‘kom nou met een plan’. Laat zien welke doelen er zijn, laat zien welke je gaat doen en laat zien welk geld je daarvoor hebt. Zo kunnen wij u beoordelen. En dat is eigenlijk ook een beetje interessant, want wat het CDA eigenlijk hier heeft gedaan is ‘we leggen maar gewoon zelf onze verlanglijstje alvast neer’. Maar eigenlijk wou ik dat graag, omdat dat het doel was van het PPLG, in de totale context zien. Want dat is de kracht van het PPLG. Althans, zo is het altijd aan me verkocht. Het uitstel is eigenlijk nog een keer aangevraagd. Dit is een lijstje. Een prachtig lijstje. Ik denk dat er erg veel tijd in heeft gezeten. En dit was inderdaad stap één. Een lijstje wat er ligt met de doelen die we moeten doen, hoeveel geld we daarvoor hebben, maar niet het plan van het college wat ze daar nou eigenlijk mee gaan doen. Daarna kwam eigenlijk de onduidelijkheid over de uitvoeringsagenda, of althans het uitvoeringsplan. Er zou een korte termijnstuk komen. Dat komt in januari en in maart zou dat naar de Staten komen. Maar dat was uitvoering. En dan komt er ergens hopelijk nog voor de zomer een plan over wat dan daadwerkelijk beleid wordt. Ik ben heel benieuwd wat die uitvoering wordt, want op dit moment hebben we inderdaad geld gekregen voor uitvoering, maar het zijn heel moeilijke, volgens mij, gebiedsprocessen die we op dit moment voeren, waar wij niets meer bieden dan kannen koffie en een stoel. Je zet mensen aan tafel. Je zegt ‘we hebben geen geld, maar kom er maar eens uit’ en hier heb je koffie. Nou, ik denk niet dat dat een soort van mensen echt uitnodigt om naar zo'n plan te gaan kijken. Ik vind het jammer, omdat ik heel erg het idee heb dat die motie M80, die eigenlijk een beetje zei van ‘jongens, kom met een plan’, is mijn vraag vooral een beetje: heeft dit nou bij GS enigszins iets versneld? Want was dit niet volgens mij de planning die er al lag? En dan, als de commissie enigszins tegemoet wil komen om te zeggen ‘nou, die uitvoeringsagenda, daar moeten eigenlijk al bepaalde doelen in geschrapt worden, want daar hebben we het geld niet voor’- En heel even eerlijk: wachten op duidelijkheid van de overheid... Nou ik denk niet dat er nog een enorme kruiwagen met goud deze kant op komt voor die punten. En ik denk dat we het daar eigenlijk allemaal wel over eens zijn. Dus de duidelijkheid, meer duidelijk dan het schrappen, wordt het niet. Dus graag hier een reflectie op. En ik wil graag dat zelfs de uitvoeringsagenda, die in maart wordt gepresenteerd, alsnog een A-stuk wordt.

7145

De **VOORZITTER**: U bent door uw spreektijd.

7150

Dan geef ik het woord aan de heer Klein van de ChristenUnie.

De heer **KLEIN** (CU): Dank u wel, meneer de voorzitter. Twee punten vanuit de ChristenUnie. Ten eerste rondom de PAS-melders. We zijn het helemaal eens met het CDA dat er snel een oplossing moet komen voor de PAS-melders en interimers. Wij horen dan graag van GS hoe zij tegen deze
7155 motie aankijken en hoe zij anders dit voortvarend willen oppakken. Want we moeten niet in een situatie terechtkomen waarin de provincie genoodzaakt is om te handhaven.

Daarnaast het andere punt. Het college geeft in de voordracht aan dat het op dit moment nog niet mogelijk is om duidelijkheid te geven over het volledige pakket van doelen en maatregelen.
7160 Daar hebben we begrip voor. We begrijpen dat we dat volgend jaar krijgen. Dat wordt aan PS voorgelegd, staat in de voordracht. Maar hoe bedoelt u dat precies? Wordt dat een voordracht waarover PS zal besluiten? Of wilt u het alleen ter bespreking in de commissie aanbieden? Dat hoor ik nog even graag. Dank u wel.

7165 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Mevrouw Haas van de Partij voor de Dieren.

Mevrouw **HAAS** (PvdD): Ik begin maar weer met de conclusie: dit is geen visie; dit overzicht is geen transitie; dit is alle crises in stand houden. Dus nee, dit overzicht is geen uitvoering van de motie en biedt geen inzicht in hoe de crises opgelost gaan worden. Voor de natuur, voor het
7170 klimaat, voor het water, voor de PAS- melders, niet voor mensen die elke dag in hun leefomgeving schadelijk landbouwgif inademen. Kortom, een integrale aanpak mist nog altijd. Verder wil ik er geen woorden aan vuil maken. Het is duidelijk.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Schneemann van Volt.

7175 Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Dank u wel, voorzitter. Toen ik na de vorige commissievergadering, die zeven uur duurde, bij mijn moeder gefrustreerd aankwam en verzuchtte dat ik toch na zeven uur vergaderen wel iets meer had verwacht, vroeg mijn moeder: zit er dan niet een soort voorzitter bij die zegt 'en nu stopt iedereen met praten en ga gewoon
7180 aan de slag'. En dat is mijn oproep aan het college: ga gewoon aan de slag.

De **VOORZITTER**: Gaat u aan de slag, mevrouw Schneemann? Mevrouw Ouderkerken van de VVD, gaat u alstublieft aan de slag. En ik maar denken dat u het zo gezellig vond om met elkaar dit debat te voeren.

7185 Mevrouw **OUDERKERKEN** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Gelukkig is de VVD de partij van de doeners. Dus aan ons zal het in ieder geval niet liggen.

Voorzitter, de VVD wil allereerst haar waardering uitspreken voor de inzet van het college om met
7190 een realistische blik te werken aan de doelen van het PPLG. Het overzicht geeft een duidelijk beeld van de opgave, maar vooral ook van de uitdagingen die voor ons liggen. De VVD vindt het belangrijk dat we blijven werken aan wat wel mogelijk is, ook in een tijd waarin onzekerheden vanuit het Rijk ons kader beïnvloeden. Wij waarderen het dat er een korte termijnagenda komt waarin duidelijk wordt welke maatregelen we tot en met '27 kunnen nemen. Het is goed om te
7195 zien dat we binnen de beschikbare middelen al concrete stappen kunnen zetten. Dit sluit namelijk aan bij de pragmatische koers waar de VVD voor staat: resultaatgericht en werken binnen de kaders die er zijn.

Wel maken wij ons zorgen over de middellange en lange termijn. De VVD constateert dat er geen
7200 volledige dekking is voor de gestelde doelen. Het ontbreken van het Transitiefonds en de onduidelijkheid over het nieuwe kabinetsbeleid vragen om een heroriëntatie. In de stukken was er te lezen dat er voor het eind van het jaar duidelijkheid komt over onder andere het beleid dat verwacht wordt vanuit het Rijk. Mijn vraag is aan de gedeputeerde, gezien het aan het eind van het jaar is: is deze er eigenlijk al? En zo nee, dan ben ik wel nieuwsgierig, wat gaat u dan doen of
7205 wat heeft u gedaan?

Voorzitter, In de commissie gaf de gedeputeerde aan dat het plan voor de lange termijn in mei '25 in GS en voor de zomer in PS besproken kan worden. Ik ben benieuwd naar de denkrichting van de gedeputeerde over hoe u ervoor gaat zorgen dat de lange termijn doelstellingen
7210 gerealiseerd gaan worden, want deze heb ik tot heden nog niet gehoord. Ook ben ik benieuwd of u zich kunt vinden in het idee om bijvoorbeeld de losse programma's uit het PPLG te halen en

7215 deze afzonderlijk te behandelen, zodat we toch enigszins voortgang kunnen behouden. Hoe gaat de gedeputeerde prioriteren tussen de doelen, mochten de extra middelen uitblijven? En hoe gaat de gedeputeerde ervoor zorgen dat de dynamiek in het landelijk beleid ons niet verlamt, maar juist kansen gaat bieden om met onze partners in Noord-Holland te blijven werken aan leefbaarheid, duurzaamheid en vooral innovatie? Kortom, genoeg vragen nog.

7220 Voorzitter, de VVD wil benadrukken dat participatie en samenwerking cruciaal blijven. Het is belangrijk dat inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden het gevoel houden dat zij deel uitmaken van dit proces. Daarom vragen wij aandacht voor een proactieve communicatie en het betrekken van de partners in de uitvoering, zodat we blijven werken aan een vitaal, toekomstig toekomstbestendig landelijk gebied. Dat is ook de reden waarom wij mede de motie van het CDA hebben ingediend. Tot zover, voorzitter. Dank u wel.

7225 De **VOORZITTER**: Mevrouw Van der Helm, 50PLUS.

7230 Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ja, voorzitter, ik heb mijn bijdrage bij de doelen en maatregelen PPLG in de commissie Landelijk Gebied nogmaals nagelezen. Daar sprak zoveel frustratie uit. Motie M80, die op 30 september is aangenomen, had een vrij simpele boodschap: breng voor PS voor het eind van het jaar inzichtelijk aan welke opgaven worden gewerkt in het landelijk gebied en hoe deze opgaven gehaald gaan worden op korte en lange termijn. Dat bleek een nogal moeilijke taak om uit te zoeken. Er kon geen urgentie aangegeven worden in dit stuk om het huidige operationele deel van het PPLG samen te vatten. Wacht u maar af. Gaat u rustig slapen. Er komt een korte termijnagenda, aldus GS. Van het Transitiefonds van 7235 24,3 miljard, wat verdampt is, en daarmee ook de achthonderd miljoen toezegging aan Noord-Holland naar een voorlopige toezegging van 21 miljoen voor de korte termijn. En zelfs dat kan alleen onder het regime van het Rijk worden uitgevoerd. De schurk in dit verhaal is het Rijk. Dat is duidelijk. Dit nieuwe kabinet heeft een streep gezet door het Transitiefonds, gaat aan de knoppen draaien binnen het PPLG en houdt de provincie aan het lijntje met de 2,5 procent worst voor de korte termijn. Ik kan alleen concluderen dat deze motie, breed aangenomen door PS, heel mager is uitgewerkt. Het lukt PS niet om GS deugdelijk te bevragen op een plan. Er ligt simpelweg geen plan hoe doeltreffend en uitvoerbaar een mogelijke oplossing kon zijn. Dat kan ik niet aan u uitleggen. Kortom, veel verspilde energie en frustratie. En ik begrijp werkelijk niet waarom mijn collega van de VVD zegt dat er iets te doen was in dit stuk. Dank u wel.

7245 De **VOORZITTER**: De heer Mantel, JA21.

7250 De heer **MANTEL** (JA21): Ja, dank u wel, voorzitter. Voorzitter, voor wat betreft het proces kunnen we ons eigenlijk wel grotendeels aansluiten bij het betoog van de heer Mulder van D66. Wij vinden de motie dan in principe ook niet volledig afgedaan. Ik moet wel zeggen: een klein beetje hand in eigen boezem. Ik heb de motie nog eens doorgelezen. Ik heb hem destijds zo gelezen: wij vragen hoe deze doelen worden behaald en aan welke opgaves er gewerkt worden. Daar verstond ik ook eigenlijk bij: een financieel kader hoe je dat dan gaat doen met de financiële middelen. Nu lezen wij in het stuk dat de gedeputeerde voornemens is om in het eerste kwartaal met een aanpak voor de korte termijn te komen. Kan de gedeputeerde toezeggen dat dat ook 7255 echt gaat komen? En dan natuurlijk wel met een financiële onderbouwing. Want de doelstellingen, dat hebben we onder andere ook in het PNN gehoord, die kun je tot het einde der dagen met elkaar bespreken en vaststellen, maar met een lege kruiwagen kun je die doelen natuurlijk nooit halen. Dus ik vraag eigenlijk aan de gedeputeerden een financiële dekking voor de korte termijnopgave. En we moeten wachten tot het tweede kwartaal voor de middellange en de lange termijnvisie. Die zien we natuurlijk graag tegemoet. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: De heer Wallaart van de PvdA.

7265 De heer **WALLAART** (PvdA): Voorzitter, dank u wel. Ja, het PPLG onthamerd, onder andere om een motie in te dienen over PAS-melders. Op zich al opmerkelijk natuurlijk, want dat wij met PAS-melders bezig zijn in de provincie is duidelijk een provinciale kop op landelijk beleid. Sommige partijen in deze zaal gaan daar altijd over steigeren. Wij niet hoor. Wij vinden dat prima om af en toe wat meer je best doen als provincie. En in dit geval zeker, want het is heel goed dat wij daar 7270 ook ons best voor doen.

Dat is eigenlijk het tweede punt wat ik wou maken. Ik vind dat dit college eigenlijk wel complimenten verdient voor de wijze waarop ze dat invullen.

7275 Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Ja, dank u wel, voorzitter. Het is wel aan het Rijk om dit te gaan regelen, maar de provincie heeft wel acht miljoen van het Rijk gehad om in de provincie dus acties in te zetten. Dus het is niet zo dat de provincie dat zelf betaalt, maar de provincie moet wel wat doen. Bent u dat met mij eens?

7280 De heer **WALLAART** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Ik ben het zeker met mevrouw Koning eens, maar dat is ook omdat ik niet zo wars ben van provinciale koppen op landelijk beleid. Prima. Het is ook niet zo dat als zij zeggen 'doe dit maar eventjes', dat we dat dan meteen doen. Daar hebben we nog een eigen bevoegdheid in.

7285 Het ander punt was dus die complimenten. Ik vind dat GS die verdient voor alle inzet die gepleegd wordt, bijvoorbeeld op Texel. Kosten noch moeite worden daar gespaard om deze nou ja, netelige situatie die door het Rijk gecreëerd is en niet opgelost wordt door het Rijk op eigen kracht met een beetje rijksfinanciering op te lossen. Dus ik heb wel eigenlijk twee vragen bij de motie, meer verduidelijkend. Ik vind het wel sympathiek om te kijken: kunnen we de inspanning

7290 die daarvoor geleverd moet worden een beetje verhalen op het Rijk? Kunnen we daar een rekening voor neerleggen? Daar ben ik eigenlijk best wel voor te porren. Vraag is wel van, kunnen we dat ook leveren? Stel dat er straks uitrolt 'heel veel fte's nodig', je zit op een gegeven moment ook met een bescheiden arbeidsmarkt. Wat doen we dan als we dan tegen een rand aanlopen? En ten tweede, even gewoon een bevestiging. Dit is toch wel echt een rekening die echt naar het Rijk gaat, hè. Dat we niet daar zelf onze kostbare provinciale middelen nog meer in gaan steken. Daar wou ik het graag bij laten, voorzitter.

7295 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dit waren denk ik alle aangemelde Statenleden. Ah, de heer Vendrig van de BBB. Ja, die had ik nog.

7300 De heer **VENDRIG** (BBB): Voorzitter, dank. Over de voordracht hebben wij als BBB verder geen opmerkingen. Wat ons betreft kan dit stuk uitstekend dienen als onderlegger voor de verdere discussie over het PPLG of wat daar misschien voor in de plaats komt. Maar van onze kant willen wij wel graag het belang van de voorgelegde motie van het CDA onderstrepen. De tijd van de PAS-melders begint te dringen. Februari komend jaar verstrijkt de termijn dat deze bedrijven gedoogd worden. En dat houdt in dat er handavingsverzoeken kunnen worden ingediend, omdat zij dan feitelijk zonder vergunning hun bedrijf voeren. Daarom zijn we blij met elk initiatief wat er genomen wordt voor de PAS-melders. Als ik dat uitspreek, PAS-melders, dan denk ik, ja, ondertussen worden het zowat al 'lang-melders', want zo 'pas' is het niet. Maar we danken

7305 het CDA in ieder geval voor deze motie en tekenen van harte mee. Bij deze de oproep aan de Staten om deze motie te steunen, temeer omdat deze ondernemers buiten hun schuld al te lang in onzekerheid zitten. Tot zover, voorzitter.

7310 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan gedeputeerde Beemsterboer voor zijn reactie in eerste termijn namens het college.

Eerste termijn Gedeputeerde Staten

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Voorzitter, dank u wel. Ik heb nog even het verslag van de vergadering van 30 september, toen motie M80 werd aangenomen, erbij gepakt en we hadden op

7320 dat moment nog maar kort kennis van het regeerakkoord. We hadden onzekerheid over hoe het aan het eind van het jaar ervoor zou staan, ook met de financiering na het schrappen van het NPLG. We voelden met zijn allen in deze zaal de urgentie om door te gaan met PPLG, maar er was ook begrip dat onze organisatie toch een pas op de plaats moest maken nadat het NPLG geschrapt was. In relatie tot de motie heb ik destijds aangegeven dat december wel heel weinig

7325 tijd was voor onze organisatie om dat te realiseren. Ik heb zelfs aangegeven dat ik niet het onmogelijke van onze organisatie wilde vragen. Ik heb letterlijk aangegeven dat ik een kort lijstje met alle opgaves en, voor zover bekend, hoe we die kunnen halen, dat dat op zich te doen zou zijn voor december. Ik heb u gevraagd, of de hoop uitgesproken in elk geval, dat we dan niet in de decembervergadering teleurstelling zouden hebben, omdat niet meteen alles mogelijk is op

7330 heel korte termijn. Ik heb u aangegeven dat we eigenlijk die motie M80 zouden willen ontraden,

maar dat het natuurlijk ook zo is dat de Staten over de koers gaat en dat we dus zouden doen wat we kunnen om deze motie wel uit te voeren als dat enigszins mogelijk zou zijn.

7335 In mijn beleving heeft onze organisatie knap werk geleverd met de lijst die is opgeleverd over waar we nu staan ten aanzien van de doelen in relatie tot het vervallen van het NPLG. En ik heb daar ook in de commissievergadering en hier op een spaarzaam moment ook af en toe nog weleens wat complimenten over gehoord. Die geef ik graag door aan de organisatie. Maar ik heb ook vooral heel veel kritiek gehoord over de planning. Die neem ik dan in elk geval zelf voor mijn rekening. Maar ik zou toch wel aan u willen vragen om- Ik zou in ieder geval de
7340 opmerking willen maken dat dat gewoon niet zo heel functioneel is. We zijn tot nu toe consistent geweest in de lijn dat we a, op deze manier in december deze motie zouden kunnen uitvoeren, dat we b, met een korte termijnagenda zouden komen in de Statenvergadering van maart en met een langetermijnvisie rond de zomer. En dat is ook nog steeds waar op dit moment onze organisatie volop mee aan het werk is.

7345 De heer **MÜLDER** (D66): Ja, ik was even bang dat we de tissues moesten gaan pakken, maar ik heb dit ook zo beleefd. Dat weet u. We hebben hier ook contact over gehad. En nog beter, we zijn in de commissievergadering zelfs vrij mild geweest dat we zeiden: goh, prima, kan gewoon. Geef me alleen een A-stuk voor dit eerste. Dan gaan de hakken alweer in het zand. Ik wil u er ook
7350 eventjes aan helpen herinneren dat, volgens mij, nog voor de zomer kreeg u te horen dat het PPLG niet meer bij het Rijk ingeleverd hoefde te zijn, maar dat u toen niet- Ja, volgens mij had u ook nog steeds een afspraak hier staan met de Staten dat er iets zou worden ingeleverd. We hebben niet eens een bericht gekregen dat u eerst aan het Rijk liet weten 'O, mooi, want we kwamen er toch niet uit'. Dat moest ik in de krant lezen. U had eigenlijk ons al een PPLG
7355 neergelegd. Dat zou inderdaad een raar idee zijn geweest, want ja, wat stond daarin? Want u had inderdaad ook al vernomen, misschien zelfs nog eerder dan wij vernamen, dat er eigenlijk helemaal geen geld meer was. Maar ik vind het wat vervelend dat u nu bij ons neerlegt van 'goh, u heeft ook wel het onmogelijke van ons gevraagd'. Ja, we proberen samen ergens te komen. Er is een duidelijk signaal geweest van de Staten 'por erop, werk eraan'. Ik wil weten- En het moet
7360 ook niet moeilijk zijn. U hoeft niet per se meer op te schrijven, want waarschijnlijk gaat u minder opschrijven. Dus dat zou een stuk minder tijd moeten kosten. Maar ik vind het een beetje moeilijk dat ons nu wordt verweten dat wij het onmogelijke van u hebben verwacht.

7365 Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, nee, dat is zeker niet de bedoeling geweest van mijn woorden. Maar de bedoeling was wel dat de teneur, die ik toch wat merkte in de eerste termijn, dat het allemaal niet opschiet- Ik begrijp dat in de grote lijn natuurlijk van de afgelopen anderhalf jaar, dat we steeds toch helaas aan uw Staten hebben moeten melden dat we in veel
7370 onzekerheid zitten rond het NPLG. En dat we daarom, nou ja, ook recent weer dus die wijziging hebben moeten doen waar we niet met een tweede versie naar de Staten zijn gekomen, maar inmiddels dus met die korte termijn en lange termijnagenda zitten. Ook vanwege nogal wat wijzigingen natuurlijk, in ieder geval met het schrappen van het NPLG. En ik vind dat ook mijn verantwoordelijkheid, toch onze organisatie ook wat in bescherming te nemen, dat het in elk geval niet de bedoeling kan zijn dat het verwijt in hun richting zou zijn. Ik zie hen volop werken en zich steeds weer aanpassen aan veranderende omstandigheden om toch te zorgen dat de
7375 Staten bediend worden en ook dat onze hele provincie bediend wordt om het beste te maken van het PPLG, dat wat we kunnen, gegeven de steeds weer wijzigende omstandigheden.

7380 Dat neemt niet weg dat u een punt heeft inderdaad dat u in de commissievergadering heeft gevraagd, ook in lijn met de motie, om een A-stuk. Ik heb aangegeven dat ik dat terug wilde nemen naar GS. Dat hebben wij ook besproken. Omdat ook wij die uitvoeringsagenda nog niet hebben gezien en de vraag is of dat een uitvoeringsagenda is waarin ook beleidskeuzes worden gemaakt, dan is het antwoord denk ik duidelijk of dat echt een uitvoeringsagenda is waarin gewoon staat: dit is wat we gekregen hebben van de koplopermiddelen, dat zullen we op deze manier inzetten. Dit hebben we gekregen- Nou ja, als het een opsomming is van bestaand beleid,
7385 dan is het eigenlijk niet logisch om daar een A-stuk van te maken. Als het beleidsrijk is, dan is het wel logisch om daar een A-stuk van te maken. We hebben inderdaad even contact gehad. Toen heb ik u ook aangegeven dat, zodra wij meer duidelijkheid hebben over die korte termijnagenda, dat we daarover ook terugkoppeling aan u doen. Dat er geen schroom zit of terughoudendheid bij ons om ergens een A-stuk van te maken, maar als het echt sec alleen maar

7390 uitvoering is, dan is het wel de verantwoordelijkheid van het college van GS om gewoon uitvoering te geven aan het beleid dat u eerder heeft vastgesteld.

En dan over de lange termijnvisie. Nou, de kans is natuurlijk heel erg groot dat het wel gewoon beleidsrijk is. Dus dat zou. Dat is eigenlijk het stuk waar de keuzes voor komen te liggen waarvan ik verwacht dat daar ook een flinke- Nou, dat er in ieder geval een politiek gesprek over plaats zal vinden. Dat.

Ik kijk even of ik nu nog iets- Ja, misschien is het goed om even op de VVD in te gaan. Ja, dat er geen dekking is voor de doelen vraagt om heroriëntatie. Dat is natuurlijk eigenlijk waar we nu ook staan. U vraagt of er al duidelijkheid van het Rijk is. Nog niet echt. Ik denk ook niet dat we daar nu nog op wachten. Natuurlijk zal het effect hebben hoe het Rijk zijn middelen inzet. Voor een deel van die vijf miljard is bijvoorbeeld bekend hoe het Rijk die middelen in zal gaan zetten. Van die vijfhonderd miljoen voor het ANLb kristalliseert zich steeds meer uit hoe het Rijk de middelen in gaat zetten. Maar veel is ook nog niet helemaal duidelijk, helaas.

7405 Dan is de vraag hoe we de lange termijndoelen gaan halen.

Mevrouw **OUDERKERKEN** (VVD): Ja, voorzitter, dank u wel. Mijn vraag was inderdaad van, ja, ik begrijp dat er niet veel duidelijk is, maar ook gegeven het feit dat we vorige keer ook met überhaupt de indiening van de gelden ook een beetje de boot hadden gemist. Wat gaat u nu doen om te zorgen dat we aangehaakt zijn?

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, dank u wel. Ja, deze vorm van gelden is niet meer beschikbaar met het vervallen van het Transitiefonds en het NPLG. Wel van die vijf miljard is steeds meer duidelijk hoe die beschikbaar wordt gesteld. U noemde zelf in uw eerste termijn ook het woord 'innovatie'. Daar gaat een bedrag van, ik meen uit mijn hoofd, 1.25 tot 2,25 miljard geïnvesteerd worden in landbouwinnovaties. Daar zijn we wel aan het onderzoek onder andere vanuit ons Fieldlab Groene Hart of we daar flink op in kunnen steken, zodat ondernemers in onze provincie daar in elk geval gebruik van zouden kunnen maken. Maar dat is wel een heel andere manier van financiering dan de koploperbudgetten destijds.

Uw vraag om eventueel losse delen uit het plan te halen, ja, ik denk dat dat iets is waar uw Staten in de discussie over die lange termijnagenda dan misschien keuzes in zouden kunnen maken. Ik verwacht niet dat we u dat gaan voorstellen. Maar nogmaals, ik heb het stuk ook nog niet gezien.

7425 Hoe wij prioriteren in de doelen, vroeg u. Nou, dat zal voor een groot deel onderdeel uitmaken van die lange termijnagenda. En trouwens ook van de discussie hier in de Staten, want uiteindelijk bepaalt u dat. De lijn waar we tot nu toe op zitten, is dat we wel integraal door blijven werken aan de doelen en dat we daarbij ook kijken naar de gebieden waar die doelen het meest pregnant zijn. Nou, de veenweidegebieden bijvoorbeeld.

En uw vraag naar participatie, daar moet ik even wat langer over nadenken, eerlijk gezegd, dan vandaag. Want, ja, eerlijk is eerlijk, als we een participatietraject tussen nu en de zomer moeten gaan opzetten over die visie, dan gaat dat natuurlijk ook wel gewoon weer tijd vragen. Dus dat is in ieder geval lastig in relatie tot de tijdsdruk die wij ook met z'n allen voelen. Ik wil niet zeggen dat we helemaal geen participatie doen en er is natuurlijk ook al veel gedaan rond participatie in het PPLG. Nou, u overvalt me eerlijk gezegd een klein beetje met die vraag. Dus daar is volgens mij nu nog niet veel extra's in voorzien in relatie tot die korte termijn dan wel lange termijnagenda.

7440 Even kijken, hoor. JA21 vroeg nog of we aan die korte termijnagenda ook budgetten hangen. Ja. Voor een heel groot deel zijn dat gewoon al beschikbare budgetten die gelabeld zijn.

Dan de PAS-melders. Dank in ieder geval voor de waardering, ook van de PvdA. Bijvoorbeeld over de inzet daarop onder andere op Texel. Ik ben het helemaal met de indieners van de motie en ook met de Staten eens dat het Rijk hier eindverantwoordelijk is. Het is ook een landelijke wet die onderuit is gegaan in 2019 natuurlijk. Dus daar hoort ook eindverantwoordelijkheid te liggen. In een brief over de PAS-melders heeft minister Wiersma ook aangegeven zich zowel politiek als financieel eindverantwoordelijk te voelen voor dit dossier. Ik wil nog even aangeven dat, waar er

- 7450 gesproken wordt in de motie over interimmers en vrijgestelden, er heel veel interimmers en vrijgestelden bij ons gewoon niet bekend zijn en dat de regelingen die het Rijk nu inzet eigenlijk volledig over de PAS-melders gaan. Dus we hebben oog voor die groep, maar het is nog heel onduidelijk wat we daarvoor kunnen betekenen op dit moment. We gaan daar wel over. De komende donderdag heb ik toevallig nog een gesprek met de minister vanuit de IPO-rol, gaan we
- 7455 ook de vraag stellen over de interimmers en vrijgestelden en hoe het Rijk daar bij gaat dragen aan de oplossingen voor die groep. Wat belangrijk is, denk ik, wat we richting het Rijk ook aangeven, ook in IPO-verband weer, dat capaciteit, ook capaciteit voor de provinciale organisatie, wel randvoorwaardelijk is voor datgene wat het ministerie nu in de PAS-meldersbrief van ons lijkt te vragen.
- 7460 Ja, daar kan ik twee opmerkingen nog over maken misschien. De PvdA vroeg nog of we kunnen leveren voor de PAS-melders. Er zijn gewoon best wel veel randvoorwaarden waar we eigenlijk meer duidelijkheid over proberen te krijgen bij het Rijk. Daar staat wat druk op – dat was de tweede opmerking die ik wilde maken – vanwege de tijd van het legalisatieprogramma dat nu in
- 7465 de wet staat. Ja, dat zorgt er eigenlijk voor dat we op korte termijn zoveel mogelijk helderheid willen hebben van het Rijk over hoe ze die regeling nu zien, ook in relatie tot onze verantwoordelijkheid voor handhaving. Want de aankondiging vanuit verschillende hoeken is wel gedaan dat er handhavingsverzoeken zou kunnen komen.
- 7470 Goed, dat was een hele lange manier om te zeggen dat we deze motie aan de Staten willen laten.
- De **VOORZITTER**: Nog een interruptie van de heer Mülder.
- 7475 De heer **MÜLDER** (D66): Ja, daar wil ik toch nog even één ding over zeggen. Want ja, ik vond het eigenlijk ook een heel goede motie. De PAS-melders, het is super schrijnend. Maar het is eigenlijk heel raar, want we hebben toch afgesproken dat we het PPLG, waar deze thema's, inclusief de PAS-melders, allemaal tegelijkertijd zouden behandelen en beoordelen. En nou wordt er eigenlijk één ding uitgehaald. Daar geven we prioriteit aan. Nou, ik denk dat we kunnen zeggen van, goh, we vinden het allemaal zo schrijnend, die gaan we dan inderdaad wel goedkeuren. Maar is ons
- 7480 niet jaren, of maanden in ieder geval, beloofd dat we dit integraal zouden behandelen in dat PPLG. En nu wordt er één dingetje uitgelicht, maar dat kunnen we natuurlijk met alles gaan doen. Dan is een beetje het hek van de dam. Dus hoe kijkt u daarnaar?
- 7485 Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, het is natuurlijk niet zo dat we tot het PPLG er ligt helemaal niks doen voor de doelen van het PPLG. Maar ik ben het ook met u eens dat we de doelen van het PPLG zoveel mogelijk integraal willen bekijken. En wat hier gewoon speelt is tijdsdruk.
- 7490 Mevrouw **OUDERKERKEN** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Kan het zijn dat ik mijn vraag over de prioritering en de beschikbare middelen, het uitblijven daarvan, heb gemist? Het antwoord daarop.
- 7495 Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, er waren me vanuit de kant van de VVD in eerste termijn best wel veel vragen in een vrij rap tempo gesetteld. Dus dat zou inderdaad goed kunnen. Dat ging over de prioritering van de-
- Mevrouw **OUDERKERKEN** (VVD): Ja, de prioritering van de projecten bij het uitblijven van de middelen. Dus op basis waarvan gaat u dan prioriteren?
- 7500 Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: O ja, ja, nee, daar heb ik wel antwoord op gegeven zojuist. De basis is dat wij de doelen integraal willen blijven bekijken. Daarbij hebben we wel een aantal gebieden waar we extra aandacht aan willen geven, maar we zien nog steeds het totaal aan doelen als integraal geheel.
- 7505 Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ja, en mogelijk heb ik het gemist. Dat was ook een vraag van de collega van de VVD. Is er al duidelijkheid over de voorgenomen uitvoering en gebied specifieke aanpak van het Rijk?

- 7510 Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ik kijk even of collega Kocken er zit. Hoe die gebied specifieke aanpak van het Rijk eruit gaat zien, is op dit moment niet duidelijker dan in de Kamerbrief staat. Dus niet of niet heel erg.
- 7515 Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): En die Kamerbrief, want die werd verwacht in december, daar hebben we het over, is die binnen?
- Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, het is een van de-
- De **VOORZITTER**: De heer Beemsterboer.
- 7520 Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Excuus, voorzitter. Ja, ik doe het weer.
- De **VOORZITTER**: De notulist weet anders niet wie er spreekt. De heer Beemsterboer.
- 7525 Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Twee weken geleden hebben we van het ministerie van LNV vijf, en later nog één, Kamerbrieven ontvangen. In een van die Kamerbrieven staat dit beleid ook in. Ik zal hem straks wel even met u doornemen.
- Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Dank u wel.
- 7530 De **VOORZITTER**: Dat was de bijdrage van het college in eerste termijn.
- Voor de partijen die nog spreektijd hebben, is er behoefte aan een tweede termijn? Even kijken. Dan moet ik natuurlijk niemand vergeten. Mevrouw Koning, dan begin ik met u.
- 7535 *Tweede termijn Provinciale Staten*
Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Ja, voorzitter, ik wil graag de gedeputeerde danken voor de reactie. En ja, toch een positief oordeel over de motie. 50PLUS was op het laatste moment nog mede-indiener geworden. Kan dat zo? Of moet u dan een nieuwe versie van de motie? [...] Dan heb ik dat bij deze ook gemeld.
- 7540 De heer **KLEIN** (CU): Dan zou de ChristenUnie graag ook mede-indiener willen worden. Als het zo gemakkelijk gaat.
- 7545 Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Kan dat ook toegevoegd worden, voorzitter?
- De **VOORZITTER**: Gewoon een kerstcadeau is dat. Jazeker.
- Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Dank u wel.
- 7550 De **VOORZITTER**: Zijn er nog meer partijen die mee willen? U mag straks ook voor of tegenstemmen. Zal ik u dat beloven? Dan breng ik hem straks in stemming. Ik zag dat er ook nog behoefte was bij de heer Mantel.
- 7555 De heer **MANTEL** (JA21): Ja, voorzitter, om het feest compleet te maken, zou ik er ook nog wel bij willen dan.
- 7560 Voorzitter, de tweede termijn. Hartelijk dank aan de gedeputeerde voor de uitleg. Wellicht hebben wij de zaken destijds iets anders geïnterpreteerd of voorgesteld. En voor wat betreft het harde werk van de ambtenarij: oprecht hartelijk dank daarvoor. Het was bij ons de bedoeling, wat vragen wij concreet? Ten eerste, wat gaat u doen? Ten tweede, wanneer gaat u dat doen? En ten derde, met welke financiële middelen? Zo hebben wij het voorgesteld, zodat wij onze controlerende taak kunnen uitvoeren en eventueel het beleid kunnen bijsturen. Daarbij natuurlijk wel gezegd hebbende, we hebben het hier ongelooflijk vaak ook over gehad in de commissies. Die onzekerheid uit Den Haag, die heeft daar uiteraard aan meegeholpen, maar ik verwacht dat
- 7565 dat niet binnen nu en een jaar opgelost is. Dus die onzekerheid uit Den Haag, die zal nog wel even blijven. Dus de vraag is vooral: wat gaat het college of deze coalitie nu doen? En daar willen wij graag een stuk over en dan hebben we het daar graag nog een keertje over.

De **VOORZITTER**: Anderen nog? Mevrouw Van der Helm.

7570

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ja, heel kort, voorzitter. Ook dank aan de gedeputeerde voor de uitleg, beantwoording en ook aan de ambtenaren uiteraard, om ons toch enigszins mee te nemen hoe het in dit onderdeel of in dit verhaal eraan toe gaat. Ik ben alleen een beetje verbaasd dat een brief van het ministerie twee weken geleden binnen is gekomen en, nou, de gedeputeerde wist dat we vandaag hierover gingen spreken. Het was wel fijn geweest als we die brief ook al eerder ontvangen hadden of hadden kunnen ontvangen. Vindt u ook niet, gedeputeerde? Dank u wel.

7575

De **VOORZITTER**: Ik kijk even of er nog andere partijen zijn. Die zie ik niet. Nog één vraag voor gedeputeerde Beemsterboer in tweede termijn.

7580

Tweede termijn Gedeputeerde Staten

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, het korte antwoord: nee, dat vind ik niet, eerlijk gezegd. Dit was een brief die gestuurd is aan de Tweede Kamer. Dat zijn openbare brieven. Dus daar kunnen we allemaal kennis van nemen. Maar in de basis is de Tweede Kamer de geadresseerde. Dus was dat niet heel vanzelfsprekend om dat ook direct aan u door te sturen.

7585

De **VOORZITTER**: Daarmee zijn we aan het eind gekomen van deze beraadslagingen. Ik kijk nog even rond of er behoefte is om een motie te wijzigen of anderszins. Dat zie ik niet. Daarmee zijn de beraadslagingen afgerond en dan gaan wij straks over de moties die zijn ingediend, stemmen.

7590

De discussie wordt gesloten.

14 Vragenuur.

7595

De **VOORZITTER**: Dan gaan we nu als eerste naar het vragenuur. Dat is agendapunt 14. Er zijn een aantal vragen ingediend. U weet, u krijgt in de eerste termijn drie minuten. Ook drie minuten voor GS en dan kan er eventueel nog een minuutje overheen komen als er nog aanvullende vragen zijn. En dan kunnen anderen nog vragen stellen.

7600

Mondelinge vragen inzake faunaschade, ingediend door BBB.

De **VOORZITTER**: Als eerste aan de orde zijn de mondelinge vragen ingediend door de fractie van de BBB over faunaschade en dan geef ik de heer Vendrig het woord om de vragen te stellen.

7605

De heer **VENDRIG** (BBB): Ja, voorzitter, dank. Gezien de tijd wil ik mij eigenlijk beperken tot alleen de vragen, omdat de inleiding allemaal voor iedereen te lezen is in iBabs.

De BBB heeft de volgende vragen over de uitspraak rechtbank Eerlijke afhandeling faunaschade. Vraag 1, krijgen de ondernemers die geen bezwaar hebben gemaakt, ook de vijftien procent extra inhouding terug? Zo nee, kunnen zij dan alsnog bezwaar maken? Vraag 2, wordt er extra personeel ingezet om de foutief uitgekeerde bedragen met twintig procent eigen risico, recht te zetten? Vraag 3, wat zijn de extra kosten voor B12 en de provincie om alle zaken individueel uit te laten zoeken? En tot slot vraag 4, voorzitter, is het niet goedkoper om deze gedupeerde ondernemers in één sessie terug te betalen met een generiek gemotiveerde onderbouwing? Tot zover.

7610

7615

De **VOORZITTER**: Het woord is aan gedeputeerde Beemsterboer voor het beantwoorden van de vragen.

7620

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, de beantwoording kan ook kort. Antwoord op vraag 1 is dat ondernemers die in het verleden geen bezwaar hebben gemaakt, niet alsnog bezwaar kunnen maken omdat het juridisch niet meer mogelijk is.

7625

Antwoord op vraag 2 is dat het extra personeel op dit moment niet in te schatten is. En dat geldt eigenlijk ook voor vraag 3, hoe dat bij B12 zit. En als antwoord op vraag 4, is dat als duidelijk is

hoe we de uitspraak kunnen interpreteren, dan kunnen we ook aangeven op welke wijze het vervolg vorm zal krijgen. Zodra dat bekend is, zullen we dat natuurlijk met uw Staten delen. En ik begrijp dat we ook echt nog gewoon aan het studeren zijn op sommige teksten van die uitspraak. Dus, ja, het is letterlijk zo dat we nog aan het kijken zijn: hoe kunnen we het interpreteren?

De **VOORZITTER**: Heeft u nog behoefte aan vervolgvragen? Zijn er nog andere Statenleden die hier vragen over willen stellen? Zo niet, dan gaan we naar de volgende set.

Mondelinge vragen inzake Propositie Noord-Holland Noord, ingediend door GroenLinks.

De **VOORZITTER**: Die worden gesteld door Groen Links, de heer Korzelius. En ik geef u het woord. Dat gaat over de Propositie Noord-Holland Noord.

Statenlid **KORZELIUS** (GL): Voorzitter, dank u wel. Ja, wij prijzen de voortvarendheid van het college van GS om inderdaad die 191.000 woningen te bouwen. Maar we waren toch wat verrast over de propositie Noord-Holland Noord, want op 11 december is die aangeboden bij de Woontop die plaatsvond. Daar blijkt dat de provincie Noord-Holland, samen met zeventien gemeenten, een propositie heeft gedaan om in Noord-Holland Noord 42.500 woningen te bouwen tot 2030 in de buurt van Alkmaar en in de buurt van West-Friesland. Het voorstel gaat ervan uit dat de woningen gerealiseerd worden langs de bestaande ov-knooppunten. Dus daar hebben we een aantal vragen over.

De eerste vraag is, sinds wanneer is het proces van de provincie Noord-Holland samen met de zeventien gemeenten in Noord-Holland Noord gestart om tot deze propositie te komen? Want het is natuurlijk niet even in een paar dagen geregeld. Waarom is een dergelijk proces gestart zonder Provinciale Staten daarover te informeren of te consulteren? En hoe zien Gedeputeerde Staten deze grotere woningbouwlocaties in relatie met de besluitvorming omtrent de maatwerkafspraken voor woningbouw? En op welke manier zijn GS van plan PS te betrekken bij de verdere besluitvorming en de verdere uitvoering van deze propositie?

De **VOORZITTER**: U gaat antwoord krijgen van gedeputeerde Rommel. Ah, gedeputeerde Beemsterboer. U heeft het samen gedaan.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, daarom ging het zo snel. Dank voor de vragen. Ook logisch, denk ik. Het is altijd fijn als de voortvarendheid geprezen wordt. Onze organisatie sturen we dagelijks op pad om de woningbouw te versnellen. Dus als ze daar zelf ook snelheid in laten zien en dat valt ook op bij de Staten, dan is dat alleen maar een compliment waard, wat ik graag doorgeef. En dit is inderdaad iets wat ik met collega Rommel de afgelopen periode heb voorbereid.

Vraag 1, wanneer kwam dat signaal? In oktober jongstleden kwam het signaal dat de nieuwe minister van VRO van plan is begin 2025 met extra gebieden voor grootschalige woningbouwlocaties te komen en hiervoor een extra bedrag van 200 miljoen euro per jaar vrij te maken. Begin november is vanuit het ministerie van VRO aangegeven dat zij een bestuurlijk gedragen propositie nodig hebben bij een afweging over het wel of niet aanwijzen als gebied met grootschalige woningbouwlocaties. Met de gemeenten in de regio Noord-Holland Noord is afgesproken gezamenlijk een propositie te maken en deze op of rond de Woontop van 11 december aan te bieden aan het Rijk. Qua geplande aantallen staat Noord-Holland Noord op nummer zeven van de grote woonlocaties van de Woondeals in Nederland. Maar tot op heden is het qua grootschalige woonlocaties nog wel een witte vlek op de kaart. Van de overige van de tien grootste woondealregio's van in totaal 35 woondealregio's zijn er acht die wel een grootschalige woningbouwlocatie zijn. Van de twee die dat niet zijn dus is Noord-Holland Noord er één. Op 10 december hebben Gedeputeerde Staten besloten de Propositie Grootschalige woongebieden Noord-Holland Noord aan te bieden aan minister Keijzer op de Nationale Woontop van woensdag 11 december en Provinciale Staten daarover met een brief te informeren. Dat aanbieden aan minister Keijzer is nog niet helemaal gelukt trouwens, maar daar vertel ik later nog weleens meer over. Er komt nog wel een moment voor.

7685 De tweede vraag, hoe dat nou zo snel is kunnen gaan zonder Provinciale Staten te informeren. Daar zit denk ik de crux van de vraag. De Propositie voor Noord-Holland Noord is uitsluitend gebaseerd op bestaande beleidskaders en eerdere besluiten; voor een heel groot deel gewoon de woondeal. Onder meer de woondeal voor Noord-Holland Noord en de Omgevingsvisie Noord-Holland 2050 en valt binnen de door Provinciale Staten vastgestelde kaders.

7690 De derde vraag ten aanzien van die maatwerkafspraken. Die twee onderwerpen staan los van elkaar. De propositie bevat al geplande grote locaties. Maatwerk is bedoeld voor nieuwe locaties.

7695 En de vierde vraag. Na het besluit van GS op 10 december is een brief aan PS verzonden en PS zullen uiteraard over de besluitvorming, eventueel, van het Rijk worden geïnformeerd. Het is nog best spannend trouwens of dat zou lukken om die grootschalige woongebieden-aanduiding ook daadwerkelijk te organiseren voor Noord-Holland Noord. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Heeft u nog aanvullende vragen?

7700 Statenlid **KORZELIUS** (GL): Voorzitter, dank u wel. Dank voor de antwoorden ook. Ja, ik blijf het verrassend vinden dat we daar nog niet eerder over geïnformeerd zijn en dat eigenlijk pas als mosterd na de maaltijd PS daarover worden ingelicht. Ik had nog één aanvullende vraag. Want in de afspraken die op de Woontop op 11 december zijn gemaakt, daar staat inderdaad- En dat gaat
7705 dan over het bouwen van woningen. En er staat letterlijk "Wij passen regelgeving aan voor extra ruimte voor woningbouw in het Schipholgebied zonder ruimte voor Schiphol in te perken". En dan gaat het met name om Rijsenhout en om Kronenburg. Nou, ook op dat punt zou ik graag het antwoord van de gedeputeerde willen hebben. Hoe kijkt hij aan tegen deze afspraak, want ook deze kwam wat verrassend over. Dank u wel, voorzitter.

7710 De **VOORZITTER**: Zijn er nog andere Statenleden die vragen willen stellen over dit onderwerp? Zo niet, dan geef ik het woord, het laatste woord voor deze vraag, aan gedeputeerde Beemsterboer.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Dank u wel, voorzitter. Over die afspraak op de Woontop.
7715 Overigens zijn die afspraken, alle afspraken, in die Woontop onder stoom en kokend water tot stand gekomen. Onder andere een IPO-delegatie heeft aan de beraadslagingen daarover deelgenomen namens ook de provincie Noord-Holland. En dat artikel over dat aanpassen van de regelgeving rondom de LIB, Luchthaven Indelingsbesluit, voor woningbouw, waar inderdaad
7720 Rijsenhout en Kronenburg ook in genoemd worden, daar staat ook in genoemd dat de uitvoering daarvan in overleg zal zijn met de regionale partners. En daar hebben we voldoende vertrouwen aan ontleend dat we dat gesprek nog met elkaar zullen voeren.

De **VOORZITTER**: Dank u wel.

7725 *Mondelinge vragen inzake Maatwerkafspraken Tata Steel, ingediend door PvdA.*

De **VOORZITTER**: Dan geef ik het woord aan de heer Karar, die mondelinge vragen heeft over de maatwerkafspraken van Tata Steel. Gaat uw gang.

De heer **KARAR** (PvdA): Dank voor het woord, voorzitter. De PvdA heeft geconcludeerd, mede op
7730 berichtgeving vanuit de media, dat de vergroening van Tata Steel niet soepel verloopt, mede door de ontwikkelingen op de staalmarkt. En we zien dat vertraging of zelfs het niet doorgaan van deze vergroening heel grote gevolgen kan hebben voor ons als provincie, maar ook voor ons als land. De PvdA maakt zich daar grote zorgen over, omdat het immers kan leiden tot het verlies van duizenden banen en tot het voortduren van de uitstoot en de gezondheidsschade. En het
7735 bedrijf Tata is momenteel in gesprek met het kabinet om te spreken over de zogenoemde maatwerkafspraken, want er wordt een grote bijdrage van het Rijk verwacht in deze transitie. Maar we zien dat het proces nu vertraging oploopt en dat dat voor heel veel onzekerheid zorgt bij zowel het bedrijf als de werknemers en omwonenden. En wij van de PvdA, en laat ons dat duidelijk zeggen, hebben het ook al vaker gezegd: Tata zal groen zijn of niet zijn. Dat hebben we
7740 vaker in deze Statenzaal gezegd. Daarom staan we ook achter de zorgvuldige stappen van GS om de normen voor milieu en gezondheid rond de fabriek te handhaven. Des te meer zijn de maatwerkafspraken waarover nu gesproken wordt, cruciaal. Die kunnen de investeringen in groen staal binnen handbereik brengen, inclusief de opvolging van de aanbevelingen van Expertgroep

7745 Gezondheid IJmond, de commissie Levi. Echter, in het proces om te komen tot maatwerkafspraken lijkt nu helaas geen schot te zitten.

7750 Daarom hebben wij de volgende vragen voor gedeputeerde Olthof. 1, heeft hij zicht op de onderhandelingen tussen Tata en het Rijk over de maatwerkafspraken? 2, is hij met ons van mening dat er zo snel mogelijk goede afspraken gemaakt moeten worden tussen het Rijk en Tata? 3, welke invloed kan hij uitoefenen om versnelling van het proces van de maatwerkafspraken te bewerkstelligen?

De **VOORZITTER**: Het woord is aan de heer Olthof.

7755 Gedeputeerde **OLTHOF**: Ja, dank u wel, voorzitter. Dank voor de vragen. Ik begrijp uw zorg. Er gebeurt ontzettend veel. Als provincie zijn we zelf natuurlijk bezig met het vergunningentraject en het handhavingstraject. Daar hebben we vaak met elkaar over gesproken. En ook het onderzoek naar de kookgasfabriek loopt volop. Daarnaast doen we ons uiterste best om te komen tot een nieuwe groen staalfabriek. Dus dat loopt ook nog. En tegelijkertijd zie je op dit moment ontzettend veel in Europa in de staalmarkt gebeuren. En ik begrijp dat dat best heel veel onrust met zich meebrengt en dat het ook heel erg met elkaar te maken heeft. Wat u nu zegt, vraagt aan mij, heeft u zicht op de onderhandelingen tussen Tata en het Rijk? Niet veel meer dan u ook heeft. Uiteraard hebben wij ambtelijk en ook bestuurlijk contact met het Rijk. Alleen de onderhandelingen, de concrete onderhandelingen, tussen het Rijk en Tata Steel gebeuren achter gesloten deuren en daar zitten wij zelf ook niet bij. Dus in dat opzicht kan ik u niet meer vertellen en heb ik er niet meer zicht op, ja, dan u ook weet. Dus dat is het eerste antwoord op de vraag.

7770 Dan, of ik van mening ben dat er snel goede afspraken gemaakt moeten worden. Ja, uiteraard, want uiteindelijk zijn goede afspraken, goede maatwerkafspraken, een belangrijk fundament om tot groen staal te komen. Dus ja, die moeten komen. Maar het geeft ook aan dat het lang duurt. Het is een heel complex proces met een complexe installatie. Om tot goede maatwerkafspraken te komen, dat vraagt ook de nodige zorgvuldigheid en ook tijd. Dus ik begrijp ook wel dat proces en dat het tijd kost.

7775 En de laatste vraag: welke invloed kan hij uitoefenen om de versnelling van het proces van de maatwerkafspraken te bewerkstelligen? Daar wordt ook gesuggereerd dat er een versnelling mogelijk is. Dat kan ik niet helemaal overzien, omdat ik ervan uit ga en op dit moment ook de signalen krijg dat er hard aan gewerkt wordt om snel tot afspraken te komen. Maar ik begrijp heel duidelijk wel de oproep. Ook zal ik in de contacten die ik heb en ook ambtelijk erop aandringen om zo snel mogelijk tot die maatwerkafspraken te komen. Ook gelet op het belang en ook de samenhang met alle andere trajecten die er lopen. Dus die zal ik oppakken. Maar ik kan u helaas op dit moment niet meer vertellen dan wat u ook weet.

7785 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Nog aanvullende vragen? Andere Statenleden nog? Ja, dat is de heer Hollebeek.

7790 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Ja, voorzitter, dank u wel. Ja, aanvullende vragen. Niet zozeer op de antwoorden van de gedeputeerde. Dat was duidelijk. Maar meer aangaande ook op de vragen van de Partij van de Arbeid. Ik kijk toch even naar het college, de gedeputeerde, of er inderdaad niet enige zorg is dat we met die maatwerkafspraken een traject ingaan waarbij eigenlijk de portemonnee wordt getrokken voordat de gezondheid gewaarborgd is. We hebben er al eerder op gewezen. En daarbij, ook mede gezien de recente berichtgeving over de levensvatbaarheid van een staalfabriek in Noordwest-Europa en de kosten, zouden we kunnen voorkomen dat we op een doodlopende weg richting een bodemloze put belanden. Want er moet best wel veel geld bij. En als ik dan hoor dat bijvoorbeeld een vergelijkbare fabriek in Zuid-Spanje achthonderd miljoen goedkoper is met de huidige staalproductie, dan vraag ik me toch af van, ja, is er een soort a way out, zeg maar? Dat we niet in iets belanden waar we ons vast in draaien en wat uiteindelijk niet tot een bevredigend resultaat leidt? Dank u wel.

7800 De **VOORZITTER**: De heer Olthof.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Ja, dank u wel, voorzitter. Wat betreft de vragen van de heer Hollebeek. Kijk, wij beperken ons uiteraard tot datgene waar we verantwoordelijk voor zijn. Dat is al
7805 complex genoeg. Dat is de vergunningverlening en de handhaving. Dat vraagt al heel veel
aandacht van ons. Wat u vraagt, dat zijn volgens mij de afwegingen die het Rijk moet maken bij
het maken van die maatwerkafspraken. En ook de Kamer die uiteindelijk een controlerende taak
naar de regering, naar het kabinet heeft. Dus uw vraag begrijp ik heel erg goed. Alleen, ik denk
7810 dat die vragen in Den Haag beantwoord moeten worden als het gaat over het nut en noodzaak
van die maatwerkafspraken. Laat ik heel duidelijk zijn: voor de provincie in ieder geval is het
uitgangspunt altijd geweest dat wij graag een groen staalfabriek willen hebben. Maar het moet
uiteindelijk wel groen en schoon zijn. En daar zijn die maatwerkafspraken wel cruciaal voor. Maar
het is aan het Rijk om de afweging te maken of er wel of geen afspraken worden gemaakt en of
die zinvol of niet zinvol zijn. Dus die vraag moet daar denk ik beantwoord worden.

7815

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Daarmee komt een einde aan agendapunt 14.

15 Indien aan de orde: advies GS op motie(s) Vreemd aan de Orde van de Dag.

7820 De **VOORZITTER**: Gaan we naar agendapunt 15. Er zijn geen moties Vreemd aan de Orde van de
Dag ingediend.

16 Gebundelde stemming van alle motie(s) amendement(en) en voordrachten.

7825 De **VOORZITTER**: En dan zijn we toe, dames en heren, en bijna conform de tijd, gepland door de
griffier, aan de gebundelde stemming. En dan ga ik bij u in herinnering brengen dat we beginnen
met motie M113 en motie M122. Dat zijn twee moties die op 11 november in stemming zijn
gebracht, waarbij de stemmen staakten.

7830 De heer Mülder heeft een ordevoorstel.

De heer **MÜLDER** (D66): Ik wil niet de vervelende zijn, maar ik wil nog heel even schorsen. [...] Nou, niet plaspauze. Ik moet nog even iets overleggen met mijn fractie.

7835 De **VOORZITTER**: Vijf minuten genoeg?

De heer **MÜLDER** (D66): Maak er 7,5 van.

De **VOORZITTER**: Nee, dan gaan we precies om 22.30 uur verder. Tien minuten.

7840

Schorsing van 22.19 tot 22.32 uur.

De **VOORZITTER**: Geachte Statenleden, mag ik u verzoeken te gaan zitten? Ik hoop dat u allemaal uw vinger bij de knoppen heeft. Ik ga heel even checken of het klopt dat- Ik heb hier een aantal
7845 afwezigen. Die namen ga ik even noemen en als ze niks terugroepen dan zijn ze er echt niet. Dat is de heer Wagelaar, die is er niet, Van Wijnen van GroenLinks, de heer Dessing, Dekker, Bezaan van de PVV, Jansen van D66, Van den Berg van JA21, Uiterwijk van JA21 en de heer Heijnen van het CDA. Dan kom ik op 46 geldige stemmen die uitgebracht kunnen worden.

7850 **Begroting 2025 en Memorie van Antwoord (VD-60) van de Provinciale Statenvergadering van 11 november 2024.**

De **VOORZITTER**: Even voor de duidelijkheid, voor de spelregels, we gaan twee moties zo in
7855 stemming brengen die nog stammen uit de vergadering van 11 november. Daar staakten de stemmen. Mocht dat nu weer gebeuren, dan is de motie verworpen. Dan weet u dat vast.

Dus wij beginnen met de eerste motie die ik in stemming ga brengen. Bent u er klaar voor? Mevrouw Alberts zegt of jullie allemaal willen opletten, alstublieft. Het is een behoorlijke stapel. Dus ga even voor zitten. En dan daarna kan ik u garanderen dat u nog een fantastisch drankje
7860 krijgt ter ere van dat dit de laatste vergadering is van dit jaar.

Motie 113, ingediend door het CDA en de BBB. De titel is Provinciaal onderzoek naar binnenlandse dagtoeristen. Is er iemand die een stemverklaring, aantekening, hoofdelijke stemming- Dan open ik de stemming voor motie M113. De stemming is gesloten.

7865

Motie 113 'Provinciaal onderzoek naar binnenlandse dagtoeristen', ingediend door CDA en BBB. Motie 113 is met 26 stemmen voor en 20 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: VVD, GroenLinks en PvdA.

7870

De **VOORZITTER**: Motie M122, ingediend door 50PLUS en Volt. De titel is Deelname Global Network for Age-friendly Cities and Communities. Iemand hoofdelijke stemming? Stemverklaring? Aantekening? Breng ik nu in stemming motie M122. Nogmaals, 46 geldige stemmen kunnen worden uitgebracht. De stemming is gesloten. Ik denk dat dit een kerstcadeautje is. Of mijn stemmachine is kapot, dat kan natuurlijk ook. Ik denk dat laatste. Moeten we schorsen voor een onderzoek. Nee. Motie M122 is aangenomen.

7875

Motie 122 'Deelname Global Network for Age-friendly Cities and Communities', ingediend door 50PLUS en Volt.

Motie 122 is met 45 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: JA21.

7880

MRA-Agenda 2025-2028 (VD-74).

De **VOORZITTER**: Gaan we over naar de stemmingen over agendapunt 9. En dat is voordracht 74, MRA-Agenda. Daar is in ieder geval een amendement ingediend. Twee zelfs. Ja. Het eerste amendement is A31, amendement A31, ingediend door de ChristenUnie, Partij voor de Dieren en Volt, Doelen brede welvaart niet versmallen in MRA-Agenda. Iemand hoofdelijke stemming, stemverklaring of aantekening? Dan open ik nu de stemming voor amendement A31. De stemming is gesloten.

7885

7890

Amendement 31 'Doelen Brede Welvaart niet versmallen in MRA-Agenda', ingediend door ChristenUnie, Partij voor de Dieren en Volt.

Amendement 31 is met 14 stemmen voor en 32 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: D66, Partij voor de Dieren, Volt, SP, 50PLUS en ChristenUnie.

7895

De **VOORZITTER**: Het volgende amendement bij deze voordracht is amendement A32, ingediend door de ChristenUnie, D66, Volt en de Partij voor de Dieren, Verdere concretisering van de MRA-Agenda is nodig. Iemand hoofdelijke stemming? Stemverklaring? Aantekening? Dan open ik de stemming voor amendement A32. De stemming is gesloten.

7900

Amendement 32 'Verdere concretisering van MRA Agenda nodig', ingediend door ChristenUnie, Partij voor de Dieren, D66 en Volt.

Amendement 32 is met 44 stemmen voor en 2 stemmen tegen aangenomen. Tegen heeft gestemd: PVV.

7905

De **VOORZITTER**: Dan gaan we stemmen over voordracht 74, de MRA-Agenda 2025-2028. Is er iemand die hoofdelijke stemming wenst? Stemverklaring? Aantekening? Dan open ik nu de stemming voor voordracht 74. We zijn er. De stemming is gesloten. Ja, jij zegt 'we zijn er', maar dan moet je wel sluiten, want kijk wat er gebeurt. Ik denk dat ik je ga ontslaan. Dit is de laatste vergadering, hoor, met jou. De stemming is gesloten.

7910

Voordracht MRA-Agenda 2025-2028 (VD-74).

Voordracht 74 is, met inachtneming van de daarin als gevolg van aanneming van in het amendement A32 aangebrachte wijzigingen, met 43 stemmen voor en 3 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: JA21 en PVV.

7915

Nota van Uitgangspunten Ov-concessie NoordWest Noord-Holland (VD-71).

De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar voordracht 71. Dat was punt 10 van de agenda. Nota van Uitgangspunten Ov-concessie NoordWest Noord-Holland. Daar was een motie op ingediend, M145. Die is ingetrokken. Dus dan kunnen we direct in stemming brengen voordracht 71, de

7920

Nota van Uitgangspunten Ov-concessie NoordWest Noord-Holland. Is er iemand die een hoofdelijke stemming wenst? Stemverklaring? Ja, de heer Klein van de ChristenUnie.

7925 De heer **KLEIN** (CU): Ja, wij zien geen toegevoegde waarde van deze motie. We zullen dus niet voorstemmen, maar tegen.

De **VOORZITTER**: De motie is ingetrokken.

7930 De heer **KLEIN** (CU): Sorry, het is laat.

7935 De **VOORZITTER**: Zo gaat dat, hè? Ik was al bezig met de voordracht, maar ik neem aan dat u daar geen stemverklaring over af wilde leggen. Nee. Dus in stemming wordt nu gebracht voordracht 71, Nota van Uitgangspunten Ov-concessie NoordWest Noord-Holland. Anderen nog een stemverklaring? Aantekening? Nee. Dan open ik nu de stemming voor voordracht 71. De stemming is gesloten.

7940 Voordracht Nota van Uitgangspunten Ov-concessie NoordWest Noord-Holland (VD-71).
Voordracht 71 is met 44 stemmen voor en 2 stemmen tegen aangenomen. Tegen heeft gestemd: SP.

Derde herziening Omgevingsverordening NH2022 (VD-73).

7945 De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar de stemming over voordracht 73. Dat is de derde herziening van de Omgevingsverordening. Daar zijn een groot aantal amendementen ingediend. Dat betekent dat we niet helemaal de volgorde van indienen hebben aangehouden, maar dat we gekeken hebben naar de meest verstrekkende amendementen en minder verstrekkend om uiteindelijk bij de moties uit te komen en daarna pas bij de voordracht. In overleg met de griffie brengen we eerst in stemming amendement A33. Dat is het amendement ingediend door de BBB en dat is amendement Zonneladder. Heeft u die allemaal scherp? Iemand hoofdelijke stemming?

7950 Stemverklaring? Ja, mevrouw Koning van het CDA.

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Ja, dank u wel. Ik zal niet meestemmen over moties en amendementen die gaan over zon op landbouwgrond om belangenverstrengeling te voorkomen.

7955 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Onthouding van mevrouw Koning van het CDA.

De heer Hollebeek.

7960 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Ja, voorzitter, dank u wel. Ja, ook wij zijn niet een fan van zonnepanelen op landbouwgrond, maar wij maken een uitzondering voor gebieden rondom vliegvelden en die zitten hier niet bij. Dus we zien ons genoodzaakt om toch tegen te stemmen.

De **VOORZITTER**: Even kijken, wie zag ik nog meer? De heer Mantel, JA21.

7965 De heer **MANTEL** (JA21): Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, voor ons is het niet zwaar genoeg vanwege het goochelen met woorden, maar beter iets dan niets. Dus ik stem voor.

De **VOORZITTER**: Statenlid Gielen van GroenLinks.

7970 Statenlid **GIELEN** (GL): Ja, voorzitter, dank u wel. Op zich kunnen wij ook goed leven met de huidige tekst, maar met de uitleg van de gedeputeerde dat eigenlijk dit, nou ja, een verduidelijking is en inhoudelijk niet zoveel verandert, zullen wij toch voorstemmen.

7975 De **VOORZITTER**: De heer Klein van de ChristenUnie.

De heer **KLEIN** (CU): Ja, om diezelfde reden zullen wij tegenstemmen. Wij zien geen toegevoegde waarde en de oorspronkelijke tekst is duidelijk. Het is goed dat de volgorde van de zonneladder wordt aangehouden. Dank u wel.

7980 De **VOORZITTER**: Kan ik nu- Mevrouw Berkvens.

Mevrouw **BERKVEN** (D66): Ja, heel kort. Wij sluiten ons aan bij de ChristenUnie.

7985 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan breng ik nu in stemming amendement A33. Amendement A33, de stemming is geopend. De stemming is gesloten.

Amendement 33 'Zonneladder', ingediend door BBB en VVD.

Amendement 33 is met 33 stemmen voor, 12 stemmen tegen en 1 onthouding van stemming aangenomen. Tegen hebben gestemd: D66, Partij voor de Dieren, Volt, SP en ChristenUnie.

7990

De **VOORZITTER**: Vervolgens brengen we in stemming amendement A36, ingediend door D66, Partij voor de Dieren en de ChristenUnie. Dat gaat over Beschermd landschap ook echt beschermd. Iemand hoofdelijke stemming? Stemverklaring? Aantekening? Amendement A36. De stemming is geopend. De stemming is gesloten.

7995

Amendement 36 'Beschermd landschap ook echt beschermd', ingediend door D66, Partij voor de Dieren en ChristenUnie.

Amendement 36 is met 12 stemmen voor en 34 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: D66, Partij voor de Dieren, Volt, SP en ChristenUnie.

8000

De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar amendement A34, ingediend door D66, Partij voor de Dieren, ChristenUnie en SP, Bescherming aardkundige monumenten. Iemand hoofdelijke stemming, stemverklaring, aantekening? Zo niet, dan open ik de stemming voor amendement A34. U heeft onthouden, mevrouw Koning? Bij deze? Dan is nu de stemming gesloten.

8005

Amendement 34 'Bescherming aardkundige monumenten', ingediend door D66, Partij voor de Dieren, ChristenUnie en SP.

Amendement 34 is met 10 stemmen voor en 36 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: D66, Partij voor de Dieren, SP en ChristenUnie.

8010

De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar amendement A35, ingediend door D66, Partij voor de Dieren, PvdA, GroenLinks, Volt en de SP, 30% sociale huur bij nieuwbouw in beschermd landschap. Amendement A35 is dat. Iemand hoofdelijke stemming? Stemverklaring? Mevrouw Jansen. Sorry, mevrouw Berkvens.

8015

Mevrouw **BERKVEN** (D66): Nee, ik wou alleen even zeggen dat 50PLUS hier ook bij-

De **VOORZITTER**: 50PLUS mede-indiener.

8020 De heer Klein, ChristenUnie.

De heer **KLEIN** (CU): Ja, wij hadden graag een steviger amendement gewild waarbij de dertig procent sociale woningbouw daadwerkelijk in het dorp moest plaatsvinden. Nu mag het ook in de gemeenten. Dat vinden we erg jammer, maar het is beter dan niets. Dus wij zullen voorstemmen.

8025

De **VOORZITTER**: Anderen nog? De stemming is geopend voor amendement A35. De stemming is gesloten.

8030 Amendement 35 '30% sociale huur bij nieuwbouw in beschermd landschap', ingediend door D66, Partij voor de Dieren, GroenLinks, PvdA, Volt, SP en 50PLUS.

Amendement 35 is met 43 stemmen voor en 3 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: JA21 en PVV.

8035 De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar amendement A37, ingediend door D66, Partij voor de Dieren, ChristenUnie en Volt, Advies ARO bij ontwikkelingen beschermd landschap. Iemand hoofdelijke stemming? Stemverklaring? Aantekening? Dan open ik de stemming voor amendement A37. De stemming is gesloten.

- 8040 Amendement 37 'Advies ARO bij ontwikkelingen in beschermd landschap (BL)', ingediend door D66, Partij voor de Dieren, ChristenUnie en Volt.
Amendement 37 is met 13 stemmen voor en 33 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: D66, Partij voor de Dieren, JA21, Volt, SP en ChristenUnie.
- 8045 De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar amendement A38, ingediend door D66, Partij voor de Dieren en ChristenUnie, Kleinschalige woningbouw echt kleinschalig. Iemand hoofdelijke stemming? Stemverklaring? Aantekening? Dan open ik de stemming voor amendement A38. Misschien nog even centraal houden, alstublieft. De stemming is gesloten.
- 8050 Amendement 38 'Kleinschalige woningbouw echt kleinschalig', ingediend door D66, Partij voor de Dieren en ChristenUnie.
Amendement 38 is met 14 stemmen voor en 32 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: D66, Partij voor de Dieren, Volt, SP, 50PLUS en ChristenUnie.
- 8055 De **VOORZITTER**: Amendement A39, ingediend door D66, Partij voor de Dieren en Volt, Significant bijdragen aan behoud of versterking van kernen en linten. Amendement A39. Iemand hoofdelijke stemming? Stemverklaring of aantekening? De stemming is geopend. De stemming is gesloten.
- 8060 Amendement 39 'Significant bijdragen aan behoud of versterking van kernen en linten', ingediend door D66, Partij voor de Dieren en Volt.
Amendement 39 is met 12 stemmen voor en 34 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: D66, Partij voor de Dieren, Volt, SP en ChristenUnie.
- 8065 De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar amendement A40, ingediend door D66, Partij voor de Dieren en de ChristenUnie, Overtuigende onderbouwing bij versterking van kernen en linten. Iemand hoofdelijke stemming, stemverklaring of een aantekening? De stemming is geopend voor amendement A40. De stemming is gesloten.
- 8070 Amendement 40 'Overtuigende onderbouwing bij versterking van kernen en linten', ingediend door D66, Partij voor de Dieren en Volt.
Amendement 40 is met 12 stemmen voor en 34 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: D66, Partij voor de Dieren, Volt, SP en ChristenUnie.
- 8075 De **VOORZITTER**: Amendement A41 is ingetrokken. Dan gaan we naar amendement A42, ingediend door D66 en de ChristenUnie, Behoud het open landschap in de Metropoolregio Amsterdam. Iemand hoofdelijke stemming, stemverklaring of aantekening? De stemming is geopend voor amendement A42. De stemming is gesloten.
- 8080 Amendement 42 'Behoud het open landschap in de Metropoolregio Amsterdam', ingediend door D66 en ChristenUnie.
Amendement 42 is met 12 stemmen voor en 34 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: D66, Partij voor de Dieren, Volt, SP en ChristenUnie.
- 8085 De **VOORZITTER**: Dan gaan we een amendement A43, ingediend door D66 en de Partij voor de Dieren, Bebouwing in verhouding. Iemand hoofdelijke stemming, stemverklaring of aantekening? Zo niet, dan open ik nu de stemming voor amendement A43. De stemming is gesloten.
- 8090 Amendement 43 'Bebouwing in verhouding', ingediend door D66 en Partij voor de Dieren.
Amendement 43 is met 12 stemmen voor en 34 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: D66, Partij voor de Dieren, Volt, SP en ChristenUnie.
- 8095 De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar amendement A44, ingediend door D66, Partij voor de Dieren, ChristenUnie en Volt, tijdig informeren van de provincie. Iemand hoofdelijke stemming, stemverklaring of aantekening? Zo niet, dan open ik de stemming voor amendement A44. De stemming is gesloten.
- Amendement 44 'Tijdig informeren van de provincie', ingediend door D66, Partij voor de Dieren, ChristenUnie en Volt.

- 8100 Amendement 44 is met 41 stemmen voor en 5 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: JA21, PVV en 50PLUS.
- 8105 De **VOORZITTER**: Dan brengen we in stemming amendement A45, ingediend door D66, Partij voor de Dieren en ChristenUnie, Geen reële alternatieven in geval van aantasten kernkwaliteiten. Iemand hoofdelijke stemming, stemverklaring, aantekening. Nee. De stemming gaan we openen voor amendement A45. De stemming is gesloten.
- 8110 Amendement 45 'Geen reële alternatieven in geval van aantasten kernkwaliteiten', ingediend door D66, Partij voor de Dieren en ChristenUnie.
Amendement 45 is met 12 stemmen voor en 34 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: D66, Partij voor de Dieren, Volt, SP en ChristenUnie.
- 8115 De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar amendement A46, ingediend door CDA en JA21, Woningbouw als groot openbaar belang. Iemand hoofdelijke stemming, stemverklaring, aantekening? De stemming is geopend voor amendement A46.
- Amendement 46 'Woningbouw als groot openbaar belang', ingediend door CDA en JA21.
Amendement 46 is met 4 stemmen voor en 42 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: JA21, CDA en 50PLUS.
- 8120 De **VOORZITTER**: Amendement A47, ingediend door de ChristenUnie, D66, Partij voor de Dieren, Geen alternatieven met minder impact op kernkwaliteiten. Iemand hoofdelijke stemming? Stemverklaring? Aantekening? De stemming is geopend voor amendement A47. De stemming is gesloten.
- 8125 Amendement 47 'Geen alternatieven met minder impact op Kernkwaliteiten', ingediend door ChristenUnie, D66 en Partij voor de Dieren.
Amendement 47 is met 12 stemmen voor en 34 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: D66, Partij voor de Dieren, Volt, SP en ChristenUnie.
- 8130 De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar amendement A48, ingediend door Partij voor de Dieren, D66, ChristenUnie en de SP, Ontwikkelingen woningbouw in beschermd landschap Natuurinclusief. Iemand hoofdelijke stemming? Stemverklaring, aantekening? De stemming is geopend voor amendement A48. De stemming is gesloten.
- 8135 Amendement 48 'Ontwikkelingen woningbouw in Beschermd Landschap natuurinclusief', ingediend door Partij voor de Dieren, D66, Volt, ChristenUnie en SP.
Amendement 48 is met 12 stemmen voor en 34 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: D66, Partij voor de Dieren, Volt, SP en ChristenUnie.
- 8140 De **VOORZITTER**: Gaan we naar amendement A49, ingediend door JA21 en de Partij voor de Vrijheid, Bescherming van landschap en ruimte: heldere inpassingsregels voor zonnepanelen ook voor RES-gebieden. Iemand hoofdelijke stemming, stemverklaring, aantekening? De stemming is geopend voor amendement A49. Iemand zijn vinger blijft hangen. Ach, u heeft een onthouding. Ja, sorry, ik heb het niet gezien, maar waarschijnlijk stak u uw hand op. Dus er konden 45
- 8145 geldige stemmen uit worden gebracht.
- Amendement 49 'Bescherming van landschap en ruimte: heldere inpassingsregels voor zonnepanelen óók voor RES-gebieden', ingediend door JA21 en PVV.
Amendement 49 is met 3 stemmen voor, 42 stemmen tegen en 1 onthouding verworpen. Voor hebben gestemd: JA21 en PVV.
- 8150 De **VOORZITTER**: Dan gaan we nu in stemming brengen amendement A50, ook ingediend door JA21 en Partij voor de Vrijheid en gaat over Provinciale regie op zonne-energie in landbouw en natuurgebieden. Eén onthouding van mevrouw Koning van het CDA. Iemand hoofdelijke stemming, stemverklaring, aantekening? Dan open ik de stemming voor amendement A50. 45 geldige stemmen uitgebracht.
- 8155

Amendement 50 'Provinciale regie op zonne-energie in landbouw- en natuurgebieden', ingediend door JA21 en PVV.

8160 Amendement 50 is met 5 stemmen voor, 40 stemmen tegen en 1 onthouding verworpen. Voor hebben gestemd: JA21, PVV en 50PLUS.

8165 De **VOORZITTER**: Dan komen we nu bij de moties die behoren bij voordracht 73, de herziening van de omgevingsverordening. De eerste motie die we in stemming brengen is motie M145, ingediend door D66 en de Partij voor de Dieren, Verantwoordelijkheid pakken. Dat is de titel. [...] Is die ingetrokken, M145. Nou, dat is mooi. M146 heb ik als ingetrokken staan. [...] M147 is ook ingetrokken. Ongelooflijk.

8170 Dan gaan we nu naar M148. Motie M148 ga ik in stemming brengen. Ingediend door D66, Partij voor de Dieren en de SP, Landschappelijke, aardkundige of erfgoedwaarden. Hoofdelijke stemming, stemverklaring, aantekening? Zo niet, dan gaan we nu de stemming openen voor motie M148.

8175 Motie 148 'Landschappelijke, aardkundige of erfgoedwaarden', ingediend door D66, Partij voor de Dieren en SP.

Motie 148 is met 12 stemmen voor en 34 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: D66, Partij voor de Dieren, Volt, SP en ChristenUnie.

8180 De **VOORZITTER**: Motie M149 is ingetrokken. Dan is de volgende motie, motie M150. Die is ingediend door het CDA. Titel: Tijdelijke woningbouw in beschermd landschap. Iemand hoofdelijke stemming, stemverklaring, aantekening? De heer Klein.

8185 De heer **KLEIN** (CU): Ja, graag een stemverklaring. Wij zijn groot voorstander van het versnellen van tijdelijke bouwprojecten, maar in deze oproep, daar wordt eigenlijk gesuggereerd om dat vooral in het beschermd landschap mogelijk te maken. Daar zijn wij geen voorstander van.

De **VOORZITTER**: Anderen nog? Zo niet, dan open ik nu de stemming voor motie M150.

8190 Motie 150 'Tijdelijke woningbouw in Beschermd Landschap', ingediend door CDA. Motie 150 is met 4 stemmen voor en 42 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: JA21, PVV en CDA.

8195 De **VOORZITTER**: Dan breng ik nu in stemming motie M151, Goede ruimtelijke kwaliteit opstellingen zonne-energie, ingediend door de VVD en de BBB. Iemand hoofdelijke stemming? Stemverklaring, Aantekening? De heer Mantel, JA21.

8200 De heer **MANTEL** (JA21): Ja, voorzitter, een korte stemverklaring. Eigenlijk hetzelfde als bij het amendement. Voor ons bij lange na niet zwaar genoeg, maar beter iets dan niets. Dus we stemmen voor.

De **VOORZITTER**: Anderen nog? Dan open ik de stemming voor motie M151. De stemming is gesloten. [...] Eentje, ja. [...] De stemming is gesloten. Er konden 45 geldige stemmen worden uitgebracht. Onthouding van mevrouw Koning van het CDA.

8205 Motie 151 'Goede ruimtelijke kwaliteit opstellingen zonne-energie', ingediend door VVD en BBB. Motie 151 is met 36 stemmen voor en 9 stemmen tegen en 1 onthouding van stemming aangenomen. Tegen hebben gestemd: D66, Partij voor de Dieren en Volt.

8210 De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar motie M152, ingediend door GroenLinks en D66, Motivatie meer ruimte voor wonen onder voorwaarden. Hoofdelijke stemming, iemand stemverklaring of aantekening? Mevrouw Den Boer van de BBB.

8215 Mevrouw **DEN BOER** (BBB): Ja, dank u wel, voorzitter. Aangezien we deze motie al gingen uitvoeren, zullen wij voorstemmen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Anderen nog? Dan open ik nu de stemming voor motie M152 en dan kunnen we weer 46 stemmen uitbrengen.

8220 Motie 152 'Motivatatie meer ruimte voor wonen, onder voorwaarden', ingediend door GroenLinks en D66.
Motie 152 is met 41 stemmen voor en 5 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: JA21, PVV en 50PLUS.

8225 De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar motie M153, ingediend door D66, Partij voor de Dieren en de ChristenUnie, Waar mogelijk kernkwaliteiten compenseren. Iemand hoofdelijke stemming, stemverklaring of aantekening? Dan open ik de stemming voor motie M153. De stemming gesloten.

8230 Motie 153 'Waar mogelijk kernkwaliteiten compenseren', ingediend door D66, Partij voor de Dieren en ChristenUnie.
Motie 153 is met 26 stemmen voor en 20 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: BBB, VVD, JA21, PVV en CDA.

8235 De **VOORZITTER**: Dan breng ik nu in stemming de voordracht 73, de derde herziening van de Omgevingsverordening. Is er iemand die hoofdelijke stemming, stemverklaring- Ja, de heer Mantel van JA21.

8240 De heer **MANTEL** (JA21): Ja, dank u wel, voorzitter. Voorzitter, wij zijn nog steeds zeer blij met de verruiming voor woningbouw. In verband met de weggestemde amendementen over de zonnepanelen, wat voor ons erg belangrijk is, stemmen wij tegen de voordracht.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Koning van het CDA.

8245 Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Ja, wij zullen voor de voordracht stemmen, hoewel wij wel graag hadden gezien dat ons amendement en motie was aangenomen. Maar toch vinden we de voordracht belangrijk genoeg om wel voor te stemmen.

De **VOORZITTER**: Andere stemverklaringen? Ja, mevrouw Berkvens van D66.

8250 Mevrouw **BERKVEN** (D66): Ja, heel kort. Het zal niemand verbazen: wij zullen tegen de voordracht stemmen vanwege het feit dat wij toch lichtelijk teleurgesteld zijn over alle amendementen die niet zijn aangenomen en hiermee de bescherming van ons landschap onder druk komt te staan. Dank u wel.

8255 De **VOORZITTER**: De heer Hollebeek.

8260 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Ja, voorzitter, we begrijpen dat er een weg gezocht wordt om wat meer mogelijk te maken in beschermd landschap. We vinden echter dat deze generieke maatregel daarin te ver gaat. Dus ondanks de goede bedoelingen zullen wij toch tegen stemmen.

De **VOORZITTER**: De heer De Moel van PVV.

8265 De heer **DE MOEL** (PVV): We waren blij met de woningbouw, 25 huizen, maar door de zonneweides stemmen we tegen.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Bouhlef van de SP.

8270 Mevrouw **BOUHLEL-LASCARIS** (SP): Dank u wel, voorzitter. Ook voor ons zal het geen verbazing zijn dat wij tegen gaan stemmen. Wij blijven erbij: het gaat een catastrofale blunder worden.

De **VOORZITTER**: De heer Klein, ChristenUnie.

De heer **KLEIN** (CU): Wij zullen ook tegen stemmen, omdat dit te veel wijzigingen in één keer zijn, waarmee we alle regels eigenlijk tandeloos maken.

8275

De **VOORZITTER**: Dan open ik nu de stemming voor voordracht 73. De stemming is gesloten.

Voordracht Derde herziening Omgevingsverordening NH2022 (VD-73).

8280

Voordracht 73 is, met inachtneming van de daarin als gevolg van aanneming van de in amendementen A33, A35 en A44 aangebrachte wijzigingen, met 31 stemmen voor en 15 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: D66, Partij voor de Dieren, JA21, PVV, Volt, SP en ChristenUnie.

Programma Natuurnetwerk 2025 (VD-72).

8285

De **VOORZITTER**: Dan gaan we nu over tot voordracht 72, Programma Natuurnetwerk 2025. Daar zijn ook moties ingediend. Als eerste motie bij dit agendapunt breng ik in stemming motie M154, ingediend door het CDA, Ontgrenzen van NNN-gebieden waar de natuurwaarde niet kan worden gerealiseerd. Is er iemand die hoofdelijke stemming, stemverklaring, aantekening wenst? Zo niet, dan open ik nu de stemming voor motie M154. De stemming is gesloten.

8290

Motie 154 'Ontgrenzen van NNN-gebieden waar de natuurwaarde niet kan worden gerealiseerd', ingediend door CDA.

8295

Motie 154 is met 4 stemmen voor en 42 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: JA21, PVV en CDA.

De **VOORZITTER**: De volgende motie is motie M155, ingediend door het CDA, Communiceren realistisch tijdspad NNN. Iemand hoofdelijke stemming, stemverklaring, aantekening? Zo niet, dan open ik nu de stemming voor motie M155. De stemming gesloten.

8300

Motie 155 'Communiceren realistisch tijdspad NNN', ingediend door CDA.

Motie 155 is met 4 stemmen voor en 42 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: JA21, PVV en CDA.

8305

De **VOORZITTER**: De volgende motie is motie M156, ingediend door de ChristenUnie, Partij voor de Dieren, D66, Volgend naar nieuwe einddatum realisatie NNN. Hoofdelijke stemming, stemverklaring, aantekening. Niemand. De stemming is geopend voor motie M156. De stemming is gesloten.

8310

Motie 156 'Volgend naar nieuwe einddatum realisatie NNN', ingediend door ChristenUnie, Partij voor de Dieren en D66.

Motie 156 is met 12 stemmen voor en 34 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: D66, Partij voor de Dieren, Volt, SP en ChristenUnie.

8315

De **VOORZITTER**: Motie M157 is ingetrokken. Motie M158 is ingetrokken.

En dan kom ik bij motie M159, ingediend door de PvdA, Door met vrijwillige ontpachting. Is er iemand die hoofdelijke stemming, stemverklaring- Ja, dat is de heer Vendrig van de BBB.

8320

De heer **VENDRIG** (BBB): Ja, voorzitter, een stemverklaring. BBB kijkt uit naar de resultaten en daarom zullen wij voorstemmen.

De **VOORZITTER**: De heer Mantel, JA21.

8325

De heer **MANTEL** (JA21): Dank u wel. Ja, op basis van de absolute vrijwilligheid staat het de deelnemers vrij. Wij zien de resultaten van het onderzoek tegemoet. Dus wij zullen voorstemmen.

De **VOORZITTER**: Anderen nog? De stemming is geopend voor motie M159. De stemming is gesloten.

8330

Motie 159 'Door met vrijwillige ontpachting', ingediend door PvdA.

Motie 159 is met 43 stemmen voor en 3 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: PVV en CDA.

- 8335 De **VOORZITTER**: Motie M160, ingediend door D66, Partij voor de Dieren, Realisatie nieuwe natuur in Noord-Holland. De heer Mülder.
- De heer **MÜLDER** (D66): Met het verhaal van de gedeputeerde hierover en dat er waarschijnlijk in het volgende plan maatwerk komt, wil ik deze nu aanhouden, zoals gevraagd.
- 8340 *Motie 160 'Realisatie nieuwe natuur in Noord-Holland' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.*
- De **VOORZITTER**: Motie M160 is aangehouden.
- 8345 Gaan we naar motie M161, ingediend door Volt, Partij voor de Dieren, D66, ChristenUnie, 50PLUS en GroenLinks. Dames en heren, even rust. Mevrouw Bakker van de VVD.
- 8350 Mevrouw **BAKKER** (VVD): Ja, voorzitter, we vinden het een sympathieke motie, maar we vinden dat hier een integrale afweging aan ten grondslag hoort te liggen. En daarom stemmen we tegen.
- De **VOORZITTER**: Dat is dus motie M161, Reserve Groen aanvullen. Iemand anders hoofdelijke stemming of stemverklaring? Of aantekening? Dan open ik nu de stemming van motie M161. De stemming is gesloten.
- 8355 Motie 161 'Reserve Groen aanvullen', ingediend door Volt, Partij voor de Dieren, ChristenUnie, D66, 50PLUS en GroenLinks.
- Motie 161 is met 26 stemmen voor en 20 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: BBB, VVD, JA21, PVV en CDA.
- 8360 De **VOORZITTER**: Dan breng ik nu in stemming voordracht 72, Programma Natuurnetwerk 2025. Iemand hoofdelijke stemming, stemverklaring of aantekening? Mevrouw Alberts, SP.
- 8365 Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Een stemverklaring. Ondanks dat wij vinden dat hier het college als doorgeefluik fungeert van de ellende die uit Den Haag over ons wordt uitgestort, wat de natuur betreft, zullen we toch voor dit plan stemmen.
- De **VOORZITTER**: Mevrouw Van der Helm, 50PLUS.
- 8370 Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ja, ik was ook heel kritisch over dit plan, maar, ja, de gedeputeerde krijgt nog een kans zal ik maar zeggen. Wij gaan voorstemmen.
- De **VOORZITTER**: De heer Mülder.
- 8375 De heer **MÜLDER** (D66): Ook kritisch, het was niet wat ik wou lezen. Maar ik ben ook benieuwd naar de verdere uitwerking. Dus voor.
- De **VOORZITTER**: Mevrouw Schneemann van Volt.
- 8380 Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Ja, wij sluiten ons daarbij aan.
- De **VOORZITTER**: De heer Klein van de ChristenUnie.
- 8385 De heer **KLEIN** (CU): Ja, wij zijn ook niet enthousiast over het plan, maar met deze motie denken we dat we toch een stapje vooruit maken. Dus we zullen voorstemmen.
- De **VOORZITTER**: Dan ga ik nu in stemming brengen voordracht 72. Dat is namelijk het Programma Natuurnetwerk 2025. De stemming is geopend. En de stemming is gesloten.
- 8390 Voordracht Programma Natuurnetwerk 2025 (VD-72).
- Voordracht 72 is met 44 stemmen voor, 2 stemmen tegen aangenomen. Tegen heeft gestemd: PVV.

Laatste begrotingswijziging 2024 (VD-75).

8395

De **VOORZITTER**: Dan gaan we nu naar de stemming over voordracht 75, de laatste begrotingsbehandeling 2024. Er was een motie M162. Die is ingetrokken. Motie M163 is ook ingetrokken. Motie M164 is ook ingetrokken.

8400

Dan heb ik alleen nog hier motie M165. Die is ingediend door de BBB. Terugbrengen van de faunaschade, mede-ingediend door VVD, JA21, PVV, CDA en 50. De heer Mülder, D66.

8405

De heer **MÜLDER** (D66): Ja, een stemverklaring. Zoals ik eigenlijk al zei in mijn bijdrage, we vinden dit heel sympathiek en we moeten hier zeker hiermee aan de slag gaan. Ik wil er alleen wel voor waken, we hebben afgesproken dat we het nog zouden behandelen als geheel en dat willen we graag zo houden. [...] Wat zeg je? Oh, dit is de faunaschade natuurlijk. Sorry. O nee, faunaschade. Sorry, jongens, dan hebben jullie alvast een voorsprong. Nee, faunaschade, wat een sympathieke motie. We hopen dat we er iets aan gaan doen.

8410

De **VOORZITTER**: Nou, meneer Mülder, dat is echt heel stoer dat u op deze manier uw steun betuigt aan deze motie. Bent u ook mede-indiener van deze motie nu opeens?

Ah, een stemverklaring van Statenlid Bwefar van GroenLinks.

8415

Statenlid **BWEFAR** (GL): Dank u, voorzitter. Een stemverklaring. Wij zullen voor deze motie stemmen, maar met daarbij de vermelding dat wij ervan uitgaan dat onder alle middelen ook de bronaanpakmethoden vallen en dat onder de expertmeetings ook die van november 2022 valt en uiteraard van afgelopen mei.

8420

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Kan ik nu de stemming openen voor motie M165? De stemming is geopend voor motie M165.

Motie 165 'Terugbrengen van de faunaschade NU!', ingediend door BBB, VVD, JA21, PVV, CDA en 50PLUS.

8425

Motie 165 is met 44 stemmen voor en 2 stemmen tegen aangenomen. Tegen heeft gestemd: SP.

De **VOORZITTER**: Dan breng ik nu de voordracht zelf in stemming. Voordracht 75, de laatste begrotingswijziging van 2024. Iemand hoofdelijke stemming, stemverklaring of aantekening? De stemming is nu geopend voor voordracht 75.

8430

Voordracht Laatste begrotingswijziging 2024 (VD-75).

Voordracht 72 is met 45 stemmen voor en 1 stemmen tegen aangenomen. Tegen heeft gestemd: JA21.

8435

Doelen en maatregelen provinciaal Programma Landelijk Gebied (VD-70).

De **VOORZITTER**: Dan brengen we nu in stemming, dat was agendapunt 13.a, voordracht 70, Doelen en maatregelen PPLG. Er is één motie op ingediend. Dat is motie M166 ingediend door het CDA, BBB en de VVD, Maximale inzet, eventueel met externen, om PAS-melders te legaliseren.

8440

Is er iemand die hoofdelijke stemming, stemverklaring of aantekening wenst? De heer Mülder. Wat een verrassing.

De heer **MÜLDER** (D66): Het verhaal van daarnet, maar dan bij de goede motie.

8445

De **VOORZITTER**: Dat zullen we aan de notulist doorgeven dat bij de vorige motie door u ingediend de stemverklaring bij deze motie moet worden gelezen.

De heer **MÜLDER** (D66): Stop de tijd; ik zet twee jokers in.

8450

De **VOORZITTER**: Mevrouw De Sain, BBB.

Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Ik zal me onthouden van stemmen bij deze motie.

8455 De **VOORZITTER**: Dat betekent dat er 45 geldige stemmen kunnen worden uitgebracht. Zijn er nog anderen die een stemverklaring willen uitbrengen? Ik hou geen stem over zo. Dan open ik nu de stemming voor motie M166. De stemming is gesloten.

8460 Motie 166 'Maximale inzet, eventueel met externen, om PAS-melders te legaliseren', ingediend door CDA, BBB, VVD, 50PLUS, ChristenUnie en JA21.
Motie 166 is met 41 stemmen voor, 4 stemmen tegen en 1 onthouding van stemming aangenomen. Tegen heeft gestemd: Partij voor de Dieren.

8465 De **VOORZITTER**: Dan breng ik nu in stemming voordracht 70, Doelen en maatregelen PPLG. Iemand hoofdelijke stemming, stemverklaring, aantekening. De heer Mülder, D66.

De heer **MÜLDER** (D66): Ja, ondanks dat wij kritisch zijn, hopen we dat in het vervolg, en ook hetgeen wat ons is beloofd, dat dat ook inderdaad wordt waargemaakt en dat er echt snel plannen komen. Het liefst een A-stuk.

8470 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Anderen nog een stemverklaring? Mevrouw Van der Helm, 50PLUS.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ja, dezelfde strekking als mijn collega van D66. Nogmaals, gedeputeerde, u krijgt een herkansing.

8475 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Anderen nog? Zo niet, dan open ik nu de stemming en we kunnen weer met 46 stemmen gaan stemmen. De stemming voor voordracht 70 is geopend.

8480 Voordracht Doelen en maatregelen provinciaal Programma Landelijk Gebied (VD-70).
Voordracht 70 is met 44 stemmen voor en 2 stemmen tegen aangenomen. Tegen heeft gestemd: PVV.

17 Sluiting.

8485 De **VOORZITTER**: Dames en heren, blijf nog even zitten. Daarmee zijn we aan het einde gekomen van deze vergadering. Dit was de laatste vergadering van dit jaar. Ik denk dat het een goed gebruik is dat we de laatste vergadering natuurlijk niet alleen onszelf bedanken voor het feit dat we zo constructief vergaderd hebben de afgelopen paar maanden, dit hele jaar. Het was intensief. Maar natuurlijk, ik kijk naar de griffie en alle medewerkers die denk ik heel hard hebben gewerkt, niet alleen om ons te bedienen, maar ook om de verandering in gang te zetten, waar vanmiddag
8490 ook door onze griffier Marcel van Dam het nodige is verteld. De ambtenaren wil ik natuurlijk bedanken. Ik wil het college bedanken. Ik wil vooral u bedanken voor de fijne samenwerking.

8495 Maar, de heer Klein als voorzitter van de Werkgeverscommissie heeft het ook al gezegd, ik wil toch nog ook vanaf deze plek onze interim griffier Marcel van Dam, die al die tijd het volgehouden heeft om naast mij te zitten, ontzettend bedanken voor alles wat je voor ons hebt gedaan de afgelopen periode. Je hebt ons verder gebracht, dat heb je vanmiddag al verteld. Je zal ongetwijfeld weer een mooie plek vinden. En ik vond het een compliment, vooral ook naar u, dat de woorden van Marcel waren dat hij het, eigenlijk in tegenstelling tot heel veel andere interim klussen, heel erg naar zijn zin had. Dat zegt ook wat over de manier waarop wij met elkaar
8500 omgaan en vergaderen. Dat is in deze tijd, dat wil ik toch meegeven, ook ter overdenking, heel erg belangrijk, want er wordt absoluut naar ons gekeken hoe wij vergaderen en hoe we dat hier doen. Ik heb voor jou een bloemetje.

8505 Ik weet wat er gaat gebeuren: als ik een bloemetje ga geven, gaat u opstaan en dan gaat u heel snel naar de borrel beneden. 3 februari, een mooie dag trouwens, 2025, dat is de eerstvolgende Statenvergadering. Ik wil u natuurlijk ontzettend fijne feestdagen toewensen met al uw dierbaren. Ik hoop dat u even geniet van het reces. Dank voor wat u heeft gedaan in de afgelopen periode voor de provincie Noord-Holland. Het doet ertoe. Ik hoop dat we elkaar in het volgend jaar weer gaan zien. Ik sluit de vergadering, geef een bloemetje aan Marcel van Dam.
8510 En er staat natuurlijk nog een drankje voor u klaar in de Johan Remkeszaal.

[Tafelgeroffel]

Sluiting om 23.13 uur.